

in qua ondit q̄ necessitas in nālibus p̄ncipalr est ex fine eo q̄ finis hēt rōnem mediū demratiui. z p̄ ondit h. 2.º ondit necitatē i nālib⁹ aliq̄ mō eē sumē dā ex mā. Rō igit̄ quā phūs p̄ itēdit ē illa. Necessitas ē sumēda ex diffōne rei: qm̄ diffō ē mediū in demōstratiōe z a medio ē necitas i demratiōe. s̄z a fine accipit̄ p̄n^lo diffō rei qm̄ diffō data p̄ cās finalē ē potissima. ḡ cū tota necitas sumat̄ a medio segtur q̄ necessitas p̄ncipalr debeat sumi a fine. z h̄ i nālib⁹ ubi ē agē pp̄ finē. sic at̄ nō i mathe^o. sed qualr̄ ex diffōne rei sumēda ē necessitas patet i artificialib⁹ ut si dom⁹ itēdat̄ ab arte ex diffōne domus sumet̄ necessitas alioy. dicem⁹ enī qm̄ si dom⁹ ē talis qz ē coopimētū ad tegēdū nos z ē. iō ex necessitate opz hoc fieri z esse. z qz sanitas est h. iō ex necitate opz h̄ fieri z esse. z eodē mō in nālib⁹ si homo est hoc supple ex necessitate erit. si aut̄ h. i. si aliquid naturale est supple illud erit.

L. cō. 92.

C Fortassis aut̄ z in ratione est necessarium. Determinanti enim opus secandi: qm̄ diuisio hm̄oi. Hoc autē non erit nisi habeat dentes huiusmodi. Hi autem nō nisi ferrum. Sunt enim z in diffinitioe q̄dam partes: ut materia.

C Lū phūs narravit q̄ ad finē sequūtur ea q̄ sūt ad finē z sic mā p̄sequit̄ formā z diffōnē. hic phūs narrat. q̄ mā nō solū segtur formā z diffōnē imo i q̄busdā diffōnib⁹ mā itrat̄ q̄si ps. z h̄ i q̄b⁹ finis nō cōplet̄ nisi p̄ mām z formā. vbi gr̄a. finis ferre q̄ est diuidē lignū nō cōplet̄ nisi p̄ mām z formā qm̄ diuisio ligni nō pficit̄ p̄ ferrā nisi serra hēat dētes duros. sed serra non habet dentes duros nisi sit ferrea. z ideo oportet q̄ in diffinitione ferre ponat̄ tā mā q̄z forā: qm̄ si dicamus q̄ serra est instrū h̄ns dētes nō erit diffō nisi dixerim⁹ q̄ sit ex ferro. sic igit̄ debet diffiniri. Serra ē instrū ferreū h̄ns dentes. z sic appet̄ q̄ ex q̄busdā diffōnib⁹ appet̄ cōsecutiue mā z in q̄busdā diffōnib⁹ mā itrat̄ q̄si ps. z illa ē mā p̄tinēs ad spēm nō aut̄ mā individualis.

Diffō serra

C Finitur liber secundus. **C** Incipit tertius.

C Dicto de p̄n^o corporis nālis incipit liber tertio p̄tractans de p̄ma passione corpis nālis. z de quadā proprietate itriseca illi⁹ passiois. v3. de infinito.

L. c. p.

Quoniam autem natura est principium motus z mutationis: scientia autē nobis de natura ē: oportet nō ignorare quid sit motus. Necessarium enī est ignorato ipso: z ignorari naturam.

A h̄ 3.º libro phūs determinat de motu z de infinito. vñ iste liber p̄tinet duos tractatus. qm̄ in p̄ determinat̄ de motu. In 2.º vō ibi. Qm̄ aut̄ de nā. J Determinat̄ de infinito. Prim⁹ tractat⁹ p̄tinet tria capla: qm̄ i p̄ uestigat̄ diffō formalis mot⁹. In 2.º ibi. Qz aut̄ sit b̄ndictū. J ex maledict̄ alioy ondit qd̄ sit mot⁹ declando diffōnē p̄dictā eē p̄ueniēter assignatā uestigādo etiam alias diffōnes mot⁹. In 3.º ibi. Et dubiū aut̄ manifestū. J Soluit̄ qdā dubia circa motū. Capl̄ 3.º

mū p̄tinet q̄tuor ptes p̄n^lo. qz i p̄ ondit q̄ ad nā. lēptiet determinare de motu. In 2.º ibi. J Primū at̄ sic dixim⁹. J Ponūtur quedā dubitatiōes utiles ad uestigādū diffōnē mot⁹. In 3.º ibi. Diffō autē ē. J Ponit̄ diffō mot⁹. In 4.º ibi. Ut alteratiōis. J Declat̄ q̄ diffō mot⁹ ē b̄n assignata. p̄ ps cōtinēt duas p̄ticias: qm̄ i p̄ declat̄ q̄ ad nāle p̄tinēt p̄si derare de motu. In 2.º ibi. Determinatib⁹ autē. J narrat̄ q̄ opz nāle cognoscē p̄na motū. C In p̄ma igit̄ p̄ticia hui⁹ p̄tis phūs declat̄ q̄ ad nāle p̄tinet demōstrare de motu ex p̄ntib⁹ motū. z p̄ declat̄ q̄ ad nāle p̄tinēt cognoscē qd̄ ē mot⁹. z hec est p̄ 3.º hui⁹ libri que p̄bat̄ sic. ad nāle p̄tinēt cogscē illō sine cui⁹ cognitiōe nō pōt nā cogsci. s̄z sine cognitiōe mot⁹ qd̄ ē nō p̄t nā cogsci. ḡ hui⁹ rōnis p̄ ponit̄ declatio minoris q̄ ē illa. i diffōne nāe ponit̄ mot⁹ ut patet ex scdo hui⁹ ubi dictū ē q̄ nā ē p̄n^m mot⁹ z q̄z. sed nā nō pōt cogsci sine cognitiōe qd̄i tatiua illoz q̄ ponūtur i diffōne nāe. ḡ nā nō p̄t cogsci sine cognitiōe mot⁹ qd̄ ē. z sic appet̄ minor. deide ponit̄ declatio maioris. q̄ ē illa. Scia nālis ē de nā. sed ad nāle p̄tinēt cogscē illō sine cui⁹ cognitiōe nō pōt cogsci illō de q̄ ē scia nālis. ḡ ad nāle p̄tinēt cogscē illō sine q̄ nā nō pōt cogsci. C S̄z dubitat̄ an ignorato motu necē sit ignorare nāz. z vñ q̄ nō qz nām eē ē p̄ se manifestū. s̄z illō qd̄ p̄ se ē manifestū nō ignorat̄ q̄cūqz alio igrato. ḡ. Dicendū ē q̄ nām ignorari p̄tingit̄ dupl̄r. s̄. ul' si ē. ul' qd̄ ē. dico igit̄ q̄ ignorato motu qd̄ ē nō ē necē igrare nām si ē. z hoc p̄cludit arg^m. s̄z ignorato motu qd̄ ē. necesse ē ignorare nām qd̄ ē. vñ loquēdo de ignoratia opposita cognitiōi diffinitiuē sic igrato motu necesse ē ignorare nāz. z h̄ iō qz mot⁹ cadit i diffōne nāe. z tē ad arg^m dico q̄ nāz eē ē p̄ se manifestū. tamē nō ē p̄ se manifestū qd̄ ē nā. z h̄ i p̄ gradu notitie p̄ se. C Notādū s̄m p̄^m hic q̄ phūs p̄mū p̄n^m māle potuit declare ante q̄z p̄scrutare de motu z accitib⁹ ei⁹. sed p̄m p̄n^m. s̄. qd̄ ē p̄m^o motor: nō potuit p̄scrutari de eo nisi post p̄scrutationem de motu. C Sed h̄ nō vñ uey. v3. qz p̄m p̄n^m māle pos sit declari sine p̄scrutatione de motu. qm̄ p̄m p̄n^m māle nō cogscit̄ a nobis nisi p̄ trāsmutationē. ex h̄ enī qd̄ ē trāsmutatio inter foras oppositas z vnuz oppositoz nō sic aliō scim⁹ q̄ ē vnū s̄m qd̄ manet s̄biectiue sub formis opposit̄ z sic p̄ trāsmutationē cogscim⁹ mām p̄mā. dicēdū igit̄ q̄ mā p̄ non cognoscitur a nobis sine cognitiōe mot⁹ si est. vñ ad cognitionē p̄me māe opz cognoscē motū eē. tamē possum⁹ cognoscē mām p̄mā eē sine cognitiōe diffinitiuā mot⁹: z h̄ itelligit̄ p̄^o. sed p̄m motor ē non cognoscim⁹ sine cognitiōe diffinitiuā mot⁹. qz p̄imus motor cognoscit̄ a nobis per eternitatē mot⁹ ut patet ex 8.º hui⁹. s̄z eternitas mot⁹ cognoscit̄ per diffōnē motus ut patet ibidē. nā per hoc q̄ mot⁹ ē actus entis mobilis appet̄ q̄ requirit mobile. aut igit̄ mobile ē factū aut eternū. si sit factū. igit̄ per motū. z tūc querēdū est de mobili qd̄ est s̄m illi⁹ mot⁹ sicut p̄^o z sic p̄cederet in infinito. si vō mo^le sit eternū aut igit̄ semp mouebat̄ z tūc hētur p̄po sitū. s̄. qz mot⁹ ē etern⁹. aut icipit̄ de nouo moueri. z tūc opz q̄ sit aliq̄ cā quare p̄us nō mouebat̄ z illā cām opz amouē z nō amouet̄ nisi p̄ motū. igit̄ p̄ cessit̄ mot⁹. z sic p̄ diffōnē mot⁹ appet̄ q̄ oēs motū nouū p̄cessit̄ mot⁹. z p̄ p̄ns appet̄ q̄ mot⁹ semp est etern⁹. z sic appet̄ qualr̄ dictū p̄^o sit uey. s̄. qz p̄n.

3.º cōclusio huius libri.

Dubium.

Responso.

Idē. s. p̄h. 4. s. 6. c. Dubium.

Responso.

capitulum male sit declarari ante cognitionem diffinitivam motus. sed per motum non potest declarari ante cognitionem diffinitivam motus. Et nota dicitur quod per assignat rationes per quas opus in hoc libro loquitur de motu. Et est quod intentio huius libri est loqui de rebus compositis omnibus rebus naturalibus: cuiusmodi sunt natura et per se motus male et motus. et ideo cum prius locutus sit de per se motu et de natura operis loquitur de motu.

Determinantibus autem de motu tenendum est eodem modo aggredi modo: et de his que consequenter sunt. videtur autem motus esse continuorum: sed infinitum apparet primum in continuo. Unde et diffinitionibus continuum contingit prius indigere multoties ratione infiniti: cum in infinitum divisibile primum sit.

Hec est prima particula prime partis per hunc capitulum in qua cum prius declaravit quod opus naturale cognoscere quod est motus narrat quod opus naturale etiam cognoscere primum motum et de terminare de illis ut sunt primum locum vacuum et tempus. primum enim est unum primum motum. quod motus videtur esse de genere primum: unde dicitur quod illorum que sequuntur motum que sunt propriam substantie eius est primum. et quod in diffinitione primum multoties accipitur infinitum: ut cum dicitur quod primum est quod est divisibile in infinitum. id est infinitum est unum de persequeribus motum per quod opus determinare de infinito.

Notandum secundum quod cum prius dicitur quod in diffinitione primum multoties accipitur infinitum: dixit multoties: quod ista diffinitio non procedit apud omnes. quoniam dicentes quod continuum est compositum ex indivisibilibus non procedunt illa diffinitionem. vel dicit multoties. quod primum potest habere aliam diffinitionem ut illa in qua dicitur quod primum est illud in cuius medio potest poni terminus communis duabus partibus. hoc est primum est illud cuius partes copulantur ad terminum communem.

Adhuc autem sine loco et vacuo et tempore impossibile est esse motum. Manifestum igitur et quod propter hoc: et propter id quod omnium sunt communia: et uniuersaliter hoc omnibus intendendum pre augmentantibus de unoquoque istorum. Posterior enim de propriis speculatio ea que de nominibus est.

Adhuc sunt alia tria. scilicet. vacui loci et tempus que sequuntur motum. quorum duo. scilicet. loci et tempus sequuntur motum secundum veritatem. tertium autem. id est. vacui sequitur motum secundum opinionem antiquorum. igitur opus naturale determinare de omnibus his tunc quod omnia ista sequuntur motum secundum veritatem vel secundum opinionem aliorum. tunc quod omnia ista sunt communia omnibus rebus naturalibus. et opus in hoc libro loquitur de rebus compositis omnibus rebus naturalibus cum iste sit primus liber in quo loquitur de rebus naturalibus. et prius opus loquitur de compositis que de propriis. Unde dicitur quod illa que sunt subiecta istius considerationis sunt eadem composita et accidentia communia que apparent ex diffinitione nature.

Primum autem sicut diximus de motu. Est igitur aliquid quod endelichia tamen est aliud autem tamen potentia.

Hec est prima pars principalis huius capituli. in qua prius ponit quodque divisiones que valent ad investigandum diffinitiones motus: et secundum hoc hec pars continet quodque particulas. quoniam in prima ponitur divisio ens in ens in actu. et in ens in potentia.

2^a ponitur divisio ens in actu in ipsa predicamenta. in 3^a ponitur quodam divisio relatiuorum. in 4^a ponitur divisio motus secundum divisionem rerum in quibus est. in 5^a ponitur divisio termini motus. quoniam quodam terminus motus est forma et quodam partitio. **P**rima igitur divisio ens est quod de numero entium quodam est ens in actu et quodam est ens in potentia. Circa quam divisionem dubitatur. quod non videtur quod ens dividatur in ens in actu et in ens in potentia. quod divisio videtur predicari de dividendis. sed ens non vere predicatur de ente in potentia. quod sicut illud quod est solum in potentia album non est album: ita illud quod est solum in potentia ens non est ens. Dicendum igitur quod sicut ens in actu accipitur multipliciter ita et ens in potentia accipitur multipliciter. dico igitur quod ens quantum ad prius spectat accipitur tripliciter: quoniam uno modo accipitur ens ut est ens maxime transcendens. et sic ens est obiectum adequatum intellectui ita quod ens in potentia vel in predicando adequatur intellectui in cognoscendo. si enim ens quod est adequatum obiectum intellectui predicaretur de aliquo quod non cognoscitur ab intellectu tunc ens in potentia excederet intellectum in cognoscendo. et similiter e contra. si intellectus intelligat aliquid de quo non predicaretur ens tunc intellectus in cognoscendo excederet ens in potentia. et sic ens non est obiectum adequatum intellectui quod est secundum se. **S**ecundo. dico igitur quod uno modo accipitur ens maxime transcendens. et sic loquendo de ente est verum dicere. quod omnino intelligibile est ens. 2° modo accipitur ens pro eo cui non repugnat esse existere. et hoc modo dicimus quod de se ipso scia debet per cognosci ipse esse. id est. quod sic sit ens quod ei non sit esse prohibitu. et sic in hyeme quoniam nulla rosa existit verum est dicere quod rosa est ens. Tertio modo accipitur ens pro ente in effectu. id est. pro eo quod existit in actu. et isto modo vulgus utitur hoc nomine ens. dicitur quod nihil est ens nisi illud quod actu existit. et quod omnino illud quod non existit actu est purum nihil. quod tamen non est procedendum. sed distinguendum est de non ente siue de nihilo sicut et de ente. quoniam nihil uno modo opponitur enti transcendenti. alio modo opponitur ei cui non repugnat esse. et 3° modo opponitur enti in effectu. **U**lterius distinguo de ente in potentia quod quibus quoniam modos innumerabilibus possit accipi: tamen quantum est ad propositum accipiendum duos vel tres modos: dico quod ens in potentia uno modo accipitur pro eo quod non existit in actu. sed est in potentia ad existendum. et sic antichristus est ens in potentia. et ista potentia potest dici potentia ad esse. scilicet. ad esse existere. alio modo dicitur ens in potentia illud quod actu existit. sed est in potentia ad ulteriorem perfectionem sicut superficies que est unum ens actu exis dicitur ens in potentia in quantum est in potentia ad albedinem. et hec potentia vocatur potentia ad formam. et hec potentia. scilicet. potentia ad formam est duplex. quod quodam est coniuncta cum gete sub forma prima forme: ad quam est in potentia quo modo corpus gescens sub albedine est in potentia ad nigredinem. et quedam est coniuncta cum motu ad formam ad quam est in potentia. et isto modo corpus primum continue motum de albedine in nigredinem dicitur esse in potentia ad nigredinem. primum potentia potest dici potentia sub gete. 2^a potentia potest dici potentia cum motu vel coniuncta motui. et sic est duplex potentia. una ad esse. alia ad formam. et potentia ad formam est duplex. quod quodam est coniuncta cum gete sub forma prima forme ad quam est in potentia. et quedam est coniuncta cum motu ad formam ad quam est in potentia. dico igitur quod ens in potentia ad esse existere non est ens tertio modo dictum quod non est ens in effectu: sed est ens per modo et etiam secundo modo accipiendum ens. **D**ico et quod ens in potentia secundo modo. scilicet. ens in potentia ad formam siue accipiat potentia coniuncta cum gete siue accipiat potentia coniuncta cum motu est quod ens in potentia hoc modo acceptum est ens quocumque dictorum trium modorum accipiat ens. et sic quilibet tertium accipiat ens in potentia semper ens est ens aliud di-

Idem pto. phi. i suo p. 40. r. 4.

Idem infra. 31. co. Idem. 3. phi. tex. co. me. 9.

Idem in pto. ca. de gura. r.

Tex. c. 2.

a Idem in pto. suo super p. phi. r. ibi de com. 2. Idem. 2. de aia. c. p. et ibidem. c. 30. Idem p. de pibus aia. ltu. c. p. r. 2. de gna. tex. com. 51.

L. co. 3.

Prima divisio.

Dubium.

Responso.

Ens accipitur tripliciter.

Cap. 5. p. sue pto.

Secundo.

Tertio.

Alia divisio ens in potentia.

etoz modoz accipiēdo ens. cū igitur dī i argumēto q̄ ens in pō nō est ens. dico q̄ ens in pō .i. illō qd̄ ē i pō ens nō est illud ens ad qd̄ est in pō. tñ illud qd̄ ē i pō ens vnomō ē actu exis alio mō. qm̄ illō qd̄ est in pō ens in effectu est actu ens po^{le} siue actu ens intelligibile siue actu ens cui nō ē actu eē phibitū. **C** Sed dubitū est qliter in hac diuisione phi accipiunt ens in actu z ens in pō. z dico ut mihi vī q̄ ens in pō in hac diuisione accipit illo mō quo accipit in diffōne mot^o. cū dī q̄ mot^o est act^o ens in pō z ē. qz ad inuestigādū illā pticulā ponit p̄dicta diuisione. nūc autē ens in pō in ista diffinitio ne accipit pro ente in pō ad formā p̄iuncta trāsmutatioi ad formā ut patet p̄ p^{cm}. d. q̄ p̄ ens in pō intelligit p̄hs illud qd̄ extrahitur de pō ad actū uel qd̄ est in pō ad existēdū. z sic in hac diuisione p̄ ens in actu debet itelligi ens q̄scēs sub forma. z per ens in pō debet itelligi ens qd̄ trāsmutat ad formā ad quā est in potētia. z illud ens sic diuisum p̄ actū z potētiā est ens in effectu actu existens. qm̄ eē existēs aut p̄manet in sua p̄fectioe absqz trāsmutatioe z tūc dicit ens in actu respectu illi^o p̄fectionis. aut trāsmutat ad aliā formā z tūc dī ens in pō respectu illius p̄fectionis ad quā trāsmutatur. **C** Posset tñ z aliter dici. videlicet q̄ p̄hs per ens in actu intelligit ens in actu existēs. z per ens in potētia intelligit illud qd̄ est in potētia ad existēdū z tunc ens diuisum in ens in actu z in ens in potētia est ens possibile siue ens cui nō est esse phibituz: qm̄ omne cui non repugnat esse uel actu existere est in potētia ut existat.

C Et eorum que sunt actu: hoc quidem B aliquid: aliud Nō quātū: aliud Nō quale: uel aliqd̄ aliorū entis p̄dicamentorū s̄tr.

C Ista est sc̄da pticula secūde ptis p̄ncipalis hui^o capituli in qua ponit secūda diuisione que est subdivisio vni^o mēbri p̄me distōis. que diuisio est illa: q̄ eoz que sunt actu qd̄dā est substātia qd̄dā quātitas qd̄dāz qlitas z c. **C** Sed dubitatur hic qz s^o metha^{ca} z multis alijs locis p̄hs diuidit ens in decē p̄dicamēta. z postea diuidit vnūquodqz p̄dicamētū per potētiā z actū. q̄ ens in actu nō diuidit in decē p̄dicamēta cū ip̄m sit vnū mēbrū diuidēs vnūquodqz p̄dicamētū. z impossibile videt q̄ idem respectu eiusdē sit diuidēs z diuisū. Dicēdū est q̄ p̄ p̄mā expositionē p̄me diuisōis. s. q̄ ens in effectu diuidit in ens in actu z in ens in potētia. qm̄ qd̄libet ens hēt actu p̄fectionē alicui^o p̄dicamēti. z dicit ens in actu respectu illi^o p̄fectionis. z illud qd̄ nō hēt p̄fectionē aut formā alicui^o p̄dicamēti z p̄t habere illā: dicit ens in potētia respectu illius p̄dicamēti. z sic ens in actu diuidit in decē p̄dicamēta: qm̄ illud qd̄ hēt actu formā alicui^o p̄dicamēti ul' est substātia uel q̄ntitas z c. sed illō qd̄ tñ hēt formā alicui^o p̄dicamēti i pō nō recipit p̄dicatio nē illi^o p̄dicamēti p̄ hoc v̄bū est q̄ dī p̄ ē hoc. vñ s̄ba q̄ntitas z c. in hac diuisione accipiuntur solū pro his de qb^o actu p̄dicant p̄ hoc v̄bū est. **C** Dico igit p̄ illā expōnē q̄ in hac distōe entis in actu in subaz q̄ntitatē z c. accipit ens in actu pro actu p̄ticipante formā substantie uel q̄ntitatis z c. z substātia z q̄ntitas z c. accipiuntur stricte solū pro his de qb^o actu p̄dicant mediāte hoc v̄bo est. sed i s^o metha^{ca} accipit ens cōmunius. s. pro ente cui nō repugnat

existere. z substātia z q̄ntitas z qualitas accipiunt etiam cōmunius hic q̄ ibi: quia ibi accipiunt indifferēter pro his de quibus dicunt in actu z pro his de qb^o dicuntur in pō. i. tā pro his q̄ actu p̄ticipāt formā p̄dicamēti q̄ etiā pro illis que nō p̄ticipāt sed possunt p̄ticipare formā ul' p̄fectionē p̄dicamēti: qm̄ talia q̄uis nō sint actu z directe in p̄dicamēto: tamē sūt in p̄dicamēto in pō z p̄ reductio nē ad formā. Igit dīco q̄ nō est idē diuidēs z diuisum. qz ens in actu diuidit in decē p̄dicamēta accipiēdo illa stricte z solū pro his de quibus actu p̄dicatur: mediāte hoc v̄bo est. sed ens in actu ē vnū mēbrū diuidēs vnūquodqz p̄dicamētū accipiēdo p̄dicamēta large. s. tā pro his de quibus dicuntur actu q̄ ēt pro illis de qb^o dicunt in pō. vñ generali^o loquit p̄hs de ente z de p̄dicamētis i metha^{ca} q̄ b. ul' sic p̄t dici s̄m sc̄daz expōnē. p̄me enī diuisioes q̄ b diuidit ens cui nō est eē phibitū i ens actu z i ens in potētia. z ens actu. s. qd̄ actu existit diuidit i decē p̄dicamēta. z tamē vnūquodqz p̄dicamētoz diuidit in ens actu z in ens in potētia nec est incōueniēs. s. q̄ illō qd̄ diuidit in aliqua subdividat vnū quodqz illoz. vbi gratia. q̄ntitas p̄tinua diuidit in q̄ntitatē habētē positionē in partib^o z in quātitatē carētē positionē in partib^o qz corp^o z linea que sunt q̄ntitates p̄tinue habēt positionē in partibus. sed tēp^o qd̄ etiā est q̄ntitas p̄tinua z caret positionē in partib^o diuidit q̄ntitatē p̄tinuā z simul cū hoc diuiditur in q̄ntitatē p̄tinuā z discretā: quoniā q̄ntitatus carētū positionē in partibus quedā est cōtinua ut tēp^o z quedā discreta ut numerus z oratio. vñ nō est incōueniēs q̄ idē respectu eiusdē sit diuidēs z diuisuz nisi ubi mēbra diuisionis accepta sub diuisione cōuertant cū diuiso. qd̄ nō est in diuisione entis in decē p̄dicamēta. qz nec omne ens actu est in aliquo decē p̄dicamentoz. nec etiā omne qd̄ est in aliq̄ decē p̄dicamētoz est ens in actu. qz nulla rosa existente adhuc rosa est in predicamento substantie.

C Sed eius quod ad aliquid: aliud quidē s̄m superabundantiam z defectum dicitur: aliud autem s̄m actiuum z passiuus: z omnino motiuum z mobile: motiuum enī motiuum mobilis est: z mobile a motiuo est mobile.

C Hec est 3^a pticula 2^a ptis p̄ncipalis huius capituli in qua ponit 3^a diuisione que talis est. q̄ de nūo relatiuoz quoddā dī s̄m supabundantiā z defectū .i. s̄z magis z min^o ut duplū z dimidiū z omnia que referuntur adiuicē. modo numeri. z quoddā dicit s̄z actiuū z passiuū z motiuū z mobile. motiuū enī est motiuū mobilis z mobile a motiuo ē mo^{le}. **C** Nota dā sunt hic tria s̄m p̄ q̄ p̄hs. d. q̄ agēs referit ad patiēs z mouens ad mobile ut declarat q̄ motus est actio motoris in motū z nō habet eē nisi in moto z idē accipit rē motā quasi differētiā mot^o. hec p^{or}. **C** Ex quibus v̄bis apparēt tria. p̄ q̄ motus est actio z qualiter hoc sit uerū videbitur postea. Sc̄do q̄ actio nō hēt eē nisi in passo z mot^o in moto. 3° q̄ res mota est dūa mot^o. qd̄ apparet ex hac distōne. vñ. mot^o est act^o mobilis iquātū mobile. **C** Sc̄do est notādū s̄m p̄ q̄ p̄hs p̄ agēs z patiēs itelligit relatiuū qd̄ iuenit in p̄dicamentis agē z pati. z itelligo q̄ agēs z patiēs sūt relatiua

Dubium

Responso

Alia vñsio

Sc̄da diuisio eius

Dubium. l. cō. 13.

Tertia diuisio entis.

Primum notan. Sc̄d. 5. pbt. cō. 3. et. 8. phi cō. 4. Idē infra in hoc. 3. 6. 18. 19. 22. 23.

cōm no.

quod inueniunt in predicamento agere et pati tanquam in fundamento: quoniam agere et pati habet illa de quibus hec. scilicet agere et pati dicuntur sicut pater et filius seu paternitas et filiationis fundamentum super actionem et passionem et sunt relativa primi modi relatiuorum. unde sciendum secundum philosophum in primo methaphisico capitulo de ad aliquid: quod tres sunt modi relatiuorum. primus modus est secundum numerum et passiones nunc ut dupliciter et dimidium. secundus modus est secundum actionem et passionem quod scilicet referatur adiuuicem ut calefactiuum et calefactibile. tertius modus est secundum mensuram et mensurabile quod motus scia et scibile referuntur adiuuicem. unde de primis duobus philosophus sola facit habet mentionem. Tertio est notandum secundum philosophum in primo libro quod philosophus dixit secundum motiuum et mobile quoduis philosophus dixit secundum actiuum et passiuum quod mouens et motum sunt perfectiora quam agere et pati. quod omne agere est mouens et e converso: hec philosophus in primo libro. et intelligo quod mouens et motum sunt perfectiora quam agere et pati quantum ad aliquid potentia sub eis. id est aliquid potentia sub mouente et moto sunt perfectiora quocumque potentia sub agente et patiente: quoniam primum motor potentia sub mouente sicut inferius sub superiori et primum mobile potentia sub primo motu sicut inferius sub superiori: quoniam agere proprie loquendo de agente non mouet nisi per abiectionem prioris. et patientes proprie non recipit aliquid nisi ab eo abijciat prioris illius quod recipit. et sic agens stricte loquendo idem est quod alterans. et patientes idem est quod alteratum. Et quod manifestum est quod aliquid potentia sub mouente nobilius est omni potentia sub agente stricte loquendo de agente. et etiam est aliquid potentia sub moto nobilius omni eo quod potentia sub patiente. sed quoduis mouens et motum sunt perfectiora quam agens et patientes quantum ad aliquid potentia sub eis tamen simpliciter et absolute loquendo mouens et motum in communi accepta sunt imperfectiora quam agere et patientes stricte accepta si uel omne superius est imperfectius quam suum inferius: quod omne inferius includit actu omnem perfectionem sui superioris et etiam aliquid perfectionem quam addit super suum superius. Et intelligendum tamen quod agens et patientes dupliciter potest accipi. uno modo large secundum quod omne illud dicitur agere quod efficit aliquid de nouo. et omne illud patientes quod recipit aliquid de nouo. et isto modo agens et mouens sunt peruertibilia et est motum et patientes. alio modo potest accipi stricte: secundum quod agens et patientes solum dicitur de agente et patiente per abiectionem prioris et isto modo agens et patientes sunt inferiora quam mouens et motum: quod sic agens et patientes idem sunt quod alterans et alteratum. et sic loquitur philosophus et etiam philosophus in primo libro de agente et patiente per de generatione.

Ex. co. 20.

Tertium not.

Idem pro de generatione l. 4. 5. 7. 12 meip. 2. 23

Agens et patientes dupliciter potest accipi.

Ex. co. 4.

4a quatio cuius.

2a co. lutto prius lib. 4.

Non est autem motus propter res. Adutatur enim semper id qua mutatur: aut secundum substantiam: aut secundum quantitatem: aut secundum qualitatem: aut secundum locum. Eodem autem in his nullum est accipere sic diximus: quod neque hoc: neque quantum neque quale sit: neque aliorum predicamentorum nullum

Hec est quarta particula scilicet de primis principalis huius capitulo in qua ponitur quarta diuisio que est illa quod motum quodam est in substantia quodam in quantitate quodam in qualitate quodam in ubi. et sic motus inuenitur in pluribus quam in uno predicamento et hoc intendit philosophus probare per hanc diuisionem videlicet quod motus est in pluribus quam in uno predicamento. et hec est prima huius libri. que probatur sic. motus est in eodem predicamento cum re ad quam est motus. sed res ad quam est motus est in pluribus quam in uno predicamento. ergo motus est in pluribus vno predicamento. huius rationis probatur maius. cum dicitur quod motus non est propter res ad quas est motus. sed est motus est in eodem predicamento cum re ad quam est motus. et hoc

ponit minor cum dicitur Mutatur enim semper. et hoc concludit philosophus in d. Quare neque motus. Unde philosophus in primo libro forat istam rationem sic. motus est in moto et motum est in pluribus vno predicamento. igitur motus est in pluribus vno predicamento. et philosophus in primo libro motum non intelligit re que mouet. scilicet ipsum mobile sed re acquisite per motum. Unde notandum secundum philosophum in primo libro quod philosophus per hoc quod motus est in pluribus vno predicamento vult habere quod motus non dicitur vniuoce nec habet diffinitionem dictam vniuoce. sed secundum philosophum plus et posteriori. quod enim motus est diuersis predicamentis et diuersis predicamentis non est aliquid eodem vniuoce. id est motus non dicitur vniuoce. et quod motus non dicitur vniuoce id non habet diffinitionem dictam vniuoce. sed secundum philosophum plus et posteriori. sed tamen tales diffinitiones intrant in artibus demonstratiuis. ergo. Unde philosophus in primo libro mouet dubitationem super philosophum quod philosophus dicit habet. scilicet quod motus reperitur in pluribus vno predicamento. quod dictum est in libro predicamentorum quod motus est in predicamento passiuo ergo motus aut non est in pluribus predicamentis aut predicamentum passiuo non debet computari inter predicamenta. Ad illud dubium respondet philosophus in d. quod motus accipitur dupliciter. vno modo secundum philosophum non differt a perfectione ad quam vadit nisi secundum magis et minus. et isto modo motus est de genere illius perfectionis ad quam tendit. et sic motus nihil aliud est quam generatio partis post aliam partem illius perfectionis ad quam tendit donec perficiatur et fiat actu. Unde est necesse ut motus quod est in substantia nunciet in genere substantie: et motus quod est in quantitate nunciet in genere quantitatis. et sicut motus quod est in quantitate et ubi. secundum philosophum quod motus est in via ad perfectionem aliam ab illa perfectione ad quam tendit sic est necesse ut sit generatio per se quam via ad ipsam re est alia ab ipsa re. et secundum philosophum habet positum predicamentum per se. et iste modus est famosior. ille vero minor. et idem philosophus idurixit illum modum famosum in predicamentis. et istum modum uerum in libro hec philosophus in primo libro. Et videtur mihi quod in predicamentis non posuit motum in predicamento passiuo nisi sit in capitulo de pati ubi explicat de passione ponens quod calefieri est in genere passiuo. sed manifestum est quod calefieri est motus. Ex quibus dicitur philosophus in primo libro notanda sunt tria. primum quod motus potest accipi dupliciter. vno modo per forma diminuta que non differt a termino ad quem nisi sic imperfectum a perfecto. alio modo accipitur motus secundum philosophum quod est via ad terminum. primum modo motus est in genere termini ad quem. et secundo modo est in genere passiuo. Aliis verbis utitur philosophus in primo libro ubi distinguens de motu dicit quod motus potest accipi uel per motum secundum materiam uel per motum secundum formam. Et per motum secundum materiam intelligit formam diminutam que non dicitur a termino nisi sic imperfectum a perfecto. et per motum secundum philosophum foras intelligit ipsam acquisitionem termini. quam uocat transmutationem coniunctam cum tempore: unde motus secundum materiam est in genere termini ad quem. sed motus secundum formam est generatio per se. id est generatio passiuo. Tertio est notandum secundum philosophum in primo libro quod ista distinctio de motu habet locum in quatuor generibus ad quem est per se motus. scilicet in substantia quantitate qualitate et ubi. nam certum est quod in quolibet istorum generum motus potest accipi per forma diminuta: et potest accipi per ipsam transmutationem successiuam et per forma dinuta. et quod motus possit accipi per perfectionem diminutam que non differt a forma ad quam est motus: nisi sic imperfectum a perfecto appet per philosophum in primo libro dicitur quod necesse est quod motus quod est in substantia nunciet in genere substantie. et motus quod est in quantitate nunciet in genere quantitatis. et sicut motus quod est in ubi et qualitate. hec philosophus in primo libro. Et ex hoc appet quod motus in quolibet istorum generum potest accipi ut est eiusdem generis cum forma ad quam est. et sic appet quod motus in substantia potest accipi dupliciter. uel secundum philosophum quod est in genere passiuo. uel secundum philosophum quod est in genere substantie. et eodem modo est de motu in quantitate qualitate et ubi et cetera. Tertio est notandum secundum philosophum in primo libro hic quod modus accipiendi motum pro via et fluxu est famosior. sed alius modus. scilicet ille qui accipitur motus pro forma diminuta est uer-

Confilie. 2. de aia. co. 7. 30. 2. de aia. co. 5. et 4. me. co. 2. vide confilie 2. 2. p. 2. 3.

Primo notandum.

5. p. co. 9.

Secundum notandum.

Tertium nota

rio. Sed circa h^o dicta p^o sunt multa dubia. et p^o circa p^m notabile est dubium q^o v^o q^o mot^o ut accipit pro via sit in eodē g^one cū termino ad quez est. nā p^o hui^o p^o dicit q^o mediū et via iter potētia et actū est de g^one act^o qui est cōplēmentū: sed differt fm magis et min^o. qm̄ ex q^o potētia est in eodēz g^one cū actu multo magis v^o q^o mediū iter potētia et actū sit de g^one act^o. mot^o igit^o fm q^o est in via ad formā est in eodē g^one cū forma ad quā est via. non solū in eodē g^one. sed in eadē etiā spē. nā p^o ibidez dicit q^o ire ad calorē est quodāmodo calor. et sic deā p^o hic et in 5° vident^o p^oriari. Itē 2° hui^o p^o dicit q^o g^oniatio est nā q^o est via in nām. sed ois nā est substantia. put p^o loq^our ibidez de nā. g^o g^oniatio est substantia cū sit via in substantiā. et per p^o mot^o p^o q^o est via est in g^one termini ad quē. Itē v^o q^o ista distinctio sit insufficiens: q^o 5° metha^o cap^o de q^oto. dicit p^o et etiā p^o q^o mot^o est per se q^otitas. sed nec motus qui est forma diminuta est per se q^otitas: q^o motus qui est foza diminuta est in g^one termini ad quē ē motus. nec etiā mot^o qui est via est per se q^otitas cum sit de g^one passiōis. g^o relinq^our q^o mot^o hēt tertiam acceptiōnē fm quā est de per se q^otitas. igitur et c.

Circa etiā 2^m nōbile sunt duo dubia: q^o nō videtur q^o illa distinctio mot^o habeat locū in quatuor g^oib^o q^o in illis g^oib^o nō pōt mot^o accipi pro forma diminuta in q^o nō est forma diminuta q^o postea sit p^ofecta. sed nec in g^one substantiē nec q^otitatē nec ubi ē forma diminuta: q^o nullū hor^o genēz suscipit magis aut min^o. Itē i motu locali nō est aliq^o ubi q^o fluat de imp^ofecto ad p^ofectū. qm̄ in motu locali mobile in quolibet istāti est in alio et alio ubi. igit^o illa distinctio nō pōt hēre locū in motu ad ubi. Itē i motu locali in quolibet istāti est aliō et aliō ubi i ipso mobili. g^o si mot^o localis ad ubi sit eiusdē nāe cuz ipso ubi: sequit^o q^o aliq^o mot^o localis solū durat per unū instās sicut aliq^o ubi solū durat per unū instās. et sic motus erit in istāti. Itē de h^o q^o dicit p^o. s. q^o mot^o put accipit pro forma in fluxu ul^o in fieri nō differt a forma p^ofecta ad quā est mot^o: nisi sicut imp^ofectū a p^ofecto: est dubiū: qm̄ illa que nō differūt nisi sicut magis p^ofectū et min^o p^ofectū sunt in eadem spē ut patet de albedine itēsa et remissa. g^o mot^o qui est foza iperfecta semp^o eēt in eadē spē cū forma ad quā est mot^o. sed hoc nō est uey: q^o si fiat mot^o a nigro i albū nihil de spē albedis acq^orit nisi i fine motus. q^o p^o p^o hui^o in toto tpe et in quolibet istāti t^o p^o mēsurant^o motū mobile est sub forma p^ori. et solū in ultimo istāti ē sub forma posteriori. cū igitur mobile moueat a nigro in albū nihil de spē albedinis acq^orit nisi in fine mot^o. sed mot^o nō habet eē nisi in suo ultimo fine. g^o mot^o qui est foza diminuta nō differt a termino mot^o solū sicut iperfectū a p^ofecto: q^o mot^o qui est foza diminuta p^ocedit t^o minū mot^o: sed nihil de spē termini mot^o p^ocedit terminū mot^o. g^o Itē dubitat^o circa 3^m notabile: q^o motus qui est in g^one passiōis est mot^o fm formaz ut vult p^o in 5° hui^o p^o cū p^ofectio vniuscuiusq^o magis accipiat a foza q^o a mā. seg^our q^o modus accipiēdi motū pro motu fm formā: siue pro via erit modus vior. Ad euidētia istaz dubitationū est sciēdū q^o mot^o accipit tripl^o. s. vno mō: et nō differt a termino ad quē est nisi sicut imp^ofectū a p^ofecto. Alio mō pro fluxu p^otinuo q^o mobile tēdit ad p^ofectionē ulterioirē. Et 3° mō accipit pro illa successio

ne vel duratiōe trāsmutatiōis p^otinue. et q^o motus possit accipi p^omis duob^o modis apparet p^o h^o hic et etiā 5° hui^o p^o sed q^o etiā possit accipi pro ipa successione vel duratiōe trāsmutatiōis continue patet per p^o et p^o 5° metha^o cap^o de quāto. ubi dicit q^o motus est per se q^otitas. et manifestuz est per se q^o nec mot^o pro foza diminuta nec motus pro ipsa trāsmutatiōe p^otinua ē per se q^otitas. q^o ut accipit pro forma diminuta sic est in g^one termini ad quē. et ut accipit pro trāsmutatiōe successiua sic est de g^one passiōis. igit^o relinq^our q^o op^o ponē 3^m modū accipiēdi motū quō pōt vificari q^o mot^o est per se quātitas. Dico igit^o q^o mot^o isto 3° mō accept^o est q^otitas successiua trāsmutatiōis p^otinue: que tñ q^otitas nō ē diuisibilis nisi fm lōgitudinē duratiōnis qm̄ mot^o isto mō accept^o nō ē diuisibilis p^o diuisiōnē mobilis. sed solū ē diuisibilis p^o duratiōnē t^opis. s. i p^oteritū et futuz. q^o atit sit talis q^otitas successiua ipsi trāsmutatiōis p^otinue appet p^o 4° hui^o cap^o de tpe. ubi dicit q^o t^opis mēsurat motuz nō fm q^o mot^o: sed p^o q^otitatē accidētē motui. et accipit h^o motū fm q^o ē de g^one passiōis. et ab ista q^otitate successiua mot^o denoiat mot^o de g^one passiōis lōgus p^o duratiōnē a q^otitate mobilis d^o mot^o q^o ē de g^one passiōis latus et p^ofundus et etiā lōgus fm lōgitudinē mobilis. et mot^o accept^o pro foza diminuta est in g^one termini ad quē ē mot^o. mot^o vō accept^o pro trāsmutatiōe p^otinua est de g^one passiōis. et mot^o accept^o pro successiōe ē i g^one q^otitatē. Pro his igit^o rōnib^o sūt duo itelligēda. p^o q^o p^o formā diminutā possum^o duo itelligē. s. ul^o formā remissam ul^o formā i pō accipiēdo potētia. put oppōit^o actui q^otitatiōis. foza eni s^o q^o mobile q^oscit d^o eē foza i actu. et forma sub qua mo^o nō q^oscit d^o eē foza i pō opposita actui q^otitatiōis ut patet 6° et 8° hui^o. Dico igit^o q^o p^o nō itelligit per formā diminutā formā sub gradu remisso. sed itelligit p^o formā diminutaz in trāsitū et in fieri sub q^o mobile nō quiescit. et talis forma diminuta repit^o in quatuor generib^o. 1° est itelligēdū q^o per mediū et viā ad terminū possum^o duo itelligē. s. vel formā p^o acq^ositā ul^o ipaz trāsmutatiōnē cōtinuā. vbi grā. forma embriōis ē via et mediū deueniēdi ad foza aialis. et ē trāsmutatiō p^otinua que est foza embriōis ad formā aial^o est via et mediū deueniēdi ad formā aialis. Ad idum 2° mō acceptū pōt dici mediū per hoc q^o mediū p^o q^o formal^o acq^orit terminū mot^o: et h^o est ipsa acq^ositio termini. sed mediū p^o mō dem^o ē mediū in q^o q^o trāsmutabile p^o trāsmutat^o i formā mediā q^o in extremā: qm̄ p^o trāsmutat^o mā ad formaz embriōis q^o ad formā aialis. Ad rōnes. ad p^omas dico q^o p^o 5° hui^o p^o cū dicit q^o medium et via inter potētia et actū est de genere actus: loquitur de medio in q^o. s. in hoc 3° p^o 4° loquitur de medio per q^o formaliter trāsmutat^o. Unde mediū in q^o est de g^one termini ad quē: q^o illa inter que est trāsmutatiō per se necessario sunt eiusdē generis et quādoq^o eiusdē sp^oci. sed mediū per q^o est de genere passiōis. et sic appet q^o p^o nō est sibiip^o p^ori: q^o equoce loq^our de medio i 5° et h^o in 3°. Ad aliud dico q^o generatio pōt accipi duplicit^o. s. ul^o pro ipsa trāsmutatiōe p^otinua et sic est de g^one passiōis et sic nō est nā s^o est p^o nāz. alio mō accipit p^o foza i trāsitū et fieri s^o q^o trāsmutabile nō q^oscit et sic ē nā. Ad formā igit^o arg^o cū d^o q^o g^oniatio ē nā q^o ē via

Primum dubium circa d. cō.
p. p. 2. 9.
3. de. 5. p. h. l. cō. 9. 7. 13.
Secundum d. cō. 18.
Tertium d. cō. 18.
Primum dubium circa d. cō. 110.
Secundum.
Tertium.
Primum dubium circa tertium nota.
Dico. accipi tripl.

Comen. 9.
T. cō. 18.
Ad primū circa p. m. d. cō. 9. 5. huius.
Ad secundum circa idem.

In nam. Dico qd gnatio qd e via i qua trāsmutabile p trāsmutat e nā qd e via in quā. via tñ p quā foialr nō est nā: sed est fm nām. Ad 3^m dico qd illa di- stictio mot^o nō cōprehēdit oēs modos accipiēdi motū: sed solū modos qui sunt ad ppositū. nec pp b^o 2° e isufficiēs: qd solū posuit modos mot^o p qd soluit ei^o dubitatio: z forte sūt mlti alij modi acci- piēdi motū a trib^o modis iā dict^o de qb^o dicit iferi us. Ad dubia s^o 2^m nōbile. dico ad p^m qd ac- cipiēdo formā diminiutā p foia s^o gradu remisso sic nō repit foia diminiutā i gñe sbe nec q̄tita^o nec ubi. sed accipiēdo formā diminiutā put foia in pō opponit actui getatiōis. sic foia diminiuta repit in q̄tuor gñib^o sup̄dict^o. z illo^o loquit^o 2° de foia i- pfecta ul^o dimiuta. Ad aliō dico qd foia dimiuta nō e foia fluēs de eē impfecto ad eē pfectū. sed foia dimiuta e illa sub q̄ mobile exis fluit z trāsit ad formā pfectā. Un ubi s^o q̄ mobile solū manet p vnū istās e ubi impfectū z diminiutū: qd est i pō cū mobile nō gescat sub eo. Ad aliō dico qd mot^o accept^o pro foia dimiuta solū p vnū istās manet. z illō qd pbs. d. s. mot^o nō e i istati: habet itelligi de motu qd e trāsmutatio successiua z p̄tūa. Ad ali- ud dico qd mot^o accept^o p foia dimiuta sp e i eodē gñe cū termino mot^o. sed nō opz qd sp sit i eadē spē. Et cū d^o qd pfectū z impfectū nō uariat spēm. dico qd pfectū z impfectū qñqz attēdūtur fm diuersos gradus eiusdē foie specificē: z sic nō uariat spēm. qñqz vō attēdunt fm diuersas specificas formas. manifestū eni e qd foia aialis e pfectior q̄ foia sp- matis. z sic pfectū z impfectū uariat spēm. Ad illō vō qd obijcit 2° ultimū nōbile dico qd vnū mo- dū accipiēdi motū eē viorē alio p̄t itelligi duplr. s. ul^o q̄tū ad entitatē rei ul^o q̄tū ad significatiōē no- mis. z tē dico qd modus accipiēdi motū p forma diminiuta e vior q̄tū ad entitatē rei. qm mot^o acce- pt^o pro foia diminiuta e pfecti^o ens cū sit pfectioris gñis q̄ mot^o de gñe passionis. sed modus accipiē- di motū pro trāsmutatiōē successiua est vior q̄tūz ad significatiōē nois: qd h^o uomē mot^o per p̄t^o si- gnificat trāsmutatiōē successiua q̄ forma dimiuta. nā uomē rei nālis p p̄t^o significat formā q̄ ma- teriam ut vult 2° 2° de anima. 2° 5°.

Unūq̄qz at duplr iest oib^o. ut b. Aliud qdē eni forma ipsi^o. aliō vō p̄uatio z fm q̄litate. Hoc qdē eni albū: illō autē nigrz: z fm q̄titatē aliud qdē pfectū: aliud vō impfectū. Sitr aut z fm loci mutatiōē. B quidē sursū: illud vō deorsū: aut aliud quidē graue aliud vō leue. Quare mot^o z mutatiōis tot sunt spēs: quot z entis. Nec e 3^a p̄ticta scde p̄tis p̄n^o hui^o capli. i q̄ ponit 5ª diuisio vā qd e diuisio termini ad quē e mot^o. q̄ di- uisio e talis. Terminoz mot^o qdā est foia z qdā p̄- uatio. z p formā itelligit terminū magis pfectū. z per p̄uatiōē itelligit terminū minus pfectū. z hec duo .s. pfecti^o z min^o pfectū repiūtur in qlibet gñe i qd e mot^o. vbi grā. i suba ut for^o z p̄uatio. i q̄- titate ut magnū z parū. i q̄litate ut albū z nigrz. in loci mutatiōē ut supi^o z iferi^o. graue z leue. z il- lud exēplū de graui z leui fm 2° 2° forte e de motu i ubi. qm cor^o qñqz mouet supius ut sit leue in ac- tu. z iferi^o ut sit graue i actu. z forte illō est exēplū

de gnatiōē z corruptiōē: qm elemēta trāsmutātur de gravitate i leuitatē. z de leuitate i gravitatē. z qd i qlibet gñe i qd e mot^o sūt duo termi mot^o qrum vn^o e nobilioz: z ali^o vilioz: z mot^o distiguunt s^o di- stictiōē terminoz pcludit pbs qd tot sūt spēs mo- tus z mutatiōis q̄t z enī acq̄siti p motū. z sūt octo .s. duo i vno quoqz p̄dicamēto i qd e mot^o. Intel- ligēdū fm 2° 2°. qd pbs p istā diuisiōē terminoz mot^o vult declāre qd ista diffō mot^o e ambigua di- cta fm p̄t^o z poster^o. qm i vnoquoqz p̄dicamēto i qd e mot^o e aliqs mot^o nobilioz ut ille qd e ad termi- nū nobiliore nobilioz e. z aliqs vilioz ut ille qd e ad terminū viliorē. z per p̄tis in quolibet gñe in qd est mot^o est aliqs mot^o p̄t^o z aliqs poster^o. z sic mo- tus z et diffinitio mot^o dñr fm p̄t^o z poster^o. z sic fm 2° 2° pbs ex duob^o declarauit qd diffō mo- tus est ambigua. tum qd mot^o est in plibus vno p̄- dicamēto: tū etiā qd in eodē p̄dicamēto est aliqs mot^o p̄t^o z pfectior: z aliqs poster^o z impfectior.

Diuisio autē fm vnumquodqz gen^o: B quidē esse endelichia aliud autem poten- tia: potentia existentis endelichia: fm qd huiusmodi est motus est.

Nec e 3^a ps p̄ncipalis hui^o capli. in qua p̄tis po- nit diffōnē mot^o. d. qd cū vnūq̄qz generū mot^o di- uida^o in potētiā z actū qm vnūquodqz hoz qñqz est in potētiā z qñqz in actu. z manifestū est qd mo- tus est pfectio rei mote. cū igit motus nō sit perfe- ctio rei mote fm qd est in actu erit pfectio ei^o inq̄- tū e i pō. mot^o igit e act^o enī i pō s^o qd i pō. Ad tādū s^o 2° hic qd p̄tis i diffōnē addit illā p̄ticta- lā inq̄tū i pō: qd oē motū hēt duas pfectiōes. s. p- fectiōē i actu nō fm qd e motū z pfectiōē s^o qd e i pō qd d^o mot^o. Un mot^o hēt vnā pfectiōē p quā e i actu. s. formā sbalē ei^o: qm oē qd mouet e ens in actu. z hēt aliā pfectiōē fm qd e i pō ad uliōres formā ul^o pfectiōē. z illa pfectio fm quā e i pō d^o mot^o. Adōndū e qd mot^o ante qz moueat e i du- pli pō. s. i pō ad motū z i pō ad t̄minū mot^o. z cuz mouet e pō p̄t^o reducta ad actū z remanet pō scda qd e ad t̄minū mot^o. itellec^o igit diffōnē e ille: mo- t^o e act^o enī i pō. s. ad uliōrē pfectiōē. s. ad termi- nū mot^o inq̄tū e i pō ad t̄minū mot^o. Un 2° 2° 9° hui^o libri vī sic exponē illā diffōnē mot^o. Mot^o e act^o enī i pō z e. i. mot^o e act^o exeunt^o de pō ad ac- tū inq̄tū erit de pō ad actū. Un nōndū s^o Lin coniesē qd hec e diffō mot^o qd dem̄ari nō p̄t. s. mo- t^o e exit^o de pō ad actū. z diffō qd p̄t dem̄ari e illa: mot^o e act^o enī i pō inq̄tū i pō. Itē notandū fm 2° 2° hic qd manifestū e qd ista diffō mot^o e cōis mo- tui nouo z et̄no: qm mot^o et̄n^o e act^o enī i pō nō s^o qd e i pō ad t̄minū totū mot^o eterni. sed s^o qd e i pō ad terminos p̄tū mot^o. Itē nōndū fm 2° 2° qd ex hac diffōnē mot^o appet̄ p̄uatio mot^o. nā qm mo^o cessat a motu tē gescit z e i actu z nō māet p̄uatio mot^o nisi qm mo^o e i pō ad pfectiōē. cū enī fuerit pfectū i actu sit discōtinuatio mot^o. Itē. d. 2° qd mot^o augmēti z alētiōis z diminiutiōis sūt p̄tes mot^o. nō enī possum^o dicē qd augmētū e motū vno motu de p̄n^o augmēti usqz ad finē: appet̄ enī mot^o ei^o i tpe sēsbili. z similis e dispō in plib^o alteratio- nibus z ipossibile est ut in toto tpe augmēti sit mo- tus z nō cōprehēdat̄ sensu. motus igit augmēti de initio mot^o ad finē cōponit̄ ex plurib^o motib^o z

Ad tertius circa idem.

Ad primus circa scdm notan.

Ad scdm circa idē.

Ad tertius circa idem.

Ad quartū circa idem.

Ad illō qd est circa ter- tiū no.

2. cō. 5.

Quinta di- uisio.

Notabile

Ex. c. 6.

Diffinitio motus

Notabile. f.

Notabile. 2.

2. cō. 9. hui^o.

Notabile. 3.

Notabile. 4.

Notabile. 5.

Idē. p. hoc. s. p. 2. 2.

pluribus quietibus. In vno autem motu translato qui est de primo ad finem non interponitur quies. et ideo continuatio est manifestior in eo: et credimus quod plura non existit continue in augmento et alteratione: quia videmus aliqua augeri per annum vno digito: et remotum est ut ille digitus dividatur per omnes partes illius anni. quoniam minimum tempus sensibile non habet ab eo parte sensibile. hec 2°.

C Ex quibus dictis 2° patet tria notari. primum quod motus augmentationis in primo usque ad finem non est vno motu. sed si illud intelligitur de augmentatione vera que est verus motus secundum quod quidam intelligunt tunc debet intelligi de toto motu qui est a minima quantitate aucti ad maximam eius quantitate: et tunc intellectus est talis quod non procedit motu continuo a minima quantitate rei augmentabilis ad maximam quantitatem quam acquirit ut patet in augmentatione pueri: quia puer non augetur continue a minima quantitate quam habuit ad maximam quantitate quam habebit. imo sunt multe particulares augmentationes inter quas sunt getes medie ut patet manifeste ad sensum. quoniam videmus aliquam aliquam augeri per aliquod tempus. et postea stare sub eadem quantitate et iterum augeri. ipso enim est quod in toto tempore augmenti est motus et non comprehendatur sensu. quolibet tamen augmentatio particularis est vna et continua: quod patet per diffinitionem motus que est communis omni motui. Si enim motus sit actus in entis potestatem secundum quod in potestatem non manet motus nisi mobile est in potestatem ad perfectionem. sed quoniam quiescit in actu non est in potestatem. ideo tunc manet motus nec continuatio motus. sic igitur patet quod motus augmenti non est omnino motus continuus a primo usque ad ultimum terminum. tamen aliquod pars augmentationis est continua. et eodem modo est de alteratione. sed motus localis potest esse continuus sic quod nunquam accidat discontinuatio. **S**ecundo est nondum secundum quod motus augmenti componitur ex pluribus motibus et ex pluribus getibus. quod non est sic intelligendum sicut verba sonant quia quies est privatio motus: et oppositum motui privatiue. nunc vero ex privatione et ex habitu non componitur aliquid. et etiam quia quilibet pars motus est motus: sed debet sic intelligi quod inter partes partiales motus augmenti intercedunt multe getes medie: quia non est aliquis motus continuus compositus ex omnibus motibus augmenti quibus devenit ad maximam quantitatem ipsius aucti. et ideo oportet quod cadant multe getes medie.

Tertio est nondum quod 2° probat quod motus augmenti non est continuus: quia videmus aliquid augeri per vnum annum vno digito. si igitur ille motus esset continuus per totum annum oporteret quod in quolibet parte illius anni accreret aliqua pars illius digiti talis quantitas. sed hoc non est verum: quia non cuilibet parti sensibili illius anni potest correspondere pars sensibilis illius quantitas digitalis: quia minimo tempore sensibili illius anni non potest correspondere aliquid pars sensibilis illius digitalis quantitas. **S**ed dubitatur quia non videtur quod ratio 2° habeat: quia illud super quod ratio fundatur est falsum. videlicet quod cui libet parti sensibili temporis correspondeat pars sensibilis rei acquiritur per motum. sed hoc est falsum. quia potest esse quod aliquid moueatur localiter continue per vnum annum transiendo solum digitalem quantitate spatii. et tamen non cuilibet parti sensibili temporis correspondet pars sensibilis digitalis quantitas spatii. sed eodem modo potest esse in augmentatione. scilicet quod aliquid augere continue in vno anno per digitale quantitate quous non cuilibet parti sensibili illius temporis correspondeat pars sensibilis illius quantitas. **I**tem in eodem tempore in quod aliquid mobile transiit aliquam magnitudinem: mobile velocius in duplo pertransit duplam magnitudinem. sed si cuilibet parti sensibili temporis in quo transiit aliquid magnitudo correspondeat pars sensibilis magnitudinis transiite: sequeret quod quod sunt partes sensibiles illius temporis tot erunt partes sensibiles utriusque magnitudinis.

dis. et per omnes tot erunt partes sensibiles magnitudinis parue quot partes sensibiles magnitudinis in duplo maioris quod est inconueniens. igitur non oportet quod cui libet parti sensibili temporis correspondeat pars sensibilis magnitudinis transiite. **D**icendum igitur est distinguendo de augmentatione. quia secundum 2° 3° 32°. triplex est augmentatio. quoniam quidam est augmentatio vera que scilicet est per uersionem alimenti in nam illius quod augetur. et hec augmentatio solum reperitur in animalibus et plantis. Alia vero est augmentatio secundum alterationem que est idem quod rarefactio. et hec inuenitur in elementis et in corporibus simplicibus nature ut accidit in mixto. 3° est augmentatio per accumulationem que accidit in rebus simplicibus ut partium compositis ut nutus: et inuenitur et in elementis et in quibus super vnam rem additur alia res extrinseca et continuatur cum ea: et hoc habet deus quod ignis augetur. **E**t adhuc dicitur quod augmentatio vera que solum est in rebus animalibus est duplex quoniam quidam est generatio vel augmentatio forme in materia alimenti que generatio est subita uersione alimenti in materiam aliti. Alia est augmentatio vera que est extensio aliti vel membri post uersionem alimenti per virtutem anime uegetatiue. et per colorem nature. dico igitur quod 2° habet et in 8° huius 2°. ubi 2°. dicitur quod dicitur hoc logice de augmentatione que est generatio partium seu que est uersione alimenti in materiam aliti. talis enim augmentatio non potest esse continua: quia si esset continua tunc cuilibet instanti temporis mensurantis illam augmentationem corresponderet pars generata. et sic essent infinite partes generate in actu: quare quilibet esset tate quantitas que est minimum nature vel maioris quantitas. et per omnes totum esset auctum in infinito: quia haberet infinitas partes eiusdem quantitas. sed hoc est impossibile: ideo augmentatio que est generatio partium seu uersione alimenti non potest esse continua. augmentatio tamen que est extensio aliti vel membri post uersionem alimenti bene potest esse continua per aliquod tempus. non tamen est continua per totum tempus vite animalis vel plante. nec est continuatio a primo vite usque ad tempus statum post quod non fit ulterius augmentatio. augmentatio igitur que est generatio partium non est motus sed mutatio subita. sed augmentatio partium que est extensio est uerus motus. dico igitur quod non oportet absolute loquendo quod cuilibet parti sensibili temporis correspondeat pars sensibilis quantitas acquiritur vel transiite. si tamen augmentatio que est generatio partium esset continua tunc cuilibet parti sensibili temporis corresponderet pars sensibilis quantitas acquiritur: quia quantitas acquiritur haberet infinitas partes sensibiles et cetera. **U**nus augmentatione que est generatio partium esset continua includit contradictionem: sed non est sic in motu locali cum nulla pars magnitudinis sit tota simul transiita et ideo non oportet in motu locali quod cuilibet parti sensibili temporis correspondeat pars sensibilis transiita. **U**nus illud non est uerum. scilicet quod cui libet parti sensibili temporis correspondeat pars sensibilis rei transiite vel acquiritur per motum et eodem modo intelligitur 2° de alteratione dicens quod nulla alteratio est continua. intelligitur enim per alterationem generationem subitam alicuius quantitas totius simplicis. ipso enim est quod in quolibet instanti alicuius temporis accretur aliqua quantitas tota simplicis: quoniam sic tota quantitas simplicis generata in illo tempore esset infinita quantitatiue quod est impossibile.

Ut alterabilis quidem in quantum est alterabile alteratio est. **A**ugmentabilis autem et oppositi. nullum enim commune nomen in utrisque. augmentum et decrementum. **G**enerabilis autem et corruptibilis: generatio et corruptio: loco mutabilis: loci mutatio.

Hec est 4^a pars prime huius capituli in qua declaratur quod hec diffinitio motus est bene assignata. et per philosophum probatur tota diffinitio. 2° vero probatur particularis huius diffinitionis. **I**sta

Primo no
sandum.

Secundum no.

Tertium no.

Dubitatio.

2° cell. 66. 2°

Supra 2. 25

Ad cubus

2° cell. 66. 2°

2° cell. 66. 2°

2° cell. 66. 2°

2° cell. 66. 2°

2° cell. 66. 2°

2° cell. 66. 2°

2° cell. 66. 2°

2° cell. 66. 2°

igitur potest continet sex particulas: quoniam in prima probatur tota diffinitio motus de motu. In 2^a ibi dicitur autem sic. Probatur quod motus sit actus. In 3^a ibi dicitur Quoniam autem eadem. Probatur quod motus sit actus entis in potentia. In 4^a autem ibi dicitur Sed potest existit. Probatur quod motus est actus rei. In 5^a ibi dicitur Ratione enim eadem. Remouetur quodammodo dubium. In 6^a ibi dicitur Quod igitur. Redit ad probandum quod motus est actus. In prima igitur particula probatur quod motus est actus entis in potentia in quantum in potentia. et hec est 3^a huius libri. quod probatur inductiue sic. alteratio est quodammodo motus et est actus alterabilis in quantum in quantum alterabile. scilicet alterabile est ens in potentia. quod alterabile est actus entis in potentia in quantum in potentia. Sic augmentatio est actus augmentabilis in quantum in quantum augmentabile. et sic est actus entis in potentia in quantum in potentia. Sic diminutio est actus diminubilis in quantum in quantum diminubile. sic est in quantum in quantum est in potentia ad maiorem quantitatem. quoniam motus in quantum in quantum notat duobus modis. nec est aliquid eorum nomen utrisque. Sic generatio est actus generabilis in quantum in quantum generabile. et corruptio est actus corruptibilis in quantum in quantum corruptibile: et loci mutatio est actus mutabilis secundum locum quod est mutabile secundum locum. et sic appetit inductiue quod omnis motus est actus entis in potentia in quantum in potentia.

3^a conclusio huius libri. per quam probatur diffinitio motus.

Quod autem hoc sit motus ab hic manifestum est. Cum enim edificabile in quantum in quantum huiusmodi ipsum dicimus esse secundum quod actus edificat: et hec est edificatio. Si in quantum in quantum autem et doctrinatio et medicatio et saltatio: et adolescentia et senectus.

1^a co. 2.

4^a conclusio huius libri.

2^a co. 5.

5^a conclusio huius libri.

Que potest probare in diffinitio motus. videlicet de commentis 20. 4.

Hec est 2^a particula quare pars prima huius capituli quod declaratur quod motus est actus. et hec est 4^a huius libri quod probatur sic Illud est actus per quod aliquid est in actu. sed per motum aliquid est in actu. quod motus est actus. maior pars de se. et minor declaratur sic. edificabile in quantum in quantum edificabile est in actu. scilicet edificari per edificationem: scilicet edificatio est motus. quod per motum est aliquid in actu: et sic est de alijs motibus ut de doctrinatione medicatione saltatione adolescentia. id est augmentatio et senectute. id est diminutio. per quolibet enim horum motuum est aliquid in actu.

Quoniam autem quedam eadem sunt et potentia et actu quibus non simul: aut non secundum idem: scilicet ut calidum quidem potentia frigidum autem endelechia: multa iam agunt et patiuntur aduicem. De enim erit simul actiuus et passiuus.

Hec est 3^a particula quare pars prima huius capituli. id est quod probatur quod motus est actus entis in potentia secundum quod in potentia. et hec est 5^a huius libri. ad cuius evidentiā narrat philosophus per quodlibet entia naturalia sunt in potentia et in actu. et narrat quod idem ens naturale est in potentia et in actu per triplicem respectum. scilicet respectu eiusdem in duobus temporibus diuersis: ut for. in vno tempore est actu albus et in alio tempore est in potentia albus. et sic for. in duobus temporibus diuersis est in actu et in potentia respectu albedinis. 2° potest idem et in eodem tempore esse in potentia et in actu respectu diuersorum quoniam aliquid in eodem tempore est frigida in actu et calida in potentia. 3° potest idem in eodem tempore esse in potentia et in actu respectu eiusdem sed diuersis modis. ubi gratia. ut illud quod sic agit in aliquid et patitur ab eodem. modo multa quodammodo agunt et patiuntur aduicem: ita quod sic agit in illud et e converso: quoniam omne quod est vnum in actu et reliquum in potentia sic calidum est in actu calidum et in potentia frigidum: similiter erit actiuus et passiuus respectu eiusdem. et per quod sic erit in actu et in potentia respectu eiusdem quod secundum quod agit est in actu et secundum quod patitur est in potentia. Unum. dicitur quod sic est diuerso modo de quibus est agens in corpore secundum quod est actu panis et patitur a corpore secundum quod est corpus in potentia.

Ergo et mouens philosophice mobile erit. De enim huiusmodi mouet: cum mouetur et ipsum. Videtur quidem igitur quibusdam omnino moueri mouens. Sed de his quidem ex alijs erit manifestum quomodo se habeant. Est enim quodam mouentium et immobile.

Ex his igitur declaratur. scilicet quod motus est actus entis in potentia et sic. Motus est actus corporis philosophici ut patet: quod corpus philosophicum habet in se ipsum motum et quod est. sed omne corpus philosophicum sic cum mouetur et mouetur. quod motus est actus entis illius quod sic mouetur et mouetur. sed omne quod mouetur et mouetur est in potentia et in actu: quod in quantum in quantum mouetur est in potentia: et in quantum in quantum mouetur est in actu. quod motus est actus entis in potentia. Et cum philosophus dicit quod omne mouens philosophicum mouetur addit. dicit quod quibusdam videtur quod omne mouens mouetur. dicit philosophus quod de his erit ex alijs manifestum quomodo se habeant. quoniam alibi declarabit quod est aliquid mouens immobile. et sic in 8° huius. Non dicitur secundum quod illud. scilicet quod omne mouens mouetur non est uerum sine hac determinatione. scilicet quod sit compositum ex potentia et actu siue ex materia et forma. et cum hac determinatione est uerum quoniam omne mouens compositum ex potentia et actu in mouendo mouetur.

Notabile

2^a co. 9.

Sed potentia existit cum endelechia ens agat aut ipsum: aut aliud in quantum in quantum mobile motus est. Dico autem hoc in quantum in quantum sic. Est enim es potentia statua: sed tamen non eris endelechia et in quantum in quantum es est: motus est. Non enim idem est esse: et potentia aliquid cui mobili. Quoniam si idem esset simpliciter et secundum rationem esset utique eris in quantum in quantum es est endelechia motus.

Hec est 4^a particula quare pars prima huius capituli. id est quod declaratur 3^a particula posita in diffinitione motus. scilicet in quantum in potentia. Unum probatur quod motus est actus rei secundum quod est in potentia. et hec est 6^a huius libri quod probatur sic. motus est actus rei quod sic est in potentia et in actu. sed non est actus rei secundum quod est in actu. quod motus est actus rei secundum quod est in potentia. maior patet ex precedentibus quoniam actus illius quod sic mouetur et mouetur est actus illius quod sic est in potentia et in actu. minor vero probatur exemplariter sic. quod cum es mouetur ad formam statue: motus est actus eris in quantum in quantum es est in potentia ad formam statue et non est actus eris in quantum in quantum es est in actu es: quod si motus esset actus eris in quantum in quantum es: tunc es spiritus dum esset actu es moueret ad formam statue. Unum potest argui sic. cum es mouetur ad formam statue es est actu es et in potentia ad formam statue. aut igitur motus est actus eris in quantum in quantum es aut in quantum in quantum est in potentia ad formam statue: sed non est actus eris in quantum in quantum es: quod sic es spiritus dum esset in actu es moueret ad formam statue. igitur motus est actus eris in quantum in quantum in potentia. et sic probatur quod motus est actus rei secundum quod in potentia. huius rationis ponitur quod cum dicitur Sic potest existit. Igitur sic. sed cum ens endelechia agat. id est moueat aut ipsum. id est se ipsum aut aliud: actus existit in potentia. scilicet illius quod mouetur et erit de potentia in actu in quantum in quantum mobile. sic est in quantum in quantum in potentia est motus. deinde ponitur minor cum dicitur dico quod sic et cetera. Non tamen dicitur secundum quod perfectio cupri in actu secundum quod est cuprum non est motus: quod si sic tunc gradus cupri esset in motu. dicitur enim quod si motus est actus rei ut sunt in actu tunc gradus rerum essent idem quod motus: sed hoc est falsum: quod ut dicitur quiditas cupri que est perfectio eius in actu non est quod habeat potentiam ad motum: quoniam tunc potentia et actus essent idem. Sic circa hoc dubitatur quoniam secundum philosophum sic sequitur quod motus esset de gradus entis in potentia: quoniam si sequatur

6^a co. luffo huius libri.

notandum

idem co. sequenti.

Dubium

Responsio

mot^o e act^o eris inq^otu es. q^o mot^o e de q^oditate eris. eode m^o seq^oret q^o mot^o e act^o enq^o i po inq^otu i po. q^o mot^o e de q^oditate enq^o i po. C Dicendū q^o p ens i po possum^o duo itelligē. s. ul' ipz mobile suscepti- uū termi mot^o ul' exiēs de po i actū .i. aggregatū ex motu ul' exitu z ipo mobili. p mō ens i po nō ac- cipit in p^oca diffōne mot^o. sed ens in po 2° mō ac- cipit i diffōne mot^o: zcludēdo q^o mot^o e de q^odi- tate enq^o i po dci 2° mō. C Et si dicat q^o fm h mot^o pōeret i diffōne mot^o. Dicendū q^o mot^o i p^ocreto po- nit i diffōne mot^o in abstracto. nec h e icōueniēs. nā ista e diffō simitat^o. simitas e cavitās simi. nec e icōueniēs q^o p^ocretū pōit i diffōne abstracti. qm cō- cretū e notū abstracto. Ul' p^ot dici q^o mot^o q^o h diffi- nit e mot^o q^o e de g^oie fmi ad quē. s. mot^o q^o accipit i illa diffōne cū d^o ens i po .i. exiēs de po ad actū: e de p^odicamento passiōis. z sic non accipitur idem in diffinitione sui^oplus.

C Nō est aut idē quemadmodū dictū est.

C Nec e 5^a pticla 4^a ptis p^on^o hui^o capli. i q^o remouet q^odā dubiū. qm dcm e q^o eadē res sil' e i po z i ac- tu. ex h igit^o posset aliq^o credē q^o pō z act^o eēt idē. iō p^o h remouēdo dclat q^o pō z act^o nō sūt idē q^oz- uis s^oz sit idē. z hec e 7^a p^o hui^o libri q^o p^obat triplr. z p^o sic. si pō z act^o eēt idē q^o s^oz e idē tē cū idē es sit actu es z i po ad for^o statue. seq^oret q^o idē eēt oi no simplr. z h^o rōnē eēeris inq^otu est in actu es: z inq^otu e i po ad statuā. s. h^o e flm: q^o tūc sic mot^o e act^o eris inq^otu e es in po ad statuā ita motus effiet act^o eris inq^otu est es q^o est flm ut p^obatum est.

Septia con- iusio h^o 14

C Manifestum autem est z in p^oris posse q^odē enim sanari. z posse laborare alterū est. Et nāq^o si laborare quidem z sanari idem esset: iubiectū autēz z sanabile z in- firmitz siue humiditas siue sanguis vnū z idem est. quoniam autem non est idez: quemadmodum neq^o color z visibile. Possibilis inquantum possibile endele- chia manifestum est q^o sit motus.

E. 10.

C 2° p^obat eadē p^o ex potētijs ad p^oria. z h^o sic. magis sūt diuersa act^o z pō eiusdē s^oz q^o due potētie eius dē s^oz. s. due potētie eiusdē s^oz nō sūt idē q^oz uis s^oz sit idē. q^o mlto for^o act^o z pō nō sūt idē q^oz uis s^oz sit idē. maior hui^o rōnis de se e māifesta. z mioz dclat- tur q^o potētie ad p^oria sūt i eodē s^oz. qm idē s^oz est susceptiuū sanitat^o z egritudis. sed potētie ad p^oria nō sūt eedē potētie: q^o si pō ad ifirmitatē eēt eadē cū pō ad sanitatē tē sanitas z ifirmitas eēt eadē. z addit 2° rō. d. q^o potētie rez p^oriaz sūt p^orie. 3° p^oba- tur eadē p^o sic. color z visibile nō sūt idē q^oz uis s^oz sit idē. z ex his pcludit p^o q^o mot^o e endelechia p^o inq^otu p^o. h^o e enq^o i po inq^otu i po. C Sed h^o dubitat. s. utz pōrū ad p^oria sit idē s^oz. z v^o q^o nō q^o potētie p^orioz sūt p^orie ut vult 2° rō. sed idē nō est sil' s^oz p^orioz. q^o. C Itē dubitat sup h^o q^o d^o q^o po- tētie ad p^oria nō sunt eedē. q^o p^o h^o 2° metha^o. z 5° ethicoz. d. q^o eadē e pō p^orioz. C Pro his dubita- tionib^o e itelligēdū q^o q^otu spectat ad p^opositū pō e dup^o. s. receptiua z respectiua. pō receptiua e s^oz q^o recipit for^o mā. pō respectiua e q^odā respectus in s^oz ad for^o. Dico igit^o q^o loquēdo de pō receptiua sic e eadē pō p^orioz. z sic loqtur p^o h^o de pō 2° me-

Prima du- xum.

Scdm du.

E. 10. 9.

tha^o dicēs q^o eadē e pō p^orioz. s. potētie respecti- ue p^orioz nō sūt eedē. q^o relatiōes distiguūt ex ter- mis. z iō si eēt eedē potētie respectiue p^orioz. seq^o- ret q^o p^oria eēt idē. C Itelligēdū e q^o 2° rō dic q^o potētie p^orioz sūt p^orie. h^o debet itelligi de potētijs respectiuis ad p^oria imediata: q^o ipo^o e q^o potētie ad p^oria imediata sil' sint in eodē s^oz. qm pō respe- ctiua e pō an actū. q^o talis pō destruit in aduentu act^o. z iō si potētie ad p^oria imediata eēt sil' i eodē s^oz. seq^oret q^o neutz p^orioz immediatoz inēct illi s^oz z sic nō eēt p^oria imediata cui^o p^oriu suppono. vñ si sanitas z egritudo sint p^oria imediata circa aial. tūc si pō ad sanitatē iest aiali. pō ad egritudinē nō iest eidē aiali. q^o si pō ad sanitatē iest aiali. tūc sani- tas nō inest aiali. z si sanitas nō iest: egritudo iest ex q^o sunt p^oria imediata. z si egritudo inest. pō ad egritudinē nō iest. q^o a p^o ad ultimū. si pō ad sanita- tē iest alicui pō ad egritudinē nō iest ei. z ita est de alijs p^orijs imediat^o. pō tū ad p^oria mediata nō sūt p^orie sed p^ont sil' eidē iesse. C Ad p^o igit^o dubiū dico q^o idē e s^oz potentiariū ad p^oria. z si sint p^oria ime- diata: tūc e idē s^oz successiue sub illis potētijs ad p^oria imediata. si vō sint p^oria mediata. tūc pōt idez s^oz sil' eē sub illis potētijs. igit^o z c. C Ad 2° dubi- um dico q^o p^o h^o 2° metha^o. z 5° ethicoz loqtur de potētia receptiua qm dicit q^o eadē est p^orioz pō. s. hic loquitur de potentia respectiua.

Ad primuz

Ad scdm.

Tex. 10. 11.

C Q^o quidē igit^o h^o sit: z quod accidit tunc moueri: cū est endelechia uel ipse z neq^o p^o neq^o posterius ostensum est. Cōtin- git enim vnumquodq^o aliquando quidē opari aliquādo aut non: ut edificabile: z edificabilis actus: inq^otu est edificabile: edificatio est. Aut eniz hoc est edificatio actus aut domus. sed cū domus sit: non ampli^o edificabile est. Edificatur autem edificabile. Necesse est ergo edificationē esse actum. Edificatio autem motus qui- dem est. At nō eadem conueniet ratio in alijs motibus.

C Nec est 6^a pticula 4^a ptis p^on^o hui^o capli: in qua p^o h^o redit ad p^oadū 4^a p^o hui^o libri. v. 3. q^o mot^o est act^o z p^obat eā sic. mot^o est dū actio est. z neq^o e an neq^o post. vbi g^ora. edificatio est dū act^o edifica- tiōis e: z neq^o est an neq^o post. z eadē rō est i alijs motib^o: z edificatio est mot^o. igit^o mot^o solū est dūz actio est: sed illud est act^o q^o solū est dū actio est. q^o mot^o est act^o. minor hui^o rōnis patet q^o ens in pō p^ocedit actū siue actionē. Sil' ens in actu. s. cōpositū ex mā z forma p^ocedit actionē: z eēt manet nō ma- nēte actiōe. z iō illō q^o solū manet manēte actiōe. nec est pō nec ens in pō: nec cōpositū ens in actu. igit^o relinq^otur q^o illō q^o solū est dū actio est sit act^o. C Sed circa nām mot^o. i. cuius ens sit motus p^o- git dubitare. qm quidā de modernis phantib^o di- cūt q^o nec motus nec mutatio est res fm se totā di- stincta a reb^o p^omanētib^o. z p^o pono rōnes eoz per- quas probant q^o motus nō est res fm se totā disti- cta a rebus permanentibus. Scdo ponā ratiōes p^oantes idē de mutatione subita. C Primo igit^o p^obat q^o mot^o nō sit res distincta a reb^o p^omanētib^o.

Prima rō tenentuz q^o mot^o nō est res fm se to- taz disti. a reb^o p^omanē- tib^o.

et hoc sic. Si motus est aliquid res: aut igitur est res simplex vel composita. primum non est dare. quia quod est simplex est totum simpliciter. si motus est res simplex totus motus est simplex. ex quo sequitur oppositum. scilicet quod motus est res permanens: quia idem res permanens erit totum simpliciter. sequitur etiam quod motus non distingueretur a mutatione subita: quod est contra philosophum et contra opinantes. Si vero dicitur quod motus est quoddam compositum huius partes: aut igitur ille partes sunt simpliciter aut non. si simpliciter sequitur quod motus sit res permanens quia illud est permanens cuius omnes partes simpliciter manent. si dicitur quod non omnes partes sunt simpliciter. hoc non est nisi quia una pars est preterita et alia futura: sed nec preterita est: nec etiam futura est. ergo nulla pars motus est. sed illud quod non est non est pars alicuius. ergo motus nullam partem habet et per omnes motus non est una talis res composita distincta totaliter a rebus permanentibus. **Secunda pars.** per bartholomaeum idem simpliciter de motu locali. scilicet quod non est res aliquid distincta a rebus permanentibus. et hoc sic. quia si est res distincta totaliter a rebus permanentibus. aut est res absoluta aut respectiva. non est res absoluta: quia sic vel est quantitas vel qualitas. sed non est aliquid istorum ut patet inductively et patet per rationes. quoniam sic motus localis est substantia vel quantitas vel qualitas. sed non est aliquid istorum: ut patet inductively. et patet per rationes: quoniam si motus localis est substantia vel quantitas aut qualitas tunc omne motum localem accreret novam substantiam quam prius non habuit. vel novam quantitatem seu novam qualitatem. quod est absurdum. et est tunc corpus celeste accreret continue novam substantiam vel novam quantitatem. nec est dicere quod motus localis sit res respectiva. tunc quia res respectiva non est distincta a rebus absolutis. tunc quia si est respectiva. suum concretum. scilicet mobile vel motum est relativum et non referreret nisi ad motum vel ad movens. igitur motus nihil aliud est nisi relatio mobilis ad motum vel motum ad movens. sed talis relatio simpliciter manet eadem. igitur si motus est talis relatio: sequeret quod motus est quoddam res permanens cum quolibet talis relatio sit res permanens. **Tertio** probatur idem generaliter de omni motu sic: frustra sit per plura quod potest fieri per pauciora. sed sine omni alia re a rebus permanentibus possumus salvare motum. et omnia que dicitur de motu. ergo frustra erit ponere motum esse res distinctam a rebus permanentibus. maior huius rationis est manifesta. et minor probatur inductively. et per de motu locali sic. ponendo enim quod aliquid corpus sit per in uno loco et postea in alio loco. et hoc continue sine omni quiete media. et sine omni re media alia ab ipso corpore: et a loco et a movente quod movet: vel habemus motum localem. ergo frustra ponitur alia res que sit alia a mobili et a loco et a movente. **Item** 4° arguitur simpliciter de alteratione augmentatione et diminutione. et hoc sic. est impossibile alterationem fieri per solam deductionem qualitatis sine acquisitione rei nove: sic quoniam aliquid aliter continue dedendo partem fore post partem. tunc enim illud quod sic perdit formam alteratur. et tamen nullam rem novam recipit sed solum perdit. Unde hoc potest sic argui: ex hoc quod aliquid perdit aliquam formam quam habuit non oportet quod recipiat vel accipiat aliquam rem novam. sed perditio qualitatis non est sine alteratione. ergo aliquid potest alterari absque hoc quod aliquis res novam recipiat vel accipiat. et per omnes alterationes non est distincta a mobili et ab alijs rebus permanentibus. Et eadem ratione potest mobile accipere partem fore permanentem post partem absque hoc quod recipiat aliquam rem novam successivam. **Item** arguitur de augmentatione et diminutione: quia possibile est quod aial vel plura perdat aliquam partem quantitatis absque hoc quod accipiat aliquam rem novam. ergo diminutio non est res distincta a rebus permanentibus. **Sicut** possibile est quod aial vel plura accipiat novam quantitatem absque hoc quod accipiat aliquam rem no-

Secunda pars.

Tertio.

Quarta pars.

Quinta pars.

nam. ergo motus non est res distincta a mobili et a forma acquisita per motum: et ab alijs rebus permanentibus. et hoc est oppositum. **Item** dicunt igitur isti quod motus componitur ex affirmationibus et negationibus. scilicet ex rebus permanentibus et ex negationibus simpliciter vel per se et posterioribus. nam ad hoc quod sit motus localis requiritur quod corpus sit in uno loco in quo non fuit prius. et postea in alio in quo non erat prius: ita quod idem corpus non fiat in diversis locis: sed non simpliciter: nec quod gerit in illis locis. sed per illas negativas. scilicet per non esse simpliciter in diversis locis. et per non esse in uno loco non ponitur aliquid res. et simpliciter per hoc quod dico corpus fieri in diversis locis non ponitur aliquid res preter res permanentes. et eodem modo est in alteratione et in alijs motibus. scilicet quod motus nihil positivum dicitur preter res permanentes. scilicet preter mobile et preter terminum motus. **Item** dicitur de mutatione subita. scilicet quod non est aliquid res distincta a rebus permanentibus. quod probatur sic: quoniam quoniam medium subito illuminatur a sole non fit in ipso medio aliqua res forma se tota distincta a rebus permanentibus: ita quod mutatio subita que dicitur terminari ad lumen non est alia res ab aere et a lumine et ab alijs rebus permanentibus. quod probatur sic. si illuminatio aeris que dicitur mutatio subita est alia res ab aere et a lumine et ceteris. aut igitur esset substantia aut quantitas vel qualitas. et sic de alijs. sed nullum horum est. ergo probatio minoris: quia si illuminatio est substantia vel quantitas: tunc aer quoniam illuminatur recipit novam formam substantialem: vel novam quantitatem: quod est impossibile. nec est qualitas: quia non habet. vel dispositio. nec naturalis potentia vel potentia. et sic de alijs speciebus qualitatis ut satis patet. **Item** si illuminatio seu subita inductio est aliquid res distincta a rebus permanentibus cum ipsa non maneat nisi per unum instantem: quia subita mutatio mensurat in instanti ut contra dicitur. si igitur sit res distincta ab alijs rebus permanentibus oportet dicere quod corruptio. quia aut corruptio per corruptionem sui termini. aut per inductionem terminum: vel per inductionem alicuius impossibile sine per abstantiam agentis. non per modum ut manifestum est: quia subitum suum manet. nec 2° modo. nec 3°: quia nihil inducit nisi quod manet cum illa mutatione in illo instanti in quo illa mutatio est. sed nihil quod manet cum mutatione est ei impossibile. ergo non corruptio mutatio per inductionem terminum vel impossibile. nec est corruptio 4° modo. scilicet per abstantiam agentis: quia possibile est quod agens sit equaliter prius et appropinquatum passo per aliquid totum tempus sicut est in illo instanti in quo mutatio est in subitum. **Item** in quocumque instanti temporis mensuranti motum est aliqua mutatio vel aliquid mutatum esse in subitum et in alio et alio instanti est aliud et aliud mutatum: ut dicitur ponentes mutationem esse aliquam rem. ergo si mutatio sit res alia ab alijs rebus permanentibus. sequeret quod in tempore finito essent infinite res generate et corrupte quare nulla est pars alteri cum alia facies unum. sed hoc est impossibile. ergo impossibile est quod mutatio sit quedam res alia a mobili et a forma que dicitur terminare mutationem et ab alijs rebus permanentibus. **Item** forma substantialis immediate recipit in materia. ergo subita mutatio que ponit non precedit formam in materia. et per omnes sit talis mutatio ponatur oportet quod sit posterior quam forma substantialis. sed hoc videtur inconueniens. tunc quia non videtur necesse ponere in materia aliquam rem posteriorem forma substantiali statim destrueda. tunc quia si mutatio sit alia res a forma substantiali videtur quod debeat precedere formam substantialem. quia per tales mutationes forma substantialis fit in materia. et est forma substantialis ponitur terminare tale mutationem. nunc aut terminum videtur esse posterior eo cuius est terminus. **Item** frustra sit per plura quod potest fieri per pauciora: sed positus solis agere materia et forma. sic quod forma sit nunc in materia. et quod prius non fuit in materia: ponitur quod materia sit mutata ad formam. sed per hoc quod dico quod forma

motus est res...

Item dicitur...

Secunda pars.

Tertio.

Quarta pars.

Quinta pars.

nō fuit p^{ri} in mā nō ponit aliq̄ res alia ab agēte: z a foia z a mā. ad saluādū igif q̄ res trāsmutatur nō op³ ponē rē quartā distinctā ab agēte: z a mā: z a foia. Iste igif sunt rōnes efficaciores pp̄ q̄s dicit q̄ mutatio nō est res alia ab agēte: z a mobili: z a forma. sed aliq̄ accipit pro vno: aliq̄ pro alio z aliq̄ accipit pro vna tota oratiōe: sed qualr̄ dicit istī illō nomē diuersimode accipi eēt nimis p̄lixū z inutile enarrare. z iō his dictis incōsuetis z erroneis ut opinor: aliquat̄r obuiādo. arguo p̄ tra illō qd̄ dicit de motu. scdo arguo p̄ illō qd̄ dicit de mutatiōe. C^o p^{ri}o igif p̄bo q̄ mot^o nō ē qd̄ cōpositū ex affirmatiōib⁹ z negatiōib⁹ ut isti dicūt. z h̄ p̄bo. p̄ sic. illa positio est falsa q̄ destruit motū eē sed positio est h̄. ḡ z c̄. maior patet q̄ motū eē est supponēdū a nāli tanq̄ p̄n^m cognitiōis: ut patet p̄ hui⁹. z iō negare motū eē est destruere sciaz nālē. nec cū negāte motū eē hēt p̄b⁹ nālis log. mior patet q̄ nullū ens est cōpositū ex affirmatiōib⁹ z negatiōib⁹. qm̄ fm̄ sic dicētes nō ens nō ē ps̄ alicui⁹ entis. s̄ negatio ē nō ens. ḡ ex affirmatiōe z negatiōe nō cōponit aliq̄ ens. igif si mot^o sit cōposit^o ex affirmatiōib⁹ z negatiōib⁹. sequit̄ q̄ mot^o eēt oī no nō ens. C^o h̄ec rō pōt p̄firmari sic: querēdo an mot^o q̄stū ad oia intriseccamotui dicit aliq̄d positiuū tm̄: aut negatiuū tm̄. ul' dicit cōpositū ex positiuo z negatiuo ul' p̄uatio. si def̄ p̄m. q̄ro aut illō positiuū qd̄ mot^o dicit ē totū sil'. aut vna ps̄ ē successiua post aliā. nō p̄m. q̄ sic mot^o eēt res p̄manēs ita q̄ eēt idē qd̄ mobile: ul' idē qd̄ alia res p̄manens. qd̄ vī icōueniēs: q̄ sic mot^o p̄ se moueret: vel ad motū eēt mot^o p̄ se qd̄ est p̄b̄m. si vō def̄ 2^m. s. q̄ nō oēs ptes p̄stituētes motū sūt sil' hētur p̄positū s. q̄ mot^o ē res ex̄ aiām distincta a reb⁹ p̄manētib⁹. ḡ si mot^o nihil icludat intrisece nisi positiuū. seq̄t q̄ mot^o sit res distincta a reb⁹ p̄manētib⁹. si aut̄ def̄ q̄ mot^o intrisece nihil sit nisi negatiuū ul' cōpositum ex negatiuo z positiuo. seq̄t q̄ mot^o oīno nō est. q̄ illō cui⁹ aliq̄ ps̄ est nō ens: illud fm̄ vitatē nō ē ut isti dicūt: qm̄ illō qd̄ nihil ē nō est ps̄ alicui⁹ entis z c̄. C^o Itē ges ē p̄uatio mot^o: ut patet p̄ p̄b⁹ z 2° 5° hui⁹. z in mult⁹ alijs locis. si igif mot^o sit qd̄dā p̄stitutū ex positiuis z p̄uatiuis: ges que ē ei⁹ p̄uatio p̄uabit positiuo z p̄uatiuo. s̄ p̄uatio positiuū est p̄uatiuū. z p̄uatio p̄uatiui ē positiuū. igif ges q̄ ē p̄uatio mot^o ip̄ortabit positiuū. s. p̄uationē negatiōis z ēt p̄uatiuū. s. p̄uationē positiuū. z sic ges erit cōposita ex positiuo z p̄uatiuo: sicut etiā motus. z sic ges nō erit magis p̄uatio motus q̄ econuerso. C^o h̄ec rō pōt p̄firmari sic. si mot^o ip̄ortat affirmationē z negationē. z cū p̄ affirmationē nō distiguatur a reb⁹ p̄manētib⁹ ex̄n̄tib⁹ ex̄ aiām: imo q̄stū ad affirmationē p̄uenit ul' est idē cū eis. seq̄tur q̄ mot^o nō distiguat̄ ab eis. s. a reb⁹ ex̄ aiām nisi p̄ negationē ul' p̄ negatiōes. s̄ illō est foiale i motu p̄ qd̄ mot^o differt ab alijs. ḡ negatio eēt foiale i motu. s̄ ges formalr̄ opponit̄ motui p̄uatiue. ḡ ges formalr̄ dicit p̄uationē negatiōis ul' p̄uatiōis. sed p̄uatio negatiōis ul' p̄uatiōis ē positiuū. qm̄ idē ē p̄uare negatū z ponē affirmatū. ḡ ges q̄stū ad illō qd̄ dicit formalr̄ ē qd̄dā positiuū. z sic mot^o erit foialr̄ p̄uatio ul' negatio. z ges erit formalr̄ habit⁹ z ens positiuū qd̄ ē p̄b̄m 5° hui⁹. C^o Itē arguo sic. illō qd̄ nō est ens nō hēt p̄n^m sui eē. s̄ mot^o ē nō ens ut p̄batū ē. ḡ mot^o nō hēt p̄n^m. z p̄ p̄nō nā nō erit p̄n

cipitū mot^o: z sic destruit diffō nāe: z ēt destruit nā q̄ ex q̄ mot^o ē nō ens: p̄n^m mot^o erit nō ens z sic nā erit nō ens siue nihil. z ita ista positio destruit nāz z ēt p̄n^m nālia. z iō cū tali hoie nō hēt nālis disputare. C^o Itē q̄ mot^o sit res positua ex̄ aiām alia a reb⁹ p̄manētib⁹: p̄bat̄ p̄ auctoritates. p̄ q̄ p̄b⁹ 2° de aia dicit q̄ mot^o ē sensibile cōe. z sic ē p̄ se sensibile. s̄ oē p̄ se sensibile ē ens positiuū. z si sit sensibile distinctū ē res distincta. z mot^o ē p̄ se sensibile distinctū ab alijs sētib⁹. ut a sensibili p̄ acc̄s: z a sensibili p̄prio. ḡ mot^o ē res positua distincta ab alijs reb⁹ ex̄ aiām. C^o Itē res p̄manētes hūt oēs ptes suas sil'. sed mot^o nō hēt oēs suas ptes sil'. ut patet ex q̄rto z sexto hui⁹. ḡ mot^o ē res distincta a reb⁹ p̄manētib⁹. C^o Itē mot^o est via z mediū iter potētiam z actū: z terminat̄ ad rē p̄manētē. sed res p̄manētes ut mobile ul' mouēs ul' foia nō sūt h̄. igif mot^o est res distincta a reb⁹ p̄manētib⁹ ex̄ aiām. C^o Itē mot^o ē i mo^l s̄biectiue ut patet p̄ p̄b̄m. sed nec agēs nec ip̄s mo^l ē i mo^l. ḡ mot^o nec ē idē qd̄ agēs: nec idē qd̄ mo^l. z ex q̄ mot^o terminat̄ ad formā: z forma nō. seq̄tur q̄ mot^o nō ē foia. z sic mot^o ē res distincta ab istis. C^o Itē mot^o diuidit̄ ad diuisionē mobilis. z ēt ad diuisionē magnitudis: z ad diuisionē t̄pis ut patet 6° hui⁹. s̄ nec mo^l: nec agēs: nec foia terminas motū diuidit̄ ad diuisionē hoz̄ triuz. ḡ mot^o ē res alia a mouēte z a mo^l z a foia. C^o Dico igif ad hāc dubitationē q̄ tota dubitatio ē de motu ut ē de ḡne passiōis. q̄ de motu. i. de ḡne termi ad quē nō ē dubitatio. z iō dico q̄ accipiēdo motū ut ē de ḡne passiōis sic ē qd̄dā successiuū habēs p̄tē p̄teritā z p̄tē futurā. Un̄ mot^o diuidit̄ i p̄tē p̄teritā z i p̄tē futurā fm̄ diuisionē t̄pis. z diuidit̄ i p̄tes sil' ex̄n̄tes fm̄ diuisionē mobilis ut patebit i 6° hui⁹. q̄libet t̄m̄ ps̄ accepta s̄z diuisionē mo^l diuidit̄ s̄z diuisionē t̄pis i p̄tē p̄teritā z i p̄tē futurā. dico ēt q̄ mot^o ut ē de ḡne passiōis ē trāsmutatio successiua p̄ quā foialr̄ acq̄rit mo^l termin⁹ trāsmutatiōis. vñ mot^o ut sic ē ip̄a acq̄sitiō termini. ex q̄ appet q̄ mot^o de q̄ loq̄tur ē res positua cū sit qdam act⁹ cui⁹ p̄uatio ē ges. patet etiā q̄ ē res distincta a mouēte cū sit effectiue a mouēte z nihil effiē se. patet ēt q̄ ē res distincta a mobili. cū sit act⁹ ex̄n̄s i mobili s̄biectiue. z ēt patet q̄ ē res distincta a termino mot^o: cū sit via z mediū iter terminū a q̄ mot^o z terminū ad quē. C^o Ad rōnes igif i p̄riū. ad p̄³ cū dicit q̄ si mot^o ē res distincta z c̄. aut est simp^r: aut cōposita. dico q̄ ē res cōposita ex p̄tib⁹ q̄stiuatis: ē t̄m̄ simp^r simplicitate opposita cōponi ex mā z forma Et cū dicit q̄ ptes mot^o nō sūt. p̄cedo: z t̄m̄ ē motus. Un̄ hec ē diua iter rē p̄manētē z rē successiuā: q̄ res p̄manēs ē tota sil'. ul' p̄tē eē tota sil': s̄z repugnat successiuo q̄ sit totū sil'. z sic p̄cedo q̄ successiuū cōponit̄ ex nō entib⁹ ut patet de die septimana mēse z anno qui cōponūtur ex nō entib⁹: z certū ē q̄ ali q̄ ps̄ hui⁹ diei ē p̄terita: z aliq̄ futura: z t̄m̄ ista dies ē: z ita ē de isto āno z de p̄tib⁹ hui⁹ anni. C^o Ad 2° rōnē dico q̄ qm̄ dicit: si mot^o ē res p̄manēs distincta z c̄. aut eēt res absoluta: aut eēt res respectiua. dico q̄ dup^r ē res absoluta: q̄ qdā ē absoluta absolutiōe opposita respectui q̄ ē p̄ se de p̄dicamēto relatiōis. z qdā ē absoluta simplr̄. p̄mō q̄libet res p̄dicamētal' p̄ter rē p̄ se de ḡne relōnis ē absoluta. s̄ 2° mō solū res de p̄dicamēto s̄be q̄stiat̄ z q̄litat̄ sūt absolute. z t̄c dico q̄ mot^o ē res absoluta large

mot^o sit res positua ex̄ aiām

Secundo

Tertio

Quarto

Quinto

Primo rō aut̄ aucto. z obano q̄ noua nō ē iud cōpōsum z c̄.

Infidē rō iō p̄firmat̄ q̄.

Secūdo rō

Infidē rō oīs cōfir iauo.

Tertio rō.

mot^o sit res positua ex̄ aiām

Ad primaz rationem.

Ad secūda rationem.

loquendo fm q̄ absolutū distinguū imediate ḡ respectiuū de gñe rel'onis: q̄ mot⁹ nō ē i gñe rel'onis sed passiōis. sed tñ mot⁹ nō ē res absoluta simplr. sed ē respectiua distinguēdo respectiuū imediate ḡ absolutū simplr: qd̄ qd̄ solū repit i pdicamēto sbe ul' q̄titat̄ aut qlitat̄. z tē ad formā arg^l qm̄ dī q̄ si mot⁹ eēt res absoluta: ul' eēt sba ul' q̄titas aut qlitas. dico q̄ uerū ē si eēt simplr absolutū. s̄ nō seq̄ loquēdo de absoluto largo mō. Et qm̄ ulterio^r dī q̄ si mot⁹ eēt res respectia tē nō eēt alia res a re pma nēte q̄ relatio nihil addit sup̄ sūdāmētuz. dico q̄ b̄ ē flz. imo relatio z sūū sūdāmētū sūt res ml̄tū disticte. nihil enī sūdāt i seipō: z qm̄ ulterius dī: q̄ si mot⁹ eēt res respectiua nō eēt nisi respectiua moti ad mouēs. dico q̄ mot⁹ ē qdā respect⁹ de gñe passiōis nō de gñe rel'onis: z ē respect⁹ moti i actu ad mouēs i actu. z ille respect⁹ nō manet nisi qm̄ motū actu mouet. z qm̄ mouēs actu mouet. C Ad 3° rō nē cū dī q̄ frustra sit p plā qd̄ p̄t z c. pcedo. Et cū dī q̄ eq̄ bñ saluat mot⁹: z ea q̄ dñr de motu ponēdo q̄ mot⁹ nō sit res disticta z c. dico p iterēptioez q̄ nisi mot⁹ sit res disticta a reb⁹ pmanētib⁹ nō saluat mot⁹. nec illa q̄ dñr de motu. Et qm̄ arguit sic: ponēdo q̄ aliqd̄ corp⁹ sit p i vno loco: z postea in alio z c. dico q̄ si illa rō ualēt seq̄ret q̄ mot⁹ possz eē sine motore: q̄ ponēdo solū q̄ aliqd̄ corp⁹ sit nē i vno loco: z iā i alio circūscrip̄ q̄buscūq̄ alijs reb⁹ a mo^l z a loco v̄e hēm⁹ motū localē. igif si rō cōcluderet frustra ponere motore. z q̄ ipo^l ē motuz eē sine motore. iō dico q̄ illa rō nō ualēt. z tūc ad formā rōnis qm̄ dī q̄ si idē corp⁹ sit p i vno loco: z postea i alio loco absq̄ q̄cūq̄ re alia: v̄e hēm⁹ motū. dico q̄ illō claudit ḡdictionē. s. q̄ idē corp⁹ nūc sit i vno loco z iā i alio absq̄ q̄cūq̄ re alia. nā sic ḡdictionē icludit q̄ idē corp⁹ nūc sit i vno loco: z iā i alio absq̄ motore trāsmutāte corp⁹ de vno loco ad aliū. ita icludit ḡdictionē q̄ idē corp⁹ nūc sit in vno loco z iā i alio loco absq̄ motu q̄ formalr trāsfert de vno loco i aliū. C Ad illō ḡo qd̄ addit de alteratiōe q̄ sit p solā depditionē qlitat̄. dico q̄ est ipo^l aliq̄ altationē fieri p solā depditionē qlitat̄ q̄ cū altatio sit mot⁹. z ois mot⁹ sit a sbo i sbz: siue ab affirmatiuo i affirmatū. ipo^l ē aliq̄ altationez fieri nisi p illā aliqd̄ positiuū acgrat mo^l: z h̄ alibi euidēt⁹ ē declaratū. qd̄ at dicūt de dimiutiōe q̄titatis q̄ nihil acgrif z c. dico q̄ loquēdo de dimiutiōe v̄a nece ē q̄ noua q̄titas acgrat. alr dimiutiō nō eēt mot⁹ ad q̄titatē. z tūc dico q̄ i dimiutiōe acgrif mior q̄titas q̄ ē illa q̄ depdit. vñ z scribif p de gñatiōe. aial dū uiuit sp nutrit. s̄ nutritio nō sit nisi p puerionē alimēti i nām illi⁹ qd̄ nutrit. s̄ i pueriōe alimēti sp acgrif noua q̄titas. iō dico q̄ dimiutiō v̄a nō sit sine acgratiōe noue q̄titat̄ q̄ q̄titas ē mior q̄titate p̄xñte z sic appet aliquat̄ qd̄ dicēdū sit de motu q̄ ē i pdicamēto passiōis. s̄ qd̄ debem⁹ itelligē p mutationē ē dubiū. vñ mibi vī q̄ sic mot⁹ ē de p se i gñe passiōis ita mutatio ul' mutati cē qd̄ p se z itrisce terminat motū ē in gñe passiōis. idirecte tñ z p reductionē sic pūct⁹ ē idirecte z p reductionē i gñe q̄titat̄. dico igif q̄ mutatio sbita ē res distincta ab agēte z a mo^l z a foza. si tñ ponat eadē res cū foza t̄minatē motū nō eēt magnū peccatū. S̄ q̄ istoz rōnes nō pcludūt dico p nūc q̄ mutatio ē res alia a mouēte: z etiā a mobili: z foza. qm̄ alr nō posset v̄ficari illa q̄ dñr

de mutatiōe. v̄z. q̄ mutatio tñ manet p istano. z mutatio ē sbita. z sic de alijs ml̄t. C Ad rōnes v̄o i ḡriū dico ad p^o qm̄ dī q̄ si eēt alia res tūc eēt sba aut q̄titas ul' qlitas z c. dico q̄ ē aliqd̄ de gñe passiōis. ē enī termin⁹ itrisce mot⁹ q̄ ē de gñe passiōis z tñ nō ē forte pcedēdū q̄ sit passio: sed q̄ sit aliqd̄ passiōis sic nō ē cōcedēdū q̄ linea ē q̄titas sed q̄ ē aliqd̄ q̄titat̄. C Et qm̄ ult^o arguit sic. si mutatio corrupit: aut igif p corruptionē sbi ul' iductionē ḡrij z c. dico q̄ corrupit p ocitū agent̄ ul' p cessatiōnē agētis. pcedēdo terminū illi⁹ mutatiōis: q̄ ex q̄ termin⁹ ē pduct⁹ agēs necio cessat. pducēdo illū t̄minū. vñ nec corrupit illa mutatio p mutationez sbi: nec p iductionē ḡrij z c. s̄ p ocitū ul' cessatiōnē agētis ab agēdo. C Et si dicat q̄ i illo istātī i q̄ inducif foza agēs nō agit. igif i illo istātī mutatio nō ē. C dico q̄ nō seq̄tur. q̄ i illo istātī p foza scā ē in mā: iō mutatio q̄idē ē qd̄ mutati eē ē i illo istātī: z nunq̄ erit postea. C Ad aliā rōnē qm̄ dī q̄ i tpe finito erūt infinite res gñate z corrupte z c. dico q̄ b̄ ē neciū. qm̄ i qlibet tpe sūt infinite istātia gñata z corrupta. z sic illō ad qd̄ deducif tanq̄ ad icōueniēs ē neciū. C Ad aliō qm̄ dī q̄ foza sba l' imediate recipit i mā. dico q̄ ē uez imediate via pfectiōnis. nō tñ recipit p̄us q̄ accñtia via gñatiōis s̄ sil' i eodē istātī t̄pis. Et qm̄ dī q̄ illa sbita mutatio nō p̄t eē p̄oz q̄ foza sba l' nec posterior. dico q̄ illa mutatio ē p̄oz: z ē posterior foza sbali. s̄ diuersimode. q̄ ē p̄oz via origis seu iperfectiōis ul' gñatiōis: q̄ foza ē a mutatiōe. qm̄ p mutationē sit foza i mā. s̄ tñ foza sba l' ē p̄oz illa mutatiōe via pfectiōis. neutri tñ ē pri⁹ s̄ t̄ps alio: z sic patet ad illā ratiōnē. C Ad ult^o cū dī: frustra sit p plā z c. dico q̄ aere um ē: z iō ē dicēdū ad minorē q̄ posif his. s. agēte mo^l z foza: z q̄ foza p̄us nō fuit i mā ponit q̄ mā ē mutata. dico q̄ uerū est: z ex hoc q̄ ita ponitur ponit mutatio necio q̄ ē res q̄rta. Un̄ ipossibile ē formā de nouo fieri in mā sine mutatiōe que ē res alia a mouente z a mobili z a forma.

Capitulum 2° tractatus pmi in quo remouendo dicta antiquorum ostenditur quid sit motus.

Quod autem bene dicitur sit manifestum est: ex quo alijs de ipso dicunt: z ex eo quod non facile est diffinire aliter ipsum. Neque enim motum in alio genere ponere potest utique aliquis. Manifestum autem inter debentur quod admodum ponunt quod ipsam alteritatem: z inequalitatem: z quod non est: z dicentes esse motum.

Primo est 2° capitulum huius tractatus in quo remouendo dicta antiquorum de motu ostenditur quod diffinitio motus sit pueniēter assignata. z iuestigat̄ ēt alia diffō mot⁹. vñ istō capl̄z p̄tinet tres ptes p̄n^les. qm̄ i p^o ponit itētio z ēt reprobatio opionis antiquoz. In 2ª ibi Lā at i h̄. JAssignat̄ causa erroris antiquoz. In 3ª ibi J Mouet̄ at z mouēs. J Inuestigat̄ alia diffō mot⁹. P̄ria ps p̄tinet duas p̄tictas: q̄ i p^o p̄oif itētio z ēt opio antiquoz. In 2ª ibi Quoz nulluz. J Destruit opio antiquoz. C In p^o igif p̄ticta hui⁹ p̄tis p̄hs p̄ponit itētione suā: z ēt opionē antiquoz. p̄ tñ dic. Q̄ at bñ dcm̄ sit qd̄ ē mot⁹ manifestū ē ex dict̄ aliq̄z z ex h̄ q̄ nō ē facile alr diffinire motū. nec ē po^l ponē motū i alio gñe q̄ sit posif. s. i alio gñe q̄ i gñe act⁹. Deide p̄oif p̄hs opiones antiq̄

Ad tertiaz rōnem.

Ad quartā rōnem.

Ad primas rōnem sc̄be opinionis.

Ad tertiaz

Ob tacta S. lūca

Ad tertiaz

Ad q̄rtam.

Ad quintā.

Ex. cō. 12.

... rā male diffiniētū motū z ponit tres diffinitiones motus positas ab antiquis: qm̄ quidā dixerūt motū esse alteritatē. quidā vō inequalitatē. quidā aut nō ens. z dixerunt eas eē diffinitiones motus.

Quorum nullum necessarium est moueri: neq; si altera sint: neq; si inequalia: neq; si non sint.

Hec ē 2^a p̄ticta p̄t̄is p̄n^l hui⁹ cap^li. i q̄ p̄b̄s reprobat opiones antiq̄rū de motu z p̄bat q̄ motus nec ē alt̄itas nec ieq̄litas: nec nō ens. z hec ē 8^a p̄ hui⁹ libri q̄ p̄bat dupl̄r. z p̄ sic: nec ē oē illō i q̄ ē mot⁹ moueri: s; nō ē necē oē illō i q̄ ē alt̄itas ul' ieq̄litas ul' nō ens moueri: q; nō ē necē oē alterz moueri. nec ē necē oē ieq̄le moueri: nec ē necē oē nō ens moueri. igit̄ mot⁹ nec ē alt̄itas. nec ieq̄litas nec nō ens. **Et si dicat q̄ p̄ illā rōnē posset p̄bari q̄ mot⁹ nō ē ens: q; nō ē necē oē ens moueri: z necē ē oē illō i q̄ ē mot⁹ moueri. s; mot⁹ nō ē ens. **Dicēduz q̄ rō p̄bi solū p̄bat q̄ nullū istoz triū ē diffō mot⁹. s. nec alt̄itas: nec ieq̄litas: nec nō ens: q; si aliq̄b hoz eēt diffō mot⁹. necē eēt illō i q̄ ē diffō motus moueri sic ē necē oē illō i q̄ ē mot⁹ moueri. z iō cōcedo q̄ p̄ idē arg^m posset p̄bari q̄ mot⁹ nō est ens p̄uertibil̄r sic q̄ ens sit diffō mot⁹. **Uñ notāda sūt v̄ba 2° h̄ q̄ dīc̄ sic. z debes scire. s. q̄ illa diffō mot⁹ sup̄i⁹ posita ē manifesta p̄ se: att̄n̄ debet iueniri p̄ aliq̄z viā eaz q̄b⁹ iueniūtur hui⁹ ḡn̄is diffōnes. s. aut p̄ viā dīstōis aut p̄ viā cōpōnis. Diffinitiones enī igit̄ nāl̄t̄ necē ē ut i eis utat̄ q̄s sillō. aut i declarādo diffōnes z diffinitū eē qm̄ igit̄ fuerit utrūq; aut i declarādo q̄ diffō ē diffinitū qm̄ diffinituz fuerit māifestū p̄ se: z diffō igit̄ p̄b̄s igit̄ i declarādo diffōnē mot⁹ uti⁹ trib⁹. s. dīstōe iuductione z viā accepta a 3^orio. hec 2^or. z v̄i q̄ dīstōe usus sit sup̄i⁹ us i pte 2^a cap^li p̄mi ubi pōit qm̄q; dīstōes. Inductiōe vō usus ē ubi p̄bauit diffōnē mot⁹ p̄ iuductionē. z h̄ ibi⁹ **Ut alt̄abilis z c̄. **Uia aut̄ accepta a 3^orio usus ē ibi⁹ s; pō ex̄t̄is. **Jubi p̄bauit q̄ mot⁹ ē act⁹ rei s̄m q̄ i pō p̄ h̄: q; ipō^l ē q̄ mot⁹ sit p̄fectio rei s; q̄ ē i actu. z p̄ p̄ns ē p̄fectio rei s; q̄ est i pō. **Et nō h̄z 2° i his v̄bis q̄ diffō p̄ se māifesta p̄t̄ declarari p̄ viā cōpōnis aut dīstōis. s; diffō nāl̄t̄er igit̄ debet declarari p̄ sill̄m. z h̄ ul' declarādo tā dīst̄uionē q̄ diffinitū eē qm̄ utrūq; ē igit̄. aut declarādo diffinitionē de diffinito qm̄ diffō est ignota z diffinitum est manifestum per se.**************

Sed neq; mutatio neq; in hoc neq; ex his magis est q̄ ex oppositis.

Scōdo p̄bat eadē q̄: qm̄cūq; aliqd̄ eql̄iter respicit duo opposita nō magis diffinit̄ p̄ vñū illoz oppositoz q̄ p̄ reliquū. s; mot⁹ equal̄r respic̄ hec tria z eoz opposita. s; mot⁹ nō magis diffinit̄ p̄ ieq̄litate q̄ p̄ eql̄itate. nec magis p̄ alt̄itate q̄ per suū oppositū. nec magis p̄ nō ens q̄ p̄ ens. minorē hui⁹ rōnis p̄b̄is declarat̄ i l̄ra dīcēs q̄ mot⁹ nō magis incipit ex his q̄ ex eoz oppositis: nec magis determinat̄ ad hec q̄ ad eoz opposita. z loq̄tur de istis tribus. v̄z. de alteritate: de ieq̄litate: z de nō ente.

Et autē in hoc ponere q̄ indeterminatū quoddam videtur esse motus.

Hec ē 2^a p̄ p̄n^l hui⁹ cap^li. i 4^a p̄b̄s assignat cām erroris antiq̄rū. z p̄tinet duas p̄tictas. q; i p̄^a pōit eā erroris. In 2^a aut̄ ibi⁹ **Et mot⁹ qdē. **Remouet****

cā illi⁹ erroris. **In p̄^a igit̄ p̄ticta hui⁹ p̄tis dicit p̄b̄s q̄ cā illi⁹ erroris. v̄z. q̄re antiq̄ diffiniebāt motū istis diffōnib⁹ q̄ nō sūt diffōnes v̄e: q; danē per solas p̄uatiōes: fuit q; res debet p̄manē ap̄d diffōnes suas cū nō deserāt diffōnes suas: z mot⁹ ē qd̄ ideterminatū nō p̄manēs. iō dixerūt q̄ mot⁹ nō h̄t̄ diffōnē uerā s; solū d̄bet diffiniri p̄ p̄uatiōes. q; existiabāt motū eē p̄uatiōnē cū h̄z eos sit qd̄dā ideterminatū nō p̄manēs. iō dixerūt q̄ mot⁹ nō h̄t̄ uerā diffōnē sed solū debet diffiniri per p̄uatiōnē.**

Alterius autēz coo:rdinationis p̄ncipia ex eo q̄ sunt p̄uatiua indeterminata sunt.

Neq; enim hoc neq; tale neq; vñū iporum: q; neq; aliorum predicamentorum.

Cā vō pp̄ quā posuerūt motū eē p̄uatiōnē z in cap^lo p̄n^oz p̄uatiuoz fuit q; p̄uatiō ē res nō h̄ns diffōnē. z mot⁹ ē res nō h̄ns diffōnē. s; mot⁹ ē p̄uatiō. z cū mot⁹ sit p̄n^m h̄z eos posuerūt motū eē i cap^lo p̄n^oz p̄uatiuoz. z dīc̄ 2^or q̄ pō hui⁹ p̄mōis est ex duab⁹ affirmatiuis i 2^a figura: z utraq; pp̄d̄ falsa mot⁹ enī h̄t̄ diffōnē ut declarātū ē. z p̄uatiōes ēt̄ qd̄dāmō h̄nt̄ diffōnes. s; z c̄. **Itē dīc̄ 2^or per h̄ qd̄ p̄b̄s dixit q̄ p̄uatiōes sūt p̄n^a alteri⁹ p̄tis ul' alt̄i⁹ coo:rdiatiōis itēdebat h̄ qd̄ pythagorici opiabant̄ s. q̄ p̄n^a rez diuidūtur i duas ptes 3as. z q; vna ps p̄tinet illa opposita q̄ sūt i cap^lo p̄uatiōis. z alia ps p̄tinet illa q̄ sūt i cap^lo h̄t̄. z ponebat̄ in vna pte. x. s. bonū z equale par z vñū dert̄z masculū getē rectū qd̄ratū z lumē z eoz opposita. v̄z. malū ineql̄e z c̄. posuerūt i cap^lo p̄uatiōis. sic igit̄ posuerūt motū eē p̄uatiōnē: q; dixerūt motū nō h̄re diffōnē. q; mot⁹ ē qd̄dā nō p̄manēs. z illō qd̄ h̄t̄ diffōnē d̄bet eē res p̄manēs nō d̄serēs suā diffōnē**

Aideri autē indeterminatum eē motuz cā est q; neq; in potētia eoz que sunt generē neq; in actu est ponere ipm. neq; enī possibile est quātitatē moueri ex necessitate. neq; qd̄ actu quantum est.

Adhuc ē alia cā pp̄ quā extimauerūt motū eē p̄uatiōnē. z hec ē cā q; ipi extimabāt q; oē qd̄ ē: ē simpl̄r i pō ul' ē simpl̄r i actu. s; mot⁹ nec ē simpl̄r i actu nec simpl̄r i pō. q; qm̄ res ē simpl̄r i pō nō mouet̄. z sūt qm̄ res ē simpl̄r i actu tūc nō mouet̄: s; tē motū ē. cū igit̄ mot⁹ nō sit simpl̄r sub pō nec simpl̄r s; actu. z hec duo sunt due p̄ ptes entis ut dixerūt. sequit̄ q; mot⁹ nō erit i cap^lo entis s; i p̄uatiōne z latuit eos actus medius inter potētiā z actuz qui ē p̄fectio entis i potentia s̄m q; est i potētia.

Et motus quidē act⁹ qdā videt̄ eē: imp̄fect⁹ autē. Cā autē est: qm̄ ip̄fectuz qd̄ possibile cuius est actus. pp̄ hoc igit̄ difficile est ipsum accipere quid sit.

Hec ē 2^a p̄ticta 2^a p̄tis p̄n^l hui⁹ cap^li i q̄ remouet cā erroris antiquoz. cā. s. q̄re antiq̄ opinabatur q; mot⁹ sit p̄uatiō fuit illa. q; mot⁹ nō v̄z h̄re diffōnē cū nō sit p̄manēs: z ēt̄ q; mot⁹ nec ē pō pura nec ē act⁹ pur⁹. z iter ista nō videt̄ eē aliqd̄ gen⁹ mediū: iō posuerūt motū eē p̄uatiōnē. **Itē hoc motiū remouet̄ p̄ h̄. q; ē aliqd̄ mediū iter actū pur̄ z potētiā purā. s. act⁹ imp̄fect⁹ siue act⁹ p̄mixt⁹ potētiē. z h̄ act⁹ est mot⁹. **Itē aut̄ mot⁹ sit act⁹ imp̄fect⁹ p̄bat****

Cā errore antiquoz circa diffi. mo.

Tex. c. 14.

Tex. c. 15.

8° cōclusio huius libri.

Idē secūdo c. 12.

C. c. 13.

9^a cōclusio
huius libri.

et hec est 9^a huius libri que pbat duplr. et sic. Et
id quod est pfectio alicuius imperfecti s3 qd est imperfectū
est actus imperfectus. sed motus est actus imperfecti
fm qd imperfectū est. g. et qz motus est actus imperfectus
ideo difficile est accipere quid sit motus.

C Aut enim in puationem necesse est ipz
ponere: aut in potētiā: aut in actum sim-
plicem. Horum autem nullum videt cō-
tingēs. Relinquitur igitur predictus mo-
dus actum quendam esse: sed huiusmo-
di actum qualem diximus difficile quidē
videre: contingentem autem esse.

C Secdo pbat eadē sic. motus ul' ē pura puatio uel
pō pura: ul' actus pfectus ul' actus imperfectus. s3 motus nec
ē puatio pura: nec pō pura: nec actus pfectus. g. relinq-
tur qd motus sit actus imperfectus: et qz motus est actus imp-
fectus. id difficile est vidē qd sit motus: et h' pp imperfe-
ctionē sue nāe. s3 quis sit difficile tñ est possibile.
C Et nota fm Lynconiesem qd ista est 2ª diffō mo-
tus pclusa. s. qd motus est actus imperfectus.

L. c. 16

C Mouetur autem et mouēs oē sicut dcm
est: cum sit potentia mobile: et cuius imo-
bilitas ges est. cui enim motus inest hmoi
mobilitas quies est: adhuc agere enim in-
quātum huiusmodi ipsum mouere est: h
antez facit tactu: qre simul et patit. Unde
motus actus mobilis est inq̄tū est mobile.

Alia diffi.
motus.

C Hec ē 3^a ps pñ¹⁶ huius capli. i q̄ iuestigat alia dif-
finitio motus. s. diffō mālis q̄ ē q̄si q̄ demonstratiōis
et p̄tinet duas p̄ticias. qm̄ i p̄¹ ondit p̄s qd motus
ē actus motus inq̄tū motus. In 2ª ibil' Accidit autē h'.
Ondit qd mouēs nō mouet nisi p accūs. In p̄¹ igitur
p̄ticia huius p̄tis pbat qd motus ē actus motus inq̄-
tū motus. et hec ē 10^a huius libri q̄ pbat triplr. et p
sic. oē mouēs cū sit i pō motus i mouēdo mouet. sed
mouēs nō mouet nisi cū ē i pō motus. motus igit nō ē
actus alicui nisi inq̄tū illō ē i pō. s3 inq̄tū ē i poten-
tia ē motus. g. motus ē actus motus inq̄tū motus. Uel sic:
motus ē actus motus qd sil' mouet et mouet. s3 nō ē actus
motus inq̄tū mouet. g. ē actus motus inq̄tū mouet. et
per p̄tis motus ē actus motus inq̄tū motus. huius rōnis
p̄s p̄ declarat maiorē. d. qd oē mouens mouet sub
istis duab' p̄ditiōib'. s. qd illō mouēs sit i pō mo-
uēdi sic qd q̄nqz mouet et q̄nqz nō. Uñ ubi i nostra
trāslatiōe habem' i pō motus. trāslatio p̄¹ hēt i pō
mouēdi. et p̄¹ exponit sic. s. qd sit mouēs in pō: sic
qd q̄nqz mouet et q̄nqz nō. Secda p̄ditio ē qd sit mo-
uēs cui' imobilitas hoc ē cessatio a motu sit uera
ges: cū enim alicui iest motus h' imobilitas est ges et
nō alti'. Et addit p̄¹. d. qd p̄s posuit hāc. qd p̄di-
tiōez qz nō oē mouēs i pō mouet i mouēdo. pō enī
et habit' sūt mouētes i pō cū aliqui mouēt et aliqui
nō. s3 tñ nō dicūt ges cū nō sint corpa et p̄tis di-
cūtur moueri. sic igit appet maior. s. qd motus ē actus
illi' qd sil' mouet et mouet: qz motus ē actus illius qd
mouet. et illō qd mouet sil' mouet. mioz vō declarat
ibil' Adhuc agē. Jz h' sic. agē inq̄tū h' ē mouēs:
sed h' facit mouēs. s. mouēs: ita qd moueat tāgēdo:
sed inq̄tū tāgit patit. et sic moueri iest sibi inq̄tū
patit. et sic inq̄tū mouet nō inq̄tū mouēs. hec igitur
ē declaratio minoris. mouēs p se mouet. sed qd

10 cōclusio
huius libri.

Expositio
cō.

moueat h' sibi cōpetit fm qd tāgit et patit: et ut sic ē
motus. g. motus nō ē actus illi' qd mouet si mouet inq̄-
tū mouet: s3 inq̄tū mouet et patit. vñ p̄¹ qd actio
ppria motus fm qd ē mouēs ē mouē et nō moueri.
C Itē dicit p̄¹ qd tale mouēs et motus. s. qd sil' mouēt
et mouētur sūt illa quoz mā ē eadē ut declaratū ē in
libro p̄geneos. et idē corpa celestia nō mouētur
ab his que mouēt. **C** Adndū fm p̄¹ qd hec dif-
finitio. s. motus ē actus motus inq̄tū motus: ē notioz p̄¹
q̄ dicit: qd motus ē actus ent' i pō inq̄tū i pō. sed p̄¹ ma-
gis demrat subam motus. Ista enī dicit. v3. inq̄tū
motus ē mālis: sed p̄¹. v3. inq̄tū in pō: est s3 forma.

p^o de gha
cō. 43.

Notabile.

L. c. 17.

C Accidit at h' tactu motui. qre sil' et patit.
C Hec ē 2^a p̄ticia 3^a p̄tis pñ¹⁶ huius capli in q̄ declarat
qd quis mouēs moueat h' tñ est p accūs. et p h' re-
mouet qd dā dubiū: qz posset aliqs dicē qd qz mo-
uēs mouet ut dem' ē qd pp hoc moueri p se inestet
motori. idē p̄būs remouēdo hoc pbat qd mouens
nō mouet nisi p accūs. et hec ē 11ª huius libri qd p-
bat duplr. et sic. mouēs nō mouet nisi p accūs
fm qd tāgitur et fm qd est corpa h' forma in mā. s3
accidit mouenti qd mouēdo tāgatur. ergo mouēs
non mouetur nisi per accidens.

11 cōclusio
huius libri.

C Spēs autē semp estimabitur aliq̄ mo-
uens. Aut enim hec: aut qualis: aut quan-
ta: que erit pncipium et causa motus cuz
moueat: actu homo facit ex potentia exi-
stente homine hominem.

C Secdo pbat hec sic. oē mouēs mouet fm forma
et fm qd ē i actu s3 nō mouet nisi s3 qd ē i pō. g. mo-
uēs nō mouet fm qd ē mouēs. et p̄tis mouēs nō
mouet nisi p accūs. ppō p huius rōnis ponit illa.
et 2^a patet ex p̄cedentib'. dicit ergo p̄būs qd semp
estimabit aliqua forma mouēs. i. semp estimabit
qd aliq̄ foza sit illō qd mouēs mouet. hec aut forma
subalis. aut aliq̄ q̄titas. aut aliq̄ qlitas. vbi gratia
de suba ut hō i actu p forma suā facit de hoīe i pō
ut de sanguie mēstruo qd hō i pō: hoīez i actu. Et
dicit hic p̄¹. si igit forma fuerit demrata simplr
i. i suba mouebit ad subam demōstratā. et si fuerit
qlis mouebit ad qlitatē demōstratā. et si fuerit q̄-
ra mouebit ad q̄titatē demōstratā. et si habuerit
nām mouēdi ad aliquē locū mouebit ad illū. et ex
hoc loco posset accipi qd tā foza subalis q̄ q̄titas
ē pñ¹ agēdi et mouēdi. Uñ dico qd ex hoc loco nō
habet exp̄sse qd q̄titas sit pñ¹ mouēdi ad q̄titatē
sed qd foza q̄ta ē pñ¹ mouēdi ad q̄titatē. nūc autē
nō oīs forma q̄ta est q̄titas. **C** Sed circa h' capi-
tulū dubitat. s. utrū mouēs nāle i mouēdo mouea-
tur. et vñ qd nō: qz mouēs ē i actu et motū i pō. s3 idē
respectu eiusdē nō ē i pō et i actu. **C** Itē p̄ p̄m 2°
celi. et i libro de motu aialū. pō motoris debet ex-
cedē potētiā moti. si igit idē respectu eiusdē sit mo-
uēs et motū: qd opz si mouēs moueat a moto: seq-
tur qd idē respectu eiusdē sit excedēs et excessum.
C Hoc pfirmat qz qro: aut mouēs et motū sūt ade-
q̄ta i potētijs ul' nō. si sic. tñ neutriū mouet reliqu-
um: qz sil' nō agit oīno in sibi sil'. si vō pō vni' sit
maior pō alteri' tñ illō qd ē maioris pot' mouebit
illō qd ē minoris pot' et nō mouebit ab eo cū potē-
tiā motoris excedat potētiā rei mote. et sic nunqz
mouēs mouebit cū moto: qz si sit cqlis v̄tutis cuz
moto nec mouebit nec mouebit. si vō sit maioris d

Oppositum
de q̄titate et
q̄titate v3
de. 7. met. 4.
6. 72.

Primum
dubium.

L. c. 36.
Secundus.

Cōfirmatio
euidē.

Certium

tutis mouebit et non mouebit. si autem sit minoris virtutis mouebit et non mouebit. **C**erte accipiat aliquod agens magne virtutis et ponat aliquod passum pue virtutis in ultimo distantie sed quia agens maioris virtutis potest agere. et sit agens magne virtutis. a. et patiens pue virtutis sit. b. tunc certum est quod a. agit in b. quia a. potest agere per totam illam distantiam que est inter a. et b. et certum est quod b. non potest agere in a. cum b. non possit agere per totam istam distantiam. g. a. quod est mouens naturale non mouet a moto. **C** Dicendum igitur quod omne mouens naturale in mouendo mouet suppositis istis duabus conditionibus. scilicet quod sit in potestatem mouens ita quod quicquid moueat et quicquid non. et quod cessatio eius a motu sit va ges sic deum est exponendo lram ut expedit 2°. **U**n breuius omne mouens in potestatem cuius immobilitas est va ges non mouet nisi moueat per hanc enim quod eius immobilitas est ges hatur quod tale mouens quod in mouendo mouet est corpus. et per hanc quod est mouens in potestatem hatur quod coiccat in materia cum moto. nam autem omne corpus mouens coiccat in materia cum moto mouet a moto. et idem omne mouens in potestatem cuius immobilitas est ges mouet a moto. sed non oportet quod omne corpus mouens moueat a moto. quia celum mouet hec inferiora: et tamen non mouet ab eis: sed bene omne mouens corporeum mouet. **C** Ad hec dico quod omne mouens corporeum coiccat cum moto in materia mouet ab aliquo motu ab eo. sed non oportet quod moueat ab omni motu ab eo sed a moto proprio. Dico igitur tria. primum quod non oportet omne mouens moueri in mouendo quia aliquod est mouens penitus immobile: ut patet 8° h^o. 2° dico quod omne mouens corporeum in mouendo mouet. sed non omne mouens corporeum mouet a moto ab eo: nec eodem motu sed generatim mouet: nam celum mouet ista inferiora motu alterationis: et non mouet ab eis motu alterationis. 3° dico quod omne mouens corporeum coiccat in materia cum moto mouet a moto proprio. et hoc si coiccat cum moto in sebo receptiuo forme proprie illi forme que agit. quoniam autem non coiccat in sebo receptiuo forme proprie illi forme per quam agit: non oportet ut patet. quoniam sensibile non coiccat cum sensu in sebo receptiuo forme proprie. idem sensibile mouens sensum non patitur a sensu. nec est oportet quod moueat a quocumque moto ab eo quod quicquid remouet. **C** Ad primum igitur articulum dico quod mouens est in actu et motum in potestatem. et non est inconueniens quod idem respectu eiusdem sit in potestatem: et in actu respectu diuersorum: ut patet cum calidum agit in frigidum: tunc calidum est in actu per calorem respectu frigidi: et est in potestatem respectu frigidi ad frigiditatem. et sic idem respectu eiusdem est in potestatem: et in actu ratione diuersarum formarum. nec hoc est inconueniens. **C** Ad 2um dico quod potestatem motoris sed quia mouet excedit potestatem eiusdem specie in ipso moto: tamen in moto potestatem esse potestatem propria equalis. v. g. si calidum agit in frigidum. calidum agit per caliditatem: et caliditas in calido agente excedit caliditatem in passio: quia si eent equalis calida neutrum agit in reliquum per caliditatem. sed non oportet quod caliditas agentis excedat frigiditatem in passio. Dico igitur quod mouens mouet motum per vnā formam: et patitur a moto per aliam formam: et mouens in forma sed quia mouet excedit motum. et in forma sed quia mouet excedit a moto: et non est inconueniens quod idem respectu eiusdem sit excedens et excessum sed diuersas formas. non enim est inconueniens quod aliqd excedat aliqd in caliditate: et quod excedat ab eo in frigiditate. **C** Ad confirmationem igitur cum dicitur: aut mouens et motum sunt adequata in potentibus aut non. Dico quod mouens et motum esse adequata in potentibus potest intelligi dupliciter. v. g. quod sunt adequata de potestatem sed in ea specie. vel quod sunt adequata in propriis potentibus. exemplum primum ut si aliquod duo sint calia in eodem gradu sunt adequata in eadem potestatem sed in specie. et tunc dico quod neutrum illorum agit in reliquum sed illa potestatem vel virtutem que sunt adequata. exemplum secundum ut si accipiant duo que sic se habeant quod quicquid vnū habet de calido tamen reliquum

Resolutio in materie

1. c. 52.

Ad primum

Ad secundum

Ad confirmationem

habet de frigido. tunc dico quod illa que sic sunt adequata in potentibus propriis potestatem est ut utrumque agit in alterum. **Q**uoniam igitur dicitur quod si sunt adequata neutrum agit in reliquum. Dico quod si sint aliquod duo adequata in eadem virtute sed in specie neutrum eorum agit in reliquum per illam virtutem que sunt adequata. Et sicut dico quod si vnū excedat alterum in eadem virtute sed in specie: excedens agit in excessum per illam virtutem: sed excessum non potest agere per illam virtutem que excedit. **U**n magis calidum potest calefacere minus calidum: sed minus calidum non potest calefacere magis calidum. si vero duo sint adequata in virtutibus propriis utrumque potest agere in reliquum. ut si quicquid tamen ignis habet de caliditate tamen habet aliquid de frigiditate: utrumque potest agere in reliquum: quia utrumque excedit reliquum in forma quam reliquum natum est suscipere. sicut si vnū excedit reliquum sed formas proprias. v. g. si ignis plus habet de caliditate quam aliquid de frigiditate utrumque potest agere in reliquum: quia utrumque excedit reliquum sed aliam et aliam formas sed in specie. **C** Ad aliud argumentum dicitur quod agens magne virtutis si agit in passum pue virtutis multum distans non oportet quod repatiatur ab eo. sed tamen repatur a passio in quod prime agit quoniam agens magne virtutis non agit in distans ab eo nisi agendo in medium: et ab illo medio repatiatur. g. et c.

C 2° 3° tractat primum in quo soluitur dubitationes de motu.

Abiuum autem manifestum est quod est motus in mobili. **A**ctus enim huius et ab h. **M**otus ui autem actus non aliter est. **O**portet quod de enim esse actum utriusque motum quod de enim est in ipso posse. **M**ouens autem in ipso operari vel agere. sed est actiuus mobilis. **Q**uare sicut vnus utriusque actus. **C** 3° 2° 3° ca. huius tractat in quo soluntur dubitationes de motu de agente: et de pati: et dicitur 4° partes primum: quia in primo soluitur quodam dubitatio de motu. scilicet an motus sit in motore aut in moto. **I**n 2° ibi. **H**abet autem ea que faciunt. **M**ouens alie dubitationes que faciunt dubitare circa solutionem predictae dubitationis. **I**n 3° vero ibi. **A**ut neque alteri. **S**oluit illas dubitationes et ponens in primum. **I**n 4° ibi. **Q**uod quod de igitur. **R**ecapitulat ea que sunt deca in h^o tractatu primo. **I**n primo igitur parte primum huius ca. potest dici quod illud dubium antiquum est manifestum. scilicet quod est motus tanquam in sebo. manifestum enim est ex precedentibus. scilicet quod motus est in motu tanquam in sebo. quia probatum est prius quod motus est actus motus in quantum motum mobile. et per prius motus est in motu tanquam in sebo. et hec est 12^a huius li. scilicet quod motus est in motu tanquam in sebo. hec est probata sic. omnis actus motus est in mouente est in mobili ut in sebo. sed motus est actus mobilis quod actus est a mouente. g. motus est in motu ut in sebo. maior patet quia actus mouentis in mobile sit in ipso motu. et per prius est in ipso sebo. minor vero potest in lra. **S**ed quia deum est quod motus est actus motus et quod est a mouente: ita quod est idem actus mouentis et motus. et quia hoc potest esse dubium. scilicet an idem sit actus motui et motus. idem hoc phis declarat et probat quod idem est actus motui et motus. et hec est 13^a huius li. **P**rimo probat hec 2° vero phis narrat quod actus motui et actus motus sunt idem. **P**robatur igitur primo sic. idem est actus agentis et patientis: quia ille idem actus est efficitur ab agente recipit in passio. sed motuum est agens: et mobile est patiens. g. idem est actus motui et motus. huius rationis phis proponit 2° ne. d. quod motus actiuus non est aliter supple quam actus mobilis. oportet quod de enim eundem esse actum utriusque. scilicet motori et mobili. **D**einde potest minor huius rationis cum dicitur quod motum. i. motus est in ipso passio. i. mobile est patiens siue passiuum. mouens autem in ipso operari: vel agere. i. mouens est agens. et ex his concluditur phis 2° ne. scilicet quod vnus est actus motui et mobilis.

C Sicut idem spatium est vni ad duo et duorum

11. c. 15.

Ad tertium

2. c. 15.

12. c. 15.

13. c. 15.

12. conclusio huius libri.

13. conclusio huius libri.

ad unum: et ascendetis et descendetis. Nec enim unum quidem sunt. ratio autem non una. Sicut autem est et in mouente et in moto.

Cum philosophus probavit quod idem est actus motui et mobili. narrat qualiter actus motui et actus mobili sunt idem. Et intendit dicere quod actus motui et mobili sunt unum realiter. ratio tamen eorum non est una. id est alia est ratio diffinitiva illius actus quod est a motore. alia est quod recipitur in mobili. et ad hoc declarandum ponit philosophus duo exempla. Exemplum primum est spatium quod unum habet ad duo: et quod duo habent ad unum. illud est unum et idem realiter. et tamen eius ratio non est una. Exemplum secundum est spatium ascendens et descendens. id est spatium a deorsum in sursum et a sursum in deorsum quod spatium est idem realiter et diuersum secundum diffinitionem. et eodem modo actus motui et actus mobili sunt idem realiter et diuersi ratione. unum per rationem intelligit diffinitionem quod dicitur. Et sic dubium est qualiter eadem res potest habere diuersas diffinitiones: quod cum diffinitio significet quod dicitur rei et una et eadem res non habet nisi unam quod dicitur ut quod una et eadem res non habet nisi unam diffinitionem. Dicendum quod una et eadem res potest diuersimode moueri intellectu. ut spatium quod est iter sursum et deorsum potest moueri intellectu diuersimode. videlicet uno modo est a sursum in deorsum. alio modo est a deorsum in sursum. et iste sunt diuersae rationes se tenentes ex parte obiecti eiusdem. cum igitur diffinitio sit secundum significans quod dicitur potest apprehendi ab intellectu. et eadem quod dicitur potest diuersimode apprehendi ab intellectu sequitur quod eadem quod dicitur potest habere diuersas diffinitiones. Dico igitur quod quibus una et eadem res habet diuersas diffinitiones tamen non habet diuersas quod dicitur. imo diuersae diffinitiones significant eadem quod dicitur diuersimode apprehensam ab intellectu. Notanda sunt haec deinde. primum quod dicitur philosophus quod necesse est ut motus sit eadem perfectio utriusque. scilicet motoris et moti et non quod moueri sit aliud a moueri omnibus modis. scilicet aliud extrinsecus et essentia motoris quae admodum motus est essentia moti. quoniam actio motoris quae est moueri est eius et non in eo. hec dicitur philosophus. et ex hoc expressis habet quod actio non est in agente sed in passio. Item dicitur philosophus quod actio motoris est facere motum in aliud: et id addit philosophus. id est quod sic actio agentis et patientis est una in sebo et duo in diffinitione. ita est de motore et moto et ultra in omnibus relatione oppositis. quoniam sic idem est spatium seu proportio unum ad duo et duorum ad unum ita est et spatium ascendens et descendens: quoniam spatium in ascensu: et spatium in descensu idem sunt secundum sebo. non tamen est ratio una. et sicut est in mouente et moto: quod motus utriusque est unus secundum sebo: non tamen est unum secundum rationem: quod per comparationem ad agens dicitur moueri: et per comparationem ad passum dicitur moueri. Unde notandum quod philosophus declarat illa exempla quae philosophus ponit in littera. et primum de proportione unum ad duo et duorum ad unum. id est proportio enim iter unum et duo est eadem secundum quod est iter duo. et est due secundum quod est proportio unum ad duo quod est dimidium est alia a proportione duorum ad unum quod est duplum. hec dicitur philosophus. Intellegendum quod proportio iter unum et duo potest considerari vel solum ut est iter duo extrinsecus. ut illa proportio quae est unum ad duo potest considerari vel secundum quod est quod dicitur iteruallum iter illa duo extrinsecus. et sic est una proportio re et ratione. Alio modo potest considerari illa proportio ut est unum ad duo: et sic est una secundum sebo et diuersa secundum diffinitionem: quod alia est eius ratio ut est ab uno termino et alia est ratio eius ut est ad alterum terminum. tertio modo potest considerari proportio unum ad duo et proportio quae est duorum ad unum. et sic sunt due proportiones diuersae secundum rationem et secundum rationem quoniam ubi extrinsecus relationis sunt diuersa alia est ratio unum extrinsecus ad aliud et alia est conuerso. unum non est eadem proportio duorum ad unum et unius

Exemplum primum Exemplum 2m

Dubium

Responsio

Notabile

Notabile

ad duo: quod proportio duorum ad unum est dupla. et proportio unum ad duo est dimidium. exemplum igitur philosophus dicit intelligi de relatione quae est unum ad duo. quod ut est unum et ut est ad duo est eadem secundum rationem et diuersa secundum rationem: et ita est de motu quod est actus motoris et motus: quod est unum secundum rationem et diuersum secundum rationem. Aliud exemplum declarat philosophus. id est sicut ascensus et descensus sunt idem secundum quod sunt motus iter duo. et sunt duo: quoniam in respectu superioris dicitur ascensus. et in respectu inferioris dicitur descensus: tamen non est eadem diffinitio ascensus et descensus: sed ambo sunt idem secundum sebo. et sic est de motore et moto: quoniam actio facta iter illa est eadem. sed in respectu alterius dicitur moueri: et in respectu alterius dicitur moueri quae sunt ualde opposita. hec dicitur philosophus. Et sic dubium est qualiter ascensus et descensus sunt idem motus cum sint motus trii. Potest dici quod motus reflexus factus sursum iter reflectendo deorsum potest dici ascensus et descensus. ascensus respectu superioris ad quem est: descensus respectu loci inferioris ad quem redit. tamen potest exemplum ueniens si loco ascensus et descensus ponere accessus et recessus: quoniam idem motus secundum sebo quod est recessus a termino a quo est accessus ad terminum ad quem. sed dicitur ratione. et forte philosophus in suo idiomate per ascensum et descensum intelligit accessum et recessum.

Habet autem defectum rationabiliter. Necesse est enim fortassis esse quendam actum actiui et passiuum. Hic quidem est actio: illic autem passio: opus enim et finis huius quod est actio: illius autem passio. Quoniam igitur utraque sunt motus: siquidem alteri in alio sunt Aut enim utraque in patiente et moto sunt: aut in agente sunt utraque. Aut actio quod est in agente: passio autem in patiente est. Si autem opus et haec actionem uocare equo ce quidem fit.

Hec est prima pars philosophus huius capituli et est inquit in qua mouetur dubitationes rationales circa praedicta. et primum ponunt dubitationes. et deo ponunt rationes facientes dubitare: quod igitur immediate deum est quod actus actiui et passiuum sunt unum motus secundum sebo et diuersi secundum species. id est circa hoc mouentur due quodiones disputatiue. quoniam primum est. an agere quod est actio motoris et agere quod est actio moti sint eadem vel diuersa. et inuit philosophus rationem probantem quod sunt diuersa: quod talis est: tamen agens quod patientes habent actionem propriam. et actio agentis est agere: et actio patientis est pati. et haec due actiones sunt diuersae. et sicut finis pueniens ab operatione utriusque est diuersus. id est ex his arguitur sic. ille actioes sunt diuersae ex quibus pueniunt fines diuersi. sed ex actione agentis a ex actione patientis pueniunt fines diuersi. Item dicitur philosophus quod philosophus inuit quod quae admodum fines sunt diuersi est necesse ut actio diuersificet. et inuit philosophus quod diuersitas in finibus est manifestior: quod diuersitas in actionibus. hec igitur est prima quodio. scilicet an agere et agere sint idem aut diuersa. et quodio. supposito quod agere et agere sint diuersa et utriusque sit motus: est quodio: utrum ambo. scilicet agere et agere sint in agente vel ab eo sint in patiente. aut agere sit in agente et agere in patiente. et autem non potest dici quod agere sit in patiente et agere in agente nisi equocando de actione et passione. scilicet passione uocando actionem et actionem uocando passionem.

Sed si hoc est in mouente. motus erit. Eadem enim ratio est in mouente et in moto. Quare autem omnes mouebuntur aut huius motum non mouebuntur.

Propositum igitur quodionibus philosophus ponit rationes facientes dubitare et primum probat quod actio non est in agente nec passio in patiente. et sic: si actio esset in agente per se: tunc motus esset

Dubium

Responsio

Et. 19

Prima quod

Diuersitas in finibus est manifestior quod in actionibus Secunda quodio

Prima ratio dubita.

in mouete p se: qm eadē ē rō de agēte z patiēte: z de mouete z moto. pna pz. q: tā actio agētis qz patiētis ē mot^o ut suppoit i qōne. z silr oē agēs ē mouēs. h^o igit pna ē bōa. s. actio ē i agēte p se. g mot^o ē i mouete p se. qz arguit ab inferiori ad sup^o. s. pns ē falsū. s. qz p se mot^o ē i mouete. igit z an^o. s. qz mot^o sit p se i agēte. falsitas pntis appeti: qm si mot^o sit p se i mouete: tūc oē mouēs mouet: aut hñs motū nō mouet. s. pns ē falsū z ipo^o p utraqz pte. g pna pz: qz si mot^o sit p se i mouete: tūc qro utrū oē mouens mouet ul' nō. si sic hēt ppo^o. s. qz oē mouēs mouet ul' hñs motuz nō mouet. si vō def qz nō oē mouēs mouet z cū i oi mouete sit mot^o supposito qz mot^o sit p se i mouete. nā p se suppoit de oi: seqt qz aliqd i qē mot^o nō mouet. z ita hñs motū nō mouet. z sic adhuc habet ppositū: qz si hñs motū nō mouet tūc oē mouēs mouet: ul' hñs motū nō mouetur.

C Si aut utraqz i moto sūt i patiēti z actio z passio. z doctio z doctria. cū duo sint in addiscēte. p dūmū qdē qz act^o vniuscuiusqz nō in vnoquoqz erit. Postea z inconueniens est p duos mot^o sil' moueri. Quedam nāqz erūt alteratiōes due vni^o z in vnā speciem. sed impossibile est.

C Nūc pbs destruit aliō mēbrū. s. qz utruqz sit i patiēte. s. tā actio qz passio: z utruqz eē i patiēte p̄t intelligi dup^o. s. ul' qz sil' duo mot^o exītes i patiēte: ul' qz sil' vn^o mot^o exīns i patiēte: iō pbs destruit utruqz z p̄ pbat qz nō p̄t dari qz actio z passio sint duo motus exītes i patiēte. z h pbat duplr. p qz si sic. tūc seqret qz act^o vniuscuiusqz nō erit i vnoqz. i. act^o nō erit i eo cui^o ē act^o s. in alio. qz act^o agētis nō erit in agēte. Uel si def qz act^o agētis sit i agēte sequit qz vn^o act^o erit sil' i duob^o. i. i agēte z patiēte ita qz act^o agētis sit i agēte z patiēte: z sic doctria sil' erit i docēte z addiscēte qd ē ipo^o. 2° pbat idē ducēdo ad aliud incōueniēs sic. si actio z passio sūt duo mot^o exītes in passo seqt qz vnū z idē mobile. s. ipz patiēns mouebit sil' ad eūdē terminū duob^o motib^o s. motu qz est actio. z motu qz est passio qd est ipo^o.

C Sz vn^o erit act^o. Sz irrōnabile ē z duorū z alteroz s. spēs eūdē z vnū eē actū. Et erit sigdē doctio z doctria idē z passio z actio: z docē cū addiscere idē: z agere cū pati. Quare necesse est oēm docentem addiscere. z agentez pati.

C Nūc pbs destruit aliō mēbrū. s. qz actio z passio sil' vn^o mot^o exīns i passo. z h pbat ducēdo ad duo i cōueniētia. p^o ē qz sic vn^o mot^o erit act^o diuersoz s. spēs: qm agē ē act^o agētis: z agi est act^o patiētis. z agēs z patiēs dīnt s. spēs. g si actio z passio sil' vn^o mot^o: seqt qz diuersoz s. spēs erit vn^o z idē. qd est ipo^o. 2° pbat idē sic: si actio z passio sūt vn^o motus exīns i patiēte z cū docē sit agē z addiscē pati. seqtur qz docē z addiscē sint idē qd ē ipo^o. qz si docē z addiscē sint idē tūc oē docēs addisceret illō qd doceret: z oē addiscēs doceret illud qd addiscit. **C** Uñ est sciendum s. aliquos qz pbs adducit ad qtuor incōueniētia dato qz actio z passio sint vnus mot^o exīns i passo. p^o incōueniēs ē qz diuersoz s. spēm erit vn^o z idē act^o. 2° incōueniēs ē qz doctio qz

tenet se ex pte docētis. z doctria qz se tenet ex pte addiscētis erūt idē. 3° incōueniēs ē qz oīno actio z passio. z docē z addiscē. z agere z pati erūt idē. 4° incōueniēs ē qz oē docēs addiscēt: z oē agēs pate- ref. breuit igit recolligēdo due qōnes sūt posite. p^o utrū actio z passio sint idē motus ul' diuersi. 2° qd. posito qz sint diuersi aut utruqz eē agēte ul' utruqz i patiēte. aut alterz ē i agēte z alterz i patiēte. De inde pbat qz actio nō ē i agēte: qz tē oē mouēs moueret: ul' hñs motū nō moueret. Postea pbat qz nō sūt duo mot^o exītes i patiēte. z h duplr. p qz sic act^o vniuscuiusqz nō erit in vnoqz. Secdo qz sic idē moueret sil' duob^o motib^o ad eūdē tminū. Tertio pbat qz actio z passio nō sūt vn^o mot^o. z h duplr. p qz sic diuersoz s. spēm erit vn^o z idē act^o. 2° qz sic agere z pati. z docē z addiscere erūt idē. ex qz seqtur qz oē docēs addisceret: z oē addiscēs doceret.

C At neqz alteri^o actū i altero eē incōueniēs est. Est enim doctio act^o docētis. In qdā tñ z nō decisus: sed huius in hoc.

C Nec ē 3° ps pñ^o hui^o ca. i qz pbs soluit illas dubitatiōes qz accidūt ex p^o qōne. s. ex illa utrū mot^o sit in motore aut in moto. z ex illa dubitatione accidūt alie qōnes. s. an actio z passio sint idē mot^o ul' diuersi. z siue sint idē siue diuersi: ē qd an ambo sūt i agēte aut abo sint i patiēte: ul' actio sit i agēte: z passio i patiēte. z qz ipse vult qz abo sint i patiēte. iō solutio sua p̄sistit i soluēdo rōnes qz pbat qz nō abo sūt i patiēte. nō tñ soluit eas eodē ordine qz facte sūt. z oēs solōnes sūdant i h. s. qz actio z passio sil' vnus mot^o s. m sive māliter. s. dīnt rōne diffinitiuā. p^o igit pbs soluit p̄mā rōne pbat qz nō ambo sūt i patiēte. z rō fuit ista. si ambo. i. actio z passio eēt i patiēte: tē actio vniuscuiusqz nō erit i vnoqz. istā igit rōne soluit pbs. v. qz nō ē incōueniēs actuz vni^o. s. agēs eē i alio. s. i patiēte. Est enī doctio act^o docētis in qdā tñ. s. addiscēte. s. qzuis act^o agētis sit i patiēte: tñ act^o agētis nō ē decisus ab agēte: ita qz nullo mō sit ei^o. s. act^o agētis ē huius in h. s. agētis i passo. Et p^o r. z nō dicim^o qz actio agētis ē i patiēte s. qz abscedit ab agēte. qm si h eēt tūc nō esset agentis: sed s. m qz est continua ex hoc in h. i. ab agēte in patiente.

C Neqz enī vnū duobus p̄hibet nihil eūdē esse actū nō sicut esse idē: sed sicut est quod potentia est ad agens.

C Soluit pbs aliā rōne qz pbat qz nō abo. s. actio z passio sint vn^o mot^o exīns i passo. qz si sic. tē diuersoz s. m spēm erit vn^o z idē act^o. ista rō soluit sic: qz nō ē incōueniēs vnū actuz eē duoz. s. vni^o ut agens z alteri^o ut patiētis. tñ alia ē rō ei^o ut ē ab agēte. z alia ut recipit i passo. vñ diuersoz s. spēs nō ē vn^o act^o s. m eādē rōne qd itatiuā: tñ diuersoz s. m spēm pōt eē vn^o z idē act^o s. rē z s. m sicut respect^o ei^o qz pōt ad illō qd ē agēs: qm ille respect^o s. se circū scriptis t̄mis ē vn^o. s. rōne tñ qd itatiuā nō ē vn^o. Uñ dic^o p^o qz actio ex qz si fuerit duoz nō seqt ut qd itas illoz duoz sit vna ē de gñe relōnis. sic relō ei^o qd p̄t ad illō ad qd p̄t. ista enī ē dispō oīs rei qz referit ad aliud. s. qm relatio inter illa est dispositio vna exīns inter duo. z est vna s. vnū modū: z duo s. m aliū modū z c.

C Neqz necesse ē docētē addiscē: neqz si pa

Tertium Quarium.

Tex. cō. 20.

Solo p̄te rōnis.

Actio z passio sunt idē subo z duo s. m diffōne.

Solo secūde rōnis.

Tex. cō. 21.

ti z agē idē ē nō tñ tanq̄ rōnē eē vnā qđ
qd erat eē dicēte sic tunice z idumētū: sed
sicut via a thebis ad athenas: z ab athe-
nis ad thebas: quē admodū dcm̄ ē prius.
Nō eni oia eadē isūt quolibet mō eisdē:
sed solū quibus esse idem est.

Solo terite
rōnē.

Chic pbs soluit aliā rōnē pbātē q̄ actio z passio nō
sūt idē mor^o ex nō i patiēte. z ratio fuit illa. qz si eēt
vn^o mor^o tē doctio z doctria eēt idē. z tē docēs ad
discēt illō qđ docēt. illa rō soluit. d. q̄ illō icōueni-
ens nō seqt̄. s. q̄ docēs addiscat illō qđ docet: qz
q̄uis doctio z doctria sint idē s̄ rē: nō tñ s̄ idē s̄
rōnē ul' diffōnē. Nō eni doctio z doctria sūt idē s̄ m̄
rōnē sic tunica z idumentū. s̄ sic via ab athenis ad
thebas z eē s̄ eadē. qm̄ via ab athenis ad thebas
z eē s̄ idē s̄ m̄ s̄ m̄. s̄ nō s̄ idē s̄ diffōnē. z eodē
mō ē de actiōe z passiōe. nec opz q̄ oia eadem q̄li-
bet mō isūt eisdē. s̄ q̄cūqz s̄ eadē s̄ m̄ diffōnē cui
inest vnum z reliquum. Et p^o nō oē de quo dī s̄
nomen vnū dī de eo s̄ m̄ hoc z qđitas est eadem.

CAt vō neqz si doctio z doctria idē: z ad
discē z docē idē: sicut neqz si spatiū vnū
distantium sit: z distare hinc illuc z inde
huc: vnum z idem est.

CSoluit aliō icōueniēs ad qđ fuit deductū sic. si ac-
tio z passio sūt idē: tē doctio z doctria erūt idē. s̄ sic
soluit: qz q̄uis doctio z doctria sūt idē: ex h̄ tñ nō
seqtur q̄ addiscē z docē sint idē sic nō seqt̄ si vnū
sit spatiū aliq̄rū distatiū q̄ pp̄ h̄ distare hic illuc z
inde huc sit vnū z idē. **C**Notādū q̄ spatiū dīc̄ dī
statiā absolutā: z distare dīc̄ eā t̄ mis applicatā. z
idō nō sequit̄ idē ē spatiū. s̄ idē ē distare. z eodē mō
mor^o nec respicit agēs nec passiū: s̄ for: mā ad quam
tēdit. actio aut̄ z passio dicūt motū t̄ mis applica-
tū: qz actio est put ab agēte. passio vō put recipit̄ i
passo. z ideo q̄uis doctio z doctria sint idē. ex h̄
tñ nō sequit̄ q̄ docere z addiscere sint idem.

Notabile

2. cō. 224

CDino aut̄ dicē ē: neqz doctio cū doctri-
na: neqz actio cū passiōe idē p̄p̄e ē: s̄ cui
isūt hec mor^o. Nō cū hui^o i h̄: z qđ huius
ab hoc actū esse rōnē alterū est.

CHic pbs pōit solōnē gñalē ad oia icōueniētia q̄ ē
q̄ oīno ul' opz dicē q̄ doctio z doctria nō sūt idē:
s̄ cui hec isūt mor^o est vn^o z idē. z q̄ actio z passio
nō sint oīno idē appet qm̄ act^o q̄ ē hui^o. s. agētis in
h̄. s. i passo. hui^o. s. passi ab h̄. s. ab agēte nō ē idē oī-
no. qz nō ē idē s̄ m̄ diffōnē. **C**Sciēdū tñ q̄ alias
duas rōnes q̄ pbāt q̄ nō ambo. s. actio z passio sūt
in patiēte nō soluit pbs qz solō eaz pōt sat̄ hēri ex
solōnib^o aliaz rōnū. qz vna illaz rōnū deducebat
ad h̄ q̄ idē sūt mouet duob^o motib^o ad eūdē termi-
nū. s̄ nō sequit̄ qz actio z passio nō sūt duo mor^o s̄
sūt vn^o mor^o. Alia rō pbauit q̄ actio z passio nō sūt
vn^o mor^o ex nō in pō. qz agēs z patiēs sūt diuersa
s̄ for: mā. s̄ nō hnt eandē actionē. h̄ soluit qz agēs
z patiēs sūt diuersa s̄ for: mā. idō nō hnt eandē actio-
nē oīno: qz nō habent eandē actionē s̄ m̄ diffōnē.

2. cō. 231

CQuid qđē igit̄ mor^o sit z ul' z s̄ m̄ p̄tē di-
ctū ē. Nō eni imāifestū ē quō determina-
bit̄ spērū vnaqz ipi^o. Alteratio qđē eni

alterabil' s̄ m̄ qđ ē alterabile endelebia ē.

CHec ē 4^a p̄ p̄n^o hui^o capli i q̄ pbs recapitulat ea
q̄ dca s̄ de diffōne mor^o dicēs q̄ dictū ē qđ sit mo-
tus ul' z s̄ p̄tē: z dictū ē qđ ē diffinitio mor^o i cōi.
z ēt dcm̄ ē qđ ē diffō suaz p̄maz speciez. s. alteratio-
nis augmētatiōis z c. z maxie h̄ ē manifestū ex:
diffōne mor^o i q̄ dī q̄ mot^o ē act^o mo^o inq̄tū mo^o.
ista eni diffō ē notior q̄ p̄. z p̄ istā diffōnē motus
apparet qđ sit diffō alterationis augmētatiōis z c.
qm̄ sic mot^o ē act^o mo^o inq̄tū mo^o. ita alteratio ē
act^o alterabilis inq̄tū alterabile: z augmētatio est
act^o augmētabil' inq̄tū augmētabile z sic de alijs.

CAmpli^o at notū q̄ pō actiui z passiui in-
q̄tū h̄ mōi simplr z itez s̄ vnū quodqz:
qm̄ edificatio aut medicatio. Eodē at di-
cet̄ mō z de alijs motib^o singulis.

CSicut notū ē motū eē actū mobilis inq̄tū mo^o q̄
motū eē actū entis i pō: ita notū est motū eē actū
motoris z mo^o q̄ ipm̄ eē actū mo^o. z h̄ p̄ qōnez
p̄dictā de motu. s. utrū mot^o sit act^o motoris aut mo-
bilis siue utrū mot^o sit i motore aut i moto. Illa tñ
diffō mot^o q̄ dīc̄ q̄ mot^o ē act^o mo^o inq̄tū mo^o est
notior q̄ p̄ q̄ dīc̄ q̄ mot^o ē act^o entis i pō z c. qz p̄
istā diffōnē scōaz p̄t̄ aliqs scire oēs diffōnes ul' i-
maz spērū mot^o. qm̄ p̄ istā diffōnē appet q̄ edifi-
catio ē act^o edificabil' inq̄tū edificabile. z q̄ medī-
catio ē act^o medicabil' inq̄tū medicabile. **C**Intel-
ligēdū tñ ut mibi vī q̄ pbs ex solōnib^o p̄dictarū
qōnū iueſtigat vnā z diffōnē mot^o q̄ ē illa. v. mo-
tus ē act^o motoris z mo^o: z s̄ h̄ erūt qnqz diffō-
nes mor^o. p̄ria q̄ mot^o ē erit^o de pō ad actū. z h̄ac
pōit̄ lincō. eē p̄mā diffōnē z indēm̄rabilē. s̄ diffō
ē q̄ mot^o ē act^o entis i pō inq̄tū i pō. z q̄ mot^o est
act^o imp̄fect^o. z h̄ac pōit̄ lincō. eē vnā diffōnē. 4^a q̄
mot^o ē act^o mo^o inq̄tū mo^o. s̄ z ultima diffō ē q̄
mot^o ē act^o motoris z mo^o. **C**S̄ h̄ occurrūt duo
dubia. p̄m^o ē utrū actio z passio sint idē mor^o. Scōz
dubii ē utrū actio sit i agēte ul' i passo. Ad p̄m^o du-
biū vī q̄ nō sint idē qz si eēt idē tē ista esset vā. v. z.
actio ē passio. s̄ h̄ ē falsa. qz sua p̄dictoria ē imedia-
te vā: ut p̄z p̄ poste. ubi pbs dicit q̄ negatiua ē ime-
diata i q̄ vnū gen^o gñalissimū remouet ab alio. hec
igit̄ ē imediata. nulla actio ē passio s̄. **C**Itē p̄dica-
mēta sūt p̄ distincta s̄ i nullo p̄ueniūt. qz si i aliq̄ p̄ue-
nirēt z in aliq̄ differrēt tē nō eēt distincta nisi rōnē
p̄tis z sic nō eēt p̄ distincta. **C**Itē si actio z passio
eēt idē: hēret eadē spēs z sic eadē spēs eēt in di-
uersis p̄dicamētis qđ ē p̄ phūz i p̄dicamētis dicē-
te. diuersoz genēz z c. **C**In oppositū vī phūz hic
d. q̄ actio z passio sūt idē act^o. **C**Ad h̄ac dubitatio-
nē ē dicēdū q̄ actio z passio p̄nt̄ accipi triplr. s. ul'
mālī tñ. ul' for: malr tñ. ul' p̄ aggregato ex forali
z mālī. si accipiant̄ mālī tñ: sic sūt idē qz sic nō sūt
aliō qz ipse mot^o absolute accept^o. z sic loquit̄ pbs
qm̄ dīc̄ q̄ vn^o ē act^o agētis z patiētis. Si vō actio z
passio sumant̄ for: malr sic actio ē respect^o mor^o ad
mouēs: z passio ē respect^o mor^o ad mo^o. z isto nō
sūt idē: z h̄ itelligit̄ phūz. d. Neqz passio cū actio-
ne idē. s̄ cui insūt h̄. mor^o supple ē idē. Si at̄ actio
z passio sumant̄ p̄ aggregato ex motu z ex istis re-
spectib^o sic dico q̄ actio z passio p̄nt̄ accipi put sup-
ponūt p̄solr. z sic h̄ ē vā p̄ accēs. actio ē passio. sic
hec ē vā p̄ accēs. via ab athenis ad thebas ē via a

3^a diffin.
motus.

Prima du-
bium.

Prima rō
dubi.

Secda ratio

Actio z pas-
sio p̄nt̄ capi
tripliciter.

Respōsio.

rehebis ad athenas. et sic loquitur philosophus dicens quod spatio ad sursum et deorsum et est idem sicut res et diuersum secundum diffinitionem ita de actione et passione: et loquitur de aggregatis ut supponit personam. et sic loquitur etiam philosophus in 18° dicens quod illa actio que in respectu unius dicitur moueri respectu alterius dicitur moueri. dicitur etiam quod actio et passio sunt unum motum. uerum tamen distinguuntur diffinitione quod moueri est actio motoris in motu: et moueri est actio moti a motore: et omnia ista sunt uerba de actione et passione ut noiant aggregata et ut supponit personam. uel g. i. sicut supposito quod idem habet albus et musicus habet uerba. habet albus et habet musicus sunt idem habet. sicut dicitur diffinitione et sicut quod habet albus et habet musicus accipiunt personam et ut supponit personam illo cui insunt albedo et musica. quoniam ille habet cui accidit albedo et musica est unum et idem. alia tamen est diffinitio sua sicut quod est albus. et alia secundum quod est musicus. sicut si actio et passio sumantur per toto aggregato et ut supponit simpliciter sic actio et passio non sunt idem: quod unum aggregatum non est aliud aggregatum. Primum accipiendo actionem et passionem. scilicet per motum in quo fundantur duo respectus unum. scilicet ad mouens aliter uero ad mobile. Sic dico quod actio et passio sunt in genere termini ad quem. sicut 2° modo. id est per ut accipiuntur per respectibus sic sunt predicamenta distincta. sicut ut sumuntur 3° modo. scilicet per aggregatum sic non sunt in aliquo genere. et per istam distinctionem per se solo ad omnes rationes in primis. Et si dicitur quod respectus ad mouens et ad mobile sunt in genere relationis. sicut non sunt in genere actionis et passionis. Dico quod respectus motoris ad mobile et mobile ad mouens sunt in genere relationis. sicut respectus ipsius motus ad mouens et ad mobile non sunt in genere relationis. sicut in genere actionis et passionis. Alii etiam potest dici. scilicet quod actio et passio non sunt aliud quam motus ut est a mouente et ut recipit in mobili: ita quod actio est motus ut est a mouente. et passio est motus ut recipit in mobili: et sicut habet dicitur quod actio et passio sunt idem realiter et diuersa sicut diffinitione. Nec eiconueniens quod eadem res secundum quod diuersimode mouet intellectum habeat diuersas diffinitiones ut dictum fuit prius. Et si dicitur quod una res non habet nisi unam quantitatatem et per omnia non habet nisi unam diffinitionem. dico quod si per quantitatem intelligamur illud quod res est essentialiter et absolute sic una res non habet nisi unam quantitatem. sicut si per quantitatem intelligamur rem ut mouet intellectum ita ut dicat aggregatum ex eodem modo mouendi intellectum. sic dico quod una res potest habere diuersas quantitates. quod una et eadem res potest habere diuersas rationes obiectiuas. id est diuersos modos mouendi intellectum. Et sicut habet modum dicitur arguitur. quod philosophus per postea dicit quod negatiua est immediata in quo unum genus generalissimum negat ab alio. habet igitur est immediata. nulla actio est passio. quod in eodem unum genus generalissimum. scilicet actio negat ab alio quod est passio. et per omnia hec est falsa simpliciter. actio est passio. igitur et cetera. Et tamen quoniam philosophus dicit quod actio et passio sunt unum et idem motus quod quilibet accipit motum. scilicet aut per forma fluente aut per fluxu forme: si per forma fluente sic hec est falsa. actio est motus. quod sua uersa ut sic est falsa. uel motus est actio. quod motus acceptus per forma fluente est in genere termini ad quem et non est passio. si uero accipit motum per fluxu forme sic est illa falsa. scilicet actio est motus. quod si motus ut accipit per fluxu forme est actio: tunc non est magis in genere passionis quam in genere actionis. Ad primum igitur istorum dico quod negatiua est immediata in quo unum genus generalissimum remouet ab alio cum nota pfecta seu cum nota reduplicatiua. quoniam ista est immediata. nulla actio per se est passio. et hec simpliciter. nulla actio in quantum actio est passio: et habet intelligit philosophus. et sic debet intelligi habet quod conuenit dicitur. scilicet quod predicamenta sunt per distincta. simpliciter quod nihil idem est in diuersis predicamentis et sic de alijs. quoniam predicamenta sunt per distincta quantitatiue. et

omnia contenta in diuersis predicamentis sunt distincta quantum ad quantitatiue. nec aliquid idem quantum ad quantitatiue est in diuersis predicamentis. Ad 2um cum quod quilibet accipit motus cum dicitur actio et passio sunt unum motus. dico quod motus acceptus per fluxu forme potest accipi triplex. uel per ipso fluxu absolute. uel per ipso fluxu cum respectu ad agens. uel per ipso fluxu cum respectu ad passum. per modo dico quod ista oratio est uera. scilicet actio et passio sunt unum motus: sicut illa est uera. scilicet albus et musicus sunt unum habet. 2° sic habet uerba per se. motus est actio. sicut 3° modo est habet uerba per se. motus est passio. Et sicut dices sicut habet quod secundum habet uerba quod actio et passio componantur ex motu quod est fluxus et ex respectu et sic non erunt forme simplices. potest dici procedendo contra. uel potest et dicitur quod illi respectus non faciunt compositionem cum motu quod est fluxus. tamen tamen credo esse dicendum quod actio et passio per se predicamenta distincta dicitur diuersos respectus fundatos in motu. et illi respectus sunt per diuersi. nec est aliquid modo procedendum quod illa sit uerba. actio est passio. et habet intelligit philosophus cum dicitur. neque passio cum actione idem: sicut cui insunt habet. motus supple est idem. Et tu dices quod philosophus dicit quod motus acceptus per transmutationem diuisa cum tempore est in genere passionis. sicut habet procedenda motus est passio. igitur per conuersionem erit habet concedenda. passio est motus. et eadem ratio ne habet est concedenda actio est motus: et ex his sequitur quod actio est passio. dico quod motus. per dicit transmutationem conuicta cum tempore sic solum dicit ordinem ad mobile siue ad passum. et quod dicit essentialiter ordinem ad mobile. idem motus ut est quod fluxus seu transmutatio successiua sic est passio. sed actio non dicit ordinem ad mobile: sicut ad mouens. idem motus non est in genere actionis. et per hoc habet non est procedenda. motus est actio. Et si dicatur quod philosophus dicit quod actio et passio fundantur in motu. sicut motus nec est actio nec passio. Dicitur quod actio et passio fundantur in motu quod est forma imperfecta tendens ad perfectionem: et concedo quod motus sic acceptus nec est actio nec passio quod motus sic acceptus. scilicet per forma imperfecta dicit essentialiter ordinem ad ulteriorem perfectionem. sicut nec actio nec passio dicit ordinem ad ulteriorem perfectionem: sed actio dicit ordinem ad agens. et passio dicit ordinem ad passum.

Tractatus secundus tertij libri in quo perscrutatur de infinito an et quomodo sit. Capulum primum narrans sententias antiquorum.

Quoniam autem de natura scia est circa magnitudines et tempora et motus: quorum unum quodque necesse est aut infinitum esse aut finitum esse. Et si non omnem sit infinitum aut finitum: ut passio aut punctum. Talium enim fortasse nullum necesse est in altero horum esse quod uenies utique erit de natura negociate considerare de infinito si est aut non est: et si est: quod est.

Iste est scilicet tractatus huius libri. id est quod philosophus determinat de infinito. et prout sex capitula. quoniam in primis philosophus declarat suam intentionem et et narrat opiniones antiquorum. In 2° ibi. Esse autem ad infinitum. Iponunt quodam rationes probantes infinitum esse et et obseruantes infinitum esse sicut separatim per se existit. In 3° ibi. Probice autem magis. Idestruit infinitum esse corpus sensibile probando quod nullum corpus sensibile est infinitum in actu. et per hoc destruit infinitum esse accensum existens in aliquo corpore sensibili. In 4° ibi. Quod quod igitur actu. Ideclat philosophus quod infinitum est. et quod non. et quod est infinitum. In 5° ibi. Quomodo habet accipit. Iassignatur casus infinitatis. et et infinitatis in rebus. In 6° ibi. Reliquum autem est aggredi. Iassignat deceptiones que sunt in 5. rationibus

Ex. 18.

Solo ostendit unum.

Obiecto.

Solutio.

Alia sol.

Ita obiecto tacita. Solutio.

Altra dicitur. Solutio. 5. 31.

Solutio.

Ad primam.

Ad scdm.

Replica.

Solutio.

Solutio.

Ex. c. 24.

plus factis pbantibus in finem esse. Capulum primum continet tres partes primum. quod in primo probatur quod ad naturalem sciam pertinet considerare de infinito. In 2^a vero ibi dicitur. Alii quidem. Narrant opiniones antiquorum de infinito. In 3^a ibi dicitur. Rationabiliter autem. Narrat philosophus ea in quibus antiqui rationabiliter et concorditer dixerunt de infinito. In 4^a primum igitur parte primum huius caput philosophus probat quod ad naturalem sciam pertinet considerare de infinito. et hec est 14^a pars huius libri. quod probatur dupliciter. et scilicet ista pars continet duas particulas. 2^a incipit ibi dicitur. Signum autem. In 4^a igitur particula huius partis probatur per rationem sic. scia naturalis habet considerare de magnitudine motu et tempore. et habet considerare de proprietatibus per se istorum. scilicet unicuique istorum per se compete finitum vel infinitum. et scia naturalis habet considerare de finito vel infinito. scilicet ad eandem sciam per se pertinet considerare de oppositis. et cum scia naturalis habeat considerare de alio istorum. id est de finito vel infinito sequitur quod habet considerare de utroque istorum. et sic sequitur 3^a versus. quod ad naturalem pertinet considerare de infinito: scilicet quibus naturalis habeat considerare de infinito vel finito. quod multa de quibus naturalis considerat sunt finita vel infinita: non tamen quolibet de quibus naturalis considerat est finitum vel infinitum: quod passiones et qualitates indistinctas et puncta et habentur nec sunt finita nec infinita. Ceterum non habet quod opposita quorum primum est primum non diducuntur secundum uerum et falsum nisi de eo quod natura est recipe illa: scilicet est: non oportet quod opposita contrarie vel privative sic se habeant quod de quolibet unum illorum sit uerum et reliquum falsum sic quod alterum uere affirmetur de quolibet et alterum falsificetur de isto. scilicet habet uerum solum de contrariis immediatis et de privative oppositis. et hoc de illo quod est apertum natum recipe alterum illorum: quoniam de quolibet circa quod habent fieri contraria immediata vel privative opposita verificatur unum et falsificatur reliquum. scilicet de alijs non oportet. et ideo de puncto nec uere dicitur quod est finitum nec infinitum. quod punctum non est natura recipe alterum illorum. Intellegendum est quod aliquod infinitum est uera res naturalis ut infinitum secundum dimensionem et infinitum secundum durationem secundum quod patebit. quod infinitum multipliciter dicitur ut postea apparebit.

14 conclusio huius libri

Notandum

Contra. 10. me. 6. 15.

Text. 65. 25.

Signum enim quod huius scie propria consideratio de ipso est. Quibus enim qui vident rationabiliter tetigisse huiusmodi philosophiaz fecerunt verbum de infinito. Et omnes tanquam principium quoddam ponunt eorum que sunt.

Hec est 2^a particula 2^a partis primum huius caput. id est quod probatur predictum per quoddam signum tale et est quod omnes antiqui qui vident philosophiaz tetigisse: locuti sunt de infinito: et omnes posuerunt infinitum tanquam quoddam primum eorum que sunt. id est quoddam primum entium ut patebit de platone et pythagoricis.

Alii quidem quemadmodum pythagorici et plato per se non sic accesserunt alicui alteri: scilicet sic subiectum ipsorum est infinitum. Preter quod pythagorici quod de insensibilibus. Neque enim abstractum faciunt numerum: et esse extra celum infinitum. Plato autem extra celum nullum esse corpus neque ideas: eo quod nusquam sint ipse: tamen infinitum et in sensibilibus et in illis esse.

Hec est 2^a pars primum huius caput. id est cum philosophus narrauit quod antiquales considerauerunt de infinito narrat opiniones eorum de infinito. vnde ista pars continet duas particulas. quod in primo ponitur opinio naturaliter loquentium de infinito. In 2^a ibi dicitur. De naturali autem omnino. Ponitur opinio naturaliter loquentium de infinito. In 4^a igitur particula huius partis philosophus dicit quod primi. scilicet non naturaliter loquentes dixerunt infinitum esse substantiam. scilicet secundum. scilicet naturaliter loque-

Opinio non naturaliter loquentium de infinito.

tes dixerunt de infinito illud esse accessum. Adhuc in primo particula philosophus probat in quo uenit naturaliter loquentes de infinito. 2° vero narrat in quo ipsi dicunt. Primum igitur dicit philosophus quod quidam ut pythagorici et plonici ponunt infinitum esse quoddam ens per se substantiam et dicit quod infinitum non est accessum alicui: scilicet est sic secundum et substantiam. et sic uenit. Deinde narrat philosophus in quo dicunt et ponit duas diuisas. dicit quod dicunt in his quod pythagorici posuerunt infinitum esse in rebus sensibilibus et esse extra celum. et esse posuerunt numerum esse in sensibilibus tantum: quod extra sensibilia non posuerunt aliquem numerum. et sic posuerunt infinitum esse in sensibilibus. et posuerunt infinitum esse extra celum quod infra celum non potest esse aliquid in finem. scilicet extra celum posuerunt corpus infinitum et numerum infinitum. et dixerunt numerum esse de eentia corporis. scilicet plato extra celum non posuit aliquid nec numerum nec ideas quod ideas dixit nusquam esse nec infra celum nec extra celum tamen sicut cum hoc posuit infinitum esse tantum in sensibilibus quod in insensibilibus. id est in ideis. Nec igitur est primo diuisa. scilicet quod pythagorici posuerunt infinitum in sensibilibus tantum et esse extra celum. scilicet plato posuit infinitum esse tantum in sensibilibus quod est in insensibilibus et non extra celum.

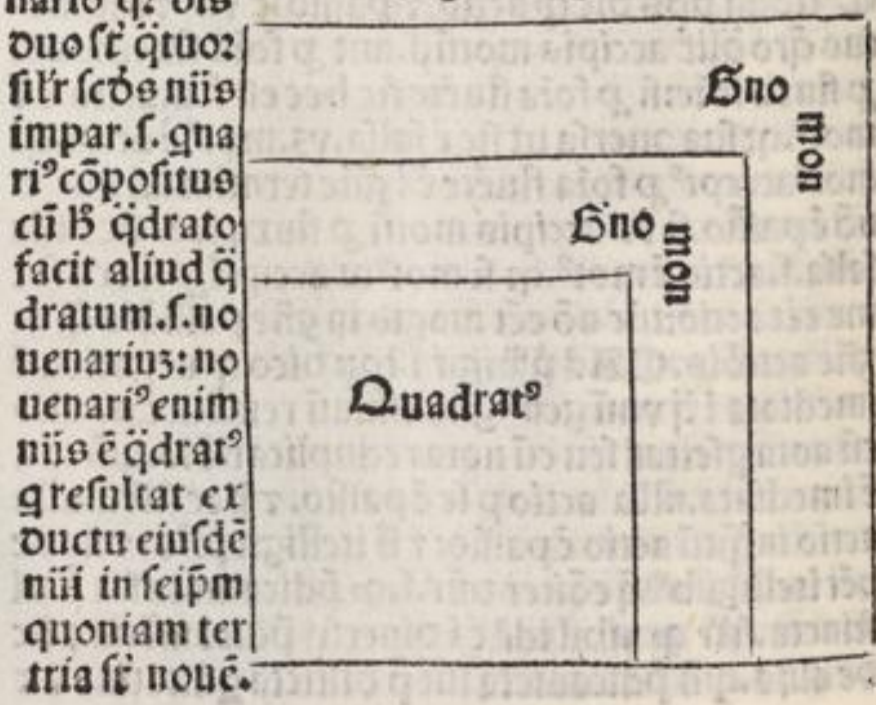
Et hi quidem infinitum esse parum. Hic quidem enim comprehensus et sub ipari reclusus adhibet his que sunt infinitates.

Secunda diuisa inter plonem et pythagoricos est quod pythagorici solum posuerunt unum infinitum seu unam radicem infinitatis. scilicet numerum parum. scilicet plato posuit duo infinita vel duas radices infinitatis. scilicet magnam et parum. et ratio per quam pythagorici posuerunt numerum parum esse infinitum vel radicem infinitatis fuit duplex. primum quod illud quod est distibile in duas medietates est distibile in infinitum. quod utraqque medietas illius est distibilis in duas medietates et sic in infinitum. et ideo dixerunt quod infinitas est ratio numeri paris et finitas ratio numeri imparis. vnde posuerunt quod numerus par est inclusus in numero impari: quod finitur et terminatur per numerum imparum. sed tamen adhibet alius infinitatem.

Signum autem huius est quod pertinet in numeris. circa positus enim gnomonibus circa unum et extra aliquod quidem aliam fieri species: aliquod autem unam. plato autem duo infinita magnam et parum.

Secundo vero probant idem per quoddam signum. scilicet quod numerus par sit cum infinitatis et multitudinis species in entibus et non impar. et hoc est signum. quod nos videmus hoc in numeris accedere. quod scilicet quando componuntur cum uno quod est primum numeri numerus par est primum multitudinis et diuersitatis species: et numerus impar non est primum multitudinis et diuersitatis species: ut primum numerus impar cum uno facit quadratum. quoniam numerus quadratus est ille qui resultat ex ductu unius in seipsum: sic

Figura in planis.

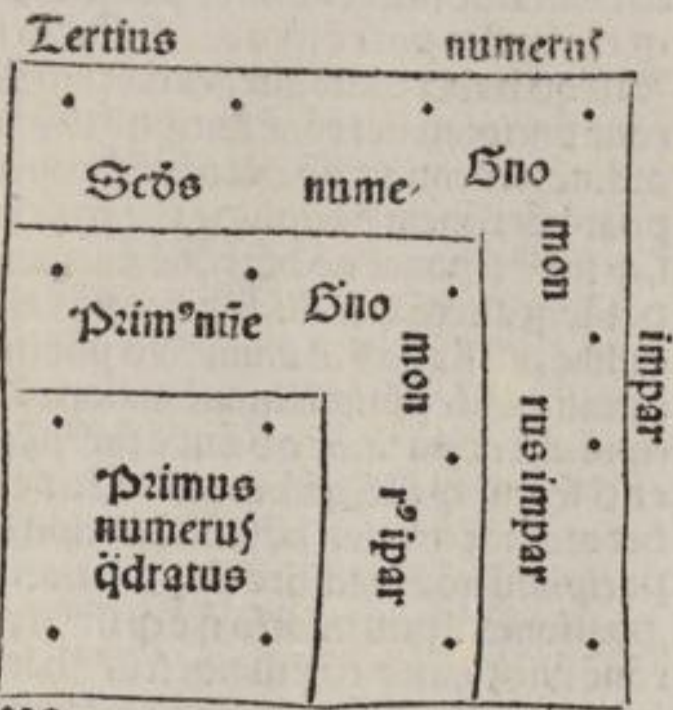

Text. 65.

Text. 65.

Figura in numeris.

Sicut tertius numerus impar compositus cum quadrato scilicet septem cum novem faciunt alio quadrato scilicet sedeci. et sic semper addendo potest dicitur numerus impar numerus quadrato...

drato sp reseruat soia nuii qdrati sic in figuris qn gnomo addit figure qdrate adhuc cōseruat figura qdrata: qm gnomo ē supplemētū non alterans qdratū s3 augēs ipm ut dicitur i pdicamētis. et q sic ē. id uocabāt nūos ipares gnomones et sic appet q nūos ipar nō ē cā mltitudis spērū in entib' nec ē cā ifinitū: s3 sic nō ē de nūo pari: qm p'm nūos par cum vno facit triāgulū. et qn scds nūos par cōponit cum triāgulo facit eptagonū. i. figurā septē anguloz q si gura est alia specificē a pari. et sic sp. pcedēdo resulat alia spēs: et sic v' q nūos par sit cā mltitudis entū et cā ifinitas spērū entū. sic igif p3 q Pythagoras posuit vnā radicē seu cāz ifinitas. s. nūm parē. Plato vō posuit duo ifinita ul' duas radices ifinitas. s. magnū et parū: qz et fm platonē magnū ē cā additiōis i ifi^m. et parū ē cā diminutiōis i ifi^m.

De nā aut oēs sp subijciūt alterā qdā nām ifinito dictoz eloz ut aquā aut aerē aut mediū hoz. Finita aut faciētū elemēta nullus ifinita facit. quicunqz autē ifinita faciūt elemēta quēadmodū anaxagoras et democritus.

Hec ē 2^a pticula 2^a ptis p'n^{is} hui' capli i q ponunt opiones nāliter loquētū de ifinito. et p'inet duas ptes. In p^a eni ponit cōueniētia iter opiones nāliter loquētū de ifinito. In 2^a vō ibi. Hec qdē. J Pōit dīa iter opiones nāliter loquētū de ifinito. In p^a igif pte hui' pticule narrat p'hs i q pueniūt nāliter loquētes et ponētes ifi^m eē. d. q oēs p'bi loquētes de nā subijciūt ifinito quādā alterā nām dicentes ifi^m eē i qdā al'ā nā ut i sbo. vbi grā. ponētes aquā aut aerē aut mediū eoz eē ifi^m ponūt ifi^m existē in magnitudie illi' rei et esse accūs illi' h' igif ē in q nāliter loquētes de ifinito pueniūt. s. q si ifi^m ē accidēs exis i alio ut i sbo. nō tñ oēs loquētes de ifinito dicūt ifi^m eē: qz ponētes el'ā eē finita i nūo nō ponūt ifi^m eē. s3 ponētes ifinita el'ā in nūo sicut posuerūt Anaxa. et Demo. hñt ponē corp' ifi^m p'tinuū ul' p'riguū p' tactū ifinitoz eloz. Anax. eniz hñt ponē corp' p'tinuū ifi^m cōpositū ex p'rib' ifiniis p'fil' s3m p'tiū. democrit' hñt ponē corp' ifi^m p'tinuū cōpositū ex p'rib' ifiniis diuersis fm positionē figurā et ordinē. P'notādū f3 q' Bg. d. q cū fuerit positū hic eē ifinitas ptes existēs insil' necē erit ut ex eis fiat vnū corp' p'tinuū fm p' tactū ifi^m qd sic intelligo. s. q si sint ifinite ptes eiusdē q' titas qru qli

bet sit totaliter extra aliā ita q accepta aliq parte alicui' quantitatis cōuenit accipe aliā partē totaliter extra aliā eiusdē quantitatis: et sic in ifinitū: tūc oportet q totū cōstitutū ex illis partib' sit ifinitū carēs terminis: quoniā in elemēto finito sūt ifinite partes eiusdē quantitatis quarū quelibet est totaliter extra aliā ita q nulla illarū sit pars alteri' nec pars vni' est pars alterius.

Hic quidem ex similib' partib': ille aut ex oi semine figurarū per cōtactū continuū ifinitum esse dicit.

Hec est 2^a pars 2^a pticule p'n^{is} hui' capli in qua p'hs narrat in q antiqui naturaliter loquētes de ifinito differūt et spāliter ponit dīam inter opinionē Anaxagore et Democriti: et ponit duas differētiās: quarū p^a est q Anaxa. posuit corp' ifinitū cōponi ex corporib' ifinitis p'fil' b'. sed democrit' dixit illō corp' cōponi ex ifinitis p'tib' differētib' nūo et figura et quas partes dixit democrit' esse radices et semina oīuz figurarū. et ex talib' dixit fieri oīa corpa. et illō corpus ifinitū fieri per cōtactū.

Et hic quidē quālibet partē esse sicut mixtā totū: ex eo q videt quodlibet ex quolibet fieri. Hinc etenim videt et simul aliquā oēs res firmate esse: ut hec caro et h' os: et sic quodlibet: et oīa itaqz et sicut igif. P'ncipiū enim nō solū in vnoquoqz digregationis sed et oīum est. Quā enim omne quod fit: ex huiusmodi fit corpe: omniuz eni generatio p'ter qz q nō simul: et quod dā p'ncipiū esse oportet g'iationis. Hoc aut est vnū quod ille vocat intellectū. Intellectus aut ex p'ncipio quodā operatur itelligens quare necesse est simul aliquā oīa esse et icipere moueri aliquando.

Scda dīa inter opinionē Anaxagore et Democriti est qz Anaxa. dixit quodlibet fieri ex quolibet: s3 Democrit' nō posuit quodlibet fieri ex qlibet: nāz dixit de nūo p'moz p'ncipioz nullū fieri ex alio: et ideo dixit q nullū corp' indiuisibile fit ex alio corpore indiuisibili. Circa igif hāc dīam sic pcedit p'hs. qz p' narrat opinionē Anaxa. 2° narrat opinionē Democriti. P'imo igif in narrādo opinionē Anaxa. p'hs narrat qtuoz que posuit Anaxa. P'imo igif narrat p'hs quō Anaxa. posuit q qlibet pars mūdi mixta est cū qualibet admodū totū us mūdi ita q sicut in toto mūdo sūt oēs ptes mūdi ita in qlibet pte mūdi est qlibet ps mūdi: et hoc f3 spēs q ita in aqua est ignis et caro et aer: et sic de singulis spēs' mūdi. et h' id qz dixit qdlibet g'ari ex qlibet qz nihil g'iat nisi a sili' sp'e: id dixit q qlibet ps mūdi est mixta cū qlibet. 2° dixit Anaxa. q sicut mō qdlibet est i quolibet f3 spēs h' ē sic i vnoquoqz vno indiuiduo sūt ifinita indiuidua cuiuslibet alteri' sp'eī ita aliquā oīa erāt ifil'. s. anteqz fieret nūos et distinctio rez. ita q sic posuit in ista carne est h' os: et hic sanguis: et hec aq. ita posuit q aliquā oīa q nūc sūt segregata erāt sili'. s. qn nō distinguebant nec segregabant ab inicē. 3° posuit q oīa aliquādo erāt sili': et nūc nō oīa sūt sili': id dixit q nō tñ p'n^{is}

In quo videtur circa ifinitū anaxag. et democrit. p^o.

T. cō. 28.

Secundo.

P'ncipiū positū ab ana.

Scdm

Tertium

In quo cōmūti n' ifi quentes.

otabile.

segregatiōis in aliquo vno: hoc est nō solū incepit segregatiō cū aliqd vnu segregat ab aliquo vno: ut qñ ex hac carne segregabat hec aq: s; et erat pñ^m segregatiōis toti⁹ aggregati ex oib⁹ illis elis ita qd aliquñ incepit segregari ex illo toto. cui⁹ rō q; ipse posuit q; oē fiebat ex tali toto z q; oib⁹ iest fieri ita qd oia sūt q;uis nō sil. z sic posuit q; oia q; iā sē segregata erāt segregata z ex vno toto infinito cōposito ex oib⁹. C⁴o posuit q; ad h⁹ qd fiat segregatiō opz q; sit aliqd segregas qd dicit pñ^m segregas z generas res. ex illo toto infinito erat itellec⁹ distiguēs q; a pñ⁹ tps cogscēs oia incepit tūc segregare z distiguere ea adiucē nunq; tñ cōsumabit simul toti⁹ segregatiō. z sic Anaxa. posuit et infinitas res aliquñ fuisse sil⁹ i vno infi⁹ z q; ex illo vno oia alia fiebat.

Quartum

2. cō. 29.

2. cō. 30.

Democrit⁹ aut nihil alterz ex altero fieri pñ⁹ morū dicit. s; tñ ipm cōe corp⁹ oium eē pñ⁹ cipiōz magnitudine s; pres z figuras differēs. Qd qdē igit cōueniēs sit pñ⁹ cipiōis hec speculatio manifestum ex his.

Etia vide re poteris p mo pñ⁹ 35. z p⁹ de aī. t. c. 20. z p⁹ d gñ. a. c. 7. pñ⁹ mū pñ⁹ sū a vñ. Secunduz.

Postq; pñ⁹ posuit opionē Anaxa. pñ⁹ opionē democri. z narrat tria q; Democ. posuit. Pñ⁹o enī posuit democrit⁹ infinita corpa idisibilia eē pñ⁹ q; uocauit pñ⁹ elā. z posuit q; nullū illoz corpōz idisibiliū pñ⁹ fieri ex alio. q; cum sint pñ⁹ pñ⁹ nullū eoz sit ex alio. 2° posuit q; ex oib⁹ illis corpib⁹ idisibilibus sit vnu corp⁹ cōtinuū infi⁹ z q; ex illo infinito p segregatiōne taliū corpōz idisibiliū sūt alia. z sic illō corp⁹ is⁹ magnitudie ponebat pñ⁹ oīuz. z h⁹ potuit eē ut dixit: q; illō corp⁹ fuit differēs i figura s; partes. hoc ē arthomi ueniētes ad pñ⁹ tūcōz illi⁹ pñ⁹ is⁹ finiti fuerūt diuersaz figuraz z et differēbat ordinē z pñ⁹ e. z pp hāc diuersitatē pñ⁹ posuerūt oia q; tūcōz diuersa ex illo corp⁹ infinito gñari: z sic democrit⁹ posuit tria. pñ⁹ q; corpa idisibilia q; ponūtur pñ⁹ nō sūt ex alterutris. 2° q; ex illis corpib⁹ in diuisibilib⁹ pñ⁹ tūcōz qdā corp⁹ is⁹. 3° q; illō corp⁹ is⁹ ē pñ⁹ oīuz q; tūcōz sūt diuersa. z h⁹ pp diuersitatē pñ⁹ illi⁹ finiti in figura pñ⁹ e z ordie: ex q; appet q; speculatio de infinito ē ueniēs pñ⁹ cipiōis.

Tertium.

Rōnabilr at z pñ⁹ cipiū ipz ponūt oēs. ne q; enī frustra possibile ē ipz eē: ne q; aliā i eē pñ⁹ nisi sicut pñ⁹ cipiū. oia enī pñ⁹ cipiū sūt: aut ex pñ⁹ cipiō. Infiniti aut nō ē pñ⁹ cipiū. Esset enim utiq; finis ipsius.

Hec ē 3^a ps pñ⁹ hui⁹ capli i q; pñ⁹ narrat ea i q; b⁹ antiq; pñ⁹ cordabāt circa is⁹. z h⁹ rōnabilr si is⁹ sit. z s; q; tuoz z i illis recte opiatī s; si is⁹ ponat: z s; h⁹ hec ps pñ⁹ tūcōz pñ⁹ cipiō. qm i pñ⁹ pñ⁹ pñ⁹. In 2^a 3^a. In 3^a 3^a. In 4^a 4^a. pñ⁹ cipiō patebūt p ordinē. pñ⁹ igit i q; ueniēt ē q; is⁹ ē pñ⁹. 2^a ē q; is⁹ ē igenitū z icorruptibile. 3^a ē q; is⁹ pñ⁹ tūcōz z gubernat oia. 4^a ē q; is⁹ ē qdā diuinū. Et si is⁹ ē pñ⁹ cipiō oia sibi ueniēt. In pñ⁹ igit pñ⁹ cipiō hui⁹ pñ⁹ tūcōz pñ⁹ cipiō quā dixerūt is⁹ eē pñ⁹. q; talis ē. illō qd ē: z nō ponit frustra: hēt aliq; actionē z ordinē iter entia: s; si is⁹ sit nō ponit frustra: igit is⁹ sit hēt a nā actionē z aliq; ordinē iter entia: s; ipole ē aliq; actionē aut ordinē iēe infinito nisi ordinē pñ⁹ cipiō. q; is⁹ si ponat erit pñ⁹: z sic possent h⁹ poni duo sil⁹. pñ⁹ ē. Illō qd ē z nō pñ⁹ frustra hēt aliq; ordinē intē entia. is⁹ si ē nō ponit frustra. q; is⁹ si ē hēt ordinē

Primum in quo ueniē bāt oēs atiq

Rō pñ⁹ cipiōi q; si sit pñ⁹ cipiū.

iter entia. de ista rōne mioz pñ⁹ i textu cū dī. Neq; enī frustra pole ē ipm eē. C²o s; sil⁹ ē talis. Illō qd habet ordinē iter entia z nō hēt ordinē ul⁹ rōne pñ⁹ cipiōi hēt rōne pñ⁹ cipiōi. s; is⁹ si ponat hēt ordinē iter entia z nō hēt rōne pñ⁹ cipiōi. q; is⁹ si ponat hēt rōnem pñ⁹ cipiōi. de ista rōne pñ⁹ ponit 2^a ps. q; is⁹ si ponat nō hēt rōne pñ⁹ cipiōi. z h⁹ ponit d. Neq; alterā inēe illi. s; infinito pñ⁹ h⁹ ē actionē ul⁹ ordinē nisi sic pñ⁹. h⁹ ē. is⁹ nō pñ⁹ hēre rōne pñ⁹ cipiōi. deide pñ⁹ pñ⁹ cipiōi maioris. d. oia enī pñ⁹ cipiōi aut ex pñ⁹. i. oē qd ē ul⁹ ē pñ⁹ ul⁹ pñ⁹ cipiōi: z ex h⁹ segtur q; illō qd hēt ordinē iter entia z nō habet ordinē pñ⁹ cipiōi hēt rōne pñ⁹ cipiōi q; iter pñ⁹ z pñ⁹ cipiōi nō ē mediū: z sic ps maioz. deinde pñ⁹ pñ⁹ cipiōi 2ª pñ⁹ mioz q; ē q; is⁹ si ponat nō hēt rōne pñ⁹ cipiōi: z rō ē illa: q; si is⁹ hēret pñ⁹. z oē h⁹ pñ⁹ ē finitū: sequit q; is⁹ eēt finitū. z h⁹ itēdit pñ⁹. d. is⁹ finitū at nō ē pñ⁹. i. is⁹ si ponat nō habet pñ⁹. z pñ⁹ nō ē pñ⁹ cipiōi: z h⁹ pñ⁹ pñ⁹ cipiōi cū dixit. Esset enim utiq; finis ipsi⁹: h⁹ ē si hēt pñ⁹ habet finē: z sic eēt finitū. C³o Notādū q; 2° dic q; ipse iuenit talē textū si is⁹ hēt pñ⁹ illō pñ⁹ ē is⁹. z hāc pñ⁹ pñ⁹ cipiōi 2° z et pñ⁹ falsitatē pñ⁹ cipiōi. q; is⁹ pñ⁹ cipiōi. d. q; ipole ē is⁹ iueniri a finitū. h⁹ ē ipole est q; finitū sit pñ⁹ z cā infinito. iō is⁹ si hēt pñ⁹: illud pñ⁹ erit is⁹: ex q; nō pñ⁹ esse finitū: z sic ps pñ⁹. z falsitatē pñ⁹ cipiōi. s; q; pñ⁹ is⁹ finitū sit is⁹ pñ⁹ cipiōi 2° sic. si pñ⁹ is⁹ finitū sit is⁹ tūc erūt duo infinita: s; h⁹ nō est cōcessū: qm alietas exigit finitatē. q; exigit discretiōne z discreta s; q; discreta s; finitū. itelligo q; alietas corpōz exigit finitatē z discretiōne s; locū vñ us ab alio. Ex his igit pñ⁹ pñ⁹ cipiōi pñ⁹ pñ⁹ cipiōi. s; si is⁹ sit pñ⁹ cipiōi is⁹ ē finitū: z h⁹ sic: si is⁹ sit pñ⁹ cipiōi: sūt pñ⁹ cipiōi ē is⁹ q; is⁹ nō pñ⁹ eē a finitū z si pñ⁹ is⁹ finitū sit is⁹ z ipole ē duo is⁹ eē sil⁹. q; is⁹ qd ē pñ⁹ cipiōi nō ē is⁹: z pñ⁹ est finitū: igit a pñ⁹ ad ultimū si is⁹ ē pñ⁹ cipiōi seqt q; is⁹ sit finitū. C⁴o Notādū ē q; 2° adducit aliā rōne ad pñ⁹ cipiōi q; is⁹ nō hēt pñ⁹ q; rō ē illa si is⁹ hēret pñ⁹ aut hēret pñ⁹ cipiōi extrisecū aut intrisecū. nō extrisecū: q; sic ex infinito eēt aliqd z sic is⁹ eēt finitū. Nec hēt pñ⁹ intrisecū. q; pñ⁹ intrisecū ē mā ul⁹ foza. q; si is⁹ hēt pñ⁹ intrisecū: sequit q; mā ul⁹ foza eēt infinita. igit z c.

Notan, pñ

Notan, 2^a

Amplius aut z igenitū z icorruptibile si est quoddā pñ⁹ cipiū. Qd cū q; enim sit necesse est accipe finez. z finalitas ois cā est corruptionis. Quare sicut dicim⁹ nō ē huius pñ⁹ cipiū: sed hoc alioruz videtur esse.

Scdm

Hec ē 2ª pñ⁹ cipiōi 3ª pñ⁹ hui⁹ capli i q; ponit 2^a rō antiq; pp quā dixerūt is⁹ eē ignabile z icorruptibile. z rō fuit illa: oē qd gñat nec ē hēre finē z magnitudinē quā cū habeat cōplebit gñatio. z sic opz gñatū hēre finē i magnitudie qñ cōplet sua generatio quēadmodū nec ē ipz hēre pñ⁹ magnitudinis ex quā icipit gñari. z qd hēt pñ⁹ i magnitudine ē finitū. q; oē gñabile ē finitū. Silr infinitas cā est ois corruptiōis. ois igit gñatio z corruptio est finita z pñ⁹ is⁹ nec gñat nec corrupit. vñ breuiter rō pñ⁹ deduci sic: oē gñabile sicut hēt pñ⁹ i magnitudine ex qua incipit gñari: ita hēt finē i magnitudine qñ cōplet sua gñatio. sed qd hēt pñ⁹ z finē in magnitudine est finitū. q; si infinitum sic gñat in finitū erit finitū. Alr pñ⁹ sic. si sit gñabile est cor-

ruptibile. s; oē corruptibile hēt finē ubi ē minā sua corruptio. g. Uel p̄t argui sic. oē gñabile hēt p̄n^m z oē corruptibile hēt finē. s; infinitū nec hēt p̄n^m nec finē. g. infinitū nec est generabile nec corruptibile.

Et p̄tinere oia z gubernare: sic affirmatur quicūq; nō faciunt ex infinitum aliq; cām ut intellectum aut concordiam.

Tertium **C**hec ē 3^a p̄ticle 3^e p̄tis p̄n^{le} hui⁹ capli i q̄ pōit 3^m i q̄ antiq; cōcordāt circa ism^m. z ē q̄ ism^m si est opz q̄ p̄tineat z gubernet oia. z ex hoc seq̄tur ex 2° qz si ism^m sit opz q̄ sit p̄n^m: nūc aut p̄n^o cōpetit q̄ p̄tineat z gubernet: z h̄ affirmāt oēs. s; q̄ ism^m p̄tinet z gubernat: q̄cūq; nō ponūt aliq; cām ex ism^m. Quidā eni posuerūt aliq; cās ex ism^m sic Anax. posuit intellectū ex infinitū. z Empe. posuit cōcordiā z discordiā cās ex ism^m. z ita isti nō posuerūt q̄ ism^m p̄tineat z gubernet oia. s; aliq; nō posuerūt aliq; cām ex ism^m. z posuerūt q̄ ism^m p̄tinet z gubernat oia: z isti qui posuerūt infinitū z negauerūt cās ex meli^o dixerunt q; Empe. z Anax. qui posuerunt causas ex infinitum. s; litem amicitiam z intellectum.

Et hoc est diuinum. Immortale eniz z incorruptibile est: sicut affirmant Anaximandros z plurimi philosophorum.

Quartum **C**hec ē 4^a p̄ticle 3^e p̄tis p̄n^{le} hui⁹ capli i q̄ p̄tis narrat 4^m i q̄ antiq; cōcordāt de ism^m: z ē q̄ ism^m si sit opz q̄ sit qdā diuinū: z in hoc bñ dixerūt qz ism^m si sit est ingñabile z incorruptibile: z hoc est diuinū ut posuit Anax. z plurimi aliorum p̄borum.

Capitulum 2^m tractatus secūdi in quo ponūtur rōnes pbantes z disputates infinitatem esse.

Sse autem aliquid infinitū fides ex quinq; cōtingit maxie itēdētib⁹ ex tpe. hoc enim est infinitum.

Prima rō **C**istō ē 2^m capli hui⁹ tractat⁹ i q̄ disputatiue ingrit au ism^m sit: z p̄tinet tres ptes p̄n^{le}. qz i p^a ponūtur rōnes pbates ism^m eē. In 2ª ibi | p̄n^m igit̄ determinādū. | Ponūtur significatiōes hui⁹ nois infiniti. In 3ª ibi | Sepat̄ qdē. | Destruit̄ ism^m eē eo mō q̄ nō nālī loquētes posuerūt ipm eē. **Prima** p̄tinet tres p̄ticles. qz i p^a ponūt̄ gñq; rōnes pbates ism^m eē. In 2ª ibi | Quid eni magis. | p̄bat̄ infinitos mūdōs eē. In 3ª ibi | hēt̄ aut̄ dubitationē. | Dñdit̄ q̄ opz nālē p̄siderare de infinito. **Prima** p̄ticle p̄tinet gñq; ptes fm̄ numez gñq; rōnū q̄s adduc̄. 2ª ibi | Et magnitudib⁹. | 3ª ibi | Ampli⁹ eni sic. | 4ª ibi | Ampli⁹ i eēndo. | 5ª ibi | Maxie aut̄. | **C**In p^a igit̄ pte hui⁹ p̄ticle p̄tis ponit̄ p̄mā rōnē pbatē ism^m eē. z p̄ p̄ponit̄ itētionē suā dicens q̄ aliq; fides ē eē ism^m ex gñq; qm̄ gñq; sūt rōnes pbates ism^m eē. q̄rū p^a ē ista. tps ē. s; tps ē ism^m igit̄ infinitū ē. **Prōnda** sūt h̄ tria s; 2^{em}. p̄ q̄ qdā ista rū gñq; rōnū sūt v̄e z qdā false. z eaz q̄ sūt v̄e qdā sūt note p̄ se z qdā nō. **Secūdo** ē nōndū s; 2^{em} hic q̄ ista rō de tpe ē p̄ se nota. z accidit̄ ei q̄ fuerit p̄babilis. nullus eni pōt̄ itelligē tps eē finitū nec in initio nec i fine. 3° ē nōndū q̄ 2^{or} adduc̄ hic duas rōnes pbates tps ism^m eē. p^a igit̄ rō ē ista. qd̄ gñat̄ aut̄ corrupit̄ ipz ē aliqñ i istātī p̄senti qñ gñat̄ z corrupit̄. s; istās p̄sens necio erigit̄ tps p̄teritū z futurū. ḡ an̄ illō istās i q̄ gñat̄ fuit̄ tēp⁹ z post̄ illō istās i q̄ corrupit̄ erit̄ tps. **Alia** rō 2° ē illa gñatū ul̄ cor

ruptū eillō cui⁹ extrema excedunt̄ a tpe. si igit̄ tps ponat̄ gñari ul̄ corrupi p̄tingit ut sit cōclusū i tpe excedēte ipz i duob⁹ extremis. z iō ut dic̄ p̄tis oēs antiq; pueniūt i h̄. s; q̄ tps sit eternū p̄ter platonē.

Et in magnitudinibus diuisionem. utūtur enim mathematici infinito.

Chec ē 2^a ps p̄ticle p̄t̄ p̄tis p̄n^{le} hui⁹ capli i qua ponit̄ 2^a rō p̄bas ism^m eē. z ē illa. Illō qd̄ ē disibile i ism^m ē ism^m. s; magnitudo ē diuisibilis i ism^m ḡ magnitudo ē infinita. z p̄ p̄tis ism^m ē. maior v̄z māifestat̄ minor v̄o appet̄ p̄ h̄ qz mathe^o utunt̄ disioē p̄tinuū i ism^m. Un̄ addit̄ 2^{or} dices q̄ disio magnitudis in duo media i ism^m ē max^m p̄n^m iter mathe^o. z v̄z eē p̄ se notū. **C**Itē nōndū q̄ 2^{or} mouet̄ h̄ dubitationē. s; utz̄ istō p̄n^m. v̄z. magnitudo ē disibilis in i finitū sit p̄ se notū in scia nālī ul̄ debeat demōstrari i ea. **Quic** dubitatiōi r̄ndet̄ dupl̄r. p^a r̄nsio est q̄ istō p̄n^m ē p̄ se notū i scia nālī. s; i mathe^o existiat̄ q̄ debeat dem̄rari i scia nālī. uerūtū illō p̄n^m magnitudo ē disibil⁹ i ism^m nō dem̄rat̄ i scia nālī. s; supponit̄ tanq; p̄ se notū z p̄ h̄ p̄n^m p̄bat̄ i scia nālī q̄ magnitudo nō cōponit̄ ex idisibilib⁹ z c̄. **Secūdo** r̄ndet̄ q̄ illō p̄n^m. s; magnitudo ē disibilis i ism^m idiget dem̄ratiōē. z h̄ i hac scia. sed de h̄ p̄scrutabit̄ i 6° hui⁹. **C**S; tūc ē dubiū. s; q̄ istaz r̄nsionū sit uerior. z v̄z mibi q̄ r̄nsio 2ª sit v̄ior. **Dico** igit̄ q̄ ista p̄ p̄o. s; magnitudo ē disibilis i infinitū dem̄rat̄ i 6° hui⁹. z h̄ sic. magnitudo aut̄ didit̄ isp̄ disibilia. aut̄ stat̄ disio magnitudis aliqñ ad idisibilia. si def̄ p̄m. v̄z. q̄ magnitudo sp̄ didat̄ i diuisibilia cū semp̄ oē diuisibile possit̄ ulterio⁹ didi. seq̄tur q̄ magnitudo sit disibilis i ism^m. **Prō** ē dare 2^m. s; q̄ disio magnitudis stat̄ ad idisibilia qz tūc magnitudo cōponeret̄ ex idisibilib⁹ qd̄ i eodē sexto ip̄: obat̄.

Ampli⁹ sic utiq; solum non est deficere fieri z corrumpi: si infinitum sit.

Chec ē 3^a ps p̄ticle p̄t̄ p̄tis p̄n^{le} hui⁹ capli i q̄ ponit̄ 3^a rō q̄ talis est. gñatio est p̄petua. s; gñationez eē p̄petuā nō pōt̄ saluari nisi ponēdo illō ex quo ē gñatio eē infinitū. ḡ opz ponē infinitū eē. p̄batio minoris. qm̄ si illud ex q̄ est gñatio eēt finitū tūc p̄tinuā cōsumptionē ei⁹ tādē oino p̄sumeret̄. z sic generatio tādē deficeret. **Notādū** q̄ 2^{or} dic̄ h̄ q̄ ista rō ē necia. s; nō ē nota p̄ se. est tñ cōcessa ei qui dic̄ gñationē eē ex ente z corruptionē eē in nō ens. **Et** itelligo q̄ ista rō est necia supposito q̄ gñatio sit ex ente ita q̄ q̄cqd̄ gñatur fiat p̄ exitū z ablationē alicui⁹ ab illo ente. si ḡ gñatio sit p̄petua oportet̄ ret̄ illō ens ex quo sit gñatio eē actu inf^m: qz si eēt finitū tandē p̄sumeret̄ p̄ ablationē z exitū p̄tū ab eo. **Unde** istis duob⁹ suppositis. s; q̄ gñatio eēt p̄petua. z q̄ gñatio semp̄ fieret̄ per ablationē p̄tūz ab aliquo vno ente seq̄tur cōclusio demōstratiōis: s; illud 2^m assumptum est falsum.

Amplius inducēdo finitūz semp̄ ad aliquid. Quare necesse est nullū esse terminūz si semper includere necesse est alterūz ad alterum.

Chec ē 4^a ps p̄ticle p̄t̄ p̄tis p̄n^{le} hui⁹ capli in q̄ ponit̄ 4^a rō p̄bas ism^m eē. z ē rō talis. oē finitū finit̄ ad aliq̄d. aut̄ igit̄ illō ad qd̄ finitū finit̄ ē finitū aut̄ infinitū. si inf^m hēt̄ur p̄positū: z si sit finitū opz q̄ finit̄ ad aliq̄d sicut̄ prius. z sic uel statī opz dare

Secūda rō.

Dubi. cō.

Solutio p̄o

Solutio. 2^a

L. c. 17.

Tertia rō.

Notabile.

Quarta rō.

Prima rō p̄ inf^m sit.

Prima rō.

Secūda rō.

aliquo infinito vel procedit in infinitum: et si desit finitudo habet propositum. et si desit secundum sequitur quod est dare aliquo infinito. scilicet aggregatum ex omnibus illis qui finitatur. Unde philosophus dicit hoc quod ista ratio est famosa. sed est falsa. quia accidit finito. scilicet quod finitetur ad aliquo extrinsecum.

L. 1. 32

Maxime autem et magis proprie quod ceterum facit dubitationem omnibus: propter id enim quod intellectum non est deficere: et numerus infinitus videtur esse et mathematice magnitudines: et quod est extra celum. Infinitum autem cum sit extrinsecum: et corpus infinitum vel esse et mundi.

Quinta ratio

Hec est prima pars prime particule prime partis prime huius capituli in qua ponitur quinta ratio probans infinitum esse quod talis est. intellectus intelligendo non deficit. scilicet intellectus extrinsecum quod cumque finitum intelligit aliud. quia quicquid nullo finito accepto intelligit maiorem. et quicquid magnitudie finita accepta intellectus intelligit maiorem magnitudinem. et intellectus intelligit extrinsecum celum uacuum infinitum. igitur cum intellectus intelligendo non deficiat oportet quod sit numerus infinitus et magnitudo infinita et est uacuum infinitum. et pars infinita est. unde intellectus intelligendo vel imaginando non deficit et pertinet intelligere vel imaginari uacuum infinitum et magnitudinem infinitam extrinsecum celum. sequitur ergo quod extrinsecum celum est uacuum infinitum et magnitudo infinita.

Quid enim magis uacuum hic quam ibi. Quare siquidem in uno loco: et ubique est magnitudinem. Si autem et si uacuum est: et locus infinitus et corpus infinitum necesse est esse. Eodem enim abesse nihil differt in perpetuis.

Hec est secunda particula prime partis prime huius capituli in qua ponitur ratio probans uacuum infinitum esse extrinsecum celum ponit rationem probans infinitos mundos esse extrinsecum hoc quod ponit uacuum infinitum extrinsecum eodem: et hoc ratio extrinsecum eodem est uacuum infinitum ut probatum est. quia intellectus intelligendo vel imaginando non deficit. cum igitur sit uacuum infinitum et in una parte uacui potest esse mundus quia iste mundus in quo nos sumus est in una parte uacui et non est maior ratio quare in una parte uacui possit esse mundus quam in alia sequitur quod in infinitis partibus uacui sint infiniti mundi quia nulla pars est dignior ut in ea sit mundus quam alia. nam quod ratione in una parte uacui potest esse unum mundum eadem ratione in alia parte uacui potest esse alium mundum et sic in infinitis partibus uacui potest esse infiniti mundi in uacuo extrinsecum celum. probatur quod in uacuo extrinsecum celum sunt infiniti mundi. et hoc sic: mundus est quod dicitur et nunc et in eternis non dicitur esse a posse quia eterna sunt extrinsecum tempus. et ideo cum in eternis aliquid sit possibile necesse est ut illud sit. Unde cum in uacuo extrinsecum celum possint esse infiniti mundi sequitur quod sint infiniti mundi et est quod necesse est ibi esse infinitos mundos. **Mundum secundum philosophum huius capituli in rebus eternis quod non pertinet tempus est necessarium. quod autem est possibile quod sit et non sit. est in diuisis speciebus que pertinet tempus. hec philosophus dicit. unde si potest esse infiniti mundi extrinsecum celum cum tempus non pertinet illa que sunt extrinsecum celum sequitur quod necesse sit infinitos mundos esse extrinsecum celum. **Intelligendum quod illa propositio. scilicet in perpetuis non differt esse a posse. non ponit probans nisi recitatio rationem anti quod ponentium infinitos mundos esse in uacuo extrinsecum celum: et propter hoc illa propositio non est alleganda autem. cum non sit propositio probans anti quod. si quis tamen afficiat ad illam propositio debet esse sic intelligere. scilicet quod in perpetuis non dicitur esse subale a posse: hoc est a pro quod est ad esse subale: quoniam per intentionem philosophus dicit quod subale potest esse eterna illa est eterna. unde omnis subale transmutabilis subale quod potest esse. illa est in actu. Impossibile enim est aliquid subale esse de se possibile et tamen perpetuum ab alio ut dicit philosophus in 12o methaphisice. et per celum et mundum. sed non est sic de accensibus: quia tempus****

Idem. 12. me
12a. c. 30. idem
2. cell. co. 33.
7. 4. idem h
12a. co. 75.

futu et cuius finitudo erit per crastine diei potest esse eternum: et tamen nunc non est eternum quia nunc non est. et si dicatur hoc quod motor celi est subale eterna. et tamen potest facere solem esse in oriente quia nunc non est in oriente. ergo in substantiis eternis dicitur esse a posse. **Dicendum quod in substantiis eternis non dicitur esse a posse. tamen in eternis dicitur facere a posse facere. quia non sequitur subale eterna potest facere. ergo facere hoc. tamen bene sequitur subale eterna potest esse. ergo est et hoc quod dico eum esse per intentionem philosophus dicit. tamen dico quod non sequitur sol eternus potest esse in oriente ergo est in oriente. et tamen sequitur sol eternus potest esse in rebus natura. ergo est in rebus natura. unde non oportet quod si aliquid predicatum possit esse subale eterne quod propter hoc illud predicatum sibi insit. tamen si esse in effectu siue esse existere possit inesse alicui subale eterne sequitur quod esse existere inest ei.**

L. 1. 33

Habet autem dubitationem de infinito consideratio: et namque non esse ponentibus multa impossibilia accidunt et esse. Amplius autem qualiter est: utrum sic substantia aut sicut accens per se alicui nature aut neutraliter. Sed nihil minus est infinitum et infinita magnitudie.

Hec est tertia particula prime partis prime huius capituli in qua concluditur ex predictis quod oportet nunc legere de infinito an est et quod est de quo infinito an sit maxime habet ingredi. et dicit philosophus quod ponendo infinitum non esse multa impossibile accit ut tempus non esse infinitum et magnitudinem non esse diuisibile in infinitum. Et sicut ponendo infinitum esse videntur sequi multa inconuenientia vel impossibile ut postea apperbit. ideo perscrutandum est de infinito an sit. posito quod infinitum sit perscrutandum est qualiter est. utrum sit subale vel accens alicui alteri nature. aut se habet neutraliter sic quod nec sit subale nec accens. et idifferenter siue ponatur unum infinitum in magnitudie siue plura ingrediendum est de infinito. utrum sit subale vel accens. ista igitur sunt ingredienda de infinito. scilicet an est. et posito quod sit utrum sit subale vel accens. omnia ista et alia consideranda sunt in scia naturali.

L. 1. 34

Maxime autem est philosophi considerare: si est magnitudo sensibilis infinita.

Quauis maxime sit considerandum in scia naturali de infinito. scilicet utrum sit aliquid magnitudo sensibilis infinita ex his potest elici ratio ad probandum quod non est. scilicet quod ad sciam naturalem pertinet considerare de infinito et potest fieri ratio talis de illo quod si sit est naturale. circa quod accidunt multe dubitationes utrum sit uel non. et posito quod sit. quod sit. pertinet ad sciam naturalem considerare. sed infinitum est huiusmodi ergo et cetera.

14. conclusio
alia probatio
110.

Primum igitur determinandum quot modis dicitur infinitum. Uno quidem igitur modo quod impossibile est transire ex eo quod non est aptum transiri: ut est uox inuisibilis. Aliter autem transitum habens inconsumabile: aut quod uix: aut quod aptus nature est habere: non tamen habet transitum aut finem. Amplius igitur infinitum esse: aut secundum appositionem: aut secundum diuisionem: aut utroque modo.

Hec est secunda pars principalis huius capituli in qua ne procedatur in equiuoco philosophus perscrutat secundum quot modos dicitur infinitum et ponit quinque modos quibus dicitur infinitum. Primus modus est quod infinitum dicitur illud quod non potest pertransiri. quia non est nature pertransiri eo quod non habet magnitudinem ut punctus quod sonus dicitur inuisibilis quia non potest uideri. eo quod non est natus uideri. Et dicit philosophus. quod iste modus priuationis est

S. do mō

Tertio mō

Quarto mō

Quinto mō

Tex. cō. 35.

f. q̄ aliqd dī carere illo qd̄ ipm nō ē inatū hīe neq̄ suū gen^o si hēt gen^o: ut cū dī deū eē nō corp^o. 2° mō illō dī infinitū qd̄ hēt q̄titate actu z nō hēt finē. z h̄ ē infinitū fm̄ extrema. 1. q̄tū carēs extremis. z de h̄ infinito p̄scrutabit̄ h̄. 3° mō dī infinitū illō qd̄ de dif-
ficili pōt p̄trāsiri pp̄ suā lōgitudinē z isto^o dī infini-
tū via lōga infinita. 4° mō illō qd̄ q̄tū ē ex se ē p̄trā-
sibile nō tñ pōt p̄trāsiri pp̄ ipedimētū z sic p̄tūdi-
tas maris dī infinita. Et dīc̄ 2° q̄ isti duo modi. s. tertio z q̄rt^o sūt trāsūpti. q̄nto mō illō dī infinitū i q̄ act^o semp̄ ē cōiunct^o cū pō z sic infinitū iuenit̄ in nu-
meris z magnitudib^o. qz in numeris iuenit̄ fm̄ ap-
positionē z in magnitudinib^o fm̄ diuisionem.

C Separatū qd̄e igit̄ eē infinitū a sensibilibus ip̄s aliqd̄ ens infinitū ipossibile ē. Si nāq̄ neq̄ magnitudo: neq̄ mltitudo est sub-
stantia at̄ ipm̄ infinitū z nō acc̄s̄ idiuisibi-
le erit. Diuisibile enī aut̄ magnitudo aut̄
multitudo erit. Si aut̄ idiuisibile ē nō infi-
nitū ē nisi sicut uox inuisibilis. sed neq̄ sic
dicūt eē affirmantes esse infinitum neq̄
nos querimus. sed sicut intransibile.

C Nec ē 3^a ps p̄ hui^o capli i q̄ p̄s p̄bat q̄ infinitū carēs extremis nō ē eo mō q̄ nāles posuerūt. hec ps p̄tinet duas p̄ticles. qm̄ i p̄^a p̄bat q̄ infinitū nō ē sba sepata a sensibilib^o. In 2^a ibi l̄ Ronabit̄ at̄ J̄ Probat q̄ nec p̄tinuū nec discretū. i. nec corp^o nec numer^o ē actu infinitū. **C** In p̄ma igit̄ p̄ticle p̄bat p̄s q̄ infinitū nō ē sba sepata a sensibilib^o. hec p̄ticu-
la p̄tinet tres p̄tes. qm̄ i p̄^a p̄s ponit vnā rōnē p̄-
bātē q̄nē quā itēdit. In 2^a ibi l̄ Si autē h̄ acc̄s̄. J̄ Remouet vnū dubiū. In 3^a ibi l̄ Manifestū autē ē. J̄ ponit aliā rōnē ad eādē q̄nē. Ut posset hec p̄ti-
cula didi i q̄tuor p̄tes fm̄ q̄ q̄tuor rōnes v̄ addu-
cē ad p̄bādū hāc q̄nē. 2^a ibi l̄ Si at̄ h̄ acc̄s̄. J̄ 3^a ibi l̄ Ampli^o quō. J̄ 4^a ibi l̄ Manifestū at̄ ē. J̄ In p̄^a igit̄ p̄ticle itēdit p̄h̄s p̄bare istā q̄nē q̄ infinitū nō ē sba sepata a sensibilib^o. z hec ē 15^a q̄ hui^o libri q̄ p̄-
bat q̄drupl̄ fm̄ diuersas expōnes. In p̄^a igit̄ p̄te hui^o p̄ticle ponit̄ p̄^a rō q̄ ē talis: si infinitū eēt sba se-
pata a sensibilib^o aut eēt sba diuisibilis: s̄ nec ē sba se-
pata diuisibilis nec idiuisibilis. q̄ infinitū nō ē sba sepa-
ta a sensibilib^o. maior ē manifesta p̄ diuisionē imedia-
tā. minor p̄bat q̄tū ad utrāq̄ p̄te. z p̄ q̄ nō ē sba
sepata diuisibilis. z h̄ p̄bat sic. oē diuisibile aut ē ma-
gnitudo ul̄ mltitudo. ul̄ sic. oē diuisibile ē magnū ul̄
mltū: s̄ nec magnitudo nec mltitudo ē sepata a se-
sibilib^o. h̄ enī cōcedūt illi q̄s arguit z p̄ q̄s nec
magnū nec mltū ē sepātū a sensibilib^o. igit̄ n̄ ē ponē
sba sepata diuisibile a sensibilib^o z sic patet p̄^a ps mi-
noris. 2^a v̄o ps minoris. s. q̄ infinitū nō ē sba idiuisi-
bilis sepata a sensibilib^o p̄bat qz si sic idiuisibile non
erit v̄e infinitū: qm̄ idiuisibile nō ē v̄e infinitū nisi sicut
uox ē inuisibilis. v̄n̄ uox nō dī inuisibilis nisi qz nō ē
uisibilis. z sic si idiuisibile dicat̄ infinitū h̄ nō ē nisi qz
nō ē finitū. s̄ nō ponūt ipsi infinitū eē sic. nec itēdi-
m^o loq̄ sic de isti^o q̄to nō p̄trāsibili qd̄ nō hēt finē.

Tex. cō. 36.

C Si at̄ fm̄ accidēs ē infinitū nō erit utiq̄
el̄m̄ corū que sūt fm̄ q̄ ē infinitū: sic neq̄
iuisibile locutiōis q̄uis uox sit inuisibilis.

C Nec ē 2^a ps p̄ p̄ticle 3^e p̄tis p̄n^o hui^o capli in qua
p̄h̄s remouet vnā rōnē q̄ posset dari ad rōnes

suā. qz posset aliq̄s dicē q̄ infinitū ē aliq̄d̄ acc̄s̄s̄ eri-
stēs i sba sepata ita qz ē i aliq̄ sba sepata cui accidit
infinitas. h̄ remouet p̄h̄s dupl̄r z p̄bat istā q̄nē q̄
infinitū nō ē acc̄s̄s̄ ext̄s̄ in sba sepata. z hec ē 16^a q̄
hui^o libri q̄ p̄bat dupl̄r. z p̄ sic. nihil ē p̄n^o sbe nisi
sba. q̄ si infinitū sit acc̄s̄s̄s̄ nō ē p̄n^o sbe fm̄ q̄ ē infinitū
z tūc si infinitū sit p̄n^o nō erit p̄n^o h̄z q̄ infinitū z sic
erit p̄n^o p̄ acc̄s̄s̄s̄ sicut inuisibile ē p̄ acc̄s̄s̄s̄ p̄n^o locu-
tiōis. son^o enī ē p̄ se p̄n^o locutiōis z son^o ē inuisibilis
z sic inuisibile ē p̄n^o locutiōis. s̄ h̄ ē p̄ acc̄s̄s̄s̄ qz in-
uisibile nō ē p̄n^o locutiōis h̄z q̄ inuisibile. z eodē mō
si infinitū eēt acc̄s̄s̄s̄ ext̄s̄ i sba sepata: infinitū nō eēt
p̄n^o p̄ se s̄z solū p̄ acc̄s̄s̄s̄ cui^o p̄riū dicunt antiqui.

C Amplius quō cōtinget aliqd̄ eē ipm̄ in-
finitū si uere nō ē z fm̄ numerū z magni-
tudinē quorū est p̄ se passio quedam infi-
nitum. Adhuc enim minus necesse ē h̄z
numerum z magnitudinem.

C Nec ē 3^a ps p̄ p̄ticle 3^e p̄tis p̄n^o hui^o capli i q̄ p̄-
bat eadē q̄ sic. si infinitū eēt acc̄s̄s̄s̄ sbe sepate a sensibi-
lib^o tūc infinitū eēt separatū a sensibilib^o. q̄n̄s ē fl̄z q̄ z
an̄cedēs. q̄n̄a patet de se z falsitas q̄ntis p̄bat sic.
illō acc̄s̄s̄s̄ nō ē separatū a sensibilib^o cui^o subm̄ nō ē se-
patū a sensibilib^o. h̄ patet qz nunq̄ p̄t acc̄s̄s̄s̄ eē ma-
gis sepātū q̄ s̄m. s̄z s̄m infinitū ē mltitudo ul̄ ma-
gnitudo. s̄z mltitudo z magnitudo nō sūt sepata a
sensibilib^o. q̄ infinitū nō ē separatū a sensibilib^o z p̄ q̄n̄s
nō ē acc̄s̄s̄s̄ ext̄s̄ in sba sepata a sensibilib^o. v̄n̄ iste
due rōnes si qs uellet p̄nt̄ deduci ad q̄nē 15^a que ē
q̄ infinitū nō ē sba sepata a sensibilib^o. p̄ sic. si infinitū
eēt sba sepata a sensibilib^o illi sbe sepate accidit infi-
nitas. qz certū ē qz h̄ nomē infinitū nō p̄dicat̄ de sba
eēntial̄r s̄z p̄ acc̄s̄s̄s̄. z si infinitū accidat sbe tūc infini-
tū nō erit p̄n^o fm̄ q̄ infinitū cui^o p̄riū dixerūt at̄iq̄.

C Scda rō p̄t sic adduci: infinitū ē acc̄s̄s̄s̄ mltitudi-
nis z magnitudis. qm̄ infinitū dī eē i sbo. s̄z accidēs
nō ē magis sepātū q̄ s̄m. nūc autē magnitudo z
mltitudo nō sūt sepata a sensibilib^o ut isti antiqui
p̄cedūt. q̄ infinitū nō ē sba sepata a sensibilibus. z h̄
magis videt̄ expositio z int̄ctio 2°.

C Manifestū autē ē q̄ nō cōtingit infinitum
eē sicut actu ens: z sicut substantia z p̄n^o.
Erit enī qd̄libet ip̄^o acceptū infinitū si p̄ti-
bile. In infinito enī eē z infinitū idē ē: si sub-
stantia infinitū est: z nō de subiecto. Quare
aut̄ idiuisibile ē aut̄ infinita diuisibile. Adita
autē infinita eē idē ipole ē. At̄ v̄o sicut ae-
ris aer pars est: sic z infiniti infinitū. Si q̄-
dē substantia est: z principūz ipartabile: igit̄
tur z indiuisibile est: h̄ ipole ē eē actu infi-
nitum. Quātitatē enīz aliq̄s necē est esse.

C Nec est q̄rta ps p̄me p̄ticle tertie p̄tis p̄ncipalis
hui^o capli in qua ponit̄ 2^a rō p̄ncipalis p̄bās q̄ in-
finitū nō est sba sepata a sensibilibus. z continet
tres particulas. qz in p̄ma ponit̄ ratio p̄bans con-
clusionēz. In scda ibi l̄ Scdm̄ accidēs. J̄ Pro-
bat q̄ si infinitū sit p̄ncipiū q̄ h̄ erit per acc̄s̄s̄s̄. z
ē rephēdit pythagoricos. In 3^a at̄ ibi l̄ S̄z fortas-
se. J̄ Narrat q̄ hec p̄scrutatio de infinito i sba s̄t̄s̄s̄
abstract̄ nō est p̄pria huic scie. In p̄^a igit̄ p̄ticle
hui^o p̄tis ponit̄ q̄nē dicēs q̄ manifestū erit ex his

16 concto
huius libri.

15^a q̄ hui^o libri
q̄ p̄bat sic.

5^a. de infio
mus libri.
Prima rō
nūc.

Tex. cō. 37.

Em̄ q̄d̄

Em̄ cō. 37.

Scda ratio
p̄n^o.

Em̄ q̄d̄

que dicetur qd infinitum non est aliquid actu ens tanquam
 sba sepata a sensibilibus et per aliorum entium. et ratio est il-
 la. si infinitum sit sba sepata a sensibilibus aut igitur infini-
 tum est indivisibile. si sit divisibile igitur sequitur quod quelibet
 pars illius infiniti sit infinita. sed hoc est inconueniens quod sic
 multa essent infinita quod est impossibile. ita patet. infinitum est sba
 sepata divisibilis quod quilibet pars infiniti est infinita. pro-
 bat philosophus sic. Si infinitum sit sba sepata tunc infinitum esse
 et infinitum idem diceretur. quoniam infinitum et sua quantitas idem sunt
 realiter quod si separet a materia idem est oio quantitas cum eo cuius est
 sicut ipsum totum est quiddam infinitum ita et quilibet pars totius
 erit infinita. sed non potest poni quod infinitum sit sba sepata di-
 uisibilis. Nec ratio confirmat sic. Sic pars aeris se habet
 ad aerem ita pars infiniti se habet ad infinitum: si infinitum po-
 nat sba divisibilis. quod infinitum si sit sba sepata diuisi-
 bilis erit ita simpliciter et uniformis in partibus sicut aer. sed quilibet
 pars aeris est aer. sed si infinitum ponatur sba sepata di-
 uisibilis quilibet pars infiniti erit infinita quod est impossibile. et re-
 linquitur quod infinitum si ponatur sba sepata non erit diuisi-
 bile. nec potest aliquid membrum dari. vnde quod infinitum sit sba
 sepata indivisibilis. quod oio quod est actu infinitum est quantum. sed
 oio quantum est diuisibile. sed si aliquid est in actu infinitum non
 erit indivisibile. Aliter tamen potest hec ratio probari. si infinitum
 est sba sepata diuisibilis. sed quilibet pars infiniti est infinita
 sic. si infinitum sit sba sepata diuisibilis. tunc infinita
 erunt idem. hoc est infinitum et quodlibet quod est in eo erunt eiusdem
 rationis. et hoc patet quod ex quo infinitum ponitur per omnium
 aliorum non potest in infinito poni aliquid diuersarum rationum a ra-
 tione infiniti. quod sic infinitum esset principium ex illis que sunt al-
 teri rationis ab infinito. et sic non esset per se. Unum per se infi-
 nitum secundum istam expositionem debet intelligi ratio cuiuslibet quod
 est in infinito. et per infinitum debet intelligi ratio infiniti. vnde si infi-
 nitum sit sba sepata tunc ratio infiniti et ratio cuiuslibet quod est
 in infinito debet esse eadem. aliter infinitum esset principium et tunc
 sic ipsum totum infinitum est infinitum ita quilibet pars infiniti esset in-
 finita. **Intelligendum** quod tenendo per expositionem. scilicet quod per in-
 finitum esse intelligatur quantitas infiniti: sic illa ratio non ua-
 let ultra in oia materia. hec res est eadem cum sua quantitate sed quilibet
 pars huius rei est hec res. gratia tamen materia tenet in illis que
 non potest componi ex partibus alteri rationis a toto cuius
 modi est infinitum si ponatur sba abstracta et per omnium
 aliorum. **Intelligendum** etiam quod et philosophus dicit quod quilibet pars
 aeris est aer illud est intelligendum de partibus quantitatis non
 autem de partibus quantitatiuis sicut essentialibus ut sunt materia et for-
 ma. quod nec materia aeris est aer. nec est forma aeris est aer.
Intelligendum quod istud dicitur philosophus in de celo et mun-
 do. vnde quilibet pars infiniti est infinita potest multipliciter exponi
 vno modo sic in expositione. scilicet si quod infinitum ponatur et sit per
 ut dixerunt antiqui: tunc opus quod oes partes infiniti sunt si-
 miles. quod si essent dissimiles tunc infinitum esset principium
 et compositum ex partibus quantitatis ut ex materia et forma. et
 sic si infinitum sit opus quod quilibet pars infiniti sit infinita. Aliter
 potest exponi non ponendo infinitum esse per quod illud dicitur
 scilicet quilibet pars infiniti est infinita est intelligendum de partibus ali-
 quibus que partes aliquibus super reddunt ipsum totum. quoniam ex
 partibus finitibus finitibus acceptis nunquam redditur infinitum.
 Unum si infinitum ponatur quilibet eius medietas erit infinita
 et sic quilibet pars 3^a et quilibet 4^a. et sic de alijs partibus ali-
 quotis erit infinita. et hoc si infinitum ponatur habere partem ali-
 quotam. tamen de partibus non aliquibus non opus. quoniam totum tempus
 est infinitum secundum philosophum. et tamen ista dies que est pars totius temporis non
 est pars aliqua totius temporis. Tertio modo potest sic intelligi. scilicet
 quod si infinitum ponatur non habebit aliquam partem finitam. quod sicut
 punctus se habet ad lineam ita finitum se habet ad infinitum. quod si
 punctus ad lineam nulla est proportio ita finitum ad infi-

nitum nulla est proportio. et ideo sicut punctus non est pars lineae
 ita dicitur quod finitum non est pars infiniti. Sed hoc non videtur uerum
 quod ista dies est pars totius temporis infiniti et totius multitudinis
 infinite oium dierum sed oportet philosophum ponere tempus fuisse
 ab eterno. et sic secundum philosophum ponendum est quod finitum sit pars in-
 finiti. Accualet illud quod isti dicunt. scilicet sicut punctus ad
 lineam ita et cetera. quod non est simile nisi quantum ad hoc quod sic non est pro-
 portio puncti ad lineam ita non est proportio finitum ad infi-
 nitum sed quantum ad esse partem vel non esse partem non est simile quoniam pars
 temporis finita est per se et indirecte eiusdem speciei cum tempore infinito
 et ideo sicut si esset aer infinitus quilibet aer finitum esset
 pars illius aeris infiniti: ita supposito quod tempus sit infinitum
 ut dicitur philosophus: sequitur quod quodlibet tempus finitum est pars illius
 temporis infiniti. ideo dico quod si infinitum sit ex hoc non sequitur
 quod quilibet pars aliqua infiniti sit infinita non sic loquitur
 mathematici de parte. quoniam solum tales partes. scilicet aliquae
 te dicuntur esse partes ut dicitur mathematici: quod mathe-
 matici idem intelligunt per partem quod partem aliquotam. et sic in-
 telligendo esset dicendum quod nullum infinitum esset pars infiniti.
Nos tamen contra aliter intelligimus. dicimus enim quod quod
 quod cum alio constituit aliquod totum est pars illius totius. et sic
 binarius est pars quaternarius quoduis non sit pars eius aliqua.

Dubium

Solutio

Ex. 38

et conclusio
huius lib.

Secundum accidens ergo est infinitum: sed sic
 dictum est quod non contingit ipsum dicere prin-
 cipium sed illud cui accidit. scilicet aerem aut par.

Hec est periculum quod dicitur philosophus in principio
 huius capituli in quo dicitur quod si infinitum quantum careret ex-
 tremis sit per se per accidens. et potest poni hoc in 17° bu-
 ius libri. scilicet quod infinitum quantum careret extremis non est per se
 per se. hec per philosophum sic. quoniam cum aliquid accidit alicui illud
 quod accidit non est per se nisi quod illud cui accidit est per se
 sed subest quantum ut aeri aut pari et sic de quolibet alio
 accidit quod sit infinitum. sed si infinitum sit per se: hoc ideo est quia
 aer aut par cui accidit quod sit infinitum est per se. sed il-
 lud quod non est per se nisi quod illud cui accidit est per se non
 est per se per se sed solum per accidens. scilicet quod illud cui accidit
 est per se. sed si infinitum quantum careret extremis sit per se non
 erit per se per se sed solum per accidens. De ista ratione
 per philosophum ponit quod dicitur scilicet maiorem.

Quare inconuenienter utique enunciat idem
 dicentes: sicut pythagorici dicunt. simul enim
 substantiam faciunt infinitum et patiuntur.

Ex isto. scilicet quod infinitum si ponatur est accidens. philosophus rep-
 hedit pythagoricos specialiter. quod simul posuerunt infi-
 nitum substantiam separatam et illam substantiam esse per se aliorum et tamen
 posuerunt ipsam esse diuisibile. quoniam ex quo infinitas ac-
 cidit sba sepate et quantitati et non est accidens essentialiale non
 deberet ponere substantiam uel quantum esse per se. nihil enim de-
 bet poni per se per hoc quod illud quod accidit sibi ponitur
 esse per se siue sit accidens propinquum siue remotum. Et no-
 tandum secundum philosophum quod bene dicitur aliquid esse per se per se
 quod eius accidens essentialiale est per se. uerbi gratia. dicimus
 quod ignis et aqua sunt per se et elementa quod per se quantitates que
 accidunt eis essentialiter sunt per se et elementa.

Sed fortassis hec quidem est vniuersa
 lis quod magis si contingit in mathematicis
 infinitum esse: et intelligibilibus et in nulla hanti-
 bus magnitudinem. Nos autem intendi-
 mus de sensibilibus: et de quibus facimus
 sciam utrum in ipsis est: aut non est co-
 pus infinitum in augmentum.

Ex. 39

Ratio eius
de ratione

Primo modo

Secundo modo

Tertio modo

Chec e 3^a pticula 4^a ptis 3^a pticule 3^a ptis pn¹⁶ hui⁹ capli i q post q3 pbs declavit qz ifi^m nō ē sba sepa-
 ta nec ēt ifi^m q3 tū f3 qd ē ifi^m ē pn^m: narrat qz ista p
 scrutatio nō ē ppria huic scie. s. qz aliq sba abstra-
 cta sit ifi^a. qz h pmet ad sciaz ul' iore q3 ē ista. naz
 hec pscrutari spectat ad metha³⁵. hec ēt perscruta-
 tio. s. utriū aliq magnitudo sit infinita. z utriū aliq
 numer⁹ sit ifi^m nō ptinet ad istā sciaz. s3 ppria pfi-
 deratio hui⁹ scie ē utriū aliq corp⁹ sensibile sit ifi^m
 tū i actu. s3 hec qd utriū sit ifi^m tū i q3 tate ut i itel-
 lectis aut i sbs tātis sepatis ptinet ad metha³⁵ uel
 ad mathe³⁵. qm illa qd. v3 utriū aliq sba sepata sit
 ifi^m spectat ad metha³⁵. s3 iste qōnes. s. utriū sit
 aliq magnitudo finita. ul' utriū aliq numer⁹ sit ifi-
 nit⁹ spectat ad mathe³⁵. **N**otandū f3 2^a hic qz
 diuersimode considerat de ifi^m in mathe³⁵ z me-
 tha³⁵ z i scia nāli. qm pscrutatio de ifi^m i itellec⁹
 fm qz sē itellec⁹. s. f3 qz sē abstracta a mēsuris. s. a
 q3 tātib⁹ ptinet ad sciaz diuinā. s3 pscrutatio de ifi-
 nito i mēsuris ut i magnitudinib⁹ f3 qz sē abstracta
 a mā ē pscrutatio mathe³⁵. ifi^m tū enī ē i trib⁹ mē-
 suris ē pn^m qd pōit mathe³⁵. pol^c enī ē apd ipsuz
 lineā exire i ifi^m tū. z sē i supficiēb⁹ z i corpib⁹. s3
 scia nālis pscrutat de ifi^m qd accidit mēsuris f3
 qz sē i mā. hec 2^a or. Sicut ifi^m appet qz scia diuina p-
 scrutat de ifi^m. s. an repiat i sbs tātis abstractis.
 mathe³⁵ vō pfi^mderat de ifi^m i magnitudinib⁹. s. fm
 qz itelligunt abstracte a mā sensibili. z nālis pfi-
 derat de ifi^m i corpib⁹ sensibilib⁹. z pscrutat an ali-
 quod corpus sensibile sit actu ifi^m tū igif. z ē.

Nota. s. qz
 diuersimode
 de cōf dera-
 tur de ifi^m
 to i mathe³⁵
 z i metha³⁵.

E. c. 40

Ronabilr qdē igif speculātib⁹ ex hmōi
 videbit nō ēt utiqz. Si enī ē corpis rō qz
 planitie determinatū ē: nō erit utiqz cor-
 pus ifi^m tū neqz itelligibile neqz sensibile.

Chec est 2^a pticula 3^a ptis pn¹⁶ hui⁹ capli in q decla-
 rat qz nec ptinuū nec discretū est actu ifi^m tū. z pt-
 net duas ptes. qz i p^a declat qz nullū corp⁹ ē actu ifi-
 nitū. z p h appet qz ifi^m tū nō regit i ptiuis. In 2^a
 ibil Aut vō. Probat qz nullus nūs ē actu ifi^m tū
 z p hoc appebit qz ifi^m tū nō repit i discretū. In p^a
 igif pte hui⁹ pticule declarat qz nullū corp⁹ sensibi-
 le nec itelligibile ē actu ifi^m tū. Un pbat ul' qz nullū
 corp⁹ ē actu ifi^m tū. z hec est 18^a qz hui⁹ libri qz pbat
 sic. oē qd ptinet ab vna ul' plib⁹ supficiēb⁹ ē finituz.
 s3 oē corp⁹ ptinet ab vna supficie aut a plib⁹ supfi-
 ciēb⁹. g oē corp⁹ ē finitū. igif nullū corp⁹ est ifi^m tū.
 maior hui⁹ rōnis ē māifesta. qz māifestū ē qz ifi^m tū
 nō ptinet ab aliq nec ab aliqb⁹. iō oē qd ptinet ab
 vna supficie ul' a plib⁹ supficiēb⁹ ē ifi^m tū cū ptinea-
 tur ab aliq uel ab aliqb⁹. minor vō pbat sic. oē cor-
 pus ē figuratū. s3 oē figuratū ē rotūdū ul' nō rotū-
 dū. i. ul' ē figure rotūde ul' alteri⁹ figure. z oē corp⁹
 rotūdū ptinet ab vna supficie. s3 oē corp⁹ alteri⁹ fi-
 gure ptinet ab vna supficie ul' a plib⁹ supficiēb⁹. g.
Notandū fm 2^a hic qz si aliq posuit corp⁹ ifi^m
 tū ēt nō cōcedat ipz hēre figurā. qm si ēt corp⁹ ifi-
 nitū nec ēt sphericū ul' nō sphericū sic nō ē uey dicē
 pūctū ēt sphericū ul' nō spicū. **I**ntelligendū tū qz
 2^a or nō itēdit dicē qz neutriū istoz p^adictorioz. s. spi-
 cū z nō sphericū dī de corp⁹ ifi^m tū si ēt corp⁹ ifi^m
 tū. nec ēt itēdit qz neutriū hoz dicatur de pūcto. qz
 certū ē qz de qlibet vē dī alteriū istoz. s3 p sphericuz
 itēdit hūis figurā sphericā. z p nō sphericū itēdit hūis
 figurā nō sphericā. z ista nō sunt p^adictoria. s. hūis fi-

18 cōclusio
 huius lib.

Opposituz
 vide de cle-
 men. 3°. ce.
 E. c. 67.

Notanduz

gurā sphericā z hūis figurā nō sphericā. Un si ēt cor-
 pus ifi^m tū nec ēt hūis figurā sphericā nec hūis figu-
 rā nō sphericā. **I**ntelligendū ēt qz ista rō pbi dī ē
 logica. qz ē ex pbabilib⁹ qz pbabile ē qz oē corp⁹ sit
 figuratū. s3 nō ē p se notū. z iō hec rō nō est simplr
 demratiua a p^arib⁹. vñ aduersari⁹ ponēs corp⁹ ifi-
 nitū ēt negaret hoc assūptū. videlz qz oē corp⁹ cōti-
 net ab vna supficie ul' a plib⁹ supficiēb⁹. z ēt nega-
 ret hoc. s. qz oē corp⁹ ēt figuratū. pōt ēt illa rō dici
 logica eo qz accipit ppōnez cōez diuersis sciētis.
 qm corp⁹ accipit hic idifferenter pro corp⁹ sensibili
 z pro corp⁹ abstracto a qualitātib⁹ sensibilib⁹
 z sic ista ppositio oē corp⁹ est figuratū: z ēt ista pro-
 positio oē corp⁹ cōtinet ab vna supficie ul' a plib⁹
 supficiēb⁹ est cōis diuersis sensitiuis.

At vō nec numer⁹ sic ē sic sepat⁹ z ifi^m
 tū. Numerabile enī numer⁹ ē aut hūis nu-
 mer. Si g numerabile possibile ē nume-
 rari z trāsire utiqz possibile erit i ifi^m tū.

E. c. 41.

Chec ē 2^a ps 2ª pticule 3ª ptis pn¹⁶ hui⁹ capli i q pōit
 qdā rō pbās qz ifi^m tū nō iuenit i discretū. vñ pbat
 qz nullus numer⁹ ē ifi^m tū. z hec est 19^a qz hui⁹ libri
 qz pbat sic. ois numer⁹ z oē hūis nūm ul' ē nūatū in
 actu uel pol^c ē ut sit nūatuz i actu. ista ppositio ap-
 paret qz ois numer⁹ ē nūabilis z oē nūabile ē nūa-
 tū i actu ul' pt ēt nūatuz in actu. si igif numer⁹ ēt i
 finit⁹. seqt qz ifi^m tū ēt nūatū i actu ul' qz posset ēt
 nūatū i actu qd ē ipol^c. qz sic ifi^m tū ēt actu p^astū
 tū ul' posset ēt actu p^astū tū. **I**ntelligendū est qz
 iste rōnes pbātes qz nec corp⁹ ē ifi^m tū nec nūs ē ifi-
 nit⁹ pbāt ul' qz nullū corp⁹ ē ifi^m tū nec numer⁹ ē i-
 finit⁹. vñ p^a rō pbat qz nec corp⁹ sensibile nec ēt cor-
 p⁹ sepatū ē ifi^m tū. 2^a vō rō pbat ul' qz nec nūs exi-
 stēs in sensibilib⁹ ē ifi^m tū nec ēt nūerus exis in itel-
 ligibilib⁹ siue i sepatis a mā ē ifi^m tū. **N**otandū
 fm 2ª hic qz forte ista ppositio ē de gñe ppōnum
 notaz p se. s. qz ois numer⁹ ē nūat⁹. z qz oē nūatuz i
 pō cū fuerit i actu pol^c ē ut sit nūatū i actu. hec 2^a or
 hoc ē oē nūatū i pō cū positū fuerit qz actu existat
 ē pol^c qz sit actu nūatū. vñ sic ē pol^c nūabile existē i
 actu ita pol^c ē nūabile ēt actu nūatū. Et ulterio⁹ dicē
 2^a or qz istd ē māifestū p se. s. qz ipol^c ē ut ifi^m tū sit
 actu nūatū. **I**te dicit 2^a or qz ista ppositio. s. nūa-
 tū in pō cū fuerit i actu pol^c ē ut sit nūatū i actu est
 cōis nō eēntialis. qm ista ppō ē cōis diuersis sciē-
 tijs z sic nō ē ppria z eēntialis huic scie. z pp hoc
 ista rō dī logica qz accipit ppōnē cōez diuersis sci-
 entijs. **S**3 dubitat hic qz nō vī qz ois numerus
 possit ēt actu nūat⁹: qz numer⁹ ptū ptinuū ē ifi^m tū
 cū ptinuū sit disibile i ifi^m tū. z ēt nūer⁹ pūcto⁹ exi-
 stētū i lineā ē ifi^m tū: z nullū ifi^m tū pt ēt actu nūa-
 tū. g flm ē dicē qz ois nūer⁹ pt ēt actu nūat⁹. Dicē-
 dū qz numer⁹ accipit duplr. s. large z stricte. large
 loquēdo sic. ois multitudo qruūqz distinctoz dī
 numer⁹. z sic accipiēdo numer⁹ uerū ē qz aliqz nu-
 mer⁹ ē ifi^m tū: qz numer⁹ ptū ptinuū z ēt nūer⁹ pū-
 ctō⁹ in lineā ē ifi^m tū z sic loquēdo de nūo nō ē uey
 qz ois numer⁹ possit ēt actu nūat⁹. z sic nō loquitur
 pbs hic de nūo. Alio mō accipit numer⁹ stricte. s.
 pro multitudie entū p se z seorsuz exntū uel possi-
 biliū p se z sepatim existē z sic est uey qz ois nūer⁹
 pōt ēt actu nūat⁹. qz ois talis numer⁹ est finituz: z
 isto mō loquitur hic pbs de numero.

19. conclusio
 huius libri.

Notanduz

Dubium.

Solutio.

Capl^m 3^m tractat⁹ scōi in q p rōnes pbicas decla-
 k

Lex. c. 42.

rat q nullū corp^o sensible est actu infinitum.

Hisice autē magis considerantib⁹ ex his manifestū erit. Neq³ enī cōpositum possibile est eē infinitū neq³ simplex.

C Istud est 3^m cap^lm hui⁹ tractat⁹ in q^o p^hs destruit infinitū illō eē: de q^o est ppria cōsideratio scie nālis. qm^o ppria cōsideratio in scia nāli de infinito nō ē nisi de corpe sensibili actu infinito. Intēdit igit⁹ p^hs i^h cap^lo pbare q^o nullū corp^o sensible ē actu infinito. z p^h destruit infinitū eē accēns ex⁹ in aliq^o corpore sensibili. vñ h^o cap^lm cōtinet quōz ptes p^hic. qz i^h p^h pbaf q^o nullū corp^o sensible est actu infinito dividēdo corp^o sensible p^h has dīas. v3 per simplex z cōpositū. In 2ª ibil^o Q^o sit ipo^l. J^o Probaf idē dividēdo corp^o p^h has alias dīas q^o sūt homogeneūz z etherogeneū. In 3ª ibil^o Anaxag. J^o P^hs incidēter ponit z remouet opionē anaxagore circa hāc mās. In 4^a ibil^o Dīno autē manifestū q^o ipo^l ē. J^o Probaf q^o nullū corp^o sensible ē infinitū p^h rōnē acceptā ex p^h te mot⁹. In 5^a ibil^o Ampli⁹ oē corp^o. J^o Probaf idē ex pte sūpta rōnē loci uel ex pte dīe loci. C^o In p^h igit⁹ pte pbaf p^hs rōnib⁹ acceptis ex pte cōrietatūz corp^oz sensibilitū q^o nullū corp^o sensible ē actu infinito: z cōtinet hec ps tres p^hiculas. qz in p^h p^h ponit p^hs intētionē suā z ēt rōnē pbatē p^hne quā intēdit. In 2^a ibil^o Cōpositū qdē igit⁹. J^o Probaf q^o nullū corp^o sensible cōpositū est actu infinito. In 3^a ibil^o At vō neq³ son⁹. J^o Probaf q^o nullū corp^o sensible simp^l ē actu infinito. C^o In p^h igit⁹ p^hicula hui⁹ p^his p^his p^h ponit intētionē suā dicēs q^o p^hice cōsiderātib⁹ ex his supple erit māifestū q^o nullū corp^o sensible est actu inf^o. z hec ē 20^a hui⁹ libri q^o pbaf sic. nullū corp^o sensible simp^l ul^o cōpositū est actu infinito. s3 oē corp^o sensible ē corp^o simp^l ul^o cōpositū. s^o nullū corp^o sensible est actu infinito. de hac rōne p^his ponit maiorē in littera cuius pbatio apparebit in sequentibus.

20. cōclusio huius libri.

C Cōpositūz qdē igit⁹ nō erit infinitūz corp^o si finita e^la sunt multitudie: necesse ē enīz plura eē z equari tria semp: z nō eē vnū ipsorum infinitum.

C Hec ē 2^a p^hicula p^h p^his p^hic hui⁹ cap^li in q^o declaraf q^o nullū corp^o sensible cōpositū ē actu infinito z cōtinet duas ptes. qz i^h p^h declaraf q^o nullū corp^o sensible cōpositū ē actu infinito ex h^o q^o aliq^o vnū el^oz ex qb⁹ cōponit ē actu inf^o. In 2^a ibil^o vnūq^oz at. J^o pbaf q^o nullū corp^o sensible ē actu infinito ex h^o q^o q^olibet el^oz ex qb⁹ cōponit ē actu infinito. C^o In p^h igit⁹ pte hui⁹ p^hic p^h pbaf q^o nullū cōpositū ē infinitū ex h^o q^o aliq^o el^oz ex qb⁹ cōponit ē infinitū. 2° ibil^o Si nāq³ q^oz tūcūq³. J^o remouet rōnionē q^o posset dari ad rōnē suā. p^h g^o declarat q^o nullū corp^o sensible ē infinitū ex h^o q^o aliq^o el^oz ex qb⁹ cōponit ē actu infinito. z hec ē 21^a hui⁹ libri. in pbatioē cui⁹ supponit q^o corpa simplicia ex qb⁹ cōponit corpus mixtū sūt finita multitudine ut quoz ul^o quoz z sic de alijs nūis finis ut ē famosuz z poster⁹ pbaf. isto supposito q^o pbaf sic. e^la tria ex qb⁹ cōponit corp^o mixtū seu cōpositū debēt eē egpollētia ul^o eq^la sic q^o inter illa sit aliq^o p^hortio: s3 illa tria q^o vnū est infinitū z ali^o finitū nō sūt egpollētia neq³ inter illa

21. cōclusio huius libi.

ē aliq^o p^hortio. qz finiti ad infinitū siue ad finita multitudine z magnitudie nulla ē p^hortio. s^o nullū corpus cōpositū siue mixtū est infinitū ex h^o q^o aliq^o el^oz ex qb⁹ cōponit ē actu infinito z alia finita. maior hui⁹ rōnis patet. qm^o si e^la nō eēt adeq^la i potētijs seu egpollētia: ita q^o iter illa nō eēt p^hortio: tūc vnū infinitū excedēt alia in p^o z tē seq^lret q^o illō q^o excedit alia i p^o sine oī p^hortioē statiz destrueret oīa alia e^la. z sic cōpositū ul^o mixtū ex e^lis q^o vnū eēt infinitū z alia finita nō manēt p^h aliq^o t^hps s3 statiz destrueret. de hac igit⁹ rōne p^hs p^h p^hit p^hne. d. [Cōpositū qdē igit⁹ nō erit inf^o corp^o.] Deide p^hit maiorē dicēs. Nece enīz p^ha z eq^lre. J^o minorē vō nō ponit p^his. s3 minoris pbatio appēbit ex remotionē rōnionis q^o posset dari ad e^l rōnē ut statiz videbit. C^o Notādū q^o p^his in hac rōne supponit 4^{or}. P^hio q^o e^la ex qb⁹ cōponit corp^o mixtū debēt eē finita fm^o mltitudine sic q^o debēt eē quoz ul^o quoz z sic de alijs ita q^o debēt eē in aliq^o certo nūo z finito z h^o sup^odit tanq³ famosū z ab illis q^o q^o arguit cōcessū. Scdo sup^odit tanq³ famosū z processuz q^o e^la ex qb⁹ cōponit mixtū debēt eē tria. 3° sup^odit q^o tria ex qb⁹ cōponit mixtū debēt eē egpollētia ita q^o possint sibi iuicē mutuo resistē in agēdo z patiēdo ita q^o vnū nō statiz corrupat ab alio ul^o statim corrupat alia. Cū p^h egpollētia ul^o eq^la itelligit p^his illa inter q^o ē p^hortio in agēdo z patiēdo ita q^o utrūq³ p^h p^h t^hps alteri resistē. 4° sup^odit q^o corp^o finitūz z corp^o infinitū nō p^hit eē eq^la ul^o p^hortionabilia in v^otute: qz finiti ad infinitū nulla ē p^hortio. z hoc statiz declarabit z sic apparebit minor p^hiculis rōnis.

Primum sup.

Secundum sup. Tertium.

Quartum.

C Si nāq³ q^oz tūcūq³ deficiat potētia q^o in vno corpe a potētia alteri⁹. ut si ignis finitus sit: aer aut⁹ infinit⁹. Est autē eq^lis ignis eq^li aeri in p^o q^oz tūcūq³ duplicat⁹: solū aut⁹ nūmez quēdā hūis: tū manifestuz q^o infinitū excellit z corrumpit finitū.

C Hic p^his remouet quādā rōnionē q^o posset dari ad suā rōnē q^o talis ē. Quia posset aliq^o dicē q^o q^o vnū e^lm sit inf^o z alia finita nō opz q^o e^lz infinitū si ne p^hortioē excedat alia e^la finita: qz nos videm⁹ q^o aliq^o i maiori corpe ē minor: v^o sic in magno aere ē minor v^o q^o in puo igne: z iō nō opz v^otute corp^oz infiniti in infinitū excedē v^otute corp^oz finiti. Istā rōnionē p^hs remouet sic q^o q^o vnū maioris corp^oz q^oz non excedat v^otute minoris corp^oz. tū tū p^h addi corpi maiori q^o ei⁹ v^o excedēt v^otute minoris corp^oz: z sic si infinitū fiat additio in infinitū excedet. v. g. ponam⁹ q^o tāta sit v^otus in vno pugillo ignis q^ozta ē in decē ul^o cētū pugillis aeris. si tūc duplet aer sic q^o sit in duplo plus de aere q^o erat i aere i q^o erat v^o eq^lis v^otuti ignis. s. vni⁹ pugilli: tē illa v^otus aeris duplata erit dupla respectu v^otus q^o ē in vno pugillo ignis: z si itez tot⁹ ille aer duplet erit in q^odruplo maior v^otus. z sic i infinitū. s^o si aer sit infinit⁹ erit in infinitū maior v^otus in aere infinito q^o in igne finito: z ita p^hingit arguē de quocūq³ igne finito. s. q^o v^otus aeris infiniti excedit v^otute cuiuscūq³ ignis finiti. Et rō ista fundaf sup hoc q^o ubicūq³ maior magnitudo arguit maiorē v^otute ibi infinita magnitudo arguit infinitā v^otute: z hec rō p^h de duci ad impo^l dato q^o nō eēt ita. z hoc sic. nā si nō eēt ita: seq^lret q^o in corp^oz cuiusdē rōnis v^o corp^oz

Secundum rōnē.

finiti & ut corpus infiniti eant eque imo et sequerentur quod in corporibus eiusdem rationis ut corpus finiti eant maior quam ut corpus infiniti quod est maius convenienter: et quod utriusque illorum sequatur appet manifeste quam si in corpore infinito sit ut finiti. tunc ut corpus infiniti excedat virtute corporis finiti aliquid determinata proportione. Sit igitur quod excedat in cetero si tunc corpori finiti addatur plus in cetero ut illi erit equalis virtuti corporis infiniti quod equaliter excedit virtute corporis in cetero excessu a corpore infinito. et sic in corporibus eiusdem rationis ut corpus finiti erit equalis virtuti corporis infiniti: et ex hoc sequitur aliter. scilicet quod in corporibus eiusdem rationis ut corpus finiti erit maior quam ut corpus infiniti: quam si ut corpus finiti sit equalis virtuti corporis infiniti duples ut erit in duplo maior quam ut corpus infiniti cum in his que sunt eiusdem rationis semper proportionabiliter in maiori corpore sit maior ut: et sic sequitur quod ut corpus infiniti sit maior quam virtus corporis finiti.

¶ Unumquodque autem infinitum esse impossibile est: corpus enim est penitus huius dimensionis. Infinitum autem indeterminate distans est. Quare infinitum corpus ubique distans erit.

¶ Hec est prima particula preceptis huius capituli in qua declaratur quod non est dare corpus sensibile infinitum: ex hoc quod hoc quod unumquodque eorum ex quibus componitur est finitum: et hec est secunda huius libri que probatur sic. Corpus est huius dimensionis penitus. id est corpus est huius dimensionis ex omni parte. scilicet longum latum et profundum. quod per se corpus ex nulla parte est distans in infinitum et huius distancias idem mihi. id est infinitum est huius infinitas distancias seu dimensiones idem determinatas. si sit corpus infinitum illud habebit dimensiones extensas in infinitum ex omni parte. et ita dicitur per omnes partes per se sex partes que accipiuntur secundum tres dimensiones. videlicet sursum et deorsum. ante et retro. dextrum et sinistrum. scilicet si corpus infinitum habeat dimensiones extensas in infinitum ex omni parte sequitur quod si ponatur corpus mixtum infinitum ex hoc quod unumquodque eorum ex quibus componitur est infinitum. sequitur quod unumquodque eorum ex quibus componitur corpus mixtum infinitum erit extensum in infinitum ex omni parte: hoc est impossibile quod ex hoc sequuntur duo impossibilia. Primum est quod diversa corpora erunt simul in eodem loco per se. Secundum est quod corpus mixtum infinitum non erit maius sua parte quod est impossibile. Unum breviter ista ratio potest fieri sub hac forma. si ponatur corpus mixtum infinitum illud corpus erit expansum per se longum latum et profundum. et si sit infinitum erit in infinitum expansum. si sit corpus infinitum erit ex omni parte expansum in infinitum. et sic erit unumquodque eorum ex omni parte expansum in infinitum et sic unumquodque eorum erit undique expansum et hoc in infinitum: et sic erunt multa corpora simul. et sic totum non erit maius sua parte ex qua sua pars expanditur ex omni parte in infinitum. unde ex hoc quod est corpus expansum secundum longum latum et profundum. et ex hoc quod est infinitum expanditur in infinitum: et ideo ex hoc quod corpus est infinitum expanditur undique in infinitum.

¶ Notandum quod per se declarat illam rationem corpus est huius dimensionis in omnibus partibus. et infinitum habet dimensiones infinitas. si corpus infinitum habet dimensiones infinitas in omnibus partibus. id est sic quod cum aliquod compositum fuerit ex duobus. est necesse ut distans finitio illi compositi sit composita ex distans finibus illorum duorum. sed distans finitio est illud quod non habet fines: et ideo distans finitio corporis infiniti est illud quod expanditur in infinitum ad omnes partes. Itaque per se declarat quod corpus infinitum est in omnibus partibus dimensionibus. et hoc sic. si infinitum est infinitum in quodam parte et non in omni partem in infinitum esse maius infinito: quam potest esse ponere in parte in qua est finitum aliquod corpus contiguum: et tunc aggregatum ex duobus corporibus erit maius uno illorum. scilicet in infinitum cui non sit additio et tamen utriusque est infinitum. si infinitum est maius infinito: quod est

impossibile. scilicet sine dubio iste due rationes per se non videntur concludere: quod si ponatur aliquod corpus infinitum per se longitudine: finitum vero per se latitudine. ut si ponatur corpus pedalis latitudinis est tamen infinite longitudinis quod facile est imaginari. manifestum est quod illud corpus est infinitum: et tamen non esset infinitum ex omni parte: ideo videtur quod ille quod non sit demonstrative: sed solum probabiliter. Itaque ad primum argumentum per se quod dicitur quod diffinitio compositi ex duobus: dicitur esse composita ex duabus diffinitionibus. videlicet illorum duorum concedo: et ideo dico quod diffinitio corporis infiniti est illud quod est huius tres dimensiones extensas in infinitum non quod sit huius tres dimensiones extensas in infinitum. sed corpus infinitum est illud quod est extensum in infinitum et habet tres dimensiones. sed ex hoc non sequitur quod omnes eius dimensiones sint extense in infinitum. Et si dicatur quod si sit corpus infinitum opus quod habeat latitudinem infinitam et longitudinem infinitam et profunditatem infinitam: et sic opus quod sit infinitum secundum omnes dimensiones. Dico quod si sit corpus infinitum habebit latitudinem infinitam per se longitudinem sic quod ex parte longitudinis sit infinitum: sed non opus quod ex parte latitudinis sit infinitum: ut per se imaginando unum corpus pedalis latitudinis: tamen infinitum profundum secundum longitudinem. Ad secundam rationem per se quod dicitur quod tunc unum infinitum est maius alio. Dico quod non opus: quod in infinitis nec est maius nec est minus nec eque: nec est uterque in infinitis quod omne totum est maius sua parte. sed hoc solum est uterque in finitum. Vel forte posset probabiliter dici quod non est convenienter unum infinitum esse maius alio infinito ex ea parte que utriusque est finitum vel alterum finitum vel alterum infinitum. et non ex ea parte que utriusque est infinitum. nam contingit imaginari unum corpus pedalis latitudinis et infinite longitudinis. et contingit imaginari alio corpus bipedalis latitudinis et infinite longitudinis. tunc certum est quod unum horum maius est alio secundum latitudinem. quam illud quod est bipedalis latitudinis est maioris latitudinis quam illud quod est pedalis latitudinis. et tamen neutrum est maius alio per se longitudinem. quod utriusque est infinitum per se longitudinem. et sic unum infinitum potest esse maius alio ex ea parte que utriusque est finitum: vel ex ea parte que unum est finitum et alterum infinitum. sed non ex ea parte qua utriusque est infinitum.

¶ At vero neque unumque provenit infinitum corpus esse et simplex: neque sicut dicunt quidam quod est elementa est: ex qua alia generantur: neque simpliciter. Sunt enim quidam qui habent faciunt infinitum sed non aerem. aut aquam quatenus non alia corrumpantur ab infinito ipso. Non enim adiuvantur dicitur ut aer quidem humidus: aqua frigida: ignis vero calidus: quorum si esset unum infinitum corrumperebunt utriusque iam alia. nunc autem dicunt alterum esse: ex quo hec sunt.

¶ Hec est tertia particula preceptis huius capituli in qua probatur declaratur quod infinitas non igitur alteri membro dionis. scilicet corpori simplici: et probatur quod nullum corpus sensibile simplex est actu infinitum: et continet quatuor partes: quod in prima proponitur probatur intentione sua et narrat unam aliam opinionem cum eius ratione. In secunda ibi Impossibile est autem. Probatur quod nullum corpus simplex est infinitum esse elementa ex qua generantur elementa. In tertia ibi Neque igitur. Probatur quod nullum quod est elementum est actu infinitum reliquis elementis finitum. In quarta ibi Eadem autem ratio. Revertitur ad declarandum illud quod declaravit in secunda parte. In quinta igitur parte huius particule probatur proponitur probatur quod intendit: et narrat unam falsam opinionem et eius rationem per quam aliqui dixerunt quod est aliquod corpus simplex infinitum esse elementa. dicitur quod manifestum est ex dictis quod nullum quatuor eorum simplicium est actu infinitum. nec est aliquod aliud sim-

Quod dicitur rationes non videntur concludere.

Ad primam rationem.

Ad secundam

Et sic. 44.

Et sic. 43.

22 conclusio huius libri.

Prima ratio comen.

Et sic. 2. de anima. c. 158.

Secunda ratio eiusdem.

plex ex el'a e actu infim' ut qda posuerit vnu corpus simp' ex qtuor el'a actu infim' ex q dixerit el'a gnari Erat eni qda q posuerit vnu corp' simp' infim' pter el'a: s; nullu' r'ioy el'oz dixerit ee infim'. z hui' r'o ne assignabat tale: qz si aliqd illoz eet actu infim' cu3 ipa iter se sint r'ia: oia alia el'a statim corruperent ab illo el'o infim'. z 4° el'a sint r'ia appet qz aer e humidus z calidus: aq e frigida z humida: tra e sicca z frigida: z ignis e calidus z sic: z sic oia el'a hnt aliquam r'ietate adinuice: z id no posuerunt aliqd qtuor el'oz ee infim': qz si sic eet tuc illd el'm infim' statim corrupe oia alia el'a. pp qd posuerit vnu corpus simp' infim' pter qtuor el'a ex q dixerunt ista qtuor el'a gnari z gnatione illoz sp' r'iuari: qz cu illd ex q gnant sit infim' pot gnatio el'oz esse ppetua ex illo infim'. qz ex q e infinitu nunq; pot sumi.

Rō sic vice
tum.

Ex. cō. 45.

Impossibile ē at ee aliqd hmōi nō qz infimū. De h' eni cōe qddā dicēdū ē: z de oī silr: z aere: z aq: z qlibz. s; pmo dicēdū q nō ē hmōi corp' sensibile ex uocata el'a. De nāq; qd ex q ē: z resolui i b. qre esset utiq; hoc corp' pter aerē: z ignē z terraz: z aquā: videtur autē nullum.

23. cōclusio
huius libri.

Hec ē 2^a ps 3^a pticule p'ptis p'n^h hui' capli i q declaraf q nullū ē corp' infim' simp' ex el'a ex q el'a generant. Et p pbs ppoit q nō itēdit iprobare corpus simp' ee ex el'a: s; q nō ē tale corp' pter el'a in finitū ex q qtuor el'a gnant: z itēdit pbare pnter q nec aliqd el'oz ē actu infim'. nec ē actu est aliqd corp' simp' pter el'a actu infim'. p itēdit pbare q nullū corp' est simp' infim' ex el'a: ex q el'a gnant. z hec ē 23^a hui' libri q pbat sic: oia q corruunt dissoluunt i ea ex qb' cōponunt. s; el'a nō dissoluunt i aliqd corpus simp' ex el'a. s. q nō sit de nūo qtuor el'oz: qm nō videm' aliqd corp' simp' aliō ab el'is i nō qd el'a ipsa resoluant: s; solū videm' el'a corruipi z resolui i se mutuo ut aquā i aerē z aerē i ignē uel e3. igit nō ē aliqd corp' simp' pter el'a ex q el'a generant z fiūt. **I**ntelligēdū hic q pbs i nō negat supponit vnā rōne cōez quā multoties pōit i nō scia nāli. s. q nunq; ponenda s; p'la qn oia apparentia pnt saluari p pauciora ubi nec p rōne p se notā nec p expientia pnt ofidi q ponēda s; p'la. z sic ē i pposito. qz nec rō nec expientia ofidit q sit dare qntum corp' simp' ex el'a ex q el'a fiūt: qz oia appentia pnt saluari ponēdo tm qtuor corpa simplicia gnabilia z corruptibilia. **I**ntelligēdū ē q pbs nō negat qntū corp' simp' pter el'a. qz p celi decl'auit q ē ponē qntū corp' simp'. s. celi. s; solū iprobat ee qntuz corp' simp' ex quo gnant el'a tanq; ex materia.

Idem. 2. de
gna. l. c. 3.

Ex. cō. 46.

Necq; igit ignē neq; alioy el'oz nulluz cōtingit infinituz ee aliqd. Dno eni z preter id quod infimū sit aliquod ipsoy iposibile esse si finitū sit: aut esse: aut fieri vnu aliquod ipsoy sicut dicit heraclitus oia fieri aliquando ignem.

24. cōclusio
huius libri

Hec est 2^a ps p'dicte pticule in q declaraf q nullū qtuor el'oz ē actu infim' religs exntib' finitis. z hec ē 24^a hui' libri q pbat sic. si aliqd eet el'oz actu infim' religs exntib' finitis illd el'm infim' statim corruperet oia alia el'a z puerteret ea i sui nāz. qz cu el'a sint r'

ria z nullū finitū pot resistē suo r'io infim'. sequit q illd el'm infim' statim corruperet oia alia el'a finita z cōuerteret ea i sui nāz ut dicit heraclit' q oia aliqū puerterent i ignē: qz ignis est maioris vtutis i agēdo q; alia el'a. z nō solū sequit h. s. q oia aliqū cōuerterent i illd el'm infim'. imo sequit q oia alia el'a s; nūc cōuersa i illd el'm infim' ex q nullū finitū pot resistē infinito p r'ps aliqd. **I**ntelligēdū q 2° dicit sic z debes scire q ponēs vnu el'oz ee infim' r'ingit ei dicē mūdū corruptū fuisse necessario. ponēs aut oia ee finita s; q i aliq' eoz ē pō excedēs q exigit corruptionē alioy ut heraclit' dixit de igne nō p'dicif hic. s; h' decl'abit cū declarabit q ipol' ē mūdū nāli corruipi. hec 2°. **I**ntelligēdū ē q q;uis ignis tot' sit maioris vtutis q; aliqd aliud el'm. z ē q;uis ignis excedat alia el'a i eadē q;titate. tm aer z qdlibet aliō el'oz i magna q;titate excedit puū ignē i vtute. z sic ignis q;tm ad duas ptes est corruptibilis. z corpa celestia agūt cū el'is i gnatiōe z corruptiōe el'oz z cānt cōlitate gnatiōis i el'is. vū q;uis ignis si p se agēt i alia el'a absq; corpe celesti coagēti corrupe oia alia el'a: tm ignis agēs cū corpe celesti regulati actionē ignis nō pot corrupe oia alia el'a: id heraclit' male dixit dicēs q oia aliqū puerterent i ignē. si tm el'a mutuo agerēt i se inuicē absq; corpore celesti agēte cum eis uerū fuisset dictū heracliti. s. q omnia aliqū cōuetentur i ignem.

Notabile,

Notandum,

Ex. cō. 47.

Eadē aut rō z de vnoquoq;: ut faciūt extra el'a phisici. Omne eni ex r'io i nō r'iuū ut ex frigido i calidū. opz aut de oī ex his cōsiderare: si cōtingat aut nō contingat corpus infinitum esse sensibile.

Hec ē ps 4^a p'dicte pticule in qua pbs reuertit ad declarādū qnē 23^a hui' libri que fuit. s. q nullū est corp' simp' infimū ex el'a ex q gnant el'a. z pbat eodē mō quo pbat q nullū qtuor el'oz est infim' que rō ē ista: vnu r'ioy infim' nō pmittit secū aliud sibi r'iuū: sed statim corruipit ipm. s; si ponat corp' infimū ex el'a ex quo el'a gnant illd corp' infimū ex elemēta erit r'iuū cuiuslibet elemēto: igit statim corrupe oia elemēta: z sic oia elemēta eēt corrupta. qd falsū est. igit nullū est tale corp' z c. maior ē manifesta ex p'dictis z minor declaraf: qz omne quod mutat: mutat ex contrario i contrarium: z sic oē ex quo aliqd sit: est r'iuū ei qd sit. hoc patet inductiue: qm calidū sit ex frigido. z e3. si igit el'a fierent ex illo corpe infimū. sequit q illd corp' infim' r'ief cuiuslibet elemēto z sic patet minor z illd r'ingit ponendo tale corpus infimū ex el'a z ponēdo ee vnu elemētoy actu infimū. q z c.

Ex. cō. 48.

Quod aut oīno iposibile sit corp' infimū esse sensibile: ex his manifestū. Aptum eni natū est omne sensibile alicubi esse. z locus aliquis est vnuscuiusq;: z idē partis z omnis est ut totius terre z vnus gl'be z ignis z scintille.

Hec est 2^a ps p'n^h hui' capli in qua pbs ex dijs corpis que sūt homogeneuz z etherogeneū: declarat q nullū corp' sensibile ē actu infimū: z cōtinet duas pticulas: qz i p' pte pbs decl'at q nullū corpus sensibile homogeneū est actu infimū. In 2ª ibi

[Si at e' distibile.] Probat q' nullu' corp' sensibile etherogeneu' est actu infinitu'. L'omeratoz tñ alr' introducit ista' partē. d. q' cū phūs pprie dicitur dicētib' infinitu' eē corp' simplex ex' ela. z silr' cū dicitur dicētib' ipm eē vnu' eloz: incipit eis d'icē cōiter ut pmisit: z uerū est q' phūs in hac pte d'icē cōiter tā dicētib' infinitu' esse corp' sensibile cōpositū. q' ē dicētib' infinitu' esse corp' sensibile simp'. z hoc siue ponat illō corp' vnu' de q'tuoz elis siue nō. C' In p' igit' p'icula hui' ptis phūs facit tria. q' p' pponit itētionē suā. 2.° p'mittit tres p'positiōes utiles ad pbādū ei' itētionē. 3.° vō arguit pbādo suā q' nē. s. q' nē quā itēdit. dicit igit' phūs p' q' ē manifestū ex dictis q' nullū corp' sensibile ē infinitū. 2.° vō phūs p'mittit tres p'positiōes utiles ad ostendēdū p'positū suuz. Prima est q' oē corp' sensibile hēt ubi seu locū qd' pro eodē hēo pro nūc. 2.° p'positio est q' idē est loc' totū. s. cōsiliuz ptū z ptis. si aut idē est loc' totū terre z vni' glebe. z idē ē locus totū ignis z vni' scintille. 3.° p'positio est q' oē corp' sensibile hēt locus nālē z locus nō nālē z in loco nālī quiescit z cū est ex' ipm mouet ad euz. vñ ista' tertiā p'ponē tacuit phūs ut dicit 2.° q' sequit' ex' 2.°.

Quare siquidē sit eiusdē spēi: aut imobile erit: aut semp mouebitur z impossibile ē. qd' eni magis deorsum aut sursuz aut alicubi. dico autez ut si gleba sit alicubi ipsa mouebitur.

C Istis suppositis pbat phūs q' impo' est corp' sensibile cōsiliuz ptū sil' esse actu infinitū. z hec ē 25.° q' hui' libri que pbat p' rōnē ducētē ad ipo' sic. si aliq' sensibile cōsiliuz ptū sit infinituz ipm erit oīno imobile fm locū ita q' nō erit mobile localit' fm totū nec fm ptē. s. hoc p'ns est ipo'. s. q' aliq' corpus sensibile sit oīno imobile localit' fm totū ul' fm ptē. q' impo' est aliq' corp' cōsiliuz partū eē actu infinitū: falsitas p'ntis patet ex sup'pōne 3.°: que ponit q' oē corp' sensibile hēt locū nālē z locū non nālē: z in loco nālī quiescit: z cū est ex' ipz mouet ad ipm. ex qua sup'pōne appet q' ipo' est aliq' corp' sensibile eē oīno imo' fm locū. z p'ntia valet q' si corp' sensibile cōsiliuz ptū est actu infinitū ipm erit oīno imobile fm locū pbat vnica rōne: q' illō corpus sensibile infinitū cōsiliuz ptūz erit fm se totū imobile fm locū. 2.° pbat q' erit imo' fm ptes suas. Primuz pbat sic. illō qd' nō hēt locū ex' seipm ad qd' possit moueri est imobile fm locuz. sed si ponat corp' sensibile infinitū ipz nō hēt locuz ex' se ad quē possit moueri. q' si ponat corp' sensibile infinitū ipm fm se totuz erit imobile fm locū. Deinde pbat pbs q' erit imobile fm locū q'tū ad ptes. d. Aut semp mouebit. z h' pbat dupl'r. z p' sic. si def' q' pars infiniti moueat. sequit' q' semp mouebit z nunq' quiescit. aut semp quiescit z nunq' mouebit qd' ē ipo' p'ntia pbat sic: si def' q' pars infiniti sensibilis cōsimiliū ptū moueat: cū nō sit maior rō q' moueatur ad vnu' locū q' ad aliū. sequit' q' si illa ps existēs in vno loco moueat ad aliū q' eadē rōne in quocūq' fuerit adhuc mouebit ad aliū locuz. z sic semp mouebit: z q' nō sit maior rō q' moueat ad vnu' locū q' ad aliū: appet. q' idē est loc' totū z partis. z locus totū est infinitū. igit' nō est maior rō quare pars infiniti moueat ad vnā partē loci infiniti q'

ad aliā q' quelibet pars loci infiniti est eq'liter locus suus. z sic si ps moueat semp mouebit. z eadē rōne si ps quiescat semp quiescit cū nulla pars loci infiniti sit magis loc' illius ptis q' alia. Uel pōt rō deduci sic. idē est locus totū z ptis. s. totū infinitū est immobile cū nō hēat locum ex' se ad quē possit moueri igit' pars infiniti erit immobilis. qm' ex quo idē est loc' totū z partis si totū nō habet motū nālē ad aliquē locū. z sic tā totū q' ps erit oīno sine motu z sic nihil erit mobile qd' ē impo'. Si vō d' q' ps infiniti mouebit ut si tota terra esset infinita adhuc vna gleba posset moueri q'uis totū infinitū nō posset moueri. Hoc nō ualet qm' ex quo locus cognati est infinit' locus. s. corp' infiniti qd' ē eiusdē nāe cū pte ille tot' loc' z quelibet ps ei' erit vni' z eiusdē nāe: iō quicquid hēt cōueniētiā cū vna pte illius loci infiniti hēt et cōueniētiā cū qualibet pte illius loci: z ppter hoc si pars infiniti moueret nāliter ad vnā ptē eadē rōne moueret nāliter ad aliā ptes. z sic semp moueret. q' semp esset ex' aliquā partē loci infiniti que ps est loc' suus nālīs: z si quiesceret in qlibet pte. eadē rōne quiesceret in qlibet pte: cuz qlibet ps loci infiniti sit equal' loc' suus nālīs. si igit' pars infiniti moueat semp mouebit. z si quiescit semp quiescit. qd' est impo'. q' sic nō esset hic aliqd' qd' qnq' mouet z qnq' quiescit qd' est ipo'. z hoc est qd' dicit phūs. Quare siquidē. supple corpus sensibile infinitū sit eiusdē spēi hoc est vniforme in toto z in partib' siue homogeneū qd' idē est: imobile erit fm locū: hoc est fm se totū erit imobile fm locū. aut si moueat fm ptes semp mouebit. z hoc est ipo'. psequētiā pbat sic. Qd' eni magis deorsū aut sursuz aut alicubi supple mouebit: certe nō est dare ppter qd' magis moueat ad vnā ptē q' ad aliā. dico aut' ex' plū ponendo ut si tota terra sit infinita. z gleba que est ps terre infinite sit alicubi qm' mouebit: certe nunq' q' nec magis i vna pte t'pis q' in alia. aut ubi mouebit se? certe nullibi mouebit se. Cui' p'batio est. locus eni cognati sibi corp'is. i. corp'is eiusdē nāe cū illa pte erit infinitus. utru' igit' illa ps p'ntinebit hoc est occupabit totū locū? certū est q' non. aut quō? supple totū mouebit ad vnā partē magis q' ad aliā. certe nullo mō mouebit ad vnā partē magis q' ad aliā cuz oēs ptes loci infiniti sint sil'es. aut igit' semp z ad oēm ptē mouebit aut nunq' z ad nullā partē mouebit. s. semp stabit. igit' z c'.

Aut ubi manebit. loc' eni infinit' erit sibi z cognati sibi corp'is. Utruz igit' cōtinebit totū locuz z quō. que igit' mansio z ubi z mot' ipsius. aut ubiq' manebit. nō ergo mouebit aut ubiq' mouebit. nō q' stabit.

C Scdo pbat q' pars infiniti nō pōt aliqñ moueri z aliqñ quiescere: sed ul' semp mouet uel semp quiescit. z hoc sic. si def' q' aliqua ps qnq' mouet z qnq' quiescit: an igit' est idē locus in quo mouet z in quo quiescit an ali' loc' z ali' loc' si def' q' idē est loc' motus z quiescit. sequit' q' illa pars sil' mouet z quiescit z sic quiescit z nō quiescit qd' est impo'. si aut' def' q' est ali' loc' in quo mouet z ali' loc' in quo quiescit hoc est ipo'. p'batio. idē est loc' totū z partis ut supra dictū est. z sic quelibet ps loci infiniti est locus

ptis. et sic non est dare quod est unum locum in quo mouetur et aliter in quo gescit. quod quilibet pars loci infiniti est equaliter locum eius. et sic non mouebitur in una parte loci infiniti et gescet in alia magis quam e converso. **C**um sic. idem est locum totius et partem. sed totum infinitum non habet unum locum. non quod mouetur. et aliter locum in quo gescit. **C**um Notandum. **P**rimo hic quod iste propones. scilicet corpus omne habet locum naturale. et locum non naturalem in naturali gescit et extra ipsum mouetur ad ipsum: et alie propones hic accepte habent veritatem in corporibus motis motu recto. et in motibus quod sunt corporis ex se et non ex extrinseco. corpus autem celeste quod mouetur motu recto non continetur in hac declaratione: et ideo iste primo non est de omni corpore. sed de corpore quod est motum per aspectum et habet est corpus tangibile: quoniam non dicitur declaratum: utrum sit corpus habens naturam ex ista natura aut non. id est utrum sit aliquid corpus aliud ab istis tangibilibus. scilicet que sunt calidum frigidum et cetera. et ideo philosophus terminat hanc questionem in de celo et mundo. scilicet utrum sit aliquid corpus ab his tangibilibus ut sunt quatuor elementa et mixta in ipsis. quod ibi declaratur quod est dare corpus quantum ad alterum naturam. scilicet celum. et ideo quod philosophus probat quod nullum corpus sensibile est infinitum. **D**e intelligi non de quolibet sensibili. sed de quolibet corpore sensibili sensu tactus. quoniam corpus celeste est sensibile visu non autem tactu. sic igitur probatum est hic quod nullum corpus tangibile est infinitum. **C**um Sed dubitatur circa rationem dicentem quod idem est locum numero totius et partem. **H**oc non videtur uerum quod locum est equalis locatio per philosophum. sed quecumque sunt equalia eidem numero sunt equalia inter se. sed pars et totum sunt equalia cum habeant eundem locum numero cui sunt equalia. **C**um Dicendum quod possumus loqui de parte duplici. videlicet de parte extrinseca continua in toto vel de parte separata a toto. si loquimur de parte continua totius. sic dico quod pars et totum habent eundem locum. quod pars extrinseca continua totius non habet locum proprium quod locum est continens diuersum. et quod pars non est diuersa a toto: ideo non habet locum proprium. sed est in loco totius et habet per accensum. **S**i uero loquimur de parte discontinua siue diuisa a toto sic distingo ulterius: quoniam quodam corpora sunt in loco per superficiem et quodam per centrum. omnia enim corpora tangibilia propter terram et mixta que sunt terrea per centrum sunt in loco per superficiem eorum uerum. sed terra et illa que sunt terrea per centrum sunt in loco per centrum. scilicet per se quod medium vel centrum eorum est centrum mundi: nec gescit naturaliter aliquid que distans siue discontinuum nisi medium eius sit medium mundi. alia uero elementa sunt in loco: quod superficies eorum uerum applicatur superficie terre: quod corpus orbis lune: quod non est maior ratio que una pars illius concavi orbis lune sit locum illius uel ignis que alia: et eodem modo dico de aere et de alijs. scilicet de aqua: quoniam pars aeris diuisa a toto non est in loco suo naturali quod superficies applicetur toti superficie concave ignis: nec est aliquid pars ita pura quod possit sic applicari: ut pars per distans continui in infinitum. sed si loquimur de partibus terre vel corporis mixti. et quod utrum totum et pars habeant eundem locum numero. dico quod locum corporis grauis est duplex. scilicet locum continens et locum quod est ratio continendi. locum continens est superficies corporis continens. et locum quod est ratio continendi est centrum mundi in quantum est centrum mundi. quod corpus graue non continetur naturaliter in aliquid superficie nisi in quantum medium vel centrum eius est centrum mundi. et tunc dico quod loquendo de partibus grauib' distans in actu

idem est locum quod est ratio continendi totius et partem. non tamen est idem locum continens. quod corpus maius habet maiorem locum continens. **E**t ad rationem dico quod locum qui est continens et locum per se sunt equalia. sed locum qui est ratio continendi et locum non sunt equalia. **S**icut locum continens et locum per accensum non sunt equalia. tamen aliquid dicitur quod idem est locum totius et partem secundum qualitate et non secundum quantitate. **S**ed hoc non est uerum. quod si idem esset locus totius et partem secundum qualitate tunc omnes partes totius essent in eodem loco secundum qualitate: quod quecumque unum et cetera sunt eadem inter se. sed hoc est falsum. quod manifestum est quod non omnes partes terre sunt in eodem loco secundum qualitate. quod quedam sunt propiores celo et quodam remotiores. quodam in loco calido: quodam in loco frigido. **I**tem quod est diuersum numero sed quod quodam qualitate est diuersum numero secundum qualitate ut patet per se. **G**.

Cum Si autem dissimile est omne: dissimiles et loci sunt. et primum quidem non unum corpus omnis est. sed aut in tangendo.

Cum Hec est prima particula 2^a partis prime huius capituli in qua declaratur quod nullum corpus sensibile etherogeneum est actu infinitum. et continet tres partes scilicet quod tres rationes adducit ad hoc probandum. 2^a ibi. **P**ostea autem. 3^a ibi. **I**mpole natus et cetera. **I**n prima igitur parte huius particule probatur per unam rationem quod nullum corpus sensibile etherogeneum est actu infinitum. et hec est 26^a huius libri que probatur sic. si deus corpus sensibile dissimiliu partium infinitum sequitur quod sicut partes sunt dissimiles ita loca partium erunt dissimilia. et ex hoc sequitur ulterius quod illud corpus infinitum non erit simpliciter unum corpus. sed solum erit unum secundum contactum. quod uel inconueniens. **E**t 2° dicit quod sic dicentibus contingit dicere quod totus mundus non sit unum. quod continetur ab uno corpore. sed quod sit unum secundum contactum tamen. **E**t ut mihi videtur 2° loquitur de hoc mundo inferiori

Cum Postea autem et infinita hec erunt: aut infinita specie. **E**t finita quidem non esse possunt. **E**runt enim alia quidem infinita. alia uero non: si omne infinitum est ut ignis aut aqua. **C**orruptio autem quod tale prius est sicut dictum est prius. **E**t propter hoc nullus unum et infinitum ignem facit necque terram phorum: sed aut aerem: aut aquam aut ipsorum medium. quod locum uniuscuiusque manifestum erat et determinatum. **H**ec autem se habet ad ambo sursum et deorsum.

Cum Hec est 2^a pars 2^e particule 2^e partis prime huius capituli in qua ponitur 2^a ratio probans quod nullum corpus sensibile etherogeneum est infinitum. que ratio est diuisa et talis. quod si sit corpus sensibile infinitum etherogeneum dissimiliu partium in specie. aut igitur partes ex quibus congregatur sunt infinite secundum speciem uel finite secundum speciem. sed nec potest esse partes ex quibus congregatur finite secundum speciem nec finite secundum speciem. sed non est ponendum tale corpus sensibile etherogeneum infinitum. maior patet per sufficienter diuisionem. minor uero declaratur quantum ad utramque partem. et per declaratur quod partes ex quibus congregatur corpus sensibile etherogeneum non potest esse finite secundum speciem. et hoc sic. impossibile est quod ex finitis secundum speciem constituantur aliquid infinitum secundum partes: nisi aliquid illorum finitorum secundum speciem et multitudinem sit infinitum secundum magnitudinem: quoniam ex finitis secundum multitudinem et magnitudinem non potest constitui aliquid infinitum secundum magnitudinem. sed si partes dissimiles ex quibus constituitur infinitum etherogeneum sunt finite secundum speciem et multi-

2. co. 33. Eade et am com. code comen.

Dubium.

Responso.

2. 49

Prima 15

26. co. 1110 huius libri.

Secunda 16

rudine oportebit qd aliqd illoz sit infinitu sz magni tudine. sed hoc est ipo^{le} ut p^{us} pbatu est. qz si vnu corpus sensibile eet simplex infinitu reliqs existi bus finitis: illud corpus simplex infinitu statim de strueret oia alia corpa finita fm magnitudine cum heat quietate ad alia corpa. Un dicit p^{or} qd phis in hac rone ponit qd simplicia debet ee pria qd tm no est uey nisi de corpib⁹ motis motu recto: z hoc significat qd pscrutatio ei⁹ hic est de hac na. qm no appuit ei hic alia naz ee. ulterio⁹ dic phis qd el^a ex qb⁹ pstituit mixtu sunt pria: z pria agut z patiunt ab inuice: id antig fugerit ponē h⁹ corpus infinitu altez extremoz eloz ut igne aut terra iter que ma gis appet quietas. sed posuerit infinitu esse vnum eloz medioz. qm media minus hnt de quietate z vident ee qsi ma extremoz. sz media se hnt ad am bo extremoz tanqz extrema. qz respectu vni⁹ extre mi sunt sursu z respectu alteri⁹ sunt deorsu. **Nota** tādū fm p^{or} hic qd el^a media hnt gravitate z leui tate: sed el^a extrema no hnt nisi gravitate tm ul le uitate tm. Dic eni p^{or} sic: ignis no het nisi leuitate tm. q est ca mot⁹ ad supius z loc⁹ eius est termina tus. silr terra no het nisi gravitate tm que e ca mo tus ad inferius. z loc⁹ ei⁹ e finit⁹. snt igit ualde pria ignis z terra. Aqua aut z aer hnt utruqz. s. gravita te z leuitate. qz aer e gravis in loco ignis e leuis in loco aq. z in gravitate assimilaf aq: z i leuitate assi milaf igni. z silr est de dispone. qm aq est gravis i loco ignis. z est leuis in loco terre. hec p^{or}. vñ itel lige qd no sunt i aere ul i aq due qlitates distincte que dicunt gravitas z leuitas: sz vna z eade qlitas simplex e gravitas in respectu z e leuitas i respe ctu: sed tm gravitas simplr z leuitas simplr snt qli tates distincte z prie multu. Item dicit p^{or} hic q forte antiqui dixerut aqua z aer ee infinita qz loca eoz no sut terminata. vñ p^{or} dicit eis dicēs qd cū extrema sunt terminata z finita ut ipsi dixerut mul to magis media erut finita. sed ipsi coefferut extre ma ee finita. igit male dixerut ponētes el^a ee infini ta. hec comentatoz.

Notandus

Si autē infinita z simplicia sunt: z loci infi niti: z elementa infinita erunt. Si autez h impossibile est: z loci finiti sunt: totum fini tum esse necesse est.

Probat qd ptes dissiles ex quib⁹ coponit corpus sensibile etherogeneu infinitu no pnt esse finite fm spem: hic phs pbat aliō mebruz. s. qd no pnt ee infi nite fm spem z hoc sic. si ptes dissiles ex qb⁹ costi tuit infinitu eent infinite fm spēs sequit qd corpa illa rū ptiū sunt infinita fm spem. qz si loca simplicia sut infinita fm spēs opz qd heat modos infinitos distin ctos fm spem. z si mot⁹ sut infiniti spe erut loca infini ta spe z el^a infinita. sed hoc pns e ipo^{le}. s. qd sint infini ta loca spe. g z ams est ipo^{le}. s. qd sint ptes seu el^a infi nita fm spem. Un p^{or} dicit hic q destructio huius cosequētis. s. qd loca sut infinita spe est manifesta. qz ois locus aut est supius aut inferi⁹. aut dextruz uel sinistrū. aut posterius aut anteri⁹. ut patet i de celo z mūdo. z id fm de infinito pfectioz est illic.

Notandus

Impossibile eni e no coparare locuz z corp⁹. Neqz eni loc⁹ ois maior e qz qtu cunqz cōtingit corp⁹ sil ee. Silr autez ne qz infinitu erit corp⁹: neqz corp⁹ mai⁹ qz

locus. Aut eni uacuū erit aliqd: aut corp⁹ nusqz aptum natum est esse.

Hec est 3^a ps 2^a pticule 2^a ptis pⁿ hui⁹ capli i qua ponit 3^a rō pbas qne pdictā. que rō talis est. Ois locus est finit⁹ fm magnitudine. sz oē corp⁹ het lo cū sibi eqle q loc⁹ no est maior ul minor locato. igit oē corp⁹ est finitū i magnitudine. z p pns no e aliqd corp⁹ simp^r etherogeneu infinitu fm magnitudinem qm ex q ois loc⁹ est finit⁹ sz magnitudine. z oē cor pus e eqle alicui loco. z illō qd e eqle alicui finito e finitū. sequit qd oē corp⁹ est finitū fm magnitudi ne. Et qd loc⁹ sit eqlis corpi locato pbat phis. qz si loc⁹ eet maior locato tūc iter locū z corp⁹ locatum eet uacuū. z si corp⁹ eet mai⁹ suo loco tūc corp⁹ non eet innatū ee in loco. qz quo ad illā ptē p quā exce dit locū no eet in loco. **Intelligedum** qd p^{or} for mat hac rōne sic. Dē qd est eqle alicui est finitum. sz omne corp⁹ simplex est equale alicui qd est in lo co sibi eqle. ergo oē corp⁹ simp^r e finitū. z p pns oē corp⁹ tā simp^r qz coposituz est finitū. Un dicit p^{or} q infinitu no dē equale neqz maius neqz minus.

Tertia rō

Anaxagoras autē incōueniēter dicit de infiniti mansione. Fulcire eniz seipsuz di cit infinitum.

Tex. cō. 50.

Hec est 3^a ps pⁿ huius capli in qua phis repro bat dictū anaxagore de cā quietis infiniti. Et p po nit opinionē anaxagore. deinde destruit illā opio nē ibi hoc aut no uey. **Opio** igit anaxagore fuit illa qd cā quietis infiniti est ipsa infinitas. vñ infini tū quiescit qz ipm fulcī z sustinet seipm. Et rō hu ius opionis fuit. qm cā quietis alicui⁹ corpis e qz cōtinet ab aliq⁹ quiescēte z innitit alicui quiescētī. Lā igit quare aliqd corp⁹ qescit est. qz ptinet ab ali quo quiescēte z illō ab alio qescēte. z id cā quietis totius corpis infiniti nihil aliud est qz ipz ee infini tū ex quo infinitu no ptinet ab aliquo corpe. z id di xit qd infinitu sustentat sup se z retinet se. Et si que rat quare infinitu quiescit in hoc loco. Dicit qd infi nitū quiescit hic. qz aptū natū est ee hic tanqz utiqz ubi aliqd aptū natū est esse ibi est. id sequit qd si in finitū sit quiescēs: ut sit quiescēs nāliter. Tria igit dicit anaxagoras. Primo qd infinitū fulcī seipsuz cū nihil sit extra seipsum. Secōdo qd cā infiniti est ip sa infinitas. Tertio qd infinitū quiescit nāliter. qz ubi aliqd quiescit ibi natū est quiescere naturaliter.

Opinio Anaxa. Rō eius.

Primum dictū ana. Secundus. Tertium

Hoc aut est: qz in seipso est. Aliud eni pti net nihil: tanqz ubi utiqz aliqd sit aptū na tū sit ibi esse. h at no uey e. Erit eni aliqd alicubi vi: z no ubi aptuz natuz est esse.

Hic phis iprobat anaxa. z p improbat ultimū di ctū suū. s. qd ubi aliqd est ibi aptū natū est esse. illō enim no oportet qd aliqd est alicubi p violētiā ubi tm no est aptū natū esse. Et p^{or} dicit qd phis quasi intēdit qd no sequit si infinitū quiescit z quiescit nāl iter. imo rectius est qd quiescat violēter. qm ponit qd cā quietis infiniti est qd non het locū ad quē mo uetur. igitur caret motu violēter z no nāliter. Ista eni carētia mot⁹ no e ex nā infiniti. sz ex defectu loci

Improbatio. no. 3. dic. Anaxa.

Si igit qd maxime no mouet totū in se ipso nāqz fulcitur: z in seipso est: immobile esse necesse est. Sed quare no aptū natū

Tex. cō. 51.

fit moueri dicēdū ē: nō enī sufficiēs ē sic di-
cētē euadē. Erit enī utiq; z quodlibet ali-
ud nō motū: s; aptū natū eē nihil p̄hibet:
qm̄ z terra nō fert: neq; si infinita eēt co-
hercita tū a medio. S; nō q; nō ad aliud
ubinitatē manebit i medio. s; nō mouebit:
q; nō apta nata est sic: s; tū licebit utiq; di-
cere: q; fulcit seip̄az. si ḡ neq; i terra hec ē
cā ē cū sit infinita: s; q; gravitatē hēt: graue
āt manet i medio: s; i r̄ z infinitū manet uti
q; in seipso pp̄ quādā aliaz cām. s; nō q;
infinitum est: z fulcit ip̄m seipsum.

Ex. c. 52
Improbaz
no. 2. vi.
27. conclusio
huius libri.

Idem. 8.
p̄. 32.

CSecūdo p̄b̄s ip̄robat aliō dcm̄ anaxa. z p̄bat q; infi-
nitas nō ē cā getis infiniti. z hec est 27^a huius libri.
que p̄bat sic. Illō qd̄ accidit gescētī nō ē cā quie-
tis. s; infinitas accidit gescētī. q; accidit gescētī q;
ē finitū ul' infinitū. ḡ. maior patet de se. s; minor ap-
paret. q; si tota terra eēt infinita gesceret pp̄ eādē
cām pp̄ quā nūc gescit. s; pp̄ suā gravitatē. Infini-
tas igit̄ accidit gescētī. qm̄ illō accidit gescētī: quo
posito ul' nō posito nihil min^o corp^o gescit. z hoc ē
qd̄ itēdit p̄b̄s. s; q; si infinitū ponat̄ gescere nālīter
oportet dare cās sue getis fm̄ quā ip̄s est infinitū.
qm̄ posset sic dici de quocūq; s; q; ip̄m nō mouet.
q; fulcit z retinet a seip̄s q;uis sit aptū natū mo-
ueri. vñ breuiter si hec eēt cā nālīs quietis. s; infini-
tas eēt necesse dicē de oī qd̄ ponit̄ eē quiescēs nā-
līter q; cā eiūs quietis nālīs est ip̄m eē infinitū. qm̄
p̄ se effectus non iuenitur sicut sua cā per se.

CSicr̄ at̄ māifestū q; z si sit q̄libet ps̄ idi-
gebit manē. Sic enī infinitū i seip̄o manet
se fulciēs: sic z si q̄libet ps̄ accipiat̄ i seip̄a
manebit. Totū enī z ptis̄ siles loci sūt si-
cut z totū terre glebe deorsū: z oīs ignis
z scintille sursum. Quare si infiniti loc^o qd̄
in seipso z idē ptis̄. manebit ergo i seipso.

Improbaz
no p. vi.

28. conclusio
huius libri.

CTertio arguit p̄b̄s s; aliō dcm̄ anaxa. s; q; infi-
ip̄m fulcit z sustinet seip̄s ita q; ip̄m ē suus loc^o. s;
ip̄robat p̄b̄s z p̄bat q; infinitū nō quiescit in seipso
nec sustinet seip̄m. z hec ē 28^a huius libri. q; p̄bat
sic. Totū z ptis̄ siles sunt loci: sicut totū terre z vni-
us glebe est idē loc^o. tūc arguit sic. Sile est de lo-
co totū infiniti. z de locis ptū infiniti. si igit̄ totū infi-
nitū sit i seip̄o sicut in suo loco: sequit̄ q; q̄libet ps̄
infiniti erit i seip̄a sic i suo loco. s; h; nō ē uey de pte.
ḡ loc^o totū nō ē ip̄m totū. p̄ntia patet q; loc^o totius
z loc^o ptis̄ sūt siles spē. **C**Notādū q; 2° dat hic
intellectū hui^o pp̄ōnis. s; idē ē loc^o totū z ptis̄: dicēs
q; loc^o ptis̄ terre qm̄ pars est sepata a toto est idē
in spē cū loco totū. qm̄ loc^o quē querit gleba ē idē
in spē cū loco quē q̄rit tota terra si eēt ex cētrū. me-
diū enim mūdi nō diuersificat̄ fm̄ q; est mediū in
respectu totū z ptis̄. sed diuersificat̄ in magnitudi-
ne z paruitate fm̄ q; loc^o in q̄ ē totū est maior loco
in q̄ ē ps̄. z s; est de loco ignis z alioy eloy z sic
est intelligenda illa propositio. v; locus totius z
partis idem est. hec cōmentator.

Uide p̄io
celi. t. c. 19.
58. 73. 80.
Notabile.

2. cō. 53.

CQuo at̄ māifestū ē q; ip̄ossible ē sil' di-
cere infinitū corp^o: z locū quēdā corpib^o

eē: si oē corp^o sensibile: aut gravitates hēt
aut leuitatē: z si graue qd̄ i mediū nā ha-
bet ferri. Si vō leue sursum. necesse enī z
infinitū corp^o. Impossibile at̄ at̄ oē utrū-
libet aut mediū utrūq; sustinē. Quō enī
diuides aut quō infiniti erit h; quidē sursum:
illud autē deorsū aut ulamū aut mediū.

CHec ē 4^a ps̄ p̄n^o hui^o capli i q; p̄ rōnē acceptaz ex
pte mot^o. p̄bat q; nullū corp^o sensibile ē actu infini-
tū itelligēdo p̄ corp^o sensibile idē qd̄ ē itelligēdū p̄
corp^o tāgibile. Probat igit̄ p̄b̄s hic 24^a supe-
rius positā. v; q; nullū corp^o sensibile ē actu infini-
tū. itelligēdo p̄ corp^o sensibile i toto h; caplo corp^o
sensibile sensu tact^o. q; i hac scia nō ē notū aliō cor-
pus sensibile eē ut supius dixit 2°. **C**Locōne igit̄
p̄bat sic. De corp^o sensibile ul' tāgibile qd̄ p̄ eodē
hēo est graue ul' leue. si igit̄ corp^o sensibile eēt actu
infinitū oportet q; illō corp^o sensibile infinitū nel eēt
fm̄ se totū graue ul' fm̄ se totū leue. ul' q; esset fm̄
vnā pte graue z h; aliā leue. s; nullū horū mēbrorū
pōt dari. ḡ. maior patet. z mior p̄bat q̄tū ad quā-
libet ei^o pte. qm̄ nō p̄t pōi q; illō corp^o sensibile infini-
tū sit fm̄ se totū graue. q; tūc nihil esset leue. z p̄ p̄s
nihil eēt qd̄ nālīter posset moueri sursum. nec p̄t poni
q; illō corp^o sensibile infini-
tū sit h; se totū leue. q; sic ni-
hil eēt graue nec posset nālīter moueri deorsū. nec ē
dare 3^m mēbrū. v; q; illō corp^o sensibile infini-
tū sit fm̄
vnā pte graue z fm̄ aliā leue. q; si sic eēt: sequer̄ q;
totū infinitū posset diuidi in duo quoz utrūq; eēt
infini-
tū. z p̄ p̄s cū nihil posset eē mai^o infinito totū nō
esset mai^o sua pte sed egle. nec ē dare 4^m mēbrū. s;
q; totū sil' sit tā graue q; leue. q; h; māifeste ē ip̄o^o
q; sic sil' moueret fm̄ se totū sursum z deorsū. **C**Di-
cit igit̄ p̄b̄s q; māifestū ē oīno ip̄o^o eē sil' dicere
corp^o infinitū z locū sine motū fm̄ locū corpib^o esse
si pro quia oē corp^o sensibile hēt gravitatē aut leui-
tatem. cuius p̄batio ē. q; si sit graue in mediū ubi
hēt ferri: si vō sursum leue. necē igit̄ q; si sit infini-
tū cū
corp^o sit q; moueat sursum nel deorsum. sed ip̄o^o est
omne utrūq; i. ip̄o^o est utrūq; v; graue ul' leue eē
oē. i. esse totū infinitū ita q; totū infini-
tū sit graue ul' le-
ue. q; ut dictū est si totū infini-
tū eēt graue nihil eēt leue
z p̄ p̄s nihil moueret nālīter sursum. z si totū esset
leue nihil esset graue. z p̄ p̄s nihil moueret nālīter
deorsum. aut mediū utrūq; sustinere. s; est ip̄o^o est
utrūq; eē mediū. ita q; graue sit vna medietas infini-
tū. z leue sit alia medietas. quō enī diuideres infini-
tū
ponēdo vnā pte infiniti sursum si illa ps̄ sit leuis: z
aliā deorsum si illa ps̄ sit grauis: aut quō ponēdo
ultimū illius infiniti aut medius. i. quō pones duo
eqlia quoz utrūq; sit medietas totū: q; si dicat nul-
lo mō. z sic patet q; nullū corp^o sensibile est infinitū.
q; sic destrueret mot^o nālīs. qm̄ si totū infinitū sit
graue destruit mot^o nālīs sursum. z si totū infinitū sit
leue destruit mot^o nālīs deorsum. **C**Intelligēdū
q; p̄b̄s loquit̄ hic de infinito fm̄ oēs dimēstones
ut innuit hic 2°. z bene p̄bat q; nullū corp^o sensi-
bile est in actu infini-
tū illo mō: qm̄ infinito h; oēs dimē-
stones nihil est mai^o. Impos^o ē est q; infini-
tū h; oēs di-
mēstones excedat̄ ab aliq; fm̄ aliquā dimēstonez.
q; ip̄o^o est q; infini-
tū ex ea pte q; est infinitū excedat̄ ab
aliquo. z idē infinitū fm̄ oēs dimēstones a nullo pōt
excedi fm̄ aliquā dimēstone quare. igit̄ z c.

Ex. c. 54. Ampli^o de corp^o sensibile in loco e: loci at spes z dñe sursu z deorsuz, an z retro, dextrorsuz z sinistro: su. z hec no solu ad nos z pone sut: s i ipo toto determinata sut. Impossibile at i infinito hoc esse.

Hec est 5^a ps pn^o huius capli in q phs ex pre lo- ci ul' ex pte dñarum loci pbat q nullu corp^o sensi- bile e actu infinito. z ptinet tres pticulas fm nuz tri um ronũ q̄s adducit. 1ª ibi. Silr aut ipo^o. 2ª ibi. Aut si alicubi. 3^a In p^a igit pticula hui^o partis phs intedit talẽ ronẽ. De corp^o sensibile ul' tãgi- bile e in loco. s nullu infinito e in loco. g nullu cor- pus sensibile e infinito. z i hoc loco p corp^o sensibile itelligo idẽ qd p corp^o tãgibile. maior hui^o ronũ e manifesta ex pcedẽtib^o. z minor declat. s. q nullu corp^o infinito e in loco. z hoc sic. si infinito eẽt in loco aliq loc^o eẽt infinitus. pñs est falsu. igit z ancedẽs. pñtia patet qz locus e eqlis locato. falsitas pñtis eẽt patet qz spes z dñe loci sut iste sex. v3. sursuz de orsum. ante z retro. dextrũ z sinistrũ. z iste dñe nõ sut positue ad nos. i. iste dñe non dicunt in respe- ctu ad nos tm. sed sut determinata z distincta i to to vniverso. z ipo^o est istas dñas inesse infinito. igit nullus locus est infinit^o. z p pñs nullu corp^o sensibi- le est infinito. **C**ũ phs pbado q nullus loc^o e in finit^o videt sic arguẽ. Illud qd nulli dñe nec alicui spẽi uest. illd nõ v3 inesse gñi. qm si aliqđ pdicatoz reale nulli iferiori alicui^o gñis uest. nec illd pdicato ru uest illi gñi. s3 loc^o est cois loco sursu z loco deor sum z c. z nulli eoz uest infinitas. z p pñs nullus lo- cus est infinit^o. **C** Notadu q 2° mouet hic duas qõnes. Quaz p^a est. qd phs itelligit hic p dñas loci: aut per has sex dñas. s. sursum z deorsum. an te z retro dextrum z sinistrum an differẽtias spe- cificas loci aut ptes loci sequẽtes istas sex partes cozpoz nãliũ: sic q illa ps loci sit dextra q supponit pti dextre cozpis. z sic de alijs. **C**ũ arguit 2° ad p^m mẽbrũ pbado q nõ itelligit p has sex dñas específicas loci. qz nõ sut nisi due dñe specificẽ. s. su- perius z iferius. qm dcm e 2° celi z mundi. q loca nãlia sunt tm duo. s. supius z ifer^o. g iste sex nõ sut dñe specificẽ loci. Et si aliqz dicat q ille sex dñe sũ dñe sex specificẽ loci in respectu ad nos nõ absolu te. sed tm due sut dñe specificẽ absolute loci. Hãc rñsionem remouet 2° dicẽs. q phs iã expresse hic q iste dñe sut nãliter nõ positue. hoc est nõ in ordine ad nos uel ad res aiatas: que sunt hic. er- go phs p has sex dñas itelligit dñas nãles z absolutas. **C** Itẽ si itellerim^o per super^o locum ignis z aeris: z per infer^o locũ terre z aque ut di- cit themistius z alij expositores tũ reuertit que- stio quõ dextrũ sinistrũ z c. sunt magis loca nãlia q loca elemẽtoz. nã videt q dextrũ z sinistrũ an te z retro nõ sint loca nãlia in mũdo. z ita apparet q phs per has sex differẽtias nõ itelligit dñas específicas loci. **C** Deide arguit ad aliud mẽbrũ p bãs q phs nõ itelligit p has sex dñas hic ptes lo ci sequẽtes istas sex ptes cozpoz nãliũ. qz istud s. q sunt sex ptes sequẽtes sex ptes cozporũ nãliũ s. parte dextrã z sinistrã z c. nõ est uerũ nisi de coz porib^o aiatis ut dictũ est 2° celi z mũdi. z sic phs nõ diuideret hic locũ nãlez simplr per has sex dif ferẽtias. sed sokũ animatoz. qd est falsum. qz sic p

hãc distionẽ nõ posset phs pcludẽ nisi q nullu coz- pus aiatus est infinitu. **C** Pro ista dubitãtione 2° est itelligẽdũ q iste sex differẽtie iuenit in reb^o du- plicif. s. absolute z in respectu. absolute itez duplr s. nãliter z fm similitudinẽ. qz in reb^o aiatis inueniũ- tur nãliter. qz in re aiata sut sex ptes hũtes vtutes distinctas in nã ita q qdlibet illoz distinguitur a suo cõpari i hoc. qz sut pn^o diuersoz motuũ qm su- perius est pn^o augmẽti in re aiata. z dextrum est pn^o motus localis. z ante est pn^o mot^o sursu. **C**ũ iste sex differẽtie sut disticte nãliter i re aiata. z sic apparet qliter iste sex dñe iueniunt absolute in re- bus s3 similitudinẽ ut apparet in imaginib^o aialiu. qm imago hois hẽt absolute dextrũ z sinistrũ ad similitudinẽ hois z nõ solu in respectu. qliter cõqz si- tuef z ubicũqz vtaf manet idẽ dextrũ z sinistrũ in imagine. z sic appet q iste sex dñe inueniunt in re bus absolute duplr. s. nãliter z s3 similitudinẽ. **A**lio mõ iueniunt isti sex modi dñe in respectu. z h3 du- pliciter. **A**no mõ i respectu ad aiata. q sut hic. s. i h3 mũdo iferiori. qz dicim^o aliqđ eẽ dextrũ qz e ad de xtrũ nrm. **A**lio mõ dñr iste sex dñe in respectu ad dextrũ z sinistrũ z c. que sut nãliter in celo uel in mũdo. qm in celo sut iste sex dñe disticte nãlit ut patet ex secũdo celi z mũdi. z pp h3 qdlibet corp^o exis in hoc mũdo iferiori põt hẽre sex tales dñas fm sex ptes suas in cõparatiõẽ ad celũ. qm ps coz poris que habet situ suũ vsus pte dextrã celi. i. uer sus oriẽs dẽ dextra ps: z ps opposita dẽ sinistra. z ps situata vsus pte supiozem celi. i. vsus polum meridionalẽ dicif ps supioz uel ps sursuz. z ps ei opposita dẽ ps inferioz uel ps deorsũ. z sic de alijs sex ptib^o cozpis. **S**cõm istũ modũ dicẽdi patet q i oi cozpe sut sex ptes. s. dextrũ sinistrũ z c. z istis sex ptib^o cozpis cõrũdẽt sex ptes loci q supponũ- tur sex ptib^o cozpis. sed iste dñe aliter z alr reperũ- tur in celo z in alijs cozpib^o. qz i celo repiunt nãlit z nõ in respectu ad aliqđ aliõ. sed in alijs cozpib^o repiunt in respectu ad celũ. z p hoc patet ad dubi tationẽ 2° qm dicit q iste sex differẽtie nõ sunt in cõparatiõẽ ad nos: dicẽdũ q ipse itelligit q iste sex partes repiunt in oi cozpe. z nõ solu in respe- ctu ad aiata que sut hic. sed in respectu ad celũ uel ad partes celi. **I**ste tm sex differẽtie nõ iueniuntur nãliter disticte nisi in reb^o aiatis. sut tamẽ distin cte in omni cozpe per cõparatiõẽ ad partẽ celi: z fm hoc omne corp^o habet sex partes z sex loca. z il la sex loca sut sex ptes loci que supponunt sex pti- bus cozpis. sed iste ptes nõ sut nãliter disticte s3 loca. qz illa ps cozpis que nũc e dextra qz situatur vsus oriẽs: iã erit frustra qz situabit vsus occidẽs. ideo iste sex ptes nõ sut nãliter disticte nisi in re- bus aiatis. z cũ ita sit q oẽ corp^o hẽt sex ptes tales z sex partes loci suppositas: z infinito nõ hẽt istas sex dñas partiũ neqz locoz: patet q nullu infinito e corp^o. **D**icit eẽt 2° hic q iste sex partes inueniunt in toto mũdo fm q est corp^o p se z nõ in respectu ad aliud. z hoc põt itelligi sic. s. q iste sex ptes nãli ter repiunt in celo. z qz repiunt in celo. ideo re periunt in oibus alijs cozpib^o per cõparatiõẽ ad celũ fm q sut ptes mũdi. **C**ũ nõ dicunt eẽ in par tib^o mũdi nisi p cõparatiõẽ ad aliõ. z iste sex dñe repiunt in oi parte mũdi fm q est pars mũdi. z h3 in cõparatiõẽ ad celũ z eẽ i respectu ad aiata q hic sut. **C** Sic igit patet qd sit dicẽdũ ad dubitãtionẽ

Prima qd
Prima ob-
iectio.
E. c. 5. z
Solutio.
Artia.
Quatio.
Sca ob.
Cõtra aliõ
mẽ. obiecto
E. c. 3. Idẽ
4. ph. c. 5.

E. c. 4.
Idem. 3.
Ph. c. 54.
2. 4. ph.
1. c. 5.

Quo debet
intelligi dñ
stũ comen.

finis. u

ista .i. qd pbs intelligat per istas sex dñas. qz per istas sex dñas loci nō intelligit dñas specificas loci cum nō sint due dñe specificae loci. s. sursus & deorsus. s. per istas sex dñas intelligit sex ptes loci suppositas sex ptib⁹ corporis que sex ptes denotant ab istis sex differētijs per cōparationem ad diuersas partes celi ut dictū est. **C** Alia qd quā p^{or} mouet hic est ista. Si iste sex ptes sint distincte in mūdo tūc mūdos erit in loco. sed h̄ est falsum. qz in 4° huius declarat qd mūdos nō ē in loco nisi per accñs. Istō dubiū soluit p^{or} dicens qd ista sex dicunt esse distincta in mūdo qz sūt distincta in partib⁹ mūdi. & ille ē modus fm̄ quē uey est dicē mundū esse in loco. s. h̄ hoc qd eius ptes sūt in loco. & cū ita sit. s. qd infinitū nō hēt istas dñas partū neqz locorū manifestum est qd infinitū nō est in loco nec h̄ ptes nec fm̄ totū. & per pñs nullū corpus est infinitū qz oē corpus est in loco aliquo modo.

Secda qstio

L. cō. 53.

C Simplr̄ at si impossibile ē locū eē infinitus. In loco autē oē corpus est. Impossibile est infinitum esse aliqd corpus.

Secūda rō

C Hec ē 2^a p^orticula 5^a p^ortis pñ^o hui⁹ cap^olⁱ in qua ponit 2^a rō accepta ex parte loci pñas qd nullum corpus sensibile est actu infinitū: que rō est qst eadē rō in re cū rōne pterita. Rō igit̄ est talis. oē corpus sensibile est in loco. & ois locus est finitus. ergo oē corp⁹ sensibile est in loco finito. s. oē qd est in loco finito est finitū. ergo oē corp⁹ sensibile est finitū. & p pñs nullū est corpus sensibile infinitum.

C At h̄o qd alicubi est & in loco est. & qd in loco est: alicubi est. Si igit̄ neqz q̄ritatem possibile ē infinitā eē. Quātuz enī aliqd erit ut bicubitus: aut tricubitus. Hec enim signāt q̄ritum: sic in loco qz alicubi. Hoc autē aut sursum aut deorsum aut in aliq̄ alia distātia que sunt sex. Hoz̄ at vnum quodqz terminus aliquis.

Tertia rō.

C Hec est 3^a p^orticula 5^a p^ortis pñ^o hui⁹ cap^olⁱ in qua ponit 3^a rō ad idē que format̄ sic. nullus loc⁹ est infinitus. oē corpus est in loco. igit̄ nullus corp⁹ est in loco infinito. & tūc arguit̄ sic. omne infinitū est in loco infinito. nullū corp⁹ est in loco infinito. ergo nullū corpus est infinitus. & qd sit ipol^o locus esse infinitum declarat̄ per hoc qd partes loci sunt supius & inferi⁹. Dextruz & sinistrū. ante & retro. & ista nō reperiunt̄ in infinito. ergo. Uel pōt rō formari sic. ipol^o est aliqd corp⁹ esse infinitū nisi eius loc⁹ sit infinit⁹. sed ei⁹ locus nō est infinit⁹. q̄ nullū corp⁹ est infinitū. Maiorē hui⁹ ponit pñs dicens qd oē qd est alicubi est in loco. & oē qd est in loco est alicubi. s. oē corpus est alicubi. q̄ oē corpus est in loco. & per pñs ipol^o est qd corp⁹ infinitū sit in loco nisi ille loc⁹ sit infinit⁹. minorē vō. s. qd nullus loc⁹ est infinitus pbat̄ sic. ptes loci sūt supius & inferi⁹. ante & retro. dextruz & sinistrū s. nullus istoz̄ ē infinitus. nec ista reperiunt̄ nisi in aliq̄ finito. q̄ ipol^o est locus eē infinitum. **C** Intelligēdus qd p ista sex pñt̄ intelligi uel ptes subiectiue loci uel ptes integrales. si p ista sex intelligant̄ ptes subiectiue loci. tunc illa. v3. nullus loc⁹ est infinit⁹. pbari sic. illud reale qd nō inest alicui p̄tēto sub loco nec alicui p̄ti subiectiue loci illd nō inest loco. sed infinitas non inest alicui p̄ti subiectiue loci. qz nec est in

Dextruz & sinistrū esse partes rē. pñt̄ habere dupl. eē sensum

loco sursum nec in loco deorsum. & sic de alijs. igit̄ nullus loc⁹ ē infinit⁹. Si vō p illa sex intelligant̄ partes integrales loci. tunc illa. p̄pō. v3. nullus loc⁹ est infinit⁹. pbari sic. Ois locus hēt istas sex ptes distinctas. s. superi⁹ & inferi⁹ & c. s. nullus infinitum hēt istas sex partes distinctas. qz nō est maior rō qre vna p̄s infiniti debeat dici sursus & alia deorsus q̄ e3: q̄ nullus locus est infinit⁹. Tert⁹ tñ pñi magis videt̄ sonare qd p istas sex ptes intelligant̄ ptes subiectiue loci. nā dī in textu qd sicut nullū q̄ritū ē infinitus. p eo. qz nullū p̄tēto sub q̄rito est infinitū. s. nec bicubitū nec tricubitū. & sic de alijs. ita nullus loc⁹ est infinitus. qz nec locus sursus nec locus deorsus. & sic de alijs. ē infinit⁹. s. vniuscuiusqz istoz̄ ē aliqs terminus. & hec v3 esse vna expō p^o. s. qd pbs p istas sex dñas intelligit ptes subiectiuas loci. dicit enī p^o qd est ipol^o qd infinitū dicat̄ q̄ritū simplr̄ nisi fm̄ qd hēt aliquā speciez̄ q̄ritatis ut. s. h̄ qd est bicubitū aut tricubitū. qm̄ q̄ritū nō reperit̄ nisi i suis sp̄ibus necesse ē igit̄ ut illd qd dī eē in loco simplr̄ nō dicat̄ eē in loco nisi h̄ qd est in aliq̄. s. aut supius aut inferius aut i alia sp̄eruz loci. s. ois sp̄es loci est finita. igit̄ ois locus est finitus. & oē qd ē in loco finito est finitū. hec p^o. **C** Alia tñ expōnes inuit̄ p^o statiz post illā. s. qd pbs p illas sex dñas intelligit ptes integrales loci uel ipsius ubi. nā p^o sic dicit. Et debes intelligē hoc de ubitatibus p̄tū eiusdē corporis. de quo dī qd qdā ei⁹ est supius & quoddā inferius. & quoddā ante. & quoddā retro. & nō de ubitatib⁹ que sūt toti⁹ corporis. qz in illis nō inuenit̄ ubi nāle qd dicat̄ dextrū uel sinistrū. hec p^o. Et per uerba hec appet manifeste qd p istas sex dñas intelligit pbs ptes integrales loci. qm̄ ptes subiectiue ul' partes specificae loci nō sunt nisi due ut locus sursus & locus deorsus. dñe enim specificae loci. & loca nālia que debent̄ toti⁹ corpori: nō sunt nisi duo s. locus sursus & loc⁹ deorsus. qz nō est aliqs motus nālis istoz̄ corporoz̄ gñabilium & corruptibilium nisi sursus ul' deorsus. & nō est aliqs mot⁹ nālis istoz̄ corporoz̄ nisi dextrum ul' sinistrū & c. & idē sunt tñ due dñe specificae loci. & tñ sunt sex partes loci s. sursus deorsus & c. que accipiunt̄ & distinguunt̄ in cōparatiōe ad celuz. & fm̄ hāc expositionē p^o format̄ hanc rōnem sic. nullū corp⁹ est in loco nisi fm̄ qd sex ptes eius sunt in sex ptib⁹ loci finiti. & oē qd est tale est i loco finito. ergo oē corpus est in loco finito. & nullū corpus est in loco infinito. & qd iste sex partes loci sunt terminate & finite declarat̄ p hoc qd sūt superficies extranee. & sūt corporis cōtinentis locatū. & per pñs sunt finite & terminate. q̄ & c.

C Cap^olm 4^m tractatus scđi in quo declarat̄ quōd infinitum est & quōd nō est & quid infinitum est.

Quid quidē igit̄ actu nō sit corpus infinitum manifestuz ex his. Qd at si nō sit infinitum simplr̄ mltā impossibilia accidāt: manifestuz est. r̄pis enī erit quoddā principuz & finis. Et magnitudines nō diuisibiles in magnitudines. Et numer⁹ nō erit infinit⁹. Quz at determinatum sit neutro mō videt̄ cōtingere ob hoc. v3. & manifestum qd sic quidē est. sic autem nō.

L. cō. 56.

C Istud est 4^m cap^m hui⁹ tractatus in q^o p^hs inquit quod infinitum est et quod non est et et quod infinitum est. Et con-
 riet duas ptes pⁿl^o. q^z i p^hs inquit et declarat quod
 infinitum est et quod non est. i 2^a ibi^l Accidit aut^{em} p^riu^l
 Inquit p^hs et declarat quod inf^m est. P^ria ps p^riet tres
 pticulas. q^z i p^hs narrat q^o inf^m aliq^o m^o est: et ali
 quo m^o non est. In 2^a ibi^l d^r igit^r. Narrat p^hs in
 gnali quod inf^m est. quod et infinitum non est q^z est in p^o et
 non in actu. In 3^a ibi^l relinquit igit^r. Quidit p^hs
 quod infinitum est in p^o. et quod non est in p^o. C^o In p^hs
 igit^r particula hui⁹ partis narrat p^hs q^o infinitum
 aliquo m^o est et aliquo m^o non est. q^z manifestum est ex
 pcedentib⁹ q^o infinitum non est actu infinitum sic q^o sit aliq^o
 corp⁹ actu infinitum car^o extremis ut in pcedentib⁹
 demonstratu^m est. et sic apparet q^o infinitum aliquo m^o
 non est. et q^o infinitum aliquo m^o sit p^hat. et hec est 2^a q^o
 hui⁹ libri que p^hat ex trib⁹. p^h n^oq^z si infinitum nullo
 m^o fuerit sequunt^r tria ic^ouenientia. P^rimu^m est q^o
 t^hs non est inf^m. s^z q^o h^oet pⁿl^o et fine q^o est ic^oueniens.
 Sc^oz ic^oueniens est q^o aliq^o magnitudies non erit di
 uisibiles in magnitudies. q^z aut pcederet i infinitum
 diuidedo magnitudies in magnitudies. et sic seq
 tur q^o infinitum aliquo m^o est. s. infinitum fm diuisione.
 aut est stat⁹ finit⁹ in diuisione magnitudis ita q^o tan
 de erit deuenire ad magnitudies que ulterius non
 p^ont diuidi in magnitudies. et tuc ille ultie magni
 tudies non erit diuisibiles in diuisibilia. q^o est 3^a
 f^udametu^m eoz que p^oit geometra ut dic^r hic 2°.
 Tertiu^m ic^oueniens est q^o n^uerus non erit in infinitum.
 hoc est n^uerus non cresceret in infinitum q^o est 3^a vnus
 f^udametu^m eoz que ponit arismetrie. cu^m igit^r ois^u
 sit q^o neutru^m p^ot cotinge. s. uel q^o infinitum sit in actu
 ita q^o aliq^o corp⁹ sit actu infinitum uel et q^o infinitum
 nullo m^o sit: manifestum est q^o infinitum sic quidez est
 sic q^o non est. s. est manifestum est q^o infinitum aliquo
 m^o est et aliquo m^o non est. q^z infinitum est in potetia et
 non in actu.

29 conclusio
huius libri.

Primu^m in
conueniens
Secunduz

Tertium in
conueniens.

C Dicis igit^r esse aliud q^odes potentia. aliud
 No actu. et infinitum est quide^m appositioe:
 est aut^{em} ablatione. Magnitudo autem
 quod q^odes actu non sit infinita: dictuz est.
 Diuisione aut^{em} est. Non eniz difficile iteri
 mere indiuisibiles lineas.

Aliq^o pot
dicit infinitum
dupliciter.

C Hec est 2^a particula p^hs pⁿl^o hui⁹ cap^m i in qua
 p^hs narrat in gnali quod infinitum est et quod non. Et
 antedit q^o aliq^o pot dici infinitum dupl^r. s. in p^o uel
 in actu. si loq^umur de infinito in p^o sic c^ocededu^m est
 aliq^o esse infinitum. si loq^umur de infinito in actu sic
 dicedu^m est q^o nihil est infinitum in actu. q^z non est ali
 q^o q^z tum totu^m sil^r car^o terminis. Et q^o aliq^o sit in
 finitu^m in p^o appet si c^ocesserim⁹ additione n^uoz in
 infinitum et disione magnitudinuz in infinitum. infinitum
 in p^o est in appositioe ut patet i n^uis. et infinitum i ab
 latione est in diuisione magnitudis. q^m diuisione ma
 gnitudinis pcedit in infinitum. q^z difficile est lineas
 partiri in athomos. i. diuidi in indiuisibilia. Et 2°
 dicit q^o infinitum iuenit in additione n^uoz et h^o est
 notu^m per se. sed in diuisione magnitudis indiget de
 claratioe. tuc aut^{em} infinitum latet ppter hoc q^z suba
 epis latet: et non q^z infinitum non est per se manifestu^m
 in tpe. et forte tacuit hoc. s. infinitum est in tpe in p^o.
 q^z est manifestum et post declarabit in motu ubi de
 clarabit motu est eternum. hec c^ometatoz.

C Reliquit igit^r p^o esse infinitum. Non opz at
 p^o ens accipe sic si possibile sit h^o statuam
 es esse: et tu h^o es erit: et hec statua: sic et infi
 nitum quod erit actu. S^z q^m multipl^r est
 esse queadmodum dies et agon in semp
 aliud et aliud fieri: sic et infinitum est. Et na
 q^z in his est et potentia et actu. Olimpia
 eni sut et i posse agonez fieri: et i eo q^o fit.

2. c. 52.

C Hec est 3^a pticula p^hs pⁿl^o hui⁹ cap^m i q^o p^hs ostē
 dit i spali quod infinitum est i p^o et quod non. et cōtinet du
 as ptes. q^z i p^hs ponit p^hs quandā distinctionē de
 p^o et actu: ex qua distinctione appet quod infinitum est
 i p^o et quod non. i 2^a ibi^l Al^r at in tpe. Quidit q^o infi
 nitum iuenit in diuersis diuersimode. C^o In p^hs igit^r
 pte hui⁹ pticule p^hs cōcludit istā p^one q^o infinitum
 est i p^o. et hec est 3^a q^o hui⁹ libri q^o ex pcedentib⁹ p^hat
 sic. Infinitum aliq^o m^o est et aliquo m^o non est ut patet
 ex pcedentib⁹. q^z ul^r est i p^o uel i actu. s^z infinitum non est
 actu ut p^hat est. igit^r relinquit q^o infinitum est in p^o. et
 cu^m p^hs declauit h^o ponit q^z dā distinctionē de p^o
 p^o qua apparet quod p^o inf^m distiguit ab alijs po
 tetijs. Distinctio igit^r potetie qua p^hs itēdit est ta
 lis q^o q^o dā est p^o ad actu cōpletu^m q^o actu habito ni
 hil ipsi⁹ act⁹ ul^r forme est in p^o s^z totu^m est iā reductuz
 ad actu. vbi grā. lapis est in p^o ad formā idoli tan
 q^z ad actu cōpletu^m. q^z cu^m forma idoli habet non re
 stat aliq^o de foia idoli. Alia v^o est p^o ad actu icō
 pletuz q^o actu hito semp remanet p^o ad aliq^o illius
 act⁹. vbi grā. totu^m t^hs futuz est i p^o et nunq^z p^ot sil^r
 reduci ad actu: s^z semp cu^m vna ps est i actu. alia est
 p^o ut cu^m dies crastina uenerit et erit in actu dies se
 quēs erit i p^o. et cu^m vna pars magnitudis fuerit di
 uisa a magnitudine remanet alia pars in p^o ad diui
 sione. nec est p^ol^o q^o oēs partes sint sil^r actu diuise
 nisi p^otinuū cōponat ex indiuisibilibus. q^o est ip^ol^o.
C Hec igit^r est distinctio potetie qua p^hs hic itēdit
 s. q^o q^o dā est p^o ad actu pfectuz q^o non est mixtus cu^m p^o
 ad aliq^o illi⁹ actus. et q^o dā est ad actu iperfectu^m q^o qui
 dē actus semp est pmixtus cu^m p^o ad aliq^o illi⁹ actus
 ul^r actus sil^r. Qua distinctioe pmissa p^hs iten
 dit dicē q^o p^o inf^m est p^o ad actu iperfectu^m et non ad
 actum pfectu^m q^o est totus sil^r. Un^o cu^m p^hs p^hat q^o
 infinitum est in p^o et non in actu. dicit q^o non opz itellige
 q^o inf^m sit ens in p^o illo m^o q^o es est in p^o ad statuā
 seu ad formā statue. q^z es p^ot exire ad actum pfe
 ctu^m et cōpletu^m. q^z es p^ot hēre formā statue totā sil^r
 et cōplete sic q^o nihil de p^o ad formā statue rema
 nebit. s^z p^o inf^m nunq^z p^ot exire in actuz cōple
 tu^m. ip^ol^o eni est q^o infinitum sit i actu cōpleto: ita q^o sit
 totu^m sil^r sic q^o nihil ei⁹ sit i p^o. s^z p^o inf^m est ad actu
 icōpletu^m q^o actus semp est p^oictus cu^m p^o. vbi grā. di
 es est in actu pmixto cu^m p^o et sic de alijs quoru^m esse
 est in motu: eo q^z semp ali⁹ et ali⁹ eius est. q^m di
 es et alia successiua non sūt nisi q^m vna ps eoz est in
 actu. i. q^m vna pars eoz actu existit. et alia ps est in
 p^o ut existat. nunq^z eni p^ot aliq^o dies est nisi aliqua
 ei⁹ ps sit in p^o ad existēdu^m. et sic est de motu et ago
 ne. s. de ludis agonisticis in qbus vna⁹ mot⁹ ludi sit
 post aliū motū. h^o eni ludi non sūt nisi q^m vna pars est
 post aliā. sic igit^r breuiter dico q^o p^o inf^m non est ad
 actu cōpletu^m sed est ad actu iperfectu^m qui semp est
 mixtus cu^m potetia: ita q^o si potentia non fuerit non
 erit actus. C^o Notadu^m fm 2° hic q^o infinitum est in

30 conclusio
huius libri.

Potentia est
duplex.

Notan. p^m

pō s; nō in actu. s; illa pō nō d; in respectu ad actū ut dicim⁹ q; cuprū ē in pō idoli. hec 2^{or}. qd tñ nō d; sic itelligi q; .s. nullo mō cōcedēdū sit q; pō infinita nō d; in respectu. ad actū. q; ois pō d; in respectu ad actū: sed d; itelligi cū dēterminatiōe sic q; pō infinitū nō d; in respectu ad actū eo mō q; pō i cupro d; in respectu ad actū. qm pō i cupro ad foas statue d; in respectu ad actū pfectū nō mixtū cum pō. s; pō nō d; in respectu ad talē actionē: s; d; i respectu ad actū impfectū semp pmixtū cū pō: ita q; si pō nō fuerit nō erit act⁹. Et dicit 2^{or} hic q; cū dicim⁹ infinitū nō ēē in actu opz itelligē hic q; infinitū nō est in reniss; fm pōm exiētē i ea quēadmodū d;ie subales plium rerū q; cōseruat suū ēē i cōiūctiōe potētie cū eis: ut i reb⁹ quarū ēē est i actu. Rerū enī quedā s; in puro actu ut hō dēmonstrat⁹: z qdā s; fm q; pō admisceat cū actu: ita q; si pō nō fuerit nō erit act⁹: z illo mō infinitū ē in tpe: z i pti bus tps: z in oi eo qd est cū motu: z h; est ulr uez in oi re successiua. s. q; suū ēē nō cōseruat nisi in cōiūctiōe potētie cū eis. Et dicit 2^{or} q; infinitū ē de gñe illoz quoz ēē in actu ē pmixtū cū pō z in motu: z ē ulr sic spēs ei⁹ uel sicut accūs. vñ infinitū uel est spēs exiēs i actu pmixto potētie: aut ē accūs ei⁹. Et addit 2^{or} ulterio⁹ q; infim⁹ ē in pūuatiōe huius pūctiōis. s. act⁹ cū pō z nō i corruptiōe ei⁹. Et dicit ulterio⁹ q; infinitū ē accūs hui⁹ entis. s. in actu pmixto potētie: z pfectio ei⁹ ē in pō pūctā cū actu. z nō ē accūs entis cui⁹ ēē est in actu puro. hec 2^{or} Ex qbus vbis poterit q; cui placuerit mltā notare. z hoc sibi relinquē. Et intelligendū q; ois pō vna pōt reduci ad vnū actū: q; habito destruit pō illa. tñ nō opz q; oēs potētie possint sil' reduci ad vnū actū. vbi grā dico q; ē vna pō ad ēē toti⁹ tps futuri uel crastine diei infinite cū sint potētie ad esse ptiū infinitaz diei crastine ul' toti⁹ tps futuri: pō que est ad esse diei crastine pōt reduci ad actū sil'. qm adueniēte sil' die crastina uez est dicē q; dies illa in actu ē nec pōt ēē magis in actu q; erit qñcūq; erit. z tñ ē ipo^o oēs pōs q; sūt ad ēē ptiū diei crastine sil' reduci ad actū. q; impossibile est q; oēs ptes diei crastine uel toti⁹ tps futuri sint simul. sed semper opz q; vna ps sit pōr z alia posterior. q; pte posteriori adueniente destruitur pars prior.

¶ Alr aut z in tpe manifestus qd infinitū: z in hoib⁹ z diuisione magnitudinum. oino quidē enī sic est infinitū semp aliud z aliud accipiēdo: z acceptum quidē semp esse finitum sed semp alterum z alterum.

¶ Hec est 2^a ps 3ª pūctule p^a ptiū pñ^o hui⁹ capli. i qua oñdit quō iuenit infinitas in diuersis diuersimode. z p̄tinet duas pūctulas. q; in p^a oñdit quō infinitas diuersimode iuenit in successiuis z in pmanētib⁹. In 2ª ibil Qd aut s; appōnē. J oñdit quō infinitas repit diuersimode in pmanētib⁹. Et in p^a igit pūctula hui⁹ ptiū oñdit quō infinitas iuenit diuersimode in successiuis z permanētib⁹. Vñ phūs narrat duo. Prio q; infinitas diuersimode ē in successiuis z pmanētib⁹. vbi grā. infinitas diuersimode ē in hoib⁹. i. i gñatiōe hoiz: z in diuisione magnitudinū. Secdo vō narrat quō infinitas silr iuenit in utrisq; dicēs q; ulr in oib⁹ p̄dictis. i. tā i successiuis q; in pmanētibus in qb⁹ iuenit mot⁹ inf.

Notandum scdm.

Infinitas ē diuersimode in successiuis z i permanentib⁹. Infinitas simpliciter iuenit in vtriq; Notabile.

nititas est sic q; semp ptingit accipe aliō post aliud: ita q; acceptū semp ē finitū q;uis semp sit alterū z alterū. Et Notandū s; 2^{or} hic q; appet ulr q; illō qd ē cōe oib⁹ spēs infiniti est infim⁹ qm pōt q; ex eo accipe aliqd post aliud in intellectu z idifferēter siue illō qd imaginat ex h; fuerit actio mentis ut est dispō in diuisione mēsuraz. aut fuerit ex aiaz sicut est dispositio in motu. z illō qd mēs accipit semp ex infinito est finitū: sed est aliō ab eo qd accipit in p̄terito: quando igitur illa actio mentis fuerit in aliquo entium dicetur ipsum esse finitum.

¶ Quare infinitū nō opz accipe sicut h; aliquid: ut hoīem aut domū: s; sicut dies d; z agon quib⁹ ēē nō sicut substantia quedā facta est: sed semp in gñatione aut corruptione finitū: s; semp alterz z alterum.

¶ Ex his igit cludit phūs q; infinitū nō est accipiēdū sicut h; aliqd. hoc est. infinitū nō est aliō pmanēs sicut indiuiduū sube uel alia res pmanēs que possit demrari tota sil': ut domus ul' aliqd tale. z hec est 3ª huius libri. s. q; infinitū nō est hoc aliquid intelligēdo p h; aliqd rē pmanētē cui⁹ oēs partes sūt sil'. Et clusio pbat sic. Illud cui⁹ ēē p̄sistit semp in gñatione vni⁹ ptiū finite z in corruptiōe alterius ptiū finite: ita q; semp alia z alia ei⁹ ps ē. sic q; nō oēs ei⁹ ptes sunt sil'. illud nō est hoc aliqd. i. illud nō est res pmanēs cui⁹ ēē cōsistit in hoc q; oēs ei⁹ ptes sūt sil'. s; ēē infim⁹ p̄sistit in gñatione vni⁹ ptiū z in corruptiōe alteri⁹ z qlibet ps accepta ē finita nec p̄nt oēs ptes ēē sil'. g; infinitū nō est hoc aliqd sed est sicut dies z agon quoz esse cōsistit in gñatiōe z corruptiōe. Et intelligēdū q; 2^{or} introducitur hāc pte sic. q; cū phūs declarauit modū s; quē infinitū est: uoluit demonstrare quō iuenit additio z diminutio in infinitū. z reuersus est a pñ^o faciēdo rememorationē de eētia infiniti distinguēdo actū qui est in infinito ab alijs actib⁹ entū sic distinguebat eius pōm ab alijs potētijs. Nec igit est itētio in hac pte fm 2^{or}. s. distinguere actū infiniti ab actibus alioz entū. z sic distinguit. q; act⁹ infiniti nū q; est totus simul. nec est act⁹ purus. sed semp est pmixtus cū pō: s; act⁹ alioz entū est pur⁹ sine permixtione potētie z est tot⁹ sil'. Et Notandū ē fm 2^{or} hic q; ens d; triplr. v. ens in actu: ens in pō: z cōpositū ex pō z actu. z dicit q; infinitū nō est ens in actu puro: nec ens in pō pura: sed est cōpositū ex potētia z actu. q; vna ei⁹ ps est in potētia z alia in actu: nec p̄nt oēs eius ptes esse simul in actu.

¶ Sed in magnitudinib⁹ quidē pmanente accepto hoc accidit. in hominib⁹ autē z tēpore corruptis sic ut nō sit deficere.

¶ Cū phūs narrauit q; infinitas diuersimode iuenit in successiuis z in pmanētib⁹. phūs declarat hic z probat q; infinitas alr iuenit in successiuis: z alr in pmanētibus. Verbi grā. infinitas aliter iuenit in diuisione magnitudinis z alr in tpe z in generatione hoiz. z hec est 3^a hui⁹ libri. que pbat sic. Aliter iuenit infinitas in illo cui⁹ partes accepte manēt per quā acceptiōem vni⁹ post aliam accidit infinitas. z aliter iuenitur infinitas in illo cuius partes accepte nō manēt p quā acceptiōem. s. vni⁹ post aliā accidit infinitas. s; in pmanētib⁹ ut i magnitudinib⁹ qb⁹ accidit infinitas p distionē z acceptiōem vni⁹

2. cō. 58.

31. cōclusio huius libri.

Quo sit intelligendus hoc terminus membrum. vide. 5. c. 9.

32. cōclusio huius libri.

ptis post alia ptes accepte manet et non corrumpuntur: sed in successione ut in tpe et generatione hominum quibus accidit infinitas per acceptione unius partis post alias ptes accepte non manet: sed corrumpuntur. et infinitas aliter inuenitur in successione et aliter in permanetibus. huius rationis ponitur in littera minor. vnde aliter et aliter inuenitur infinitas in successione et in permanetibus. quia in successione partes accepte non manent: sed in permanetibus partes accepte manent.

L. c. 59.

¶ Quod autem secundum appositionem: idem quodammodo est et quod est secundum diuisionem.

¶ Hec est prima particula et prima particula prima partis huius capiti in qua ostenditur quod infinitas reperitur in permanetibus tam secundum appositionem quam et secundum diuisionem. et sic diuersimode inuenitur infinitas in rebus permanetibus. quia dupliciter inuenitur in eis infinitas. et illis duobus modis inuenitur in eis infinitas differenter. Hec particula continet quatuor partes. quia in prima ostenditur quod infinitum secundum appositionem quodammodo est idem infinitum secundum diuisionem magnitudinis. in secunda ibi. Infinita enim magnitudie. Iohannes dicit per se modum potest et et modum impotest in diuisione magnitudinis in infinitum. in tertia ibi. Secundum appositionem. Iohannes dicit per se modum potest et et modum impotest in appositione magnitudinis in infinitum ponendo duas iter infinitate que est in diuisione magnitudinis: et iter infinitate que est in additione magnitudinis. in quarta ibi. Quam autem et plato. Ieremias vitate iam deus mihi nata accusat platonem qui dixit infinitatem omnimode reperi eodem modo in diuisione et in additione. In prima igitur parte huius particule dicit per se quod infinitum secundum appositionem magnitudinis quodammodo est idem infinitum secundum diuisionem magnitudinis. et quia dicit quodammodo est idem infinitum secundum diuisionem dat modum qui additio in infinitum est sic diuisione in infinitum. dicit quod infinitum secundum appositionem fit e contrario infinito secundum diuisionem et non aliter nisi illo modo. scilicet quod additio magnitudinis ponitur ex parte diminuta. hoc est quod illud quod diuiditur ab una magnitudine additur alteri magnitudini. sic igitur appetit qualiter infinitas inuenitur tam in diuisione quam et in additione magnitudinis. quia in finitas inuenitur tam in appositione quam in diuisione quod illud quod diuiditur ab una magnitudine additur alteri magnitudini. quam sic diuisione magnitudinis procedit in infinitum: ita et additio magnitudinis predicto modo procedit in infinitum. scilicet addendo semper unius magnitudini illud quod diminiuit ab alia magnitudine. Vnde infinitas in diuisione magnitudinis et infinitas in additione magnitudinis in hoc conueniunt. quia appositio magnitudinis non procedit in infinitum. sed differunt in hoc quod non sunt eodem ordine: quia unum inuenitur contrario modo alteri.

¶ Infinitum enim secundum appositionem fit e contrario. secundum quod enim diuisus videtur in infinitum sic appositum videbitur ad determinatum. Infinita enim magnitudie si accipiuntur aliquis determinatum accipiuntur: eadem ratione non eadem aliqua magnitudie ratione accipiuntur non transibit finitum.

¶ Hec est prima pars et prima particula et prima partis huius capiti in qua ostenditur modum potest et modum impotest in diuisione magnitudinis in infinitum. Et ita dicit dicitur quod diuisione magnitudinis in partes eiusdem proportionis procedit in infinitum: sed diuisione magnitudinis in partes eiusdem quantitatatis non procedit in infinitum. Verbi gratia. quam si accipiamus aliquam magnitudie finitam et ab illa auferamus aliam partem et postea dimidium tati et postea dimidium dimidij. et sic semper ita quod quilibet est proportio partis per accepte ad partem acceptam talis sit proportio partis per accepte ad partem acceptam. et sic de 3 et 4 et 5 et ceteris. semper isto modo procedit diuisione magnitudinis in infinitum. Ista enim est diuisione in

partes eiusdem proportionis. Si et accipiamus unam magnitudie finitam et diuidamus eam in duas partes et postea diuidamus unam medietatem in duas medietates: et sic postea residuum in alias duas medietates: et sic continue isto modo procedit in infinitum. quia ista diuisione est in partes eiusdem proportionis. quia que est proportio partis per ablata ad partem acceptam talis est proportio partis per ablata ad partem acceptam. et sic deinceps. sic enim diuidendo eadem ratione in partes eiusdem proportionis non eadem magnitudie. hoc est non accipiendo partes eiusdem quantitatatis non transibit finitum. hoc est sic diuidendo in partes eiusdem proportionis non transibit finitum. hoc est non presumet magnitudo finita per tale diuisionem in partes eiusdem proportionis. hoc est quod per philosophum narrat de infinitate in magnitudinibus secundum diuisionem. scilicet diuisione magnitudinis in partes eiusdem proportionis procedit in infinitum. Sed hoc non declarat hic: quia eius declaratio dependet ex declaratione huius. scilicet quod continuum non componitur ex indiuisibilibus. si enim continuum non componitur ex indiuisibilibus tunc quicunque magnitudie data vel accepta: illa est diuisibilis in duas medietates. et utraque illarum duarum medietatum in alias duas medietates. et sic in infinitum. Vnde sequitur necessario quod si continuum non componatur ex indiuisibilibus. et continuum est diuisibile in infinitum in partes eiusdem proportionis. sed antecedens non est notum hic. sed declarabitur in sexto.

¶ Si vero sic augmetur ut semper eadem aliquem sit accipe magnitudie transibit finitum. per id quod omne finitum remouetur a quolibet finito.

¶ Narrato quod diuisione magnitudinis in partes eiusdem proportionis procedit in infinitum: philosophus declarat quod diuisione magnitudinis in partes eiusdem quantitatatis non procedit in infinitum. et hoc est 33^a huius libri quod probatur sic. Diuisione magnitudinis in tales partes que finities accepte presumunt omnem magnitudie finitam non procedit in infinitum. sed partes eiusdem quantitatatis finities accepte vel diuise a magnitudine consumunt omnem magnitudie finitam. et diuisione magnitudinis in partes eiusdem quantitatatis non procedit in infinitum. maior est manifesta. quia post consumptionem totius magnitudinis non potest magnitudo ulterius presumi vel diuidi. Circa hanc rationem sic procedit philosophus: quia per potest dicitur. si vero augmetur ratione ut sit accipe eadem quantitate ita. scilicet quod semper accipiat eadem quantitate transibit. hoc est presumet omnem quantitate finitam. deinde ponitur minor cum dicitur. per illud quod omne finitum remouetur hoc est presumet a finito per ablationem partium finitarum eiusdem quantitatatis. Deinde cum dicitur.

¶ Aliter quod igitur non est: sic autem est infinitum potentia et diuisione. Et actu autem est: sic dicitur esse dicimus et agone: et potest sic sic magis: et non per se sic finitum

¶ Recolligit predictas rationes. dicitur quod aliter non est procedit in infinitum in diuisione magnitudinis nisi. scilicet diuidendo magnitudie finitam in partes eiusdem proportionis. et sic est infinitum in potest in diuisione. quia quicunque diuisione accepta restat alia facienda. et non est aliquid infinitum in actu nisi sic dicitur et agone sic in actu. scilicet per mixto cum potest. et ita infinitum est sic magis et non est aliquid per se secundum se totum in actu. Sed circa has duas propositiones que philosophus hic ponit quod est. quod magnitudo finita est diuisibilis in infinitum in partes eiusdem proportionis. Et 2^a est quod nulla magnitudo finita potest diuidi in partes eiusdem quantitatatis: est intelligendum per circa primam quod ab omni magnitudine finita potest aliqua pars per auferri: et postea dimidium tati: et postea dimidium dimidij. et per tale diuisionem nunquam consumet tota magnitudo. ut si a magnitudine trium pedum auferatur per quantitas unius

33. conclusio
huius libri.Prima per
positio.

Secunda per

pedis: et postea quantitas dimidij pedis, et postea
 quantitas quarte pedis per tale divisionem nunquam sumetur to-
 ta magnitudo trium pedum, nisi posset aliquid per ita ma-
 gna per auferri quod si postea auferret dimidium tantum: et
 iteque dimidium dimidij: per tale divisionem finitam sumetur
 tota magnitudo. Verbi gratia, si magnitudo sit septem
 pedum et per auferat quantitas quatuor pedum: et postea quanti-
 tas duorum pedum: et postea quantitas unius pedis: per istas
 divisiones sumetur tota quantitas septem pedum, ut patet
 manifeste. Sed est sciendum quod quicumque aliquid magnitudo
 diuiditur in partes eiusdem proportionis si per ab illa magni-
 tudine auferat per maiorem quam est medietas totius: et po-
 stea dimidium tate partis et postea dimidium dimidij, per
 tale divisionem in partes eiusdem proportionis tandem sumetur
 tota magnitudo, nec est aliquid magnitudo finita diuisi-
 bilis in infinitas partes eiusdem proportionis auferendo per ab il-
 la magnitudine partem maiorem quam est medietas totius: et
 postea dimidium tantum: et postea dimidium dimidij, sic
 enim diuidendo magnitudinem, si per auferendo maiorem
 partem quam est medietas totius: et postea medietatem tantum: et
 postea medietatem dimidij: tandem sumetur magnitu-
 do ut manifeste apparet ex corollariis geometriae, ueritatem quilibet
 magnitudo quicumque per uia est diuisibilis in infinitas partes
 eiusdem proportionis diuidendo illam magnitudinem: aufe-
 rendo per ab ea medietatem magnitudinis: et postea me-
 dietatem medietatis: et postea medietatem tantum: et sic de-
 inceps. Cuius ratio est quod nunquam deueniet ad aliquam partem
 magnitudinis quam non sit ulterius diuisibilis in duas medie-
 tates, et ideo auferendo medium per a magnitudine: et po-
 stea medietatem medietatis: et sic deinceps proportiona-
 biliter per tale divisionem nunquam sumetur magnitudo, ex quo
 sequitur per locum a maiori quod si auferat per a magnitudi-
 ne minor per quam medietas totius: et postea dimidium tan-
 tum: et sic deinceps proportionabiliter quod per tale divisionem nun-
 quam consumetur tota magnitudo. Et sic debet intelligi illa
 propositio, scilicet quod magnitudo finita est diuisibilis in infinitas partes
 eiusdem proportionis diuidendo a magnitudine per medietate
 rem uel partem maiorem quam est medietas eius: et postea dimidium
 tantum: et sic deinceps proportionabiliter, sed si auferat per per
 maiorem quam sit medietas totius et postea medietas tantum:
 et postea medietas medietatis: talis divisio non procedit
 in infinitum: imo per tale divisionem sumetur tota magnitudo
 a qua per diuiditur per maiorem quam est medietas totius. Et ex
 predictis patet una propositio quam non est multum corollariis, uel quod data quod
 cuiusque linea contingit eam diuidere in partes eiusdem proportio-
 nis, et sic contingit dare punctum ad quod nunquam deuenit per
 divisionem finitam, sed ad quodlibet punctum citra illud punctum
 deueniet per divisionem finitam, et hoc est uerum tantum quod per di-
 uisa est medietas totius determinata ad illud punctum ad
 quod nunquam deuenit per divisionem finitam, sed ad quodlibet pun-
 ctum citra illud bene deuenit per divisionem finitam et hoc patet geo-
 metricice facillime demonstrari: citra cuius demonstrationem non est
 ad presentem instantem. Sic igitur quantum ad divisionem magnitu-
 dinis in partes eiusdem proportionis apparet qualiter talis di-
 uisio procedit in infinitum, quod diuidendo magnitudinem in partes
 eiusdem proportionis auferendo per medietatem magnitu-
 dinis uel partem maiorem quam est medietas: et postea medie-
 tatem tantum: et sic deinceps talis divisio procedit in infinitum, sed si
 auferat per per maiorem quam est medietas totius magnitudi-
 nis diuidendo: et postea medietas tate partis: et sic de-
 inceps per tale divisionem finitam tandem sumetur tota ma-
 gnitudo. Illud tantum est uerum, scilicet quod omnis magnitudo fini-
 ta est diuisibilis in infinitas partes eiusdem proportionis, quod quicumque
 magnitudinem finita data contingit aliquam partem per auferre
 et postea medietatem tate partis: et sic deinceps ita quod per

portionabiliter per tale divisionem nunquam sumetur tota ma-
 gnitudo: et si per auferat medietas totius magnitudinis
 uel minor per quam medietas et cetera, ut dictum est, et ita apparet
 quod sciendum sit de divisione magnitudinis in infinitas partes
 eiusdem proportionis. Quod uero uisum uidebitur est qualiter ma-
 gnitudo finita non est diuisibilis in infinitas partes eiusdem quanti-
 tatis. Et ad cuius evidentiam est intelligendum quod partes eiusdem
 quantitates sunt duplices, scilicet quodam unite et quodam non unite ut in-
 uenit philosophus per eleccionem: et partes unitas uoco illas partes que
 sic se habent quod una est pars alterius, uel quod aliquid per unum est pars
 alterius, partes uero non unitas uoco illas que sic se habent quod
 nec una est pars alterius nec pars unum est pars alterius. Unum partes
 non unite sunt ille quodam quilibet est totaliter ex alia: ita quod nec
 una est pars alterius nec pars unum est pars alterius, uel per dici
 sub alijs uerbis, uel quod partes sunt duplices, quoniam quodam sunt co-
 pulate, et quodam disiuncte, partes copulate dicitur ille partes
 que habent aliquam partem eiusdem rationis sic quod aliquid per unum est pars al-
 terius, et partes disiuncte sunt ille que non habent aliquam partem eius-
 dem rationis, imo quilibet per unum est totaliter ex quadam parte alte-
 rius. Et hac divisione potest philosophus 5° ethicorum, et sic per partes
 unitas et per partes copulatas ideo debet intelligi, et per partes
 non unitas et per partes disiunctas ideo debet intelligi et. Dico
 igitur quod quilibet magnitudo finita est diuisibilis in infinitas partes
 eiusdem quantitates unitas seu copulatas, sic intellige-
 do quod quilibet magnitudo finita habet infinitas partes eius-
 dem quantitates que sic se habent quod pars unum est pars alterius, et hoc patet
 quod si aliquid corpus alicuius quantitates, ut si corpus pedalis quan-
 titatis moueat se aliquam magnitudinem ipsam per se
 do: illud mobile in quolibet instanti illius temporis erit in spatio
 sibi equali: et in alio et alio instanti erit in alio et in alio spatio
 sibi equali, cum igitur sint infinita instantia in illo tempore que pertran-
 sit illa magnitudo: sequitur quod in illa magnitudine per-
 trāsita sunt infinite partes equalis mobili, et per presentem in illa
 magnitudine sunt infinite partes eiusdem quantitates, quod in ea sunt
 infinite partes pedalis quantitates, ueritatem ille partes sunt uni-
 te quod mobile non deserit aliquam partem spatij sibi equalis
 totam seculum, sed per deserit unam partem eiusdem quantitates: ut puta aliquid
 per spatij in quo est mobile in uno instanti est per spatij in quo est
 mobile in alio instanti, et ita apparet quod loquendo de
 partibus unitis seu copulatis necesse est quod in magnitu-
 dine finita infinite sint partes eiusdem quantitates, sed si loquor
 de partibus eiusdem quantitates non unitis sic dico quod infini-
 tas partes eiusdem quantitates esse in aliqua magnitudine
 finita potest dupliciter intelligi, uno modo quod in illa magnitu-
 dine sint infinite partes alicuius certe quantitates equalis, ut
 quod in illa magnitudine sint infinite partes pedalis uel di-
 gitalis quantitates et sic de alijs: quare quilibet sit totaliter
 ex alia. Alio modo potest intelligi quod in magnitudine finita
 sint infinite partes eiusdem quantitates non unite, sic quod non
 sunt tot partes eiusdem quantitates quoniam sint adhuc plures
 eiusdem quantitates non signando aliquam certam quantita-
 tem ut pedalem aut digitalem, tunc dico quod si accipiantur
 partes alicuius certe quantitates corporis: ut quod in illa
 quantitate modo dicto sint infinite partes quantitates tri-
 pedalis non unite seu copulate: impossibile est quod in aliquid
 magnitudine finita sint infinite partes eiusdem quanta-
 titatis signate quarum quilibet sit totaliter ex alia ita
 quod in illa magnitudine sint infinite partes pedalis uel
 digitalis quantitates quarum quilibet sit totaliter ex ali-
 am, quoniam omne finitum consumitur per ablationem partium finitarum
 eiusdem quantitates certe quarum quilibet est totaliter ex ali-
 am ut inuenit hic philosophus, et est patet per rationem, quod si aliqua
 magnitudo finita haberet infinitas tales partes equalis
 certe quantitates, sequeretur quod illa magnitudo nullam haberet
 proportionem ad tale partem quam partiet infinites, quod in infinitum ex

Quo dicitur in
 intelligi prima
 propositio.

Secunda pro-
 positio.

cedēt eā. 7 p pñs illa magnitudo eēt ifinita. qz cu
 iustibet finiti ad finiti ē aliq pportio. 7 ideo si ma
 gnitudo sit finita nō pñt ifinitas ptes qñtitañ cer
 te. s. talis ul' talis qñtitañ qñ qñlibet ē totalr ex ali
 am. Si vō loqmur d pñtib' eiusdē qñtitañ nō signā
 do aliquā certā qñtitañ sic dico qz i oi magnitudie
 finita sē ifinite ptes eiusdē qñtitañ: qñ qñlibet ē to
 talr ex aliā. qz i oi magnitudie finita nō sē tot ptes
 eiusdē qñtitañ qñ qñlibet ē totalr ex aliā qñ in illa
 magnitudie sint plēs ptes eiusdē qñtitañ qñ qñli
 bet ē totalr ex aliā. qz denē qñtitañ ptes eiusdē qñti
 tatis qñ qñlibet sit totalr ex aliā. medietates illaz
 pñtib' sic se hñt qz sē eqles: 7 qñlibz illaz ē ex aliā to
 talr. 7 sic d medietatib' illaz medietatū. 7 sic i ifim
 Un si qñrat an i magnitudie sint ptes ifinite eiusdē
 qñtitañ qñ qñlibet sit totalr ex aliā. illa ē distiguē
 da eo qz ifim pñt teneri cathego^o ul' sincathego^o. p
 mō denotaf qz i magnitudie finita sē iste ptes ifini
 te: 7 ille ptes ifinite: ul' sē ptes ifinite eiusdē qñtita
 tis. s. alicui' qñtitañ certe qñ qñlibet ē totalr ex ali
 am. 7 iste sēsus ē falsus 7 ipo^o. Si at ifim teneat
 sincathego^o sic ē sēsus qz i magnitudie finita nō sē
 tot ptes eiusdē qñtitañ qñ qñlibz ē totalr ex aliā qñ
 sint plēs ptes eiusdē qñtitañ i illa magnitudie qñ
 qñlibet ē totalr ex aliā. 7 iste sēsus ē uer' ut pbatū
 ē. qz si sint aliq ptes eiusdē qñtitañ qñ qñlibet ē to
 talr ex aliā: eaz medietates erūt eiusdē qñtitañ 7
 qñlibet illaz erit totalr ex aliā. 7 sic de medietatib'
 illaz medietatū 7 sic i ifim. 7 sic nō ē dare tot ptes
 eiusdē qñtitañ qñ qñlibet ē totalr ex aliā qñ sit da
 re plēs. Et hoc est manifestum cuilibet pñsideranti
 ad diuisionem magnitudinis in infinitum.

intellectus
 de pñtib'
 110.

x. cō. 60.

Et pñ appōnē igit sic ifinitū potentia est:
 qd idē nō per se fit: sic dicim' qdāmō esse
 ei quod est pñ diuisionē. Sēper quidē enī
 aliquid ipsius extra est accipere.

Hec ē 3^a pñ pñticule 2ª pñtis 3ª pñticule p^o pñtis pñ^o
 hui' capli. i qñ pñs osidit quō additio pcedit i ifim
 7 quō nō. Et p pñs narrat quō ifinitas ē possibilis
 in additione magnitudis. 2° vō ibi. Nō tñ excel
 lit. Inarrat quō appositio ul' dīfio nō pcedit i ifini
 tū. **Dicit igit pñs p qz ifinitū pñ appōnē ē in pō.**
 i. semp restat aliō appōnēdū 7 nunqñ finiet sic ap
 positio: qñ semp possit appōi qd nō fuit pñs appo
 sitū. nō tñ sic ē i pō sicut aliqō finiti qd pōt pñ se to
 tū sē exire i actū. s. ifinitas i additōe magnitudis
 ē i pō eo mō qz ifinitas i diuisionē magnitudis ē in
 pō. qñ ifinitas pñ appōnē 7 in ifim pñ dīfionē sūt q
 dāmō idē. qñ additio pñ fieri i ifinitū pñ qz ptes di
 uerse ab vna magnitudie pñt supaddi altī magni
 tudi. Un sic diuifio magnitudis pcedit i ifim: ita
 additio magnitudis pcedit i ifinitū addēdo semp
 vni magnitudi illō qd didit ab aliā magnitudine.

Nō tñ excellit oēs determinatā magni
 tudinem. sicut in diuifione excellit omne
 determinatum 7 erit minus. Quare autē
 neqz est excellere oēm sē appositionē.

Cū pñs narravit modū pñ qz ē po^o ifim eē i addi
 tōe magnitudis: vult narrare quō nō ē po^o addi
 tōe magnitudis pcedē i ifim. 7 quō alr pcedit
 diuifio magnitudis i ifim 7 alr additio. Dicit igit
 p qz additio magnitudinis nō pcedit in ifinitū sic
 qz p additionē fiat magnitudo maior oi magnitu

dine data. qñ sic dē m ē pñs additio magnitudis
 in ifinitū ē sic dīfio magnitudinis i ifinitū. s. diuifio
 magnitudinis i ifim nō ē po^o nisi sint ptes eius
 dē pportiois. ut auferēdo p aliquā pte magnitu
 dinis. 7 postea dimidiū tāti: 7 postea dimidiū di
 midij. 7 iō additio magnitudis nō pcedit i ifinitū
 nisi addēdo ptes eiusdē pportiois. s. p additionē
 pñtib' eiusdē pportiois i ifinitum nō pñ magnitudo
 cui sit additio crescē ultra oēm magnitudinē datā
 ut patet manifeste. qñ si accipiam' duas magnitu
 dines quaz qñlibet sit qñtitas duoz pedū 7 diuida
 mus vnā illaz magnitudinū i duas medietates 7
 vnā illaz medietatū addam' alteri 7 sic pñtue: sic
 dīfio vni' magnitudis pcedit in ifinitū isto mō 7
 nunqñ pñmet. ita ista additio pcedit in ifinitū: 7
 magnitudo cui sit additio nunqñ p talē appōnē fi
 nitates factā deueniet ad qñtitañ qñtuoz pedū. v. g.
 sint due magnitudines qñ utraqz sit duoz pedū
 q sint. a. 7. b. 7. a. diuidaf i duas medietates ut i
 c. 7. d. 7. c. addaf ipi. b. 7 postea diuidaf. d. i duas
 medietates 7 vna illaz medietatū addaf ipi. b. 7
 postea residuū didaf i duas medietates 7 vna me
 dietas addaf ipi. b. sic pñs 7 sic deiceps: sic p ta
 lē dīfionē pñtib' nō pñmet tota magnitudo duoz
 pedū: ita p talē additionē nunqñ deueniet ipz. b. ad
 qñtitañ ambaz magnitudinū. i. ad totā magnitu
 dinē tā ipi. a. qz ipi. b. qz nunqñ deueniet ad ma
 gnitudinē ambaz magnitudinū. i. ad magnitudi
 nē qñtuoz pedū nū totū. a. eēt pñ se totū diuifū 7 to
 tū additū ipi. b. s. p talē dīfionē factā nunqñ ē to
 tū appositū. s. semp restat aliō appōnēdū. **Et pñ**
 ē qd pñs hic pñ narrat. s. qz qñuis additio magnitu
 dis pcedat in ifinitū. tñ nō pcedit sic additio i ifim
 s. qz p additionē fiat magnitudo maior oi magni
 tudie finita data. 7 b iō appet qz alr pcedit dīfio
 i ifinitū 7 alr additio. qñ dīfio sic pcedit in ifim qz
 oi magnitudie finita data pñgit p dīfionē deueni
 re ad magnitudinē minore. s. p additionē nō pñtin
 git deuenire ad magnitudinē maiore qñcuqz magni
 tudie data. qz ē dare maximā magnitudinē tñia
 tā 7 finitā qz nō pñtingit dare maiore. ut magnitudi
 nē celi uel totū mūdi. s. nō ē dare magnitudinē mi
 nimā: imo qualibet magnitudine data pñtingit per
 diuifionē dare minore diuidēdo. s. illā magnitudi
 nē in duas partes. ut patet de se.

Neqz pñ pñe ē eē: si qdē nō sē accñs
 actu ifinitū: sic dicūt pñi ex corp' mūdi cu
 ius substātia ē aer aut aliō hmōi. S. si nō
 pñe ē qz ifinitum corp' sensibile actu sit:
 māifestū qz neqz pñ utiqz erit pñ apposi
 tionē: s. aut sic dē m ē ecōtrario diuifioni.

Cū pñs narravit qz additio magnitudis nō pce
 dit in ifinitū. Nūc pbat qz additio magnitudis nō
 pcedit i ifinitū sic qz qñcuqz magnitudie data pñtin
 git p additionē qz fiat maior. Et pñt hic poni pñ 34^a
 hui' li. sub hac foza. s. qz nō pñtingit magnitudinē eē
 i pō maiore oi magnitudine finita. **Hec ē pñ pñaf**
 sic. Si magnitudo possit crescē i ifinitū: ita qz pos
 sit crescē ultra oēs magnitudinē finitā: tunc posset
 aliq magnitudo eē maior oi magnitudie finita. s. il
 lud qd ē mai' oi finito est ifinitū. qz esset possibile qz
 aliqua eēt magnitudo actu ifinita. quod pñs ipro
 batū est. qz tūc se qref qz in appositionē magnitudis

34. conclusio
 huius libri.

in infinitum intelligitur potest sicut intelligitur potest cum dicimus hoc est homo in potest. Unum breuiter probatio prout consistit in hoc quod si magnitudo potest crescere in infinitum ultra omnes magnitudines finitas: tunc posset esse magnitudo maior omni magnitudine finita: et per prout posset esse aliqua magnitudo esse actu infinita. ut dixerunt antiqui philosophi quod extra celum est aliquod corpus infinitum cuius suba est aer aut aqua: aut aliquod mixtum: uel aliquod huiusmodi. sed hoc prout est impossibile. si quod sit aliquod corpus actu infinitum ut probatum est. igitur impossibile est quod magnitudo crescat in infinitum sic quod crescat uel possit crescere ultra omnem magnitudinem finitam. non igitur est potest ad oppositionem magnitudinis in infinitum nisi sicut dictum est e contrario diuisioni. ita quod sicut una magnitudo potest diuidi in infinitum in partes eiusdem proportionis: ita alia magnitudo potest crescere in infinitum per additionem partium eiusdem proportionis diuersarum ab alia magnitudine: sed per tale additionem non crescit ultra omnem quantitatem determinatam ut visum est. Certe intelligendum quod prout foras illam rationem sic dicitur quod ille primo est sicut hypothesis et componitur sic. si magnitudo in potest esse maior omni magnitudine: potest esse eadem magnitudinem actu infinitam. sed a destructione prout sequitur destructio antecedens. si impossibile est magnitudinem esse actu infinitam. sed non potest magnitudo esse maior omni magnitudine. destructum in hoc sensu est manifestum ex predictis. hoc est. destructio consequens in hoc sensu. si quod non est potest magnitudinem esse actu infinitam est manifesta ex predictis. et persecutio. id est. prout est manifesta. quoniam si aliqua magnitudo haberet potest ut esset maior omni mensura. id est. omni magnitudine: tunc inueniret in actu maior omni mensura. et si hoc esset tunc hic esset magnitudo infinita in actu. quoniam si haberet magnitudo nunc crescere in infinitum. tunc esset potest ut inueniret actu infinita. hec prout. Certe quatuor sunt notanda secundum prout. Primum quod prout assignat hic duas causas quare in diuisione magnitudinis procedit in infinitum. Quare prout est quod si diuisione cessaret tunc oporteret deuenire ad magnitudinem indiuisibilem uel ad nihil quod utrumque est impossibile. prout potest sic probari. Si diuisione magnitudinis cessat: aut igitur cessat ad aliquid uel ad nihil. si deest quod cessat ad nihil tunc habet prout. si quod per diuisionem magnitudinis deuenit ad magnitudines indiuisibilem uel ad nihil. quare tota distinctiua est una cuius altera pars per se est una. si autem deest quod diuisione magnitudinis cessat ad aliquid: aut igitur ad diuisibilem uel ad indiuisibilem. non potest. si quod cessat ad diuisibilem. quare omne diuisibile potest diuidi. igitur si perueniat ad diuisibile non cessat potest ad ulteriorem diuisionem. si uero deest quod cessat ad indiuisibile: cum magnitudo non diuidatur nisi in magnitudines: sequitur quod cessat ad magnitudinem diuisibilem. et hec est altera pars disiunctiue que est prout. et sic patet prout. si quod diuisione hoc est. si possibilitas ad ulteriorem diuisionem magnitudinis cessaret tunc oportet deuenire ad magnitudinem indiuisibilem: uel ad nihil. 2a causa per quam diuisione magnitudinis procedit in infinitum est. quare diminutio est ire ad nihil cuius causa est maxima. et finitas inuenitur per maximam: ideo in diminutione procedit in infinitum. Certe secundo est notandum quod prout assignat duas causas per quas additio magnitudinis non procedit in infinitum. Quare prout est: quare si magnitudo haberet potest ut esset maior omni magnitudine finita: tunc esset potest quod aliqua magnitudo esset actu infinita. et hanc prout probat prout sic. si magnitudo haberet potest ut esset maior omni magnitudine finita: tunc potest ad additionem magnitudinis in infinitum intelligeret: sicut intelligitur cum dicimus quod hoc est homo in potest. uel si esset aliqua potest ad magnitudinem finitam: illi potestie corresponderet actus purus non permixtus cum potest de cuius natura esset

totum sicut. sicut potest ad esse homines est ad actum qui est natura esse totum sicut. sicut igitur sequitur hoc est homo in potest igitur potest est quod sit homo in actu. ita sequitur magnitudo est in potest ad additionem in infinitum. sed potest est magnitudinem esse actu infinitam. 2a causa per quam additio magnitudinis non uadit in infinitum sed potest est illa. quare additio est ire ad esse cuius causa est foras. sed finitas est per formam: et per hoc additio non procedit in infinitum sic diminutio. quare finitas est ratione maxime: et finitas ratione foras. Tertio est notandum sed potest quod illud dictum philosophi. si infinitum secundum apponens magnitudinis est e contrario diuisioni: habet duplicem intellectum et uterque intellectus est uerus. Unus intellectus est quod illud quod diuiditur ab una magnitudine addatur alteri magnitudini. Alius intellectus est quod magnitudo potest diuidatur in duas medietates. et postea diuidatur una medietas: et illud quod diuiditur ab una medietate addatur alteri medietati: ut utroque modo procedit in infinitum in appositione magnitudinis e contrario diuisioni. Quarto notabile est quod prout mouet et soluit hic unam questionem que talis est. sicut est unum prout apud geometriam potest est accipere ab omni linea lineam minorem illa. ita geometria potest tanquam prout quod potest est accipere ad omnes lineas: lineam maiorem illa. Est igitur quod quare philosophus potest diuisionem magnitudinis procedit in infinitum: et negat additionem procedere in infinitum cum additio procedat in infinitum sic et diuisionem. Certe istam questionem soluit prout per diuersos modos considerandi naturalis et geometrie dicitur quod consideratio naturalis de linea est secundum quod linea est terminus corporis naturalis extrinsecus in corpore naturali. sed consideratio geometrie de linea est secundum quod est abstracta a materia. quare geometer considerat magnitudinem secundum quod per intellectum abstractum a materia: et contingit intelligere lineam maiorem quacumque linea data. ideo geometer ponit additionem magnitudinis procedit in infinitum: sicut potest diminutionem magnitudinis procedit in infinitum. sed quare naturalis considerat magnitudinem secundum quod est terminus corporis naturalis et sed quod est in materia. et ut sic non contingit dare magnitudinem maiorem quacumque magnitudine. quare non contingit dare magnitudinem maiorem toto mundo. ideo naturalis non ponit quod magnitudo possit esse maior quacumque data magnitudine. nec ponit quod est dare lineam maiorem quacumque linea data. quare non est dare lineam maiorem rectam diametro mundi. Certe sed circa hoc occurrunt duo dubia. quorum prout est. Sicut magnitudini que est in materia repugnat crescere in infinitum: ita magnitudini secundum quod est in materia repugnat diuidi in infinitum. quare sicut quilibet res naturalis est determinata in magnitudine ita et in paruitate. quare non est dare minimum ut patet per huiusmodi. sed naturalis non habet ponere quod magnitudo possit diuidi in infinitum. Certe secundo dubium. ex quo propositiones quod demonstratores utuntur debent esse uere cum demonstratio non sit ex falsis nec supponat aliquid falsum: non uideatur quod geometer habeat ponere aliquid quod propositionem cuius naturalis dicitur nec esse. sed si geometer ponat quod in omni magnitudine data contingit accipere magnitudinem maiorem: naturalis non habet huic dicitur. quare uerum uero non repugnat et tamen propositio naturalis quod geometre est uera. Certe ad prout respondet prout dicitur quod magnitudo diminuitur in infinitum: siue consideret secundum quod est in materia: siue consideret secundum quod est in imaginatione. et sed uideatur quod prout neget illud minimum naturale. quare tunc prout pluribus alijs locis ponit minimum naturale. ideo dico quod illud dictum prout potest habere duplicem intellectum uerum non repugnat tunc dictis suis alibi. Primum intellectus est quod per maximam intelligitur sola materia prout que non habet prout. et sic est uerum quod magnitudini sed quod est in materia non repugnat diuidi in

Primum notandum. Prima causa

Secunda causa.

Secundum notandum. Prima causa

Secunda causa.

Tertia nota.

Quarta nota.

Ad superius philosophi.

Solo secundum commentum.

Primum dubium.

2a causa.

Secundum uel.

Ad primum.

2a causa. 4a causa. 5a causa. 6a causa. 7a causa. 8a causa. 9a causa. 10a causa.

infinitu. qz ma p^o no het priu. z io sic magnitudi-
 ni inq^otu magnitudo no repugnat diuidi i infinituz
 qz ut sic no het priu: ita magnitudini fz qz e in ma
 p^o no repugnat diuidi i inf^m. fz qm p^o alibi ponit
 minimu nale itedit qz e dare minimu nale icludēs
 qlitates sensibiles hntes priuz. Un magnitudini
 fm qz e i ma sensibili repugnat diuidi in inf^m. sed
 magnitudo fm qz e in ma no sensibili pot diuidi in
 inf^m. Ali^o intellect^o pot ee. s. qz magnitudo fm qz est
 in ma sensibili pot diuidi in inf^m p significationez
 ptis. ex parte tn magnitudo fm qz est in ma sensi-
 bili no pot diuidi in inf^m p actualē refecationē vni
 us partis ab alia. Un p^o qm ponit minimu nale
 ponit minimu p se exns: sed no ponit minimu in
 exns. Ad 2° dubiu dicēdu fm p^o qz nalis no
 pdicit geometre nec e: imo ppōnes qb^o uterqz uti
 tur sūt ppōnes uere. Un ppō geometrica qua utē
 geometer in demratiōe no ē ista. qz po^o est accipe
 ad oēm lineā: lineā maiorē illa. fz est illa. po^o ē ima-
 ginari ad oēm lineā: lineā maiorē illa. z nec ē va.
 nec nalis pdicit huic sed pdicit isti. s. qz oi lineā da-
 ta pot ee lineā maior. Un nalis dicit qz sic ē ul^o sic
 no ē i re: uel qz sic pot ee: ul^o no ē in re: sed geome-
 ter dicit qz sic ptingit imaginari z ista no repugnat
 f. qz po^o ē sic imaginari. z tn qz no ē po^o sic ee i re.
 Un dicit p^o qz additio mēsure. i. magnitudis qua
 utif geometer ē de caplo ppōnū opinabiliuz q sūt
 qst fūdamēta geometrie absqz eo qz sūt ex aiaz. Et
 ponit p^o exēplū qlit^o ppōnes qb^o utif geometria
 sunt de caplo ppōnū opinabiliū. d. qz h^o ppōnes
 sūt de caplo ppōnū opinabiliū: ut cū geometer
 imaginat qz figura hēt pōnes: z qz cū punct^o mo-
 uet facit lineā. z qz cū lineā mouet facit supficiē. z
 cū mouet supficies facit corp^o. hec p^o. Un geome-
 ter no ponit illō tanqz p^o punct^o per suū motū
 fac lineā: sed ponit qz ptingit imaginari qz punct^o
 mot^o fac lineā z lineā mota fac supficiē z c. In-
 telligēdu qz ois ppō qz no icludit pdictionē forma-
 liter ex terminis ē opinabilis. z h^o sūt ppōnes qz
 geometer imaginat. s. qz oi magnitudine data pot
 dari magnitudo maior. z qz pūct^o p suū motū facit
 lineā. tales eni ppōnes no icludūt formalr pdi-
 ctionē ex terminis. z io sūt imaginabiles z opinabi-
 les. Et si qrat an geometer utat h^o ppōnibus.
 ad oēm magnitudinē datā possibile est accipe ma-
 gnitudinē maiorē: z pūct^o cū mouet facit lineā. Di-
 co qz no utit h^o ppōnib^o absolute sed sb pditione.
 ut si ita eet i re sic ptingit imaginari qd seqret uel
 no seqret ex h. z talib^o ppōnib^o falsis utif phūs in
 scia nali sub pditiōe supponēdo qz ita sit ut videat
 qd ide sequat. Un sciēdu qz mathe^o in suis demra-
 tiōib^o multotiēs utunt ppōnib^o hypotheticis pditi-
 onalib^o i qb^o añs ē ipo^o z silr et pns. ut si pūct^o p se
 moueret caret lineā. si linee eq distātes ptedunt i
 infinitū nunqz pcurreret. z sic de ml^o alijs. z sic et
 mathe^o utunt ppōnib^o cathegoricis falsis z h in
 fillis hypotheticis z tn no demōstrāt ex falsis. qz
 pditiōales ex qb^o demrant sūt vē qzuis ppōnes ca-
 thegorice qz añs z pns i pditiōali sint false. Dico
 sigif breuiter qz demrator taz metha^o qz nalis qz
 et mathe^o pot uti ppōnib^o cathegoricis falsis in
 demratiōib^o hypotheticis. qz i tali demratiōe non
 demōstrāt ex cathegoricis: tn demratiōe cathego-
 rica artifex utif in ppōne sūa. Et circa deā phi-
 z p^o hic ptingit dubitare qm phs dicit qz magni-

tudo pot diuidi i infinitū: ita qz oi magnitudine da-
 ta ptingit dare minorē. fz tn magnitudo no pt cre-
 scere in inf^m. qz sic ptingeret dare aliquā magnitu-
 dinē actu infinitā. sed h no v^o seg. qz si sequat oi ma-
 gnitudie finita po^o est dare maiorē magnitudinē.
 fz po^o ē dare magnitudinē infinitā. eadē rōne seqret
 oi magnitudie finita po^o ē dare minorē. fz possibile
 est qz sit aliq magnitudo minor oi magnitudie. sed
 h ē ipo^o qz si eet magnitudo mioz oi magnitudie il-
 la eet mioz seipa qd ē ipo^o. Et sic sequit. po^o ē
 magnitudinē crescē in inf^m. fz possibile ē aliquā ma-
 gnitudinē ee actu infinitā: ita v^o seg si possibile ē ma-
 gnitudinē diuidi in inf^m. fz possibile est qz magnitu-
 do sit actu diuisa i inf^m. qd tn ē impossibile fz phūm.
 z patet euidenter qz si vna pntia ualeat qz eodē mō
 alia debeat ualē qz utraqz pntia fundat sup illud
 p^o. v^o posito po^o iesse no accidit ipo^o. Et du-
 bitat circa deā p^o. nā dicit p^o qz diminutio ē ire
 ad nihil cui^o cā ē mā. z additio ē ire ad ee cui^o cā ē
 foza. Dic et qz infinitas iuenit p māz sic finitas per
 formā. ex qb^o dicit p^o itelligit qz diuisio magnitu-
 dinis z infinitas qz ē i distiōe magnitudis ē rōne mae
 z additio z finitas ē rōne foze. z qz mā ē cā distiōis
 z infinitas accidit rōne mae z finitas rōne foze. io
 diminutio magnitudis pcedit in inf^m z additio no.
 Sz ista no vident va. qz no v^o qz distiō ul^o dimiutio
 magnitudis ul^o infinitas i distiōe magnitudinis sint
 magis rōne mae qz rōne foze. qz si poneret magni-
 tudo sepata a mā: adhuc magnitudo eet distibilis i
 inf^m. z sic mā no ē cā distiōis magnitudis ul^o infini-
 tis cū magnitudo si ponat sine mā hēret distibilita-
 tē z idistibilitatē i distiōe. Et sic mā hēt infinitas
 ptes: ita foza mālis hēt infinitas ptes: z sic mā ē di-
 uisibilis i inf^m: ita foza ē distibilis i inf^m. fz distiō z infi-
 nitas no magis sūt rōne mae qz rōne foze. Et z
 celū ē diuisibile i inf^m put phūs hic loquit de diui-
 siōe: z cū celū no hēat māz fm p^o. fz diuisio z infi-
 nitas no ē rōne mae. Et illō qd d^o. s. qz additio
 ē ire ad ee ul^o ad formā h no v^o uez. qm i additiōe
 magnitudinis ptingit addit plus z plus de mā qz
 phūs. vñ sic addit plus de forma: ita addit plus de
 mā. igif additio no ē magis ire ad fozas qz ad ma-
 teriā: cū i additiōe tn acgrat de mā quātū acgrif
 de foza z e. Ad p^o dubiu ē dicēdu fz opionez
 phi. qz mūdus pstat ex tota mā sua. nec ē possibile
 fm phūs aliquā māz p^o fieri de nouo. z cū qstias
 psequat māz no est possibile aliquā qstiatē ee to-
 talr nouā. z ppter hoc ē impossibile qz sit aliqua ma-
 gnitudo maior qz ē magnitudo toti^o mūdū. z io ad-
 ditio magnitudis no pcedit in inf^m sic qz qcuqz ma-
 gnitudie data possit ee maior. fz no ē sic de distiōe
 magnitudinis. qm magnitudo ē distibilis i inf^m qz
 ē diuisibilis i semp diuisibilia. z io no ē dare miui
 mā magnitudinē. Utteri^o ē notādū qz ex oibus
 possibilitatib^o qz sunt ad additionē magnitudis sit
 vna possibilitas. sicut enim ex magnitudinib^o qbus
 cūqz additis sit vnā magnitudo i actu: ita ex possi-
 bilitatib^o ad ptialē additionē sit vna possibilitas ad
 totā magnitudinē possibilē resultari ex oib^o pticu-
 larib^o additiōib^o. nūc aut ois vna possibilitas pt re-
 duci ad actū. z qlibet ptialis possibilitas ad ptialē
 additionē ē ps vni^o possibilitatū tn qz ē ad totā ma-
 gnitudinē po^o fieri p additionē. io tota illa possibi-
 litas que est ad totā magnitudinē z qz icludit oēm
 partialē possibilitatē pot reduci ad actū. qua redu-

Ad se. dō

Ad 3. ceti
672.

Notabile.

Dubium
circa dicta
phi.

Secda instā-
tia.

Dubiu cir-
ca dicta cō-
mē. Idem
sup. cō. pce.

Prima in-
stan.

Secda

Tertia

Quarta

Ad primū
phi.

Notandū.

eta ad actū nō p̄t ulterius fieri additio. s̄ nō ē sic de
possibilitatib⁹ que sūt ad additionē magnitudinis
qm̄ nō sit aliq̄ vna possibilitas ex oib⁹ illis possibi-
litatib⁹. sic p̄ diuisionē nō sit aliq̄ vni in actu ex
partibus ab inuicē diuisis. nec ex possibilitatib⁹ ad
partiale diuisionē sit aliq̄ vna possibilitas. Nunc vō
quis q̄libet vna possibilitas possit reduci ad actū
nō tñ opz q̄ oēs potētie possint aliq̄m s̄l̄ reduci ad
actū. z pp̄ hoc nō ē s̄l̄ de additione magnitudinis
in infinitū z de diuisione magnitudinis in infinitū. Et
tūc ad dubitationē z ad rōnē dubitationis dico q̄
bñ sequit̄ oī magnitudine data pōt dari magnitu-
do maior. q̄ po^{le} est q̄ sit aliq̄ magnitudo actu infi-
nita. z hoc idē. q̄ ex oib⁹ illis possibilitatib⁹ sit vna
possibilitas que pōt reduci ad actū ut dictū ē. Et
tñ dico q̄ nō sequit̄ oī magnitudine data pōt dari
magnitudo minor. q̄ possibile ē q̄ sit aliq̄ magnitu-
do minor oī magnitudine. z hoc idē q̄ ex oib⁹ illis
possibilitatib⁹ q̄ sūt ad oēs diuisiones magnitudinis
nō sit aliq̄ vna possibilitas. Et cū dī q̄ rō p̄bi fun-
dat sup̄ h̄ videlz q̄ posito possibili i esse nō accidit
ipō^{le}. Dico q̄ uey ē q̄ rō p̄bi fundat sup̄ h̄ q̄ posi-
to vno possibili i eē ex sola ei⁹ pōne nō accidit ipof-
sibile. posiq̄ tñ mltis possibilitatib⁹ i eē: bñ q̄nq̄ ac-
cidit ipō^{le} ut patet qm̄ te sedē ē vni po^{le}: z te stare
ē aliō po^{le}. z idē q̄cūq̄ istoz diuisim posito i eē nō
accidit aliq̄d ipō^{le}. posiq̄ tñ duob⁹ s̄l̄ accidit ipō^{le}.
q̄ q̄ tu s̄l̄ sedēas z stes ē ipō^{le}. Sed p̄ hoc di-
ceret̄ sic. hec est vna ppositio de possibili. oī magni-
tudine in actu pōt dari magnitudo minor in actu.
z est vera p̄ h̄z. igit̄ ipsa posita in eē nullū accidit
ipō^{le}. qd̄ tñ ē falsū q̄ ex hoc accidit q̄ magnitudo
sit actu diuisa in infinitū qd̄ est impō^{le}. Preterea
hec est vera de possibili. s̄. fm̄ qd̄libet p̄ctū possi-
bile est p̄tinuū eē actu diuisū. z est vera fm̄ p̄ h̄z. q̄
q̄libet singularis ē vā: z tñ cū posita ē in eē accidit
ipō^{le}. q̄ ista est impossibilis. s̄. fm̄ qd̄libet p̄ctū cō-
tinuū ē actu diuisū. Pro istis rōnib⁹ ē itelligen-
dū q̄ aliō est log de ppositioe possibili: z aliō ē lo-
qui de pōne de possibili. nā ista ē possibilis. anti-
chris currit. z nō ē de possibili. s̄ illa antichris pōt
currere ē de possibili. Et dico ulterius q̄ ppositio in
qua ponit̄ modus possibilitatis. ut talis ppositio.
po^{le} ē albū eē nigrū z h̄: ē mltiplex s̄z cōpōnē z di-
uisionē i sensu cōpōnis i q̄ p̄dicat̄ modus: z in illo
sensu nō est modalis s̄z de iesse. vñ illa po^{le} ē albū
eē nigrū i sensu cōpōnis significat q̄ albū eē nigrū
ē vni po^{le} z sic possibile p̄dicat̄. z tūc illō dem̄ al-
bū eē nigrū ē subm. sed i sensu diuisionis modus
determinat cōpōnē z vni extremū dicti subijc̄it z
aliō p̄dicat̄. Cū p̄ illā possibile ē albū eē nigrū in
sensu diuisionis denotat̄ q̄ illō qd̄ ē albū possibile
ē q̄ sit nigrū. hoc ē illa res q̄ nūc ē alba pōt esse ni-
gra. z hoc ē uey. Cū ad v̄tatē pōnis de possibili
i sensu diuisionis sufficit q̄ p̄dicatū possit̄ inesse illi
uel illis pro q̄ ul' pro q̄b⁹ supponit̄ subm. nā ad ue-
ritatē pōnis p̄ctularis ul' idiffinite affirmatiue
de possibili i sensu diuiso sufficit q̄ p̄dicatū possit̄ i
esse vni. s̄. alicui pro q̄ subm supponit̄. Ad v̄tatē at̄
al'is affirmatiue de possibili i sensu diuisionis req̄-
rit̄ q̄ p̄dicatū possit̄ inesse cuiuslibet p̄ quo supponit̄
subm. Et tūc ad istas istātiās dico q̄ posito possi-
bili i eē. i. posita pōne possibili i eē ita q̄ sit actu
vā: nunq̄ ex h̄ solo accidit aliq̄d ipō^{le}. z sic d̄z itel-
ligi illō dictū cōe p̄bi. s̄. posito possibili i eē nullūz

accidit z c̄. Sill' posita pōne de possibili vā i eē i
sēsu pōnis nō accidit aliq̄d ipossibile. q̄ si ppositio
sit vā i sēsu cōpōnis i q̄ p̄dicat̄ h̄ qd̄ dico po^{le} tē
significat q̄ illa de iēe cui addit̄ ē po^{le}. z sic ppo-
sitiō sit po^{le} posito q̄ sit vā nullū accidit ipossibi-
le. Si vō loq̄mur de pōne de possibili i sēsu diui-
sionis: sic dico q̄ nō ē ul' uey q̄ posita pōne vera
de po^{le} i eē nullū ipossibile accidat. qm̄ nō opz q̄ si
pō de po^{le} sit vā i sēsu diuisionis q̄ su⁹ act⁹ siue sua
de i eē sit po^{le}. qm̄ hec ē vā i sēsu diuisionis. v̄z. oē p̄ti-
gēs pōt eē uey. z tñ illa de iēe ei⁹ cor̄idēs ē ipō^{le}
qm̄ ista est po^{le}. v̄z. oē cōtigēs ē uey. vñ illa de po-
sibili i sēsu diuisionis nō significat suā de iēe possibi-
le. s̄z solū significat q̄ p̄dicatū possit̄ inesse illi ul' illis
p̄ q̄ ul' p̄ q̄b⁹ subz supponit̄. Et p̄ h̄ dico ad istāti-
as factas. Ad p̄^{as} dico q̄ ista ē vā i sēsu diuisionis oī
magnitudie data in actu pōt dari magnitudo mi-
nor i actu. z ista pōne de po^{le} posita in eē accidit
ipossibile. nec ē icōueniēs q̄ posita pōne de po^{le}
in eē h̄ est i sua de iēe accidat ipossibile. tñ posito
po^{le} i esse. i. posita pōne possibili i eē vā p̄ h̄z nun-
q̄ accidit aliq̄d ipō^{le}. qm̄ posito q̄ ita eēt i re sicut
pō possibile significat nullū impossibile accidit
p̄ h̄z. z sic d̄z itelligi illō dictū cōe. v̄z. posito pos-
sibili i eē nullū accidit z c̄. Eodē t̄ mō ē dicēdū
ad aliā istātiā dicēdo q̄ illa ē vā i sēsu diuisionis. s̄. s̄z
qd̄libet signū p̄tinuū pōt eē actu diuisū z tñ sua de
iēe ē ipossibilis. z ideo posita illa de possibili in
sua de iēe accidit ipossibile. nec hoc ē icōueniens
s̄z necius. z hāc rōnē inuit̄ p̄^{or} sup̄ p̄^m de ḡnatiōe
r̄idēdo ad rōnē democriti. s̄z si loq̄mur de his i sē-
su cōpōnis. s̄. oī magnitudie data i actu possibile ē
dare magnitudinē minorē i actu. Sill' s̄z qd̄libet
signū possibile est p̄tinuū eē actu diuisū. sic dico q̄
utraq̄ est falsa ipossibilis. Et si dicat̄ q̄ ppositio
de po^{le} sit vā. ē vā p̄ aliquā vna possibilitatē
z vna possibilitate posita i eē nō accidit ipossibile.
q̄ z c̄. Dico q̄ utraq̄ pōnūz p̄dictaz est vā in sen-
su diuisionis nō p̄ aliquā vna possibilitatē sed p̄
ples possibilitates ut pōt ex p̄cedētib⁹ videri. z sa-
tis decl'auī sup̄ p̄^m de ḡnatiōe. qm̄ illa. fm̄ qd̄libet
signū p̄tinuū pōt eē actu diuisum. est vā. q̄ fm̄ h̄ si-
gnū pōt eē diuisū z fm̄ aliō signū. z sic de infinitis.
nūc aut̄ alia est possibilitas ad diuisionē in vno si-
gno z alia est possibilitas ad diuisionē i alio signo.
z ideo illa. fm̄ qd̄libet p̄ctū z c̄. est vera p̄ infi-
nitas possibilitates ad infinitas diuisiones. z nō est
vā p̄ aliquā vna possibilitatē. Et si dī q̄ eades
rōne erit vā in sensu cōpōnis q̄ q̄libet singularis
est vā. Dico q̄ in sensu cōpōnis nō est ul'is sed sin-
gularis: q̄ vni dictū singulare subijc̄it ut dictū ē.
Ad 2^m dubiū qd̄ orit̄ circa dicta p̄^o dico q̄ per
māz possum⁹ itelligē duo. s̄. ul' māz q̄ ē altera p̄ cō-
positū ex mā z foza. ul' p̄ māz possum⁹ itelligē p̄tes
q̄titatiuas. z simpl' p̄ formā possum⁹ itelligē duo
s̄. uel formā q̄ est altera p̄ cōpositū: ul' formā que ē
ipm̄ cōpositū. Iste enī est modus foze. s̄. ipm̄ totū
ut patet 2° hui⁹. Totū enī vno mō dī forma z p̄tes
q̄titatiue dicunt̄ māe. z tūc dico q̄ diuisio magni-
tudinis z infinitas ē formal' rōne p̄tiū q̄titatiuarū
ul' rōne q̄titatis. qm̄ magnitudo hēt formal' p̄te
extra p̄te p̄ q̄titatē. s̄z māliter diuisio z infinitas est
rōne māe que est altera p̄ cōpositū. sed additio z
finitas est rōne forme q̄ ē ipm̄ totū. q̄ additio ē ad
totū z diminutio determinat̄ ad p̄tes. Dico igit̄ q̄

Ad scdm.

Ad primū

Ad scdm

Notandus.

Repl.

Solutio.

Ad vbiū
cōmen.

illd cōe dictū. s. diuīsiō z īfinitas est rōne mae z ad
ditio z finitas ē rōne forme. si itelligit formāl ruc
p mām debet itelligi ps q̄titatiua uel ipsa q̄titas
z per formā debet itelligi totuz uel ipsa totalitas.

Ad prima3

Ad istātiāz igit adductas dca p¹¹⁶ dico ad p¹¹⁵
q̄ si ponat magnitudo sepata a mā q̄ est altera ps
q̄titatiua uel eēntialis cōpositi: illa magnitudo ha
beret mām q̄ hēret ptes q̄titatiuas q̄uis nō ha
beret māz p¹¹⁵ q̄ ēz^m p^m. z iō eēt adhuc disibilis
in inf^m qm̄ possibilitas ad diuisionē z ad īfinitatez
in dīsiōne ē formāl z p se rōne ptiū q̄titatiua z
solū māliter z s̄biectiue rōne mae p¹¹⁶. Ad aliā in
stātiā de diuīsiōe celi dico q̄ celū hēt māz accipiē
do māz pro ptiū q̄titatiuis q̄uis nō hēat mām q̄
est altera ps cōpositi. Ad aliā istātiā dico q̄ in
additiōe magnitudis itur ad formā q̄ est totū seu
totalitas q̄uis i additiōe fiat additio mae q̄ est al
tera ps cōpositi. Et si dī q̄ in additiōe sit addi
tio ptiū q̄titatiuaruz. z sic additio ē rōne mae ad
ptes q̄titatiuas. Dico q̄ uey ē q̄ i additiōe addū
tur ptes q̄titatiue q̄ post additionē nō sūt in actu
actualitate. ppria. s̄ solū sūt in actu actualitate to
ti. Un̄ in additiōe nō itur ad partē in actu siue ad
actualitatē ptiū sed itur ad totū z ad actualitatem
toti. sed in diuīsiōe itur ad actualitatē ptiū z non
ad eē toti. z hoc itelligit p¹¹⁰. d. q̄ diminutio est
ire ad nihil hoc est ad nō eē totius. Alr̄ ē p̄t di
ci. s. q̄ dca p¹¹⁶ sūt itelligēda nō q̄tū ad causalitatē
sed q̄tū ad s̄ilitudinē. qm̄ mā nō ē cā p̄cisa diuīsiō
nis in īfinitū nec foza ē cā p̄cisa additiōis i īfinitū
s̄z dīsiō i īfinitū assimilāt mae. z additio assimilāt
foze. z est s̄ilitudo in hoc: qm̄ mā est in pō ad oēs
formas. nō tñ ē possibile q̄ mā hēat oēs formas si
mul s̄z pōt hēre vnā post aliā: ita p̄tinuū ē in pō ad
oēs dīsiōne cuiuscūq̄z sue ptis z s̄z q̄dūq̄z p̄ctū i
eo. tñ nō est possibile q̄ oēs ptes ei⁹ s̄l̄ sint diuīse.
s̄z oia p̄ctā: s̄z pō¹¹⁶ ē vnā dīsiōne fieri post aliā. ad
ditio vō magnitudis assimilāt foze in s̄. q̄ sic foza
pōt īformare totā suā mām ita q̄ nō remanet i pō
ad īformādū aliquā aliā mām ita pōt fieri tāta ad
ditio q̄ nō remanebit i pō ad ulteriōrē additionē.

Ad secūda

Ad tertiaz

Repl.

Ad 61.

Qm̄ z plato pp hoc īfinita duo fecit qz
z in augmentū videtur excellere z in īfi
nitum abire z ad annihilationem.

Hec ē 4^{ps} isti p̄ctule i q̄ ex v̄itate iā declata p̄s
accusat platonē i s̄ qz ipe equit īf^m i utraq̄. i. i ad
ditione z diminutione. dixit enī q̄ īfinitas iuenit
oīno eodē mō tā. s. in additione q̄: in diminutione.
vnde plato posuit duo īfinita. s. vnum fm̄ augmē
tū. z aliū s̄z diminutionē. z sic posuit duas spēs in
finitū. s. vnā fm̄ augmētū. aliā vō fm̄ detrimentū.

Faciēs tñ duo nō unū duob⁹. neq̄ enim
in numeris fm̄ diuisionē īfinit⁹ est. Ani
tas enim minimū est. neq̄ in augmētuz.
usq̄ nāq̄z decem facit numerum.

Ista op̄inōne ip̄robat p̄s ex dictis platonis. nā
plato nō posuit nūm crescē nisi usq̄z ad decē. z dī
xit q̄ post decē iterātur numeri ante decēz cū nūo
denario. numer⁹ ē nō diuidit in īfinitū. sed p̄tin
git deuenire ad vnitatē indiuisibile. s̄ plato nō po
tuit ponē magnitudinē crescē in īfinitū. qz sic ha
beret ponē quodāmō q̄ additio in spēs⁹ numeri
p̄cedit in īfinitū. in s̄ igit ip̄robat plato. s. q̄ non

Et qz ad de
cē pla. facit
numerum.

dixit p̄ter. qz ista videntur repugnare. v3. q̄ addi
tio magnitudinis p̄cedit in īfinitū. z tñ q̄ spēs nu
meri nō p̄cedit in īfinitum. Plato igit ponēs duo
īfinita nō utitur eis ideo accusat hic.

Accidit at̄ p̄riū eē īfinitū: q̄ sic dicūt. Nō
enī cui⁹ nihil ē extra: sed cui⁹ semp aliqd ē
ex: s̄ īfinitū ē. Signū at̄ ē z nāq̄z anulos
dicūt īfinitos: ut habētes circulationē: qz
semp ē ex accipe fm̄ s̄ilitudinē quādā di
cētes. nō tñ pp̄rie op̄z enī z h̄ eē: z nō ali
qñ idē recipi. In circulo aut̄ nō sic fit: sed
semp qd̄ est cōsequēter solum alterum.

Hec ē 2^{ps} p̄s p̄n¹¹⁶ hui⁹ capli i q̄ declato quō īfinituz
ē z quō īfinitū nō ē p̄s declat qd̄ ē inf^m. z p̄tinet
duas p̄ctulas. qm̄ i p¹¹⁶ p̄s narrat errorē antiquo
rū circa dīsiōne īfinitū. z ē declat uerā dīsiōne īfi
niti. i. ībil Cui⁹ aut̄ nihil ē. Ip̄robat dīsiōne īfī
ni datā ab alijs. In p¹¹⁶ igit p̄ctula hui⁹ p̄tis p̄s
declat errorē antiquoz circa dīsiōne īfinitū. z etiā
ponit uerā dīsiōne īfinitū. Dicit igit p̄s q̄ accidit
inf^m eē p̄riū. i. accidit q̄ dīfinitio īfinitū sit eōrio
quā dicūt antig eē dīsiōne īfiniti. Nā dīsiō īfiniti
fm̄ antiquos est cui⁹ nihil ē ex. s̄ est s̄z antiq̄s: inf^m
est illd̄ cui⁹ nihil ē extra: siue inf^m ē ex qd̄ nihil ē. sed
hec nō ē dīsiō īfiniti imo inf^m p̄rio mō d3 dīfinitū.
qm̄ inf^m ē illd̄ cui⁹ aliqd̄ semp ex. z hec ē 3^{ps} p̄ hu
ius libri q̄ p̄bat p̄ aliqd̄ signū sic. nos dicim⁹ anu
los eē īfinitos. qz quācūq̄z p̄te accipiam⁹ de anulo
adhuc p̄tingit accipe aliqd̄ ex. z h̄ ē signū q̄ inf^m ē
cui⁹ semp ē aliqd̄ accipe ex sic q̄ q̄cūq̄z ps finita ac
cipiat p̄tingit accipe aliā p̄te ex. Verū illud exē
plū nō ē p̄ueniēs nec oīno s̄ile ē de īfinito anulo ul
circulo. s̄z aliq̄ mō ē s̄ile z aliq̄ mō nō: in s̄ igit ē si
mile. qz sic q̄cūq̄z p̄te īfiniti accepta p̄tingit accipe
aliā p̄te ex. ita q̄cūq̄z p̄te anuli ul̄ circuli accepta
p̄tingit aliā p̄te accipe ex. s̄z i s̄ ē dīssimilitudo. qz i
vno īfinito q̄cūq̄z p̄te accepta p̄tingit semp aliā p̄te
accipe ex. q̄ ps nō fuit accepta p̄s: ita q̄ inf^m ē il
lud cui⁹ semp est aliū accipe ex p̄ter totū qd̄ p̄s ē
acceptū. s̄z nō ē sic i anulo ul̄ circulo. qz nō p̄tingit
in anulo ul̄ circulo semp aliū z aliū accipe ex totū
p̄s acceptū. sed in anulo uel circulo semp ē aliud
accipe ex fm̄ iterationē z nō oīno s̄z nonitatē. Un̄
ad uerū inf^m regrunt duo. quoz p̄¹¹⁶ ē q̄ q̄cūq̄z p̄te
h⁹ accepta semp sit aliū accipe ex. z h̄ nō solū fm̄
imaginationē s̄z ēt s̄z rē. Scdm̄ qd̄ regrit ad uey
inf^m ē q̄ illd̄ qd̄ ē accipiēdū ex nō sit p̄s acceptū.
op̄z enī inf^m eē illd̄ cui⁹ semp ē aliū accipe ex p̄ter
totū illd̄ qd̄ ē p̄s acceptū sic q̄ idē nō accipiatur
bis s̄z iterationē. s̄z sic nō ē i anulo ul̄ in circulo. qz
in eis nō iuenit semp aliū acceptū ex totū p̄s. sed
q̄ in illis possit semp accipi aliū ex illd̄ ē fm̄ itera
tionē. qm̄ i circulo ul̄ in anulo nō p̄nt semp accipi
noue ptes quarū nulla sit p̄s accepta qd̄ tñ o3 in
uero īfinito. Notādū fm̄ p̄¹¹⁶ h̄ic q̄ exēplū p̄bi
de anulo recessit in isto tpe. s. dicē corp⁹ rotūdūz eē
īfinitū. qz nō ē notū nec famosū s̄z i tpe p̄bi erat fa
mosū sed in tpe n̄ro nō. Intelligēdū q̄ ista dī
finitio īfiniti. s. inf^m ē cui⁹ semp ē aliū ex accipere.
seu illa q̄ ē eadē. inf^m ē cui⁹ q̄titatē accipiētib⁹ semp
ē aliū ex accipe. ē sic itelligēda q̄ inf^m ē illd̄ de q̄
si auferat aliqd̄ finitū adhuc restat aliū accipiēdū
p̄ter illd̄ finitū acceptū. si tñ accipiat totū inf^m ut

Ad 62.
Quid est ī
finitum.

35. cōclusio
huius libri.

Ad uerū ī
finitum reg
rūtur duo.

Notabile

totū tps infinitū ex pte ante z ex pte post tūc extra illud nihil est ex accipe. Un̄ breuiter infi^m ē cuius q̄titate infinitā quācūq; accipiētib⁹ semp ē aliō ex accipe. z ista diffō infiniti sic intellecta significat tā de p̄tinuis q̄ de discretis. de p̄tinuis sic de tpe infini- to z motu infinito. qm̄ q̄tūcūq; tps accipias dū tū accipias tps finitū adhuc restat aliō accipiēdū. si- militer quascūq; diuisiones magnitudinis accipias dū tū finitas adhuc restant alie accipiēde.

Ex. 63.

T Infinitū qdē igitur h̄ ē cui⁹ fm̄ q̄titate ac-
cipiētib⁹ semp est aliqd accipere extra.

Ex p̄dictis igitur cludit ph̄s diffōnem infiniti. d. infi^m est cuius q̄titate accipiētib⁹ semp est aliud ex accipe. z ista pbat p̄ signū supius positū. Et p̄^{or} dicit hic q̄ ista diffō infiniti ē manifesta hic z sequit̄ ex h̄ qd̄ p̄us declaratū ē. s. q̄ infi^m ē fm̄ p̄m nō fm̄ actū. hec p̄^{or}. Un̄ illa p̄ p̄t alr̄ p̄bari ex p̄cedenti b⁹ sic. Illō qd̄ est in p̄o q̄ nō p̄t reduci ad actū pu- rū nō mixtū cū p̄o ē illō cuius q̄titate accipiētib⁹ semp ē aliō accipe ex. s. infi^m ē illō qd̄ ē i p̄o q̄ nō p̄t reduci ad actū purū s̄z solū ad actū mixtū cū p̄o. s̄z infi^m ē cui⁹ q̄titate accipiētib⁹ z c. maior pa- tet. qz illō qd̄ ē in p̄o ad actū semp mixtū cum p̄o h̄t aliqd de p̄o. qz tota ei⁹ p̄o nunq; p̄t reduci ad actū: z ita q̄cūq; ei⁹ accepto adhuc restat aliqd de p̄o. z p̄ p̄ns aliqd ulterio^r accipiēdū. minor v̄o appa- ret in nūis z i distōe magnitudinis: qm̄ q̄cūq; nūo fi- nito accepto p̄tigit accipe maiorē z q̄buscūq; disto- nib⁹ finit̄ accept̄ adhuc restat alie diuisiones in p̄o.

Cui⁹ at̄ nihil ē ex h̄ p̄fectū ē z totū. Sic enī diffinim⁹ totū cui nihil abest ut hoies totū ut archam. Sic at̄ singulare. sic z qd̄ p̄prie ut totū cui⁹ nihil ē ex. Cui⁹ aut̄ ab- sentia extra est nō omne ē cū absit.

Hec ē 3^a p̄ticula 2^a p̄tis p̄n^{is} hui⁹ capli i q̄ ph̄s im- probat diffōne infiniti datā ab alijs. z cōtinet tres p̄tes. qz i p̄¹ ph̄s declarat q̄ diffō illa q̄ antiq̄ diffi- nierūt infi^m: ē magis diffō finiti q̄z infini. z q̄ ue- ri⁹ cōpetit finito q̄z infinito. In 2^a ibi. Qm̄ aut̄ acci- piūt. J Remouet quādā cauillationē antiquoz ad rōne suā. In 3^a ibi. Qm̄ si p̄tinet. J Increpat pla- tonē q̄ dixit infi^m h̄ere rōnem q̄titate. C In p̄¹ igit̄ p̄te hui⁹ p̄ticule ph̄s pbat q̄ oē illō ex qd̄ nihil ē: ē finitū. z p̄ p̄ns diffō infiniti nō est ista. s. illō ex qd̄ nihil ē. z q̄ oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē finitū declarat ph̄s. z hec ē 3^a hui⁹ libri q̄ pbat sic. Dē qd̄ est totū z p̄fectū ē finitū. s. oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē totū z p̄fectū. s̄z oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē finitū. ex q̄ sequi- tur q̄ illa diffō infiniti sit male assignata. s. ex qd̄ ni- hil ē ul⁹ cui⁹ nihil ē ex. ex q̄ nō cōpetit infinito sed so- lū finito. Circa illā rōne sic p̄cedit. s. qz p̄ ponit mi- norē hui⁹ rōnis cū sua declaratiōe. 1° declarat mio- rē ibi. Infinitū aut̄ nullū. Adhuc p̄ ponit minorez. 2° declarat eā. Dicit igit̄ p̄. cui⁹ aut̄ nihil ē ex: hoc est oē illō cui⁹ nihil ē ex: hoc ē p̄fectū z totū. deide de- clarat h̄ac minorē. z i declarādo eaz p̄ declarat q̄ oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē totū. 2° declarat q̄ ad totūz seq̄ p̄fectū ibi. Totū aut̄ z p̄fectū. J Ex q̄ sequit̄ q̄ si oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē totū: q̄ oē illud cui⁹ ni- hil ē ex: ē totū z p̄fectū. Declarat igit̄ ph̄s p̄ q̄ oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē totū. z p̄ declarat hoc i rebus p̄ticularib⁹. 2° v̄o declarat idē i toto mūdo. In reb⁹ p̄ticularib⁹ sic. Qm̄ nos dicim⁹ vn̄quāq; rē p̄ticu-

36 conclusio
huius libri.

larē q̄ ē ps mūdi ē totū cū nulla ps deest ei quam natā ē h̄ere. nā dicim⁹ hoiem ē totū qm̄ nulla ps p̄tinēs ad ei⁹ ē deest. z dicim⁹ archā ē totā cū nul- la ps req̄sita ad eē arche deest ei. z cū aliqd abest tunc nō dicim⁹ eē totā. z sic ē de reb⁹ p̄ticularib⁹ q̄ s̄ p̄tes mūdi: ita ē de toto mūdo q̄ p̄prie dī totūz eo qz p̄tinet oīa. nā tot⁹ mundus ē ex qd̄ nihil ē ul⁹ cui⁹ nihil est ex. sicut enī totū p̄ticulare est illō cui⁹ nihil ē ex de sua suba. ita tot⁹ mūdos ē illō cui⁹ ni- hil ē ex ul⁹ ex qd̄ nihil est de suba sua neq; de suba aliena. z sic patet tā de p̄tib⁹ mūdi q̄z de toto mun- do q̄ illō cui⁹ nihil ē ex: ē totū. **N**otāda sūt hic duo fm̄ p̄^{or}. p̄ q̄ si ex totū mūdu iueniret̄ aliquid sequeret̄ necio corp⁹ iueniri actu infi^m. hec p̄^{or}. Et p̄ntia p̄^{or} p̄t sic patere. qm̄ si ex mūduz totū iue- niret̄ aliqd: cū oē qd̄ ē: sit ps mūdi qm̄ mūdos cō- prehēdit oīa: sequit̄ q̄ iueniret̄ aliqd ex totū mun- dū z adhuc ex illō iueniret̄ aliqd aliō. z sic infi^m. z sic oporteret ponē corp⁹ actu infi^m. z sic patet p̄ntia p̄^{or}. s. q̄ si ex totū mūduz iueniret̄ aliqd sequit̄ ne- cessario corp⁹ iueniri actu infi^m. qz tot⁹ mūdos eēt actu infi^m qz qd̄cūq; deest ex illō eēt aliqd. z oē qd̄ ē ps mūdi. z sic ex oēm p̄te mūdi eēt aliqd. **S**e- cūdo ē notādū fm̄ p̄^{or} hic q̄ si ex totū mūduz fue- rit aliqd qd̄ nō ē de ei⁹ suba: tunc mūdos erit totū p̄ticulare z nō erit tot⁹ mūdos. z si illō ex totū mū- dū fuerit de sua suba z req̄sītū ad suū eē: tunc tot⁹ mūdos nō erit totū: nec p̄ticulare nec totale: qm̄ illud cui deest aliqd de sua substātia nullo mō est totū: nec p̄ticulare nec totale.

Mobile p.

Notabz.

Ex. 64.

Totū autem z perfectū aut idem peni-
tus aut primū fm̄ naturā est.

Declarato q̄ oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē totū: Declarat ph̄s q̄ ad totū sequit̄ p̄fectū dicens q̄ totū z p̄- ctū sūt penit⁹ idē aut p̄ntia se s̄z nāz. s̄z sūt noīa sy- nonima aut s̄ p̄ntia se: ita q̄ ad totū sequit̄ p̄fectū. Et p̄t ex p̄cedētib⁹ p̄bari q̄ oē totū ē p̄fectū. z hoc sic. oē illō cui nihil deest qd̄ natū ē h̄ere: ē p̄- ctū: ut patet p̄ diffōne p̄fecti. sed oē totū est illō cui nihil deest qd̄ natū ē h̄ere s̄z totū ē p̄fectū. **U**n̄ sciēdū ē q̄ loquēdo p̄prie de toto sic totū ē inferius ad p̄fectū. qm̄ oē totū ē p̄fectū. sed nō oē p̄fectū est totū. qm̄ substātie oīno simplices sūt perfecte s̄z nō sunt tote p̄prie cum non habeant partem.

Etide p̄ hoc
primo ce.
Ex. 63.

Perfectum autem nullum nō habēs
finem. Finis autem terminus est.

Declarata minore q̄ oē illō cui⁹ nihil ē ex: ē totū z p̄fectū. ph̄s hic declarat maiorē. s. q̄ oē qd̄ ē totū z p̄fectū est finitūz. De qua rōne ponit̄ hic declara- tio maioris. s. q̄ oē p̄fectū ē finitū. z est declaratio talis. Illō dī p̄fectū z cōpletū qd̄ iam puenit ad fi- nē z terminū. z omne habēs terminūz est finitū. s̄z omne perfectum est finitūz.

Unde meli⁹ opinandū p̄menidē melisso
dicere. Sic quidē enī infinitum totūz dicit.
Totūz autē finiri a medio eque pugnās
Non enim sicut linum lino est cōtinuare
omni z toti infinitum.

Ex p̄ne iā p̄bata reprehēdit ph̄s melissū q̄ posu- it totū eē infi^m dicēs. q̄ opinādū ē parmenidē qui posuit totūz eē finitū meli⁹ dixisse q̄z melissū qui posuit totū eē infinitūz. Un̄ meli. dixit totūz eē infi^m

Responso
meli.

z par. dicit totū eē finitū. qz pme. dicit totū finiri a medio qd ē eque distās ab extremis. z p h itēde bat mūdū eē spicuz. qm si oia extrema mūdi eque distēt a medio tūc mūdus ē speric⁹. nec ē ponē ifi nitū eē de psequētib⁹ mūdū: ita qz p tiguef z p tūga tur mūdo sic vnū filū cōtiguaf alteri filo. qd tū ali qui posuerūt dicētes qz eē celuz est vnū ifinitū qd cōtiguaf z cōiūgīf ipsi celo. z sic phūs hic repre hendit tā dicētes totum mūdum eē ifinitum qz etiam dicētes ifinitum esse eē totum mundum.

L. 65. 65.

C Quā hic accipiūt dignitatē de ifinito qd est oia cōtinēs: z oia in seipō hñs: pp id quod hēt similitudinē quādā cum toto.

C Nec ē 2^a ps 2ª pticule 2ª ptis pñ^{is} hui⁹ capituli i q pbs remouet quādā rñsionē quā aliq dabāt ad su am rōnē. dixerūt enī aliq dignificātes z magnificā tes ifi^m qz ifi^m ē oia p tines z oia i se hñs pp quan dā similitudinē q ē inf^m ifi^m z totū. q similitudo est illa. qm sic totū p tinet oēs suas ptes: ita ifi^m p tinet oia. z sic inf^m z totū i h pueniūt. s. qz utrūqz p tinet z utrūqz ē illd eē qd nihil ē ul^l cui⁹ nihil ē eē. s. oē illd cui⁹ nihil ē eē ul^l eē qd nihil ē p puenit ifi^o qz eē ipz nihil ē oino. z oē illd cui⁹ nihil ē eē ul^l eē qd nihil ē nō pūcit toti nisi pp similitudinē quā hēt cū i fi^o. z sic qzuis totuz sit illd eē qd nihil ē qd regrif ad eē totū. totū tñ qd nō ē ifi^m nō ē illd eē qd nihil est oino. z sic p dicta rō nō cōcludit illā diffōnē i finiti. s. inf^m ē eē qd nihil ē. qz ista diffō l3 pueniat toti nō tñ pūcit toti ifi^o. s. simp^r z p. s. p cōpetit ifi^o

C Est enī ifinitū pfectiōis mā magnitudis z qd pō totū ē: actu vō nō. Disibile aut ē ad psumationē z ad oppositā appōnez. Totū at ifinituz nō hz se s3 fm aliud. Et nō p tinet: s3 cōtinet iquātuz est ifinitum. An ignotum ē iquātuz ē ifinituz. Spēm enī nō hz mā. Ergo māifestū ē qz magis in ptis rōne sit ifinitum qz in totū. Pars enī materia totū: sicut es statue.

L. 66. 66.

C Istā rñsionē remouet pbs oñdēs qz totū magis z ueri⁹ p tinet. z magis z ueri⁹ ē illd eē qd nihil ei⁹ ē: qz inf^m p tinet ul^l qz ifi^m sit illd eē qd nihil ei⁹ ē. z bec ē 3^a p hui⁹ libri q pbat sic. illd qd actu p tinet oia q p tinet z qd actu ē illd eē qd nihil ei⁹ ē: magis z ueri⁹ p tinet z magis z ueri⁹ ē illd eē qd nihil ei⁹ ē: qz illd qd solū i pō p tinet z qd solū ē i pō illud eē qd nihil ei⁹ ē. s3 totū actu p tinet z actu ē illd eē qd nihil ei⁹ ē z ifi^m nō p tinet nisi i pō nec ē illd eē qd ni hil ei⁹ ē nisi in pō. qz totū magis z vī^o p tinet z magis z ueri⁹ ē illd eē qd nihil ei⁹ ē qz ifinitū p tinet ul^l qz inf^m sit illd eē qd nihil ei⁹ ē. maior de se patet. qz qd actu iest alicui magis z ueri⁹ inest ei qz infit illi cui nō iest nisi i pō. minor vō declaraf. z p p^o pars eiuldē mioris ē māifesta: qm mani^m ē qz totū actu p tinet oia q p tinet. z et ē mani^m qz totū ē actu illd eē qd nihil ei⁹ ē: sed pbat alia ps. s. qz ifi^m cōtinet i pō z ē i pō illd eē qd ei⁹ ē nihil. s3 pbat sic. nihil est inf^m i actu ut pus oñsum ē z sic ifi^m nō est nisi i pō. nūc vō ifi^m eo mō q ē p tinet z ē illd eē qd nihil ei⁹ ē: z sic patet qz ifi^m p tinet i pō z ē i pō illd eē qd ni hil ei⁹ ē. s3 inf^m ē sic mā pfectiōis z magnitudinis qm sicut mā ē i pō ad oēs formas z non pōt habē oēs formas sil: ita inf^m ē i pō totū z nō i actu pu-

z cōclusio
vntua libri,

ro: sed i actu p mixto cū pō qz totū inf^m nunqz pōt eē totū in actu: qz semp aliqd ei⁹ ē i pō: z illd qd ac cipit in actu de ifinito illd ē ps z nō totū qz semp pter acceptū remanet aliō accipiēdū z nūqz pōt to tū eē cōplete acceptū. z h iō qz inf^m ē idiuifibile p distionē q fm se totū nunqz pōt cōpleri. vñ ifi^m ē di uifibile in ifi^m q diuifio nunqz pōt actu eē cōpleta: z sicut diuifio pcedit in ifi^m: igif appōfita appōf itio pcedit i ifi^m z uocat appōfitionē appōfita istaz p quā addit vni magnitudini illd qd diuiditur ab alia magnitudine ul^l p quā illd qd diuidit ab vna medietate addit alteri medietati. Cū ex h qz ifi nitū ē sicut mā pbs attribuit ifinito qtuoz. Primū qz inf^m nō ē totū fm se sed fm aliō. Scōz ē qz ifi^m fm qz inf^m nō p tinet s3 p tinet. Tertiu ē qz inf^m in qz tum inf^m ē ignotū. ex qz pcludit qrtuz. s. qz ifi^m ē magis i rōne ptis qz i rōne totū s3 ē qz inf^m ma gis hēt rōnē ptis qz rōnē totū. z bec ē 3^a p huius libri q pbat sic. ifi^m hēt rōnē māe ut dictū ē: qm di uifio magnitudis in ifi^m: z et appō fria diuifioni ē rōne māe: s3 mā hēt rōnē ptis. z nō hēt rōnē toti us sicut es qd ē mā statue hēt rōnē ptis z nō hēt rō nē totū: qz ifi^m magis hēt rōnē ptis qz rōnē totius. Cū circa ea q attribuuñ ifinito ē itelligēdū z p circa p^m. s. qz illd dcm. ifi^m nō ē totū h3 se s3 aliō expōit p^o sic ifi^m h3 ē subm recipiēs ifinitatē qd est mā nō ē totū nec finitū p se: s3 p aliō. s. p formam. Scōm vō qd attribuit ifinito. s. qz ifi^m h3 qz ifi^m nō p tinet s3 p tinet. expōit p^o. sic. qz ifi^m h3 ē subm ifinitati qd ē mā nō p tinet s3 p tinet a suo cōposito ex mā z foia: z foia p tinet illd. qz ifi^m accidit māe fm qz mā: dicit aut qz cōtinet fm qz est inf^m. i. fm qz est mā. z p hoc intēdit qz subm ifiniti. i. mā pti net fm qd ē subm ifiniti. Cū circa 3^m. s. qz inf^m fm qd ifinitū ē ignotū: ē sciēdū qz h3 itelligi de subo ifiniti. s. de mā. mā enī qz de se nō hēt formā. z mā nō cogscit uifi p formā. iō mā fm qd ē ifinita. i. h3 qd nō ē dēfminata p formā ē igta. Cū sciēdū ē h qz i textu quē expōit p^o loco hui⁹ lre. vñ igtū ē in qz tū ifi^m. habet talis lra. ifi^m nō ē p se fm qd ifi^m. z p^o exponit illd sic. qz subm recipiēs ifi^m. i. mā exi stēs i aliq. i. i cōposito z nō ē i exis p se fm qd re cipit ifi^m. i. h3 qd ē mā. ē cā qre mā nō ē p se s3 ē de lata i alio qz nō hēt formā: qm si hēret formā eēt p se nō delata i alio. Cū Notādū h3 p^o hic qz p dela tū in pposito hēt itelligi nō illud qd dī de sbo nec i sbo qm mā p^o nō dī de sbo nec ē in sbo: z i h dīnt foie sbales z accntia a mā. s. fm qd sūt i sbo aut di cunē de sbo: mā at ē ipm sbm qd nec dī de sbo nec i sbo. tñ illa tria. v3. mā foia z accntia pūciūt i h. s. qz nullū illoz iuenit nisi i alio. vñ p delatū d3 itelli gi i pposito illd i q ista tria pueniūt. z iueniri i ali quo nō ē iueniri nisi i alio. z itēdit qz mā nō iuenit p se qz iuenit i alio. s. i cōposito z cū alio. i. cū foia. Et addit p^o. d. qz mā iuenit per formam fm qd foia ē pfectio ei⁹: z foia iuenit p mā fm qd mā ē sbm ei⁹: z silr accntia iueniunt p māz illo mō. s. qz mā ē sbm eoz. Cū itelligēdū tñ qz alr pñt itelligi illa q pbs hic attribuit ifinito. s. qz nō ē totū fm se sed fm aliud. silr qz nō p tinet s3 p tinet. silr qz ifi^m ē igtū: z qz ifi^m hēt rōnē ptis magis qz rōnē totius. Primū enī dictū. s. qz inf^m nō ē totū h3 se s3 aliō pōt sic itelligi qz ifi^m nō ē totū i actu puro nō p mix tū cū pō sed h3 aliō h3 ē fm aliquā pte ei⁹ est in actu puro qm ex q pō ifiniti nō ē ad actū purum sed ad

38. cōclusio
vntua libri.

Circa pñū
qd attribuit
ifinito.

Circa 2^a

Circa 3^a

Expō cō
mca.

Notanduz

Hic cōfise
2. de anima.
cō. 4.

Alr hñt ex
pōt illa q
pbs attribu
it ifinito.
Primū
dictum.

actū mixtū cū pō nō pōt īfī^m fm se eē aliqđ totum
 exīis ī actu nō mixto cū pō: s; qđd īfī^m ē ī actu est
 ps. vbi grā. īfinitas q̄ ē ī diuisione magnitudis nō
 pōt eē qđdā totū ī actu puro: q; ipō^l ē q; īfīnīte di-
 uisiones sint sīl' ī actu: s; q̄ntūq; vna ē ī actu alia ē ī
 pō: aliq; tū diuīso pōt eē ī actu z īfinitas q̄ ē ī di-
 uisione magnitudis nō pōt eē tota fm se ī actu. s; s; q;
 aliō. i. fm aliquā ptiale diuisione. C Aliō vō dcm
 f. q; īfī^m s; qđ īfī^m nō p̄tinet s; p̄tinet. pōt ītelligi q;
 illō qđ ē actu de īfīnīto nō p̄tinet s; p̄tinet: q; illud
 qđ ē actu de īfīnīto ē ps. z ps fm qđ ē ps nō p̄tinet
 s; p̄tinet. Uel pōt sic ītelligi. f. q; īfī^m nō p̄tinet sic
 aliqđ actu exīis: q; illō de īfīnīto qđ cōtinet sic ali-
 qđ actu exīis illō ē ps. C Tertū dcm. f. q; īfī^m fm
 qđ īfī^m ē īgū: pōt sic ītelligi. f. q; īfī^m q̄ntū ad qđlibet
 sui nō pōt eē notū ex alio: ex q; enī illō qđ actu
 ē de īfīnīto p̄tinet z nō cōtinet qn semp q̄ntūcūq;
 accipiat sit aliud accipiēdū ex: nō pōt īfī^m eē notūz
 fm qđlibet eius acceptū z accipiēdū: q; tale aliud
 q̄ntū ad qđlibet ei^o nō hēt spēm s; ē nō hēt actū pu-
 rū. i. nō existit ī actu puro s; qđlibet ei^o. C Quar-
 tū dcm. f. q; īfī^m magis hēt rōnez ptis q̄ totū: pōt
 ītelligi de illo qđ ē actu de īfīnīto: qm̄ illō de īfīnī-
 to qđ ē actu ē ps eo mō q; dicim^o q; diuisiones ma-
 gnitudis q; successiue sūt sūt ptēs diuisionis magni-
 tudis ī īfī^m. nūc aut vna ē ī actu diuīso. sed nō oēs
 diuisiones ul' p̄tēt eē sīl' ī actu. C S; hīc circa dicta
 p̄bī z p̄^o occurrūt dubia. dicit enī p̄^o q; s; m̄ reci-
 piēs īfīnītatē ē mā. s; h; nō vī uerū q; qđ recipit ī
 mā z cui^o mā ē s; m̄: oē tale ē foīa: q; si mā ē s; m̄ re-
 cipliēs īfīnītatē. sequit^o q; īfīnītas ē qđā foīa: s; h; est
 p̄ p̄bīs dicētē q; īfī^m hēt rōnē māe z q; īfī^m nō cō-
 tinet sed cōtinet: z q; īfī^m īq̄ntū īfī^m ē īgū. z ista
 nō p̄ueniūt foīe: q; oīs foīa ē act^o. z act^o īq̄ntū act^o
 nō hēt rōnē māe nec rōnē p̄tēt. s; magis hēt rōnez
 p̄tētētis. nec ē act^o īgnōt^o īq̄ntū act^o. C Itē de il-
 lo qđ dicit p̄bīs q; īfī^m nō hēt rōnē totū. s; magis
 hēt rōnē ptis: illō nō vī uerū. q; oē hīs ptēs ē totū
 respectu suaz ptūz. s; īfī^m eo mō quo ē hēt ptēs: q;
 īfī^m hēt rōnē totū ptis z ē. C Itē mā p̄^o dī eē īfīnī-
 ta s; p̄^o: s; mā p̄^o ē qđdā totū hīs ptēs. nec ē aliq;
 ei^o ps ī pō ad exīdū s; q̄libet portio seu ps māe
 p̄^o ē ita ī actu sic pōt eē. q; z ē. C Dicēdū q; p̄^o oīa
 q; p̄bīs hīc dīc de mā p̄^o: z sustinēdo p̄^o dico q; di-
 cta p̄bī z p̄^o sūt uera ītelligēdo p̄ īfī^m māz p̄^o. Ad
 cui^o ītellectū ītelligēdū ē q; q̄ntitas īmediate sequit^o
 māz p̄^o. z cū nihil sit diuīsbīle ī ptēs extēsas nisi
 p; q̄ntitatē formalr sequit^o q; dīsbīlitas ī īfī^m nō ī
 est alicuī nisi rōnē māe p̄^o z hoc s; bīue z māliē. qm̄
 mā p̄^o ē p̄^o s; m̄ q̄ntitatis z ita ē s; m̄ dīsbīlitas ī īfī^m
 ī ptēs q̄ntitatuas. nā dīsbīlitas ī īfī^m ī ptēs q̄ntita-
 tuas ul' ē oīno idē q; īpā q̄ntitas ul' ē passio ul' pro-
 prietas īp̄^o q̄ntitatis. Et dico ulterī^o q; aliqđ pōt
 dīcī īfī^m duplr. f. q̄ntū ad p̄positū spectat. f. ul' fm
 diuisionē ul' fm extrema. p̄ mō oē p̄tinuū ē īfī^m: oē
 p̄tinuū ē diuīsbīle ī īfī^m. s; 2° mō nulla magnitudo
 ē īfīnīta q; nulla magnitudo ē carēs extremis. Et
 ulterī^o dico q; īfī^m s; diuisionē dī duplr. f. māliē z
 formalr: s; illō qđ ē īfī^m fm diuisionē māliē siue s; bī-
 iectīue illō ē mā p̄^o. s; illō qđ ē īfī^m fm diuisionē for-
 malr illō ē q̄ntitas p̄tinuū. C Adīs vīs dīco ad du-
 bitationē p̄^o qm̄ dī q; s; m̄ recipiēs īfīnītatē ē mā.
 dico q; p; īfīnītatē p̄^o ītelligit īfīnītatē fm diuisionē
 q; ē īpā q̄ntitas p̄tinuū ul' p̄prietas q̄ntitatis p̄tinuū
 Et p̄cedo q; illō qđ īfī^m ē fm diuisionē formalr: est

quedā foīa q; illō ē q̄ntitas p̄tinuū q; ē quedā foīa.
 Et qm̄ dī q; p̄bīs dīc q; īfī^m hēt rōnē māe z q; īfī^m
 ē īgnōtū z ē. Dico q; p̄bīs loquit^o de īfīnīto māliē. f.
 de mā qm̄ mā p̄^o cui cōpetit p̄dicta. f. nō eē totū ī
 actu z p̄tineri z eē īgū z hēre rōnē ptis ē īfī^m māliē
 q; ē s; m̄ q̄ntitatis q; ē formalr īfīnīta fm diuisionē. z
 ē ē s; m̄ diuisionis ī īfī^m. Uñ cū dīc q; mā ē īfī^m hec ē
 p̄dicatio denoiatiua. C Ad 2° dubiū cū dī īfī^m si
 ponat vī hēre rōnē totū cū hēat ptēs. Dicēdū q;
 aliqđ pōt dīcī totū duplr. vno mō large. z sic oē il-
 lud dī totū qđ aliq; mō hēt ptēs. z isto mō cōcedo
 q; īfī^m si ponat ē qđdā totū. Alio mō accipit totū
 p; aliq; exīte ī actu hīte oēs suas ptēs exītes ī
 actu sepatim: z h; mō nullū īfī^m ē totūz q; nullū hēt
 oēs suas ptēs exītes ī actu sepatim. Uñ īfī^m eo
 mō q; ē: ē totū p; mō dīctū q; hēt ptēs nō tū ē totū
 ens ī actu puro hīs oēs suas ptēs exītes ī actu se-
 parato z h; ītelligit p̄bīs hīc. d. q; īfī^m nō ē totū. z si
 dī q; īfī^m fm diuisionē p̄tinuū ē qđdā totū z p; p̄ns
 ē fīnītū: q; oē ē p̄fectū z p̄fectū ē fīnītū ut sup̄^o de-
 clarauit p̄bīs. Dico q; īfī^m fm diuisionē ē totū z sic ē
 vno mō īfī^m z alio mō fīnītū: qm̄ ē fīnītū fm extre-
 ma z ē īfī^m s; diuisionē: q; īgū p̄bīs dicat q; oē totū
 ē fīnītū illō ē sic ītelligēdū q; oē totū exīis ī actu
 nō p̄mixto cū pō ē fīnītū fm extrema. C Ad aliud
 dubiū cū dī q; mā p̄^o ē īfīnīta z mā p̄^o ē qđdā totū.
 Dico q; mā p̄^o nō ē totū ī actu cōpleto q; mā p̄^o s; p̄
 ē ps s; bī cōposite z nō ē ī actu formalr nisi p; forma.
 Et cuz dī q; q̄libet ps ul' portio māe p̄^o ē ī actu: nec
 aliq; ps ei^o ē ī pō ad exīdū. Dico q; q̄ntitas q̄libet
 portio māe p̄^o sit ī actu exīte tū q̄libet ps māe p̄^o ē
 ī pō s; bī iectīua: q; pōt recipe aliā formā ul' p̄tē foīe
 quā nō hēt z sic q̄ntitas mā p̄^o sit tota sīl' tū semp ē ī
 pō s; bī iectīua z nō ē ī actu cōpleto p; oēs formas
 q; pōt hēre. Istō īgū mō pōt dīcī ad obiecta susti-
 nēdo p̄^o. z si forte alicuī nō placet istō: pōt dīcī q;
 p̄bīs nō ītelligit p; māz: māz p̄^o: s; ītelligit p̄tē ite-
 gralē cōposite seu magnitudis. Et s; h; qm̄ p̄^o dīc
 q; s; m̄ recipiēs īfīnītatē qđ ē mā nō ē totū nec fīnī-
 tū p; se s; p; aliō. f. p; formā. uocat s; m̄ recipiēs īfīnī-
 tatē illō de q; īfī^m p̄dicat^o denoiatiue ul' q̄nt denoiā-
 tiue. z illō nō recipit īfīnītatē sic mā recipit formā
 s; solū recipit īfīnītatē sic s; m̄ dī recipe p̄dicatū. z
 isto mō dīso p̄tinuū dī īfīnīta nō q; īfīnītas sit ali-
 qđ īherēs dīfīdī p̄tinuū sic accētī īheret s; bō. sed q;
 hec p̄dicatio ē vā. f. diuīso p̄tinuū ē īfī^m q; p̄cedit ī
 īfī^m. nec ē aliqđ ī actu per se s; p; aliō ut p; aliqđ sui
 qđ s; se totū ē ī actu: ptēs ē q̄ntitatie dīr eē īfīnī-
 te z recipe īfīnītatē nō p; īherētīā sed sicut s; m̄ dī
 recipe p̄dicatū. z de īfīnīto sic dīcto. i. de p̄tē q̄nti-
 tatiua uerū ē dīcē q; ē p̄tentū fm q; ē īfī^m q; nō ē ī
 actu puro sic qn adhuc possit p̄iūgi alteri z fieri ps
 alteri z sic dī p̄tētū q; p̄tinet ul' pōt p̄tēri ab alio:
 z s; h; p̄nt expōī illa q; sup̄^o deā sunt de īfīnīto.
 C Qm̄ si p̄tinet ī sensībilīb; z ī ītelligībilīb;
 magnū z parnū oportuit p̄tinē ītelligībi-
 lia. īcōueniēs aut z īpōssībile īgnōtū z ī
 dēterminatū p̄tinere z dēterminare.
 C Hec ē 3° ps: p̄tīcule 2° ptīs p̄n^o hui^o caplī ī qua
 p̄bīs īcrepat platōnē q; dīxit īfī^m hēre rōnē p̄tinen-
 tis: dīxit enī plato q; tā magnū q; puū ē īfī^m. z q;
 termināt īpā. z q; p̄tinet tā res sensībilēs q; ē ītel-
 ligībilēs. Uñ h; īp̄obāt p̄bīs z p̄bat p̄ platōnē q;
 īfī^m s; q; īfī^m nō p̄tinet. z hec ē 3° p̄ hui^o librī q; p;

Secm,

Tertium,

Quartum,

Dubius p̄

Secm du^m

Tertū du^m

Notabile

Infinītū p̄
ītelligīdū
p̄tīcīte.

Ad p̄mū

Ad scdm

Ad tertū

Alia expō.

39. cōclū
hui^o librī

bañ sic. si inf^m q^o inf^m p^otinēt illa i qb^o repit: cū fini-
tas z infinitas s^z platonē repianē i reb^o itelligibilib^o.
sequit q^o inf^m p^om q^o inf^m p^otineret itelligibilia: s^z h^o ē
ipo^o. p^obatio qm̄ inf^m s^z q^o inf^m ē igtū z certū. z in-
telligibilia fm̄ q^o itelligibilia sūt nota z certa. s^z si
inf^m p^om q^o inf^m p^otineret itelligibilia: sequit q^o igtū
p^otineret notū z certū qd̄ est ipo^o: q^o ipo^o est ideter-
minatū cōtinere z determinare.

Cap^olm̄ 5^m tractatus secūdi in quo assignat cā infi-
nitatis in reb^o z finitatis.

L.c.67.

Secundū rationē autē accidit z qd̄
fm̄ appositionē nō eē videri infini-
tum sic ut oēm excellat magnitudi-
nē. In diuisione autē eē. cōtinet enim sicut
mā itus z infinitū: cōtinet autē species.

Itud est 5^m cap^olm̄ hui^o tractat^o in q^o phūs assignat
rōnē eoz que dicūtur de infinito z p^o hoc appebunt
cāe infinitatis z finitatis in reb^o: z cōtinet hoc ca-
pitulū tres ptes p^on^o. q^o in p^o phūs ponit cām pp
quā magnitudo nō crescit i inf^m s^z bñ diuidit i inf^m.
in 2ª ibi. Rōnabilr autē. Assignat cā pp quā nu-
merus crescit in inf^m z nō diuidit in inf^m. In 3ª ibi
Infinītū autē nō idē. Inducit quādā p^onē que se-
quit ex pcedētib^o. C^o In p^o igit^o pte p^on^o hui^o cap^oli
ponit rō ppter quā magnitudo nō crescit i inf^m sed
diuidit in inf^m. z ppter hoc apparet cā infinitatis i
disione magnitudis. z finitatis i appositionē magni-
tudinis: sic q^o p appositionē nō possit excellē oēm
magnitudinē. z cā hui^o ē q^o finitas ē ex foia: infini-
tas vō ē ex mā. z i disione pcedit ad mā. i appo-
sitionē vō itur ad formā. ideo diuisio pcedit i inf^m
q^o ē ad mā q^o ē cā finitatis: s^z appositio nō pcedit
in inf^m q^o est ad formā a q^o ē finitas z terminatio. z
hoc ē qd̄ phūs dicit hic q^o sic mā semp cōtinet in
alio: igit^o inf^m fm̄ qd̄libet sui qd̄ ē i actu nō p^omixto
cū pō: ita q^o accepta q^o pte infiniti: ex q^o igit^o p^o-
tinet: ptingit aliā partē accipe. z iō diuisio pcedit in
inf^m. sed spēs z forme p^otinēt: z iō nō ptingit pcedē
in inf^m in appōne: q^o illa est ad formā. z illa rō ē in
cap^o pcedēti assignata. C^o Intelligēdū q^o phūs ac-
cipit hic spēm z formā p toto. mā vō accipit pro
parte q^o titatiua seu itegrali. ptes eni itegrale sūt
cā q^o re diuisio magnitudis pcedit i inf^m q^o ex q^o nul-
la pars ē totū cuius ē pars. accepta q^o pte con-
tingit accipe aliqd̄ extra illā pte z sic i inf^m: s^z q^o to-
tū nō est ps in pcedēdo ad totū ptingit deuenire
ad aliqd̄ totū qd̄ nec est ps nec pōt eē ps. z cū de-
uētū sit ad illō nō cōtingit ulterio^o pcedē apponen-
do: q^o si plus apponere iā illō cui fieret appositio
eēt ps aggregati ex illo qd̄ apponere z ex eo cui
sit appositio. z sic dico q^o phūs hic itelligit p formā
totū z p mā itelligit ptes itegrale ut dictū ē p^os.
Sigs tñ uelit dicere q^o mā q^o ē altera ps cōpositi
est cā infinitatis: z q^o forma q^o ē altera ps cōpositi
est cā finitatis pōt dicere ut supius dictū est.

Quare ma-
gnitudo non
crescit in infini-
tum.
Notabile.

L.c.68.

Rōnabilr at ē z i numero qd̄ ad mini-
mū eē terminū: ad plus autē semp oēm ex-
cellē mltitudinē. In magnitudinib^o autē
ē d^orio i min^o qd̄ excellē oēm magnitudi-
nē: s^z mai^o nō eē magnitudie infinitā.

Quare nū-
rus cre-
sci in infini-
tum.

Hec ē 2^a ps p^on^o hui^o cap^oli in q^o phūs assignat cām
ppter quā numer^o crescit i inf^m z nō diuidit i inf^m:

z cōtinet tres p^oticulas: qm̄ in p^o ponit cā pp quaz
numer^o nō diuidit in infinitū. i 2^a ibi. In plus at. |
Assignat cā ppter quā numer^o crescit i infinitū. in 3^a
vō ibi. In magnitudinib^o autē. | Quidit phūs q^o
ecōtrario ē in magnitudine z inūo. In p^o igit^o p^o-
cula hui^o ptis narrat phūs p q^o rōnabiliter accidit
i nūo eē terminū ad minimū: ita q^o i disione nūeri
ptingit deuenire ad minimū z p p^os diuisio nume-
ri nō pcedit ulterio^o: igit^o in appositionē ptingit excel-
lere oēm multitudinē sic: q^o quacūq^o mltitudine fi-
nita data ptingit dare maiore multitudinē. s^z i ma-
gnitudinib^o ē e^o. q^o in min^o ptingit excellē oēs ma-
gnitudinē. hoc est p diuisionē ptingit deuenire ad
minore magnitudinē quacūq^o magnitudine data.
sed in mai^o nō ptingit deuenire ad maiore magni-
tudinē quacūq^o magnitudine data: q^o sic oportet
dare magnitudinē infinitā. qd̄ est impossibile.

Cā autē ē: q^o vnū ē iduisibile qd̄cūq^o vnū
sit: ut hō vn^o hō: z nō mlti. Nūer^o autē est
vno pla z qlibet qd̄ā. Quare necē ē sta-
re ad iduisibile. Duo nāq^o z tria denoia-
tiua nomina sūt. similiter z alioz nume-
roz vnusquisq^o.

Et q^o in disione numeri nō ptingit pcedē i infinitū
pbat sic. In illa diuisione nō ptingit pcedē i infinitū
in q^o pcedit ad iduisibile. s^z i disione numeri nō cō-
tingit pcedē in infinitū. maior patet de se q^o ubiq^o
q^o pcedit ad iduisibile p diuisionē: cū iduisibile
nō possit ulterio^o diuidi: qm̄ puctū erit ad iduisibile
cessabit diuisio. z p p^os i illa diuisione nō pcedit i
infinitū. minor ē t^o pbat: q^o i diuisione numeri pcedit
ad vnitatē z vnitatis ē iduisibilis z sic i diuisione nu-
meri pcedit ad iduisibile. z q^o vnitatis sit iduisibi-
lis appeti qm̄ hō d^o vn^o hō q^o nō ē multi hoies. z
numer^o d^o vn^o q^o pla sūt vno. duo enim z tria z c^o.
qlibet ali^o numer^o noiat vnitatē iduisibile. nume-
rus eni ut dicit hic p^o ē coaceru^o vnitati. C^o Item
dicit p^o hic q^o cā i hoc q^o vnū ē iduisibile est: q^o
ois res est vna p formā suā z forma ē iduisibilis p
se. C^o Intelligēdū q^o vnus dicit iduisionē i nā cui
addit opposita multitudini i eadē nā. ut vn^o hō est
ita vn^o hō q^o nō mlti hoies. z vnū aial est ita vnū
aial q^o nō plura aialia. attñ vnū nō semp dicit idu-
isionē simplr s^z iduisibilitatē dicit i illa nā vna:
vñ vn^o hō nō ē simplr iduisibilis: q^o pōt diuidi in
carnes z ossa: tñ vn^o hō ē iduisibilis i hoies: sic q^o
vn^o hō nō ē mlti hoies. debet igit^o itelligi q^o vnū ē
iduisibile i diuisione opposita mltitudini ut postea
videbit. C^o Intelligēdū fm̄ Lynco. hic q^o q^ouis
nullus nūis finitus diuidat in infinitū tñ nūis infinit^o
diuidit in infinitū nec vnq^o p talē diuisionē deue-
nit ad vnitatē. vbi grā accipiam^o numerū infinitū
p^octoz in vna linea. si diuidat linea i duas medie-
tates ē diuidit numer^o p^octoz i duas medietates
z utraq^o medietas erit infinita z i utraq^o medietate
ist^o linee sūt p^octa infinita. z ad huc si utraq^o me-
dietas diuidat i duas medietates: ēt numer^o infini-
tus p^octoz diuidet i duas medietates: z sic in infi-
nitū. sicut igit^o diuisio linee pcedit i infinitū nec ē sta-
tus: ita diuisio numeri infiniti p^octoz pcedit i infini-
tū nec est aliquis status. Q^o igit^o phūs dicat hic q^o
diuisio numeri nō pcedit i infinitū illō ē intelligēdū
de disione numeri infiniti. Dico igit^o tūc q^o accipit-

Quare idu-
isione nūe-
ri nō ptingit
pcedere i in-
finitum.
40. cōclusio
vnaus lib^o

Notabile.

L.c.68.

Quare nū-
rus cre-
sci in infini-
tum.

do numerū pprie. s. fm qd ē multitudo rez actu se
orsū exītiuz sic i dīstione nūi nō p̄tigit p̄cedere in
īfī^m: imo oīs talis numer^o ē fīnit^o cū nō sit po^o īfī
nitas rez sīl' actu existē actu sepato. Si tñ loq̄mur
de quacūq; multitudine rez sive existentū actu
separato sive inexistētū sic cōcedo qd talis multi
tudo ē īfīnita 7 dīfībilis ī īfī^m. Un̄ extēdēdo nomē
nūi ad quacūq; multitudine rez. sic dico qd oīs nu
mer^o didit ī īfī^m sic 7 magnitudo: ī h̄ tñ ē dīa qz
oīs mltitudo ē dīfībilis ī īfīnītū. s. nō oīs nume
rus est dīfībilis ī īfīnītū. s. solus numer^o īfīnītus.

CIn plus at sp ē itelligē. In finite at sūt de
cīdēs magnitudīs. Quare pō qdē ē: ac
tūo nō: s. sp excellit acceptū oēs mltitu
dinē determinatā. S. nō sepabilis ē h̄ nūe
rus a decīdōne neq; māet īfīnitas: s. sit
semp sicut 7 tempus 7 numerus t̄pis.

Chec ē 2^a p̄tīcula: 2^a p̄tīs p̄n^o hui^o ca. i q̄ assignatur
cā pp quā numer^o crescit ī īfī^m. 7 ē qz numer^o cre
scit fm dīstōne magnitudīs: s. dīstio magnitudīs p
cedit ī īfī^m. id additio ī nūerīs p̄cedit ī īfī^m: 7 pōt
hic poni 4^a 2^a hui^o libri q̄ ponit s. hac foza. s. qd ad
ditio ī nūerīs p̄cedit ī īfī^m. hec igit 2^a p̄bas sic. addi
tio ī nūerīs p̄cedit s. dīstōne p̄tinuū qm̄ numerus
catur ex dīstōne p̄tinuū. s. dīstio p̄tinuū p̄cedit ī īfī^m 7
additio ī nūerīs p̄cedit ī īfī^m: 7 sic magnitudo nō di
dit ī īfī^m actu s. i pō: igit nūis nō crescit ī īfī^m actu
s. i pō. sic enī nō ē aliq; magnitudo actu dīsa ī īfī^m:
ita nō ē aliq; nūer^o actu īfīnīt^o. Un̄ dīc p̄bs ista ad
ditio nō ē sepabilis. h̄ ē nō p̄t eē ī actu puro: ita qd
nihil ulteri^o restat addēdū nūo: vñ ista additio nū
q̄ p̄t cōpleri sic nec dīstio magnitudīs p̄t cōpleri.
nec ē illa īfīnitas ī additōne nūoz rez fixa: ita qd ali
qñ sit stat^o. s. ista īfīnitas ī additōne ē ī motu 7 ī trās
mutatōne sicut est dīstio ī t̄pe 7 ī nūo t̄pis.
Et itēdit p̄bs ut dīc 2° p̄ numerū t̄pis nūerū qui
est gen^o t̄pis ut postea declarabī. **C** Notāda sunt
hic duo fm 2°. P̄tio qd sic mā est cā dīstōis ma
gnitudīs ī īfī^m: ita mā ē cā qre numer^o crescit ī īfī^m.
C Scōdo ē notādū s. 2° qd dīa ē ī additōne ī p̄ti
nūis 7 ī dīstōne: qm̄ additio ī cōtinuo ē ex foza. 7 ī
quātitate dīcretā ē ex mā. 7 dīstio eī^o ē eī^o: qm̄ dīst
tio ī nūo ē ex foza. 7 ī magnitudie ē ex mā. hec 2°
Et s. h̄ vī qd numer^o nō sit aliq; foza nec qd numer^o
hēat aliquā formā: qm̄ si nūer^o eēt foza ul' h̄ns for
mā additio ī nūerīs p̄cedēt ad formā: ideo vī qd p̄bs
7 ē 2° uelīt hic qd nūer^o nō ē aliq; res vna nec ali
ud q̄ rez nūerate. Hic enī p̄bs dīc qd nūer^o ē plura
vno 7 sic qd nūer^o ē plēs res. Et dīc 2° h̄ qd nūer^o
ē coacerū vnītātū: qm̄ sic acerū lapidū nō ē vna
res s. ē īpī lapides: ita nūer^o nō ē aliq; vna res q̄ sit
foza ul' h̄ns formā: s. īpe rez nūerate. S. s. illō vī
vñ dubiū qm̄ p̄ p̄m nūer^o cōponit ex vnītātib^o
7 oīs vnitas ē īdīfībilis qd nō eēt uey si nūer^o eēt
res nūerate: qm̄ res nūerate nō cōponunt ex īdīfī
bilib^o. **C** Itē nūer^o ē p̄ se ī ḡne q̄tītāt 7 p̄ p̄ns est
vna res uel vna foza ul' h̄ns formā. **C** Ad p̄^m hōz
sustīnēdo qd nūer^o nō ē vna res. dico qd nūer^o cōpo
nit ex vnītātib^o ul' ex vnīs sic exercit^o cōponit ex
hoīb^o 7 nō ē vā cōpositio. Un̄ uerū ē dīcē qd nume
rus ē res nūerate: qd dīcē qd nūer^o cōponit ex reb^o
nūeratū ul' vnītātib^o eaz. Et cū dī qd oīs vnitas ē ī
dīfībilis. Dīcēdū qd īdīfībile dī dupl^r. vno mō
ut illō dīcāt īdīfībile qd ē īdīfībile īdīfīdōe oppo

sita mltitudinī. Alio mō īdīfīdōe opposita cōposi
tioni: p̄ mō oē illō ē īdīfībile qd nō ē mltā. 7 illo
mō loquitur hic p̄bs de īdīfībili. Dīc enī qd vn^o hō
ē īdīfībilis qz nō ē plēs hoies nec ēt plēs res. s. s.
loquēdo de īdīfībili opposito cōpōnī: sic dico qd
nihil ē īdīfībile nisi carēs p̄b^o oīno. 7 īsto mō p̄
ct^o ē īdīfībilis. Un̄ illō qd ē īdīfībile īdīfīdōe oppo
sita mltitudinī bñ pōt eē dīfībile sic hō ē dīfībilis ī
p̄tes q̄uis nō sit mltē res. Dico igit qd oīs nūer^o ē
ex īdīfībilib^o īdīfīdōe opposita mltitudinī qz oēm
numez p̄tigit resoluē ī aliq; q̄rū nullū est mltā: nō
tñ ē oīs nūer^o ex īdīfībilib^o īdīfīdōe opposita cōposi
tioni: qm̄ nūer^o triū lapidū ē ex trib^o lapidib^o q̄rū
qlibz ē cōposit^o ex p̄rib^o. **C** S. s. h̄ vī obiectio qm̄
si nūer^o cōponit ex dīfībilib^o utputa ex cōtinuis tē
dīstio nūi p̄cederet ī īfī^m: qz illō qd cōponit ex sem
per dīfībilib^o: resoluūt ī semp dīfībilīa. 7 p̄ p̄ns eī^o
dīstio p̄cedēt ī īfī^m: s. si nūer^o cōponit ex cōtinuis
7 p̄tinuū ē dīfībile ī sp dīfībilīa: sequit qd sic dīuī
sio p̄tinuū p̄cedit ī īfī^m: ita 7 dīstio nūi p̄cedat ī īfī^m.
C Dīcēdū igit qd dīstio nūi īfīnītī nō p̄cedit ī īfī^m
īmo cessat ad aliq; īdīfībile īdīfīdōe opposita mlti
tudīnī. 7 si illō ad qd cessat dīuīstio nūi sit dīfībile ī
p̄tes: nō tñ erit dīfībile sic nūer^o ul' mltitudo qz nō
ē plēs rez s. vna res. Et īdō ex eī^o dīstōne nō dīminuī
tur numer^o. vbi grā. accipiam^o sexdecim lapides
7 dīminuam^o ex illis octo. 7 postea ab illis q̄tuoz
7 postea ab illis q̄tuoz duos 7 ab illis duob^o vñ: tē
remanet vñ 7 ille nūer^o nō p̄t ulteri^o dīuīdī qz illō
vñ nō ē mltā q̄uis sit dīfībile ī mltā: 7 si illō vñ
ad qd stat dīminutio nūi dīdit. p̄ eī^o dīstōne nō dī
minuīt numer^o: s. magis auget qz fierēt plā ī actu
q̄ p̄us erāt. **C** Dico igit ad formā rōnis qd nūer^o fī
nit^o p̄tinuoz nō dīdit ī īfī^m: qz p̄ dīstōnez deuenīet
ad aliq; vñ qd nō ē plā: 7 si illō vñ ulteri^o dīuī
dat p̄ h̄ nō dīminuīt nūer^o s. magis crescit. Dico
igit qm̄ accipit qd illō qd dīdit ī sp dīfībilīa dīuī
dit ī īfīnītū. Dico qd illō qd dīuīdit ī semp dīuīsi
bilīa ad q̄rū dīstōne sequit dīstio ul' dīminutio illi^o
toti^o dīuīsi: illō ē dīfībile ī īfī^m alr nō opz. Nūc dī
co qd nūer^o p̄tinuoz dīdit ī īpā cōtinua ex qb^o cō
ponit q̄ quomō. s. ad dīstōne illoz cōtinuoz nō se
quit dīstio ul' dīminutio nūi. s. magis sequit appo
sītio 7 augmētū nūi. Ideo dico qd nō sequit si nu
mer^o dīdat ī semp dīfībilīa: qd pp hoc nūer^o dīdat
ul' dīminuat ī īfī^m: s. magis sequit qd nūer^o crescit
ī īfī^m. s. sic nō ē ī dīstōne magnitudīs: qm̄ ad dīstio
nē oīuz p̄tīū magnitudīs sequit dīstio ul' dīminutio
magnitudīs. s. nō ad oēm dīstōne ul' dīminutionē
p̄tīū nūi sequit dīstio ul' dīminutio nūi. s. solū ad dī
minutionē p̄tīū q̄rū qlibet ē mltē res sequit dīmi
nutio nūi. sic ad dīminutionē ul' ad ablationē q̄tu
tuoz ab octo sequit dīminutio nūi octonarij. qz nu
mer^o q̄ternari^o ē mltē rez. ad dīstōne vō octaue par
tis nūi octonarij. s. ad dīstōne vñ nō sequit dīmi
nutio octonarij. s. magis sequit augmētatio nūi:
qm̄ si hic sint octo lapides 7 vn^o illoz dīdat p̄ me
dītatē. p̄ hāc dīstōne nō dīminuīt nūer^o s. auget
qz iā sē nouē lapides 7 p̄us nō erāt nisi octo. **C** Ad
aliā rōne cū dī qd nūer^o ē p̄ se ī ḡne q̄tītāt ut patet
ī p̄dicamētīs. Dico qd p̄bs ī p̄dicamētīs loquit de
nūo s. famositatē: qz solū loquitur s. op̄ionē aliorū
Un̄ simplicī^o dīxit sup p̄dicamēta qd p̄bs ī libro
p̄dicamētoz secut^o est archīā intm̄ qd nō mutauit
vñ. 7 cā hui^o p̄t eē qz de illo cui^o nā nō ē declāta:
s. ī sequētīb^o restat declarāda: loquēdū ē s. op̄ionē

Quare nu
merus cre
scit ī īfīnītū.
4. i. cōclusio
huius libri.

Prīmū no
tandum.

Secūndū
notandum.

Prīmū du
bium.

Secūndū.

Ad primū

Replica.

Solutio.

Solutio.

Ad secūndū

Cap. 2. qd
titat.

eōes r̄fz famositate. r̄qz nā nūi ul' mltitudis ē de
 clarata i libris sequētib' libru' pdicamētoz: iō pbs
 i libro pdicamētoz loquit' r̄fz famositate r̄ opionez
 cōiter loquētiū. C S3 circa illō dem' p̄^o. v3. qz di
 uisio i nūo ē ex foia: r̄ diminiutio i nūo ducit ad for
 mā vnitas q̄ est idiuisibilis: ē sciēdū qz p̄^o accipit
 ibi formā p̄re vna q̄ nō ē p̄les res: ex cui' d̄sione
 ul' diminiutioe nō sequit' diminiutio nūi. ut si a nūo
 4° lapidū auferant' duo lapides r̄ postea a duob'
 residuis auferat' vn' lapis p̄ talē diuisione ul' abla
 tionē deueniet ad vnū lapidē ex cui' d̄sione ul' di
 uiniutioe nō diminiuit' p̄dict' nūer'. Un' p̄^o i au
 ctoritate p̄dicta p̄ formā itelligit vnū idiuisibile id̄
 siōe opposita mltitudi: ita qz illō vnū idiuisibile sit
 ita vnū ens qz nō sit p̄la entia. C Et circa illō dem'
 p̄bi. s. qz nūis nō cātur ex d̄sione p̄tinui ē sciēdū qz
 pbs nō itelligit qz nūqz cāet nisi ex d̄sione p̄tinui:
 qz si vnū p̄tinuū nō diuisū cāet: p̄ b' cāet maior
 nūer' qz p̄us. r̄ tū nllā ē ibi d̄sio: s3 itelligit qz ad
 d̄sione p̄tinui sequit' additio ul' augmētatio nūi: s3
 eō nō sequit'. qm̄ nō sequit' auget' nūer'. qz p̄tinuū
 didit': qz alio mō p̄t nūer' cāri qz p̄ d̄sione p̄tinui.
 C Itelligēdū ē qz cū pbs d̄c qz nūer' crescit in
 inf̄. i. vltra oēs mltitudinē datā: qz si illō itelligit
 de nūo dato ul' cāto ex d̄sione p̄tinui sic pbs v̄z in
 telligē: nō p̄t b' itelligi de nūo cāto ex d̄sione p̄tinui
 in q̄tū ē i re nālī: qz res nālīs r̄fz qz b' nō ē diuisibilis
 i inf̄ r̄fz cōes opionē. Un' si oia corpa nālīa eēt di
 uisa i minima nālīa tot' nūer' illoz eēt finit' r̄ nō
 posset ulterioz fieri d̄sio. iō opz illō itelligē de di
 uisioe p̄tinui r̄fz qz p̄tinuū est r̄fz qz abstrahit' a q̄li
 ratib' sensibilib' qm̄ ut sic sibi nō repugnat diuidi
 in infinitū: s3 solū p̄m qz ē res nālīs sic repugnat si
 bi diuidi in infinitū sicut cōiter dictū est.

Notabile.

Notabile.

L. 69

C In magnitudib' at̄ p̄riū ē. Diuidit' enī i
 finita p̄tinuū. In mai' at̄ n̄ ē infinitū. Quā
 tū enī p̄tigit p̄o eē: r̄ actu p̄tigit tātū eē.
 Quare qm̄ infinita ē nllā magnitudo sēsi
 bil': nō p̄tigit ois excellētiā eē magnitudis
 determinate. eēt enī utiqz aliqd celo mai'.

C Hec ē: p̄ticular' p̄us p̄n' hui' capli i q̄ oñd̄it qz
 eōrio ē i magnitudinib' r̄ i nūo q̄tū ad d̄sione r̄
 appōnē. qm̄ dem' ē qz nūer' crescit i inf̄ s3 nō dimi
 nuūt i inf̄: s3 eōrio de magnitudie: qm̄ magnitudo
 didit' i inf̄. s3 nō crescit i inf̄. r̄ qz magnitudo diui
 dat' i inf̄ māifestū ē ex p̄cedētib': r̄ qz nllā magni
 tudo possit crescē i inf̄ p̄bat. r̄ hec est 4^a p̄ hui' li
 bri qz p̄bat sic. q̄tactūqz magnitudinē p̄tigit eē in
 p̄o: tātā p̄tigit eē i actu. qz si aliq̄ magnitudo possit
 eē inf̄ i p̄o. ita qz oī magnitudie data possit eē aliq̄
 magnitudo maior tātā poterit eē i actu r̄ ita p̄tigit
 eē aliq̄ magnitudo maior oī magnitudie data r̄ p̄
 p̄is posset eē aliq̄ magnitudo actu inf̄: igit' ex op
 posito p̄tigit' seq̄t' op̄m̄ aūtis. sic. nō ē p̄o' aliq̄ mā
 gnitudinē eē actu inf̄: qz nō ē aliq̄ magnitudo i
 finita i p̄o: r̄ p̄ p̄is nllā magnitudo p̄t crescē i inf̄.
 r̄ qz nō p̄tigit aliq̄ magnitudinē eē infinitā i actu
 p̄bat. qz si sic seq̄ret' qz posset eē maior magnitudo
 ipo celo q̄d' ē ipo'. C S3 p̄^o mouet b' dubitatio
 nē. d. s3 q̄ret aliq̄ i hac p̄pōne dicēte qz i q̄cūqz q̄z
 titate ponat' magnitudo i p̄o i illa q̄titate p̄t poni
 magnitudo i actu i q̄ differt ad hac p̄pōne. s. qz in
 q̄cūqz q̄titate ponat' aliq̄ nūer' dem̄rat' i p̄o i illa
 q̄titate p̄t p̄o i actu. vñ estimat' qz nō ē d̄tia in b'

42. p̄cluffo
p̄tus libz.

Dubius cō.

qz sit p̄o' inf̄ eē i p̄o nūo r̄ i magnitudie ut dem' ē.
 vñ ista ē dubitatio q̄re sequit' qz si i aliqua q̄titate
 p̄oat' magnitudo i p̄o i illa q̄titate p̄t p̄o i magni
 tudo i actu. r̄ tū nō sequit'. si in aliq̄ q̄titate ponat'
 nūer' i p̄o qz p̄p̄ h' i illa q̄titate p̄t p̄o i nūis i actu.
 C Ad b' r̄ndet p̄^o. d. qz additio nō cessat i nūo. s3
 ē inf̄ r̄ nō opz ip̄az exire i actu: qz possibilitas cuius
 libet p̄tis r̄fz quā sit additio i nūis ē alia a possibili
 tate alteri' p̄tis. r̄ nō oēs possibilitates i additioe
 nūo r̄fz p̄tes vni' possibilitat' dem̄rate: r̄ sic ē i mo
 tu r̄ tpe. r̄ de tali possibilitate nō sequit' ip̄az exire i
 actu. s3 i additioe magnitudis possibilitas p̄tis cu
 iuslibet p̄tis dem̄rate ē p̄s vni' possibilitat' dem̄ra
 te: r̄ ita possibilitas quōcūqz ponat' i p̄o sequit' qz
 possit iueniri i actu s3 dispōne ista. r̄ si nō p̄tigit tē
 p̄o erit frustra. sic igit' appet qz duplex est additio
 s. vna i q̄ possit' cuiuslibet p̄tis addite ē alia a pos
 sibilitate alteri' p̄tis. nec s̄ ille possibilitates p̄tes
 alicui' vni' possibilitat'. Alia ē additio i q̄ possibili
 tates ad additiones s̄ p̄tes vni' possibilitat' ita qz
 ex oib' illis possibilitatib' p̄ticularib' sit vna possi
 bilitas totalis. C Un' additio q̄ ē i nūo ē de ḡne p̄
 additiois: qz nō oēs possibilitates ad additionē i
 nūis s̄ p̄tes vni' possibilitat': s3 additio q̄ ē i magni
 tudie ē de ḡne r̄ additiois: qz ex oib' possibilitati
 b' sit vna possibilitas. Postea assignat p̄^o cas p̄p̄
 quā oēs potētie q̄ s̄ i additioe vniuscuiusqz p̄tis
 magnitudis s̄ p̄tes vni' potētie r̄ sic nō ē i nūo. Cā
 hui' ē. qz magnitudo est vna r̄ p̄tinua r̄ numer' nō.
 C Itelligēdū ē sic dem' ē sup' qz ois p̄o vna p̄t re
 duci ad actū. s3 nō opz qz oēs p̄oē diuerse possint
 s̄l' reduci ad actū. Et qz ex oib' possibilitatib' i ad
 ditione magnitudinū sit vna possibilitas: iō illa pos
 sibilitas p̄t reduci ad actū. alr' esset frustra. r̄ qz ex
 oib' possibilitatib' q̄ s̄ ad additiones i nūis nō sit
 aliq̄ vna possibilitas: iō nō opz qz oēs ille potētie
 possint s̄l' reduci ad actū ut ē i caplo p̄cedēti plani
 us declaratū. C Itelligēdū tū qz additionē ma
 gnitudis ad magnitudinē fieri i inf̄ p̄t itelligi du
 p̄l'r. vno mō p̄ ḡnatiōes p̄tinuā noue magnitudis.
 ut si imaginat' qz de nouo aliq̄ ḡnēt magnitudo pe
 dalis q̄titat' r̄ addat' toti magnitudini p̄cedēti r̄ b'
 p̄tinue. Et sic itelligēdo dico qz si talis additio p̄ce
 deret i inf̄ ex b' forte nō seq̄ret' qz nō posset eē aliq̄
 vna magnitudo actu inf̄ imo sp̄ magnitudo crescēs
 erit finita q̄uis erit maior qz p̄ri': r̄ sic itelligēdo
 additionē fieri ad magnitudinē nō ē illa p̄pō va.
 q̄tactūqz ē magnitudo i p̄o: tātā p̄tigit eā eē i actu.
 nec ex istis possit' p̄tialib' p̄tius ḡnandaz sit aliq̄
 vna possibilitas dem̄rata: nec sic loquunt' p̄bus r̄
 p̄^o b' de additioe. nec ualet p̄tita p̄bi b' s3 b' itelle
 ctu: imo s3 illo intellectu p̄bs nō fac' p̄titiā p̄dictā.
 Alio mō p̄t itelligi qz fiat additio vni' p̄ex̄tis ad
 p̄tiale p̄ex̄tis p̄ d̄sione p̄tis ab vna magnitudine
 ut si. a. r̄. b. sint due magnitudies r̄ ab. a. auferat'
 q̄titas pedalis r̄ addat' ip̄i. b. r̄ postea auferat' alia
 q̄titas pedalis ab. a. r̄ addat' ip̄i. b. r̄ sic in inf̄: r̄
 sic talis additio i inf̄ eēt possibilis nec iō: sequit' qz
 aliq̄ magnitudo eēt actu inf̄: qz si ab. a. p̄t au
 ferri infinite p̄tes eiusdē q̄titat' r̄ addi ip̄i. b. tē seq̄t'
 nec iō qz. a. eēt actu inf̄: qz in nullo finito s̄ inf̄ite
 p̄tes eiusdē q̄titat' q̄rū q̄libet sit total'r eē aliā seq̄
 tur etiā qz ip̄m. b. possit esse actu inf̄: qz sicut. a.
 p̄t diuidi r̄ successiue addi ip̄i. b. ita totū. a. posset
 s̄l' addi ip̄i. b. qua additioe facta. b. eēt actu inf̄:
 qz h̄eret i se inf̄itas p̄tes eiusdē q̄titat': q̄rū q̄libet

Solutio cō.

Notabile.

Additionē
magnitudi
nis ad ma
gnitudie lie
ri in inf̄
tū p̄t itelli
gē

ē totalr eā aliā. s; nō ē sic i additiōe numeroꝝ : qz numer^o crescit p diuisionē cōtinui. sed p̄tinuus nō pōt sil' diuidi s̄m oia pūcta: sic vna magnitudo tota pōt sil' addi alteri magnitudini: z sic itelligēdo additionē fieri nō p gñationē noue ptis s; p additionē ptii p̄xntiū eiusdē q̄titaꝝ i infinitū bñ tenet p̄ntia p̄bi ut ē visu. Et q̄ p̄bō sic itelligat additionē fieri: patet qm̄ s; p̄bō mā p̄ ē ignābilis z incorruptibilis: ita q̄ ipō^l ē aliquā portionez māe p̄ fieri de nouo. Silr s̄m p̄^o ois q̄titaꝝ corpea ē eterna: qz ois q̄titaꝝ corpea ul' ē q̄titaꝝ celi q̄ ē etna s̄m eū ul' ē i mā p̄^o i se p̄abilis ab ea. z ita nō est pō^l q̄ sit aliq̄ q̄titaꝝ noua: z iō i additiōe corpis ul' magnitudinis nō pōt fieri additio p gñationē noue ptis magnitudis: s; opz q̄ fiat p additionē magnitudis p̄xntis. z iō si fiat additio i inf^m opz q̄ hoc fiat p ablationē vni^o ptis magnitudis p̄xntis ad additionē illi^o ptis alteri magnitudini. Nec ēt v̄z itētio p̄^o hīc. d. q̄ i additiōe magnitudis oēs p̄sibilitates in additiōe sūt ptes vni^o p̄sibilitatē: qz sic s̄ p̄tales p̄sibilitates i additiōe ptii: ita vna p̄sibilitas i illo toto ut sil' addat totū z p̄sibilitates ad additionē ptii s̄ ptes totū p̄sibilitatē q̄ ē ut totū sil' addat. **C** Ex istis apparet q̄ theologi q̄ dicūt deū posse creare nouā q̄titaꝝ corpeam z posse eā addi alteri corpi infinito. z sic i inf^m. nō p̄nt uti illa p̄pōne p̄bi. q̄titaꝝ ē magnitudo i pō tantā p̄tingit eā eē i actu: qz illa p̄pō sic ē itelligēda s̄m p̄bō. v̄z. q̄ta ē magnitudo i pō p additionē ptium p̄xntiū nō de nouo gñataz tāta p̄tingit eā esse in actu. Un̄ aliq̄ theologi cōcederēt q̄ de^o posset addere celo maiore q̄titaꝝ quā hēt. ponam^o igi^o q̄ faceret celū i duplo mai^o q̄ ē adhuc posset facē iterū celū i duplo mai^o. z itēz i duplo mai^o: z sic i infinitū: ita q̄ q̄cūqz magnitudie finita data posset de us facē magnitudinē duplā. z tñ negarēt deū posse facē magnitudinē actu infinitā: qz forte h̄ p̄cludit p̄dictionē z h̄ vitatē nō sequit formalr. si de^o pōt facē magnitudinē duplā z itēz duplā. z sic i inf^m. q̄ pōt facē magnitudinē actu infinitā. **C** Et si dicat q̄ta ē magnitudo i pō. z si sic itelligit q̄ pō^l ē tāta magnitudinē eē i actu q̄ta fieret ex oib^o illis additiōib^o ptii de nouo gñataz posito q̄ sil' adderent. Dico q̄ illa p̄pō ē flā nec sic itelligit p̄bō. z iō illa p̄positio famosa ē sic itelligēda sic dcm̄ ē. v̄z. q̄ q̄ta est magnitudo in pō p additionē ptii p̄xntiū nō de nouo gñataz tāta pōt eē in actu. z per h̄ pōt r̄nderi ad difficultates que sūt circa augmētū formatū in infinitum ut patet intuenti.

Notabile.

L. cō. 70.

C Infinitū at nō idē ē i motu z magnitudie z tpe tanq̄ vna q̄dā nā: s; p̄steri^o dō z s̄m p̄us: ut mor^o qdē qz p̄or ē magnitudo i q̄ mouet: aut alterat: aut augmētā. **T**ps at p̄p motū. Nūc qdē enim utimur his: p̄sterius aut tētabim^o dicere: z qd ē vnū quodq̄: z qz ois magnitudo sit i magnitudines diuisibilis.

43. conclusio huius libri

C Nec est 3^a pars p̄n^o huius capli in qua p̄bōs includit q̄sdā p̄nes que sequunt ex dictis z ex dicēdis. Et hec ps cōtiet tres pticulas: qz in p̄^o declarat q̄ infinitas nō eodē mō repit i magnitudie motu z tpe. In 2° ibil' Nō remouet aut. J Declat q̄ vitas iā declata. s. q̄ nulla magnitudo sit infinita in actu

nō ipedit nec destruit p̄siderationē mathe^o. In 3° ibil' Qm̄ aut. J Declat q̄ si inf^m ē cā opz q̄ sit cā ut mā. In p̄^o igi^o pticula hui^o ptis declarat q̄ inf^m nō eodē mō repit i magnitudie motu z tpe. z hec ē 43^a p̄ hui^o libri q̄ p̄bat sic. Illō qd̄ repit in p̄lib^o s̄m p̄us z p̄steri^o nō repit eodē mō i illis. s; inf^m repit i magnitudie motu z tpe s; p̄us z p̄steri^o. q̄ inf^m nō eodē mō repit i magnitudine motu z tpe. maior patet de se. z mio: p̄bat: qz inf^m nō repit in motu nisi qz p̄us repit i magnitudie: z inf^m n̄ repit i magnitudie nisi qz p̄us repit i motu. q̄ inf^m repit i magnitudine motu z tpe s̄m p̄us z p̄steri^o. z q̄ inf^m nō repit i motu nisi qz p̄us repit in magnitudie. nec repit i tpe nisi qz repit in motu. māifestus erit ex sequētib^o. z q̄ ois magnitudo ē diuisibilis i magnitudies. nūc aut utit p̄bō istis supponendo ea absq̄ p̄batōe. **C** Notādum s; p̄^o hīc q̄ h̄ qd̄ p̄bōs dic hīc q̄ ois magnitudo ē diuisibilis i diuisibilia. z q̄ ip̄e declabit h̄ postea: significat q̄ magnitudinē eē diuisibile i semp diuisibilia ē notū p se: z tñ cā hui^o idiget dem̄ratione. Un̄ nō est ita sicut antiqui existimabāt. s. q̄ geometer accipit h̄ a nāli q̄si nō eēt p se notū geometre. imo istō est p se notū apd̄ geometrā. s. q̄ magnitudo diuidit i semper diuisibilia. z nālis dem̄rat ei^o cām q̄ ē q̄ magnitudo nō cōponit ex diuisibilib^o. z sic apparet per p̄^o q̄ aliqd̄ pōt eē notū. z tñ cā illi^o pōt dem̄rari.

Notandum.

Ex. cō. 70.

C Non remouet aut rō neqz methemati cos a cōsideratiōe auferēs sic eē aliqd̄ infinitū: ut actu sit i augmētū intrāsibile. **N**e q̄ enī sic idiget infinito: neqz enī utunt: s; solū eē q̄titaꝝ uelint finitam.

C Nec ē 2ª pticula 3ª partis p̄n^o hui^o capli. i q̄ deteminat q̄ vitas iā declata. s. q̄ nulla ē magnitudo actu infinita: nō ipedit nec destruit p̄siderationē mathe^o. z hec ē 44^a p̄ hui^o libri q̄ ponit s; hac foia s. q̄ negās magnitudinē eē actu infinitā nō destruit aliqd̄ fundamētū mathe^o. z p̄ p̄bat duplt. z p̄ sic. negās illud q̄ mathe^o nō idiget nō destruit aliqd̄ fundamētū mathe^o. sed negās magnitudinē eē actu infinitā nō negat aliqd̄ quo mathe^o idigent. q̄ negās magnitudinē eē actu infinitā non destruit aliqd̄ fundamētū mathe^o. maior patet de se. z mio: p̄bat. qz mathe^o nō idiget ponē i demōstrando aliquā magnitudinē eē actu infinitā. sed sufficit eis ponē magnitudinē finitā q̄tā uolūt. p̄nt enī ponere magnitudinē maiore celo finitam. vñ p̄nt ponē magnitudines ita magnā sic uolūt z h̄ eis sufficit. Un̄ cū dicūt. extraham^o lineā i inf^m: nō itēdunt loq̄ de aliq̄ lineā infinita: s; itēdūt accipe lineā q̄tā: cūqz uolūt. z dicit p̄^o q̄ h̄ eis accidit qz nō p̄siderāt de magnitudie s̄m q̄ ē finis corpis nālis s; p̄ q̄ ē in nō corpore. i. s̄m q̄ magnitudo abstrahit a corpe nāli. **C** Intelligēdu hīc q̄ mathe^o nō utit i suis dem̄rationib^o cathegoricis lineā infinita. nec ēt utunt lineā finitā q̄tā: cūqz loq̄. z h̄ i dem̄rationē cathegorica. qm̄ nō utunt aliq̄ tali p̄missa. v̄z. aliq̄ lineā recta est lōgioz diametro mūdi: nec q̄ lineā recte eque distantes p̄tendunt in inf^m. sed utunt p̄positionib^o h̄potheticis cōditionalib^o. v̄z. si eēt lineā recta q̄drupla ad semidiametrū: illa eēt maior diametro mūdi. z si lineā recte eā distātes in infinitū p̄tēderentur nunq̄ cōcurrerēt. nunc autem

44. conclusio huius libri.

Notabile.

ad veritatē cōditionalis non requirē q̄ antecedēs sit verū: nec etiā p̄sequēs. Un̄ mathe^m nō demōstrat ex falsis: nec ēt utiē aliqua p̄positiōe falsa tanq̄ p̄missa ex qua demōstrat. tñ utiē bñ aliq̄ p̄positiōe falsa tanq̄ antecedēte uel cōsequēte in p̄ditionali qua utitur tanq̄ p̄missa.

C Maxime autē magnitudi p̄z eādē iest se-
cari rōne: q̄tūcūq̄ magnitudo sit altera
Quare ad demōstrandū qdē nll' o mō nihil differret. Eē. at̄ i exītib' erit magnitudib'

C Secūdo pbat sic eadē s. s. p signū q̄ddam. v3. q̄ ne gās magnitudinē eē actu ifinitā nō destruit aliq̄ fūdamētū mathe^m. qm̄ nō opz mathe^m ponē ali quā lineaz actu ifinitā. aut aliquā aliā magnitudinē actu ifinitā. z signū hui' ē. qm̄ illō qd̄ p̄t demōstrari i linea maxia: pōt ēt demōstrari i linea mino ri. possum' eni lineā dividē minorē i q̄cūq̄ p̄por- tione p̄z quā pōt didi lineā maior z sic ē de multj alijs que accidūt lineis z alijs magnitudinib'. z sic nō opz ponē magnitudinē ifinitā: cū oē illō qd̄ pōt demōstrari ponēdo lineā possit etiam demon strari ponēdo lineam finitam tm̄.

C Qm̄ autē cāe diuise sūt quadrifariā: ma-
nifestū q̄ sicut mā ifinitum cā est: z quod eē quidem ipsi p̄uatio est. p̄ se autez subiectum continuum z sensibile est.

Tex. c. 71.

C Nec ē p̄ticula z p̄tis p̄n^o hui' capli i q̄ determi-
nat q̄ si ifin^o ē cā opz ut sit cā ut mā. z hec est 45^a p̄ hui' libri que pbat dupl'r. p̄ p̄ rōne. 2° p̄ qd̄dam si gnū. p̄ igit pbat sic illō qd̄ est p̄uatio si sit cā opz q̄ sit cā ut mā: sed ifin^o ē p̄uatio igit ifin^o si est cā opz q̄ sit cā ut mā. patet maior. tñ qz nihil qd̄ ē p̄uatio ē cā formalis efficiēs ul' finalis ut patet ma- nifeste. igitur si illud qd̄ est p̄uatio est cā opz q̄ sit cā ut mā. tñ qz p̄uatio semp ē a mā. z ē quodam mō idē cū illa numero ut dictū est p̄ hui'. s̄ si p̄ua tio sit cā: opz q̄ sit cā ut mā: z ita patet maior. mi- nor vō demōstrat. qz eē. i. qd̄itas ipsi' ifiniti ē p̄ua tio finiti p̄ se. tñ s̄m illi' p̄uationis. s. ifiniti ē corp' p̄tinuū sensibile. i. corp' cōpositū ex mā z foia. Et dicit hic 2° qz corp' cōpositū ex mā z foia est s̄m ifiniti s̄m q̄ ē māuz: nō p̄z q̄ ē abstractū formalr. vñ lz mā nō sit s̄m ifiniti: s̄ cōpositū. tñ cōpositū p̄ māz suā ē s̄m ifiniti. nō autē p̄ formā. hec 2°. z itelligit p̄ mām p̄tes q̄titatiuas. p̄ formā vō itelli- git ipz totū: ul' ipsaz formā totū ut p̄us ē expositū.

Idez supra 59. 60. 61. 45 conclo- puius libri.

C Vident autē z oēs alij sicut mā utētes in
finito. Unde incōueniēs ē cōtinēs ipsum
facere: sed nō cōtentum.

C Secūdo pbat eadē p̄ per qd̄dā signū sic. sicut oēs
antiqui ponētes ifin^o utunt ifinito tanq̄ mā: ut pla to q̄posuit magnū z parū eē māz. z illi qui posue- rūt nūos eē mām rez: oēs isti ponūt mām eē i tali b'. z hoc ē signū q̄ si ifin^o ē cā q̄ sit cā ut mā. z cūz oēs isti ponūt ifin^o eē cām eēt incōueniēs facē ipsum ifin^o eē p̄tinēs nō p̄tētū. qm̄ mā nō p̄tinet s̄z p̄tinet.

C Capl'm 6^m tractatus secūdi in quo soluunt rōnes
pbantes ifinitum esse.

Tex. c. 73.

R Eliquū autē ē aggredi: s̄m quas rō-
nes ifinitū eē videt: nō solū potē-
tia: sed sicut determinatū est. Alia

quidē ipsorum non necessaria sūt. Alia
nō habent quasdam naturales contra-
rietates.

C Istō est 6^m capl'm hui' tractat'. in quo soluunt rō-
nes pbates ifin^o eē: z p̄tinet q̄tuor p̄tes p̄n^o. qz i p̄ phūs p̄ponit intētiōne suā: z cāz itētiōis. In 2^a ibil' Neqz eni ut gnatio. J Soluit 3^a rōne superi' in 2° capl'o positā ad pbādū ifin^o eē in actu. nā du- as rōnes ibi factas. s. p̄ 2° nō soluit qz p̄cludūt uerū. In 3^a p̄te p̄n^o ibil' Ampli' aut. J Soluit q̄rtā rōne pbate ifin^o eē. In 4^a ibil' Intelligibile autē. J Soluit 5^a rōne pbate ifin^o eē. C In p̄ igit p̄te p̄n- cipali huius capli phūs p̄ponit intētiōne suā. z cāz itētiōis. d. qz reliquū ē. i. residuū negocij de ifini- to ē aggredi ad soluēdū rōnes s̄m q̄s vī ifin^o esse nō solū pō sicut determinatū ē. hec igit ē intentio p̄bi. s. soluē rōnes pbates aliq̄ corp' eē actu ifin^o. z cā intētiōis ē. qz aliq̄ illaz rōnū nō sūt necie. i. nō cōcludūt de necessitate id qd̄ argumēta itēdūt cō- cludē q̄uis p̄misse sint uere. z aliq̄ rōnū illaz hñt alias nās: qz sunt false ex hoc: qz accipiūt p̄missas falsas. z hñt p̄rietates: hoc ē hñt p̄dictiōes ueras vñ ista ē cā intētiōis: qz qdā illaz rōnum capitiūt p̄missas ueras: s̄ nō cōcludūt illō qd̄ intendūt. z qdā illaz rōnū accipiūt falsa. Et 2° dicit hic qz qdā illoz sermonū sunt ueri. s̄ ex illis nō sequit illō qd̄ reputāt sequi: z quidā sermōes sunt falsi. z ha- bent p̄ditiones ueras.

C Neqz enim ut generatio nō deficiat: ne-
cessarium est ifinitum esse actu sensibile
corpus. Cōtingit eniz alterius corruptio-
nem alterius generationē esse: cū omne
finitum sit.

C Nec est 2° ps p̄n^o hui' capli in q̄ soluit 3^a rō pbās
ifin^o eē in actu. z p̄ 2° rō nō soluunt hic. qz cōclu- dunt uey. s. qz aliq̄ ē ifin^o in pō ut patet. p̄ eni rō que ē de tpe pbat tps eē ifin^o. z patet qz hoc sit ue- rum. s. tps eē ifin^o i pō mō supius exposito. z hoc cōcludit illa rō. s. rō que ē de diuisione p̄tinui i ifin^o cōcludit uey. s. qz ifin^o ē in pō. iō illas rōnes nō soluit phūs hic. sed alias rōnes p̄ q̄s vī p̄bari qz aliq̄ corp' est actu ifin^o. Tertia rō fuit illa: gnā- tio ē eterna z nunq̄ deficit. s̄ opz ponē aliq̄ cor- pus actu ifin^o ex quo d3 fieri gnatio. qm̄ si illō cor- pus eēt finitū: tadē cōsumeret p̄ cōtinuā ablatio- nē ab eo. C Istā igit rōnem soluit phūs dicēs qz nō oportet aliq̄ corp' sensibile eē actu ifin^o ne defi- ciat gnatio. qm̄ cōtingit alteri' gnationē alteri' cor- ruptionē eē. cū s̄ oē qd̄ est manet finitū p̄pter hoc gnatio non deficit: qz gnatio vni' est corruptio al- teri'. z ecōuerso. s̄ si gnatio vnius nō eēt corru- ptio alteri'. z gnatio nunq̄ deficit: oporteret po- nere aliq̄ corp' esse actu ifin^o. Et dicit 2° hic qz ista rō est uera. sed nō cōcludit illud qd̄ ipsi intēde- bāt cōcludere. Est enim ista rō uera. qz accipit ue- rū. s. qz gnatio nunq̄ deficit. sed nō cōcludit illud qd̄ ipsi intēdebāt cōcludē. s. qz aliq̄ corp' sensibile est actu ifin^o. C Intelligēdum qz si gnatio nunq̄ cesset: si ad gnationē vni' nunq̄ sequat corruptio alteri': tūc sp̄ p̄ gnationē fieret rōa' loc' i q̄ gnatus recipef. z loc' p̄m' remaneret. z sic eēt loc' ifinit'. z per p̄ns corp' ifinitū. s̄ qz generatio vni' est cor- ruptione alteri': iō nō opz qz si aliq̄ res gnant qz no-

Solutio ter- tie ratiōis p̄ quas p̄o- bat ifinitū esse in actu.

Notabile p̄tinum.

uus loc^o gñat. imo i eodē loco i q̄ vna res corrupit: i eodē loco gñat alia res. si enim sp̄i gñatiōe remaneret loc^o p̄oz. z et nou^o loc^o gñaret: oporteret necessario locū eē i actu istm. z et corp^o sensibile actu istm. qm̄ si sp̄ fieret gñatio: z nihil corruperet ex oī b^o reb^o gñatis tādē fieret aliqd actu istm. ¶ Intelligēdū ē q̄ ponēdo pl'es fozas subales i eadez mā sil' sic aiaz intellectiua ul' sensitiua z forma mixti. nō erit ul' uer^o q̄ gñatio vni^o sit corruptio alteri^o. qm̄ i introductiōe aīe nō corrupit aliq̄ foza subalis p̄cedēs. z ita ē gñatio sine corruptiōe. illa igit' pp̄o. s. gñatio vni^o ē corruptio alteri^o ē itelligēda de gñatiōe z corruptiōe formaz subaliū p̄riaz. s. q̄ gñatio vni^o foze ē corruptio foze p̄rie p̄xistis i eodē s̄b iecto. Nec ē ad itētiōē p̄bi. q̄ oīs gñatio vni^o est corruptio alteri^o. suffic̄ enī q̄ aliq̄ gñatio sit alteri^o corruptio ad h̄ q̄ videat' istm nō eē actu. ¶ Intelligēdū ē q̄ ex illo loco pōt accipi q̄ gñatio z corruptio s̄t vna mutatio. gñatio enī t̄mini ad quē mutatiōis: ē corruptio t̄mini a q̄. vñ sic idē ē mor^o quo aliqd recedit ab vno loco: z q̄ tēdit ad aliū locū: ita est eadē mutatio q̄ vna foza gñat: z q̄ foza p̄ria corrupit: q̄uis enī gñatio alicui^o: z corruptio eiusdē sint p̄ria. tñ gñatio vni^o z corruptio alteri^o nō sunt p̄ria. sed sunt eadem mutatio ut visum z determinatum est supra p̄m de gñatione.

Notabile secundū.

Notabile tertium.

L. cō. 4.

Solutio q̄r te rōnis.

L. cō. 25.

Ampli^o tāgi z finiri altey est. Hoc q̄dez enī ad aliqd z cuiusdā. Tāgit enim aliqd oē z finitorz alicui accidit. Finitū āt nō ad aliqd ē: neq̄ tāgē tāgēti cōtigens est.

Hec ē 3^a ps p̄n^o hui^o capli. i q̄ soluit 4^a rō p̄bas in istm eē i actu. z rō est illa. oē corp^o finitū finit ad aliqd z tūc q̄rit aut illō aliō ad qd̄ finit ē finitū ul' istm. si istm habet' p̄p̄o. si vō finitū oīz q̄ finiat ad aliqd aliō. z q̄rēdū ē de illo sic p̄us. z sic ul' eēt p̄cedē i istm. ita q̄ ex oē corp^o finitū est dare aliō corp^o. z sic habet' p̄positū. s. q̄ aliqd ē actu istm: uel opz dare q̄ illō corp^o ad qd̄ corp^o istm finit sit actu. z h̄ ē p̄positū. ¶ Hāc rōnē soluit p̄s. d. q̄ nō est idē finiri z tāgē aliō siue icludi ab alio. nā cōtact^o dī ad aliō. qz oē tāgens tāgit aliqd altey: z requirit aliqd extrisecū qd̄ tāgat. s. finitas rei dī respectu suiipsi^o. z nō i respectu alteri^o. ¶ Uñ illō corp^o dī finitū qd̄ p̄tinet ab vno t̄mio: ul' a t̄minis q̄ s̄t sue sup̄ficies: z nō sup̄ficies corp^oz ex̄neoz. z ex h̄ patet q̄ p̄tact^o nō ē idē qd̄ finitas. z iō nō opz q̄ oē corp^o finitū tāgat aliō corp^o z finiat ad aliō corp^oz ex̄ ip̄m: qz corp^o dī finitū: qz p̄tinet termis p̄p̄riis: z nō qz finit ad aliō corp^o extrisecū. Ad formā igit' cū dī q̄ oē finitū finit ad aliqd. Dico q̄ ē uer^o: uel ad aliqd sui: ul' ad aliqd aliō extrisecū. s. nō opz q̄ oē finitū finitē ad aliō extrisecū. Et si q̄rat de illo qd̄ finit ad intrisecū ad qd̄ illō intrisecū finit. Dico q̄ finit p̄ seip̄m: z nō finit ad aliō cū sit ultim^o termin^o. qm̄ ultim^o termin^o nō requirit terminū ulteriore ad quē finiat. sed seip̄so finitur.

Intelligētie āt credē icōueniēs ē. Non enī i re abūdātia z defect^o ē: s̄ intelligētia. Anūqd̄z enī nr̄z itelliget aliqs multipl'r seip̄o augmētās i istm. S̄z nō pp̄ h̄ ex aliqd ē: aut ex̄ tātā magnitudinē quā habemus: q̄uis itelligit aliqs. sed qm̄ est:

hoc aut accidit.

Hec ē 4^a ps p̄n^o hui^o capli. i q̄ soluit 5^a rō p̄bas istm eē i actu q̄ rō fuit illa. Contingit imaginari ex̄ mūdū aliqd corp^o uacū. z ex̄ illō corp^o ul' uacū p̄tingit imaginari aliō corp^o. z sic in istm. cū igit' imaginatio nō decipit. sequit' q̄ ex̄ oē corp^o sit aliqd corp^o aliō. z p̄ p̄ns aliqd ē istm i actu. ¶ Hūic rōni r̄ndet p̄s. d. q̄ icōueniēs ē credē in telligētie. i. imaginationi. qm̄ aliqs pōt imaginari vñquēqz nr̄m eē maiore q̄ sit. nec pp̄ h̄ sequit' q̄ aliqs nr̄m sit maior q̄ ē. vñ imaginatio sequit' rem ex̄: ita q̄ quāta res pōt eē tāta pōt imaginari. sed res nō sequit' imaginationē. qz opz q̄ quanta res pōt imaginari q̄ tanta sit in re.

Solo gñe rōnis

Tempus aut z mor^o infinita sūt z itelligētia nō p̄manente accepto.

Lū p̄s narrat q̄ res nō sequitur imaginationē ul' narrat q̄ s̄t illa q̄ s̄t istm in eē sicut z in imaginatiōe. d. q̄ t̄ps z motus sūt istm eē: sicut sūt istm in imaginatione. s. q̄ ista cōueniāt. s. imaginatio z esse: hoc est p̄ accūs.

Magnitudo āt neq̄ diuisione neq̄ itelligibili augmētationem istm.

Sz magnitudo nō ē diuisibilis. supple i p̄tes eius dē q̄titatis nec ē i eē. nec i imaginatiōe vā. q̄uis in eē sit diuisibilis i istm i p̄tes eiusdē p̄portionis. vñ aliq̄ dicūt q̄ p̄s soluit hic p̄ rōnē z 2^a q̄ sunt de t̄pe z de diuisione magnitudinis. s. siue soluit eas hic: aut nō: nō est ad p̄ns curādū: qz solutiones illarū rōnū patēt ex̄ p̄cedētibus.

Sed de infinito quidem quō est: z quō nō est: z quid est: dictum est.

Hic p̄s recapitulat. z posset poni. 5^a ps p̄n^o hui^o capli in qua dicit p̄hūs sic. q̄ de istm quō est: z quō nō est: z qd̄ est: satis dictum est.

Incipit liber quartus in quo p̄scrutat' de loco uacuo z t̄pe.

Tractat' p̄m^o i q̄ p̄scrutat' de loco an loc^o sit: z quō est: z quid est. Capl'm p̄m^o an locus sit.

L. cō. p̄m

Imitr aut necesse est p̄hiscū z de loco sic z de istm p̄siderare si est: aut nō: quō est: z quid est.

Iste ē liber q̄rt^o in q̄ p̄scrutat' de uacuo z t̄pe. z p̄tinet tres tractat^o. qm̄ in p̄ determinat' de loco. In 2° determinat' de uacuo. z incipit ibi. Eodē āt mō. In 3° vō tractatu definat' de t̄pe. z incipit ibi. p̄ns āt. ¶ Prim^o tractat' p̄tiet. 7. capl'a. i p̄ igrif an loc^o sit. In 2° ibi. Qm̄ āt qd̄. ¶ Inquirē disputatiue qd̄ sit locus. In 3° ibi. Post hoc aut. ¶ P̄scrutat' de modis dicēdi i: ut p̄ hoc videat' quot modis eēndi in: corp^o dī eē in loco. In 4° ibi. Qz aut forme. ¶ Ponunt sup̄pōnes de loco. z alianētia ad iuestigādū diffōnē loci ut p̄ h̄ pate at quō loc^o ē. In 5° vō ibi. Jā igit' māifestū. ¶ Inuestigat' z cludit' diffō loci de loco. In 6° ibi. Lū qd̄ igit'. ¶ Qndit' quō diuersa diuersimode sūt in loco. In 7° ibi. Manifestū aut ē ex̄ his. ¶ Soluit' qd̄ā dubitatio circa eē loci. ¶ Primū igit' ca^m i q̄